Mihail Grămescu

moara de apă

MIHAIL GRĂMESCU/ MOARA DE APĂ

versiune ebook: [1.0] hunyade

Mihail Grămescu

MOARA DE APĂ

POVESTIRI

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ
1989

Coperta de DAN STANCIU

ISBN 973-23-0128-7

CĂTUȘA TIMPULUI

Aneluize, colega mea de bancă, era blondă cu ochi negri. Eram îndrăgostit de ea încă din clasa a noua, când diriginta m-a pus lângă cea mai bună elevă din clasă pentru a atenua veșnicele probleme de disciplină pe care le iscam; așa că toată vacanța dintre a noua și a zecea nu am visat decât Aneluize. Nici noaptea nu puteam să dorm, nici ziua nu puteam să mă apuc de nimic serios; doar stam în camera mea și tânjeam. Treptat am conceput un scenariu cum o să mă duc eu la doctor și o să fiu internat (slăbisem vreo zece kilograme), și nici un medicament nu va putea vindeca boala mea, și, când nu va mai fi nici o speranță, cum o să le cer cu limbă de moarte să mi-o aducă, pe Aneluize, căreia abia atunci să-i declar dragostea mea, și ea, înlăcrimată, să mi-o împărtășească pe-a ei, și, ca în povești și filme, îmbrăţişând-o, să mă ridic cu moartea pre moarte călcând.

Când am reîntâlnit-o la începutul noului an școlar, se făcuse atât de frumoasă încât mi s-a tăiat respirația. Așa m-am regăsit: alături de pricina celei mai cumplite boli de care suferisem vreodată, și totuși atâta de departe de singurul ei leac: evident tot ea.

O, nu, nu aș putea spune că nu eram prieteni! dar era o camaraderie patetică, imposibil de transformat în iubire. Îmi povestea deziluziile ei sentimentale, îmi descria sila pe care i-o provocau cei animați doar de vulgaritatea simțurilor, sfâşiindu-mă cu prietenia ei sinceră, dar ucigașă, Când eu voiam s-o strâng la piept și să-i sărut buzele, trebuia să mă mulțumesc doar cu a-mi umple ochii și urechile de chipul și de sunetul glasului ei, așa cum fanaticul religios, tânjind după atotputernicul zeu râvnit, trebuie să se mulțumească cu icoane neclare și neputincioase.

Am trăit alături de Aneluize toate convulsiile sufletești prin care trece a fată între 14 și 18 ani, și fetele la această vârstă au rămas pentru mine imaginea poeziei: flori gingașe cărora viața se repede cu ură să le rupă hulpav petalele, una câte una, dureros, lăsându-le la vârsta pârguirii numai pistil menit să rodească fructele viitoarelor recolte; dar oricât de apetisant ar fi un fruct cărnos, am preferat întotdeauna imponderabilitatea diafană a florii, care, știu, vai! se va spulbera prea curând, dar care este atât de frumoasă promiţând fericirea, nu plăcerea, extazul, nu dobânda, într-o lume în care se trăiește și se hrănește din eficacitate și randament, din carne și sânge și osânză.

La ceaiul pe care l-am dat de ziua mea, am invitat-o și pe Aneluize. M-am dus să o iau de acasă, și când a apărut în sufrageria lor mare și luminoasă, sub candelabrul de cristal, oglindindu-se la nesfârşit în oglinzile puse pe pereți față în față, în rochie albă ca ieșind dintr-o poveste cu zâne, am realizat stupefiat îngemănarea burlescă între imaginea Afroditei alături de Pann, perfecțiune și homuncul benchetuind la nunta cenușei.

Când ceaiul s-a dezlănțuit împrejurul nostru, înghițindu-ne cu vârtejul lui, Aneluize s-a spulberat într-o cascadă de râs, de plete blonde, de dantele albe, și am intuit că o pierd abia în clipa în care mi-a șoptit s-o invit pe Cristina la dans.

— Cristina e îndrăgostită de tine, mi-a suflat.

— Și cine ți-a spus că eu aș avea nevoie de dragostea Cristinei? am întrebat-o.

— Te iubește, nu înțelegi? Oare tot ce mi-ai spus că aspiri nu a fost decât minciună? Nu pot să cred că ești și tu asemenea celorlalți! Hai, nu fi stupid! Să n-o faci să sufere...

Și așa m-am trezit cu Cristina în brațe. Nimic nu ar putea fi mai contrastant în amintirea mea decât Aneluize și Cristina. Cristina era brunetă, tandră, o copiliță pământeană, vie, de aici, de la noi. Aneluize, în spatele temperamentului ei rece și rezervat, sfidând universul cu Puterea, cu Echilibrul și Luciditatea intransigentă și acidă, era de fapt vulnerabilă și delicată. Cristina suferea ca și mine, dar era neatinsă de aripa metafizicului, și mi-am propus din prima clipă s-o ajut să treacă prin crizele iubirii așa cum ar fi trecut prin crizele unei indigestii sau unui vărsat de vânt, oricum mai ușor decât îmi fusese mie dat să trec.

Pe Aneluize am descoperit-o ceva mai târziu în camera tatălui meu, stând la taclale cu el. Intrase acolo din întâmplare, îl găsise pe amfitrion în vervă (ceea ce se întâmpla destul de rar de când mama ne părăsise cu Fane-Gură-Spartă; amintirile mele despre tata, dacă privesc în urmă, se învârt împrejurul mesei de lucru unde își petrecea ore în șir înaintea ceasurilor demontate, cu monoclul în ochi și șurubelnița în mână). Tata sporovăia și râdea cu Aneluize ca doi vechi prieteni.

Am fost mirat, fiindcă de mult timp tata nu mai râsese și nu mai stătuse de vorbă cu mine ca înainte. Tăcuți și ursuzi, ne retrăgeam fiecare în camera lui să meditămm, bântuiţi de umbre, până când umbrele serii transformau contururile precise ale lucrurilor certe într-o mare de umbre perfide; atunci mi se părea că și eu sunt o umbră printre umbre, cenușă spulberată de vânt, o horă

eterogenă de imagini descompunându-se pe laitmotivul aceluiași chip sortit să revină mereu mai limpede și mai dureros, ca un soare amar luminând cu disperare închisele căi: Aneluize, Aneluize, Aneluize...

În seara aceea însă tata era în toane bune, și chipul impunător, fără crețurile de ură pe frunte, părea mult mai tânăr: nici nu i-ai fi dat treizeci și cinci de ani. Avea o figură aspră și dârză, dar era un bărbat deosebit de frumos: privirea posomorâtă, care pe mine mă făcea să mă tem, reprezenta, mai mult ca sigur, o atracție în plus pentru o femeie. Pieptul lat, ținuta țeapănă, aroganța batjocoritoare, erau tot atâtea trăsături care pentru mine reprezentau elemente reprobabile, dar pentru o femeie erau, desigur, calități.

Atunci când spun „femeie” înțeleg Aneluize, care se îndrăgostise de el din prima clipă, și sunt convins că dacă mama nu ne-ar fi părăsit atunci, tata ne-ar fi părăsit el, cu Aneluize, căci mi-a fost suficient foarte puțin timp ca să pricep ce pasiuni tulburătoare putea nutri fata frumoasă și rece pentru un bărbat cu douăzeci de ani mai în vârstă decât ea, și azi sunt convins că nici un bărbat matur nu poate rămâne indiferent la patima unei fete de șaisprezece ani.

Când am intrat în cameră i-am găsit cufundați într-un dialog aberant, și când am plecat i-am lăsat tot așa, tolăniți în fotolii, întorcând aceeași inepție pe toate părțile: problema ceasului perfect.

Ceasul perfect!

Ceasurile arată mai mult sau mai puțin ora măsurând un timp etalon, un timp cu T mare, un timp care nu există, paralel, care nu măsoară de fapt nimic. În absența observatorului subiectiv, Timpul nici nu există. Dar - și aici începea speculația - ceasurile se află pe mâinile oamenilor, care încearcă să-și stabilească prin intermediul lor propriul timp. Oamenii sunt în fond vehicule în mișcare, și

relativitatea timpului unui vehicul în mișcare este unanim recunoscută. Vehiculul Om (cu O mare) își străbate viața cu o viteză inegală, și, din pricina acestei mișcări diferite, timpul personal este și ei diferit, iar ajungerea la țintă este diferită în timp pentru fiecare viață în parte. Ținta în cazul de față nu poate fi decât moartea, dar asta nu are nici o importanță în silogism.

— Ceasurile uzuale sunt imperfecte, și de aceea măsoară cu mare aproximație un timp fără valoare pentru individ. Timpul propriu este incompatibil cu timpul cu T mare, cu timpul care nu măsoară de fapt nimic, pentru nimeni.

Aneluize părea extaziată de această revelație.

— Asta ar însemna că toată viața noastră suntem siliți să ne călăuzim după niște legi absurde, căci mi se pare nedrept să judeci și să împărți timpuri inegale în funcție de niște criterii absolute. Pentru cel care se mișcă mai repede, cele opt ore de serviciu pot să însemne tot atât cât înseamnă zile întregi pentru cineva cu viteză mai mică. Pentru aceeași unitate de timp absolut, abstract, fiecărui om îi corespund unități diferite de timp relativ. Dacă acest timp ar putea fi măsurat, ar fi normal ca în funcție de el să fie repartizată, distribuită și remunerată munca, într-o societate dreaptă.

Nu mai știu de pe unde au scos o informație despre furnici, cum că ele ar avea un simț propriu pentru percepția timpului relativ, și au dedus că furnicarele ar fi mai perfecte decât orașele dacă-și organizează activitatea reprezentanților în funcție de acest criteriu.

Apoi tata a scos din vitrină Ceasul timpului cu t mic. De ani și ani de zile lucrase la perfecționarea lui. Îl admirasem și eu în vitrină, pus pe o perniță roșie de velur, dar nu aveam voie să umblu la el. Și iată că tata îl punea la mâna Aneluizei ca și când ar fi fost un ceas oarecare pe care îl cumperi de la magazin, cu termen de garanție și tot tacâmul... Trăgeam cu ochiul către cadranul verzui,

fosforescent, fără limbi, fără afișaj, pe care valuri de unde fine pulsau neîncetat. Aneluize a apăsat pe butonul stabilizator și unduirea neîntreruptă a valurilor verzi a încremenit o clipă indicând un an, o lună, o zi și o oră complet anapoda de cele pe care ar fi trebuit să le indice, și atunci am zis:

— E clar, ceasul este stricat sau nu este încă pus la punct, așa că hai mai bine să dansăm și nu mai pierde vremea cu discuții sterile.

Tata este un mare sofist și cu el nu ajunge nimeni la nici un rezultat: când o ține el pe a lui una și bună, mai bine îți vezi de treabă.

— Greșești. Ceasul merge probabil foarte bine, iar tatăl tău este cel mai formidabil om pe care l-am întâlnit

— Dar ceasul este stricat! Tu nu vezi ce an indică?

— Ăsta este anul meu de acum, și probabil că am, așa cum scrie aici, 32 de ani. Asta înseamnă că trăiesc mult mai repede decât majoritatea oamenilor, și nimic mai mult...

Prostii. Luându-te după ceasul ăla nenorocit, colega mea de bancă, preafrumoasa Aneluize, nu era decât cu doi ani mai mică decât mama, care plecase cu Fane-Gură-spartă!

Descopeream, cuprins de o nereținută gelozie, idila ce începuse să se înfiripe între Aneluize și taică-meu. Câteva zile mai târziu am întrebat-o pe Aneluize dacă poate fi atât de proastă încât să se încurce cu un bărbat care numai peste câţiva ani va fi bătrân, dar ea, care de obicei era atât de susceptibilă la ghimpii mei, m-a privit de astă dată cu milă și mi-a spus doar „săracul de tine!”, cu o sinceritate și un laconism atât de tragice, încât m-am simțit complet dezorientat.

— De ce mă compătimești? am întrebat-o perplex. Și de ce tocmai tu? Tu, cea mai nefericită ființă de care am auzit vreodată?

Ea nu mi-a mai răspuns nimic, și la prima oră de

dirigenție am cerut să fiu mutat din bancă de lângă ea, și am reușit chiar s-o conving pe dirigintă să mă mute lângă Cristina, pe care am învăluit-o în cea mai tandră curtenie de care eram în stare, hotărât să mă erijez în chestorul fericirii ei pentru eternitate.

Aneluize începuse să vină deci la noi în fiecare zi după orele de clasă. Intra în camera tatălui meu, și acordurile patetice ale muzicii lui Brahms invadau toată casa. Nu l-am putut suferi niciodată pe Brahms, dar acum reușea să mă facă să spumeg de furie, așa încât am început și eu să plec seara de acasă, ducându-mă la Cristina, unde părinții ei se obișnuiseră cu mine și unde, cât de cât, măcar nu urla Brahms în neștire cu lălăielile lui revolute.

Toată lumea a prins a se impacienta abia când Aneluize a început să ia note proaste, căci după-amiezile petrecute în camera cu fotolii adânci și scufundările în muzica titanului cel clasic nu au întârziat să dea rezultate, așa că într-o bună zi mi-am luat inima-n dinți și i-am zis lui taică-meu:

— De ce nu-ți vezi de treaba dumitale?

Căpiam de furie.

— Tu nu vezi că o nenorocești? am zis.

— Vezi-ți de treburile tale, mi-a zis tata, și am priceput, pentru prima dată, că pe lumea asta suntem toți îngrozitor de singuri.

— Ce trebuia să-i faci cadou ceasul ăla stricat să-i măsoare trecerea nenorocirilor? De ce nu o lași în pace?

Vorbea în mine gelozia; și ura; da, și ura!

— De ce te-ai băgat tu în viața fetei ăsteia semănând o iarbă mai rea ca moartea? am continuat eu cu furie. De ce nu mai lucrezi așa cum ai făcut toată viața aia a ta nenorocită la ceasurile tale perfecte, la ceasurile tale tâmpite și stricate, ratatule!

Astăzi, când tata nu mai e, îmi pare rău de cele spuse atunci. Un copil poate răni sufletul unui părinte mult mai

adânc decât și-o poate imagina.

— Uite de ce, mi-a zis tata, și i-a cerut Aneluizei ceasul.

Și-a prins brățara de metal scump și a apăsat pe butonul stabilizator. Pe cadran orele și zilele curgeau năvalnic și nu am priceput atunci că, în imaginația lui bolnavă, timpul care se scurgea prin aberanta clepsidră era viața lui îndreptându-se spre moarte.

În începutul blând de toamnă în care l-am condus pe tata pe ultimul drum, am întâlnit-o pe Aneluize pentru ultima oară. Era mai frumoasă ca niciodată, dar în timp ce eu mai eram încă un adolescent, ea era femeie în toată firea: în numai câteva luni se maturizase complet, și prăpastia dintre noi crescuse despărțindu-ne cu o întreagă viață, și moarte... După înmormântare s-a apropiat solemn de mine și mi-a dat ceasul, spunând că tata a fost unul dintre acei oameni care se nasc pe lume o dată la mai multe mii de ani.

— Renunț la ceas numai pentru că este de drept al tău, ca moștenirea cea mai de preț pe care o ai de la tatăl tău. Și, oricum, ești singurul pe lume care-i mai cunoaște taina, iar mie nu se știe cât timp îmi va mai fi de folos un astfel de obiect.

După aceea a plecat și ea din viața mea pentru totdeauna, cu părul ei blond și cu ochii ei negri cu tot. A plecat frumoasă și intangibilă ca visul, ca visele mele de atunci. A plecat lăsându-mi la mână cătușa unui ceas pe care-l urmăresc cum merge, cu interes și frică, de ani și ani, și de câte ori apăs butonul stabilizator pot citi cu precizie ora, ziua, luna și anul. Nu a rămas în urmă și nu a luat-o înainte nici cu o clipă, de când îl port. Este un ceas frumos, cu brățară de aur, multă lume m-a întrebat de unde îl am și dacă nu vreau să-l vând, dar eu refuz întotdeauna, deși de multe ori sunt tentat să-l sparg, să-l arunc undeva de unde să nu mai poată fi recuperat, fiindcă mă tem că într-o bună zi s-ar putea să aflu că, de fapt,

coșmarul pe care îl ascunde această amintire a celor mai triste clipe din viața mea este realitate. Mă tem că dacă îl voi pune vreodată la mâna altcuiva, ceasul perfect va arăta ora unui timp care nu există, confirmându-şi blestemul. Și ce ar mai avea oare să-și spună oamenii unei lumi în care s-ar purta la mâini ceasuri perfecte, care în loc să te ajute să ieși din când în când din timpul care ne strânge în gheare cu corsetul lui criminal, în loc să ne facă să uităm de timp, lăsându-ne să gustăm pentru o clipă iluzia efemerelor victorii și înfrângeri, în loc să ne îndrume și ordoneze către șleaurile liniștite ale unui preafericit drum de nicăieri spre oriunde, în loc de izbăvire - nu ne-ar aduce decât invidia unei diferențieri a clipelor în plus sau în minus, arătându-ne, fără milă, doar viteza incoruptibilă cu care alergăm spre necunoscut ca spre o inevitabilă țintă a unei neterminate călătorii.

ÎNFRIGURARE

CAPITOLUL I - LONGINES

1. Când m-am întors acasă de la festivitatea în urma căreia fusesem făcut pionier, am găsit-o pe bunica în pragul casei, aşteptându-mă. Era îmbrăcată de sărbătoare, într-o rochie la fel de întunecată și decolorată ca toate rochiile ei, cu o broboadă la fel de zdrențuită ca și celelalte, dar ceea ce pentru un ochi străin apărea neschimbat și aidoma, pentru mine era evident altceva: bunica era gătită „de sărbătoare”, era clar.

Bătrâna, după ce m-a strâns la piept, lăcrimând abundent, mi-a destăinuit, ca pe un mare secret, că „mi-a pregătit un cadou, e în casă, pe masă”, și, într-adevăr, am aflat pus la vedere acolo un ceas de buzunar cât o ceapă de apă.

L-am luat de lănțug cu două degete, ţinându-l suspendat ca pe un șobolan mort, întrebându-mă în sinea mea ce să

fac cu el, fiindcă mi se părea evident că un proaspăt pionier ca mine nu putea scoate, rămânând cu obrazul curat, în toiul unei partide de „uliu și porumbeii”, să zicem, chestia aia din buzunar, să vadă cât e ora. Am roșit numai la gândul ce-ar mai râde ăilalți de mine, și mă și imaginăm cum mi-ar sta, eventual și cu o pălărie de-a lui tata atârnându-mi clăpăug peste urechi.

Ceasul cântărea cât o greutate de cântar și era alb-murdar, iar când îi închideai capacul, de deasupra, făcea „clac”. Pe fețele din interior ale capacelor era încrustat „EF C° - LONGINES” într-un cerc de jur împrejurul unei clepsidre înaripate, iar dedesubt, într-un pătrat: 0,875’84. Tot foarte frumos gravat, se mai putea distinge un urs mititel, iar pe capacul interior imaginea a unsprezece medalii, grupate cinci deasupra și șase dedesubt, între ele cu precizarea „5 Grands Prix-PARIS-ANVERS-PARIS-MILAN-BRUXELLES”.

Nu mă fericea defel cadoul bunicii. Aș fi rămas mult mai mulțumit cu o savarină de la cofetăria din colț, dar cum asistasem la viața mea la destule discuții pe tema banilor, am putut presupune cu ușurință că tot ăsta era motivul căruia-i datoram jalnicul cadou.

După ce m-a lăsat o vreme să mă zgâiesc la ceapa degerată, bunica m-a plantat cu posterioru-ntr-un scaun, s-a așezat și ea înaintea mea, și cu graiul ei sfătos mi-a ținut o predică absolut ucigașă, în care mă povățuia cum să-l folosesc și, mai ales, câtă grijă să am de prețioasele moaște ale apuselor vremi, că azi nu se mai fabrică asemenea ceasuri și așa mai departe. De cât să-mi fi dat cineva un cadou de care trebuia să am grijă „ca de ochii din cap”, mai bine îmi trăgea o mamă de bătaie și, la sfârşit, îmi cerea și vârful de steag frumos traforat - cea mai de preț sculă a inventarului meu personal - valoarea ei sentimentală fiind sporită prin faptul că mi-l procurasem eu însumi, zulindu-l în plină zi de sărbătoare, chiar de sub

geamurile direcției școlii.

— Să știi, mi-a spus bunica, să știi că ăsta este un ceas de mare preț, cum azi nu mai găsești nicăieri. E din argint, are diamante și rubine, iar bunicul tău, Dumnezeu să-l ierte, nu se despărțea de el niciodată. Bunicul tău, tatăl mamei tale, a murit când mama ta era foarte mică. A fost un om de seamă, un savant, un om de știință.

Și bunica s-a pus pe bocit. De câte ori venea vorba de bunicul, bunica dădea apă la șoareci, așa că eu am vârât ceapa degerată în buzunarul pantalonilor mei scurți, mi-am strâns centironul și i-am zis voinicește bătrânei:

— Mulțumesc, bunico. Eu mă duc afară să mă joc.

— Să nu întârzii prea mult și să ai grijă de ceas! s-a smiorcăit ea în urma mea.

Fără să răspund, am ţâşnit pe ușa verde a marchizei verzi, lăsând în urmă hruba întunecată a casei în care lumina soarelui nu ajungea niciodată, pentru a mă năpusti cu elan în strălucirea curată a acelui iunie 1958.

2. Cât vedeam cu ochii, în dreapta și-n stânga, Calea Călărașilor era complet pustie. Și Iuliu Valaori, străduța din fața casei, era pustie. Nici pe Labirint nu mișca nimic. Sub soarele orbitor, totul părea nou și proaspăt; gâze galbene bâzâiau în florile salcâmilor de pe marginile trotuarelor, și până la Hala Traian - cea verde ca spanacul lui *Poppy the Sailor Man*, totul sclipea viu ca o şopârlă plouată.

Am dat colțul și m-am îndreptat cu pas cumpătat, târându-mi tălpile teneșilor pe asfaltul moale de pe strada Doctor Burghelea, locul pe unde hălăduia îndeobște vesela gașcă. Tândălind pe la poalele blocului lui Sașa Gavrilov, erau strânşi, care cu mâinile în buzunare, care ştergând cu turul nădragilor trotuarul: Sergiu Goldstein, cel roșcovan, Gabi Leibovici pletoasa, Nicu Donescu fiul maiorului, Victor Cornescu din curtea ascuțitoriei de lame și Sașa

Gavrilov, fiul unic și legitim al celor doi eroi stabilizați loco. Tocmai se punea la cale un „hoții și vardiștii” foarte important, și, trecându-le cu vederea ironiile nejustificate cu care mă întîmpinaseră (novice cum eram, mă expusesem ca un fraier, prezentându-mă la joacă, fudul, cu proaspăta mea cravată spânzurată de gât, necunoscând că orice inițiat care se respectă, odată trecut de poarta școlii, nu știe cum să scape mai degrabă de „cârpă”, îndesându-și-o, mototolită, în buzunare, spre eterna contrariere a părinților nemai-prididind cu călcatul jumătății de batistă - ca să vezi!, și eu care eram deosebit de încântat tocmai de luciul proaspăt al cravatei ce se asocia în mintea mea, nu știu de ce și cum, nu cu o zgardă, cum sugerau ceilalți, ci cu o cât se poate de onorifică podoabă de cuceritor al vestului îndepărtat), m-am lipit la „vardiști”. Dar, ofuscat de puțina lor apreciere, m-am simțit dator să mă dau și eu *grande* cu ceva, așa că am extras din buzunar - cu blazarea unei fețe-palide rătăcită printre frații săi mai colorați - ceapa degerată a bunicului, și, declanșând capacul, m-am prefăcut deosebit de preocupat de cunoașterea orei exacte.

Atâta mi-a trebuit! Efectul a fost mai crunt chiar decât cele mai pesimiste supoziții ale mele. În loc de invidie, tribul de pe Doctor Burghelea a reacționat înnebunind instantaneu de râs, și s-au tot hlizit ca tâmpiţii până când, jignit mortal în amorul meu propriu, am trântit căpăcelul al cărui clic nu a îmbunătățit cu nimic situația, și am strecurat gioarsa de cadou de la bunica la loc în buzunar. Ei bine, poate nu o să mă credeți, dar Longines-ul ăla nefericit cântarea parcă și mai abitir decât înainte, înclinându-mi primejdios brâul, ca un *Colt 38* de șerif. Pentru o clipă mi-a trecut prin minte să-l arunc naibii la cel mai apropiat coș de gunoi din cale.

— Eu am un ceas de mână Pobeda foarte frumos, a comentat Nicu, atunci când spiritele s-au mai liniștit. Desigur, nu e ca vechitura asta! Mi l-a adus tata, anul

trecut, din străinătate, dar nu ies cu el la joacă să nu se strice. Are cadranul negru și brățară de piele, neagră și ea. E foarte frumos, v-am zis!

— Și eu am ceas, ne-a arătat mâna Gabi Leibovici. E elvețian. De aur. Și? Ce-i cu asta? Toată lumea are ceas.

Ce mai una-alta, mă făcusem de tot râsul cu „ceasul meu cel valoros” de la bunicu'.

După formarea echipelor, noi am rămas să ne „facem”, în vreme ce „hoții” s-au dopănit să se ascundă pe undeva prin curtea blocului lui Sașa, conform tradiției.

— Auzi, mi s-a adresat cu scârbă Victor, căpitanul echipei, poate „cazi” și acum primul, precum ți-e obiceiul, că să vezi ce pățești! Învață să te strecori, că altfel nu mai joci, e clar?

De obicei eu și Victor fiind vecini, ne înțelegeam bine. Deși era cu un an mai mare, nu se dădea leu față de mine. Acum eram convins că schimbarea atitudinii lui se datora în exclusivitate amintirii chinuitoare a apariției Anei în relațiile noastre de bună vecinătate. De câte ori Victor își amintea de Ana, suportam consecințele.

Ana era o fetiță brunetă, cu ochi migdalați și codiță de mâţă, care se mutase în toamna trecută într-una din curțile de pe Iuliu Valaori de vizavi de ascuțitoria de lame. În noaptea de Anul nou, după ce eșuase ideea lui Victor de a înjgheba o brigadă artistică de „Plugușoru'” cu care să colindăm prin vecini (în loc de cozonacii promiși de propagandistul cultural de ocazie, vecinii pe care-i testaserăm ne dăduseră cu flit, iar la grasu' de la 125 mai furaserăm și una după ceafă), ne reuniserăm din nou la sediul ascuțitoriei și când mama lui Victor ne vestise că „e ora!”, ne pupaserăm stângaci unii cu alții, alunecând cu buzele de pe obrajii fierbinți pe nasurile reci și roșii. Dar când a venit rândul să mă pup și cu Ana, ea mi-a încolăcit gâtul cu amândouă brațele și și-a strivit buzele de buzele mele, spre oftica lui Victor și rușinea mea. M-am desprins

de fată, roșu ca un rac și răpit de o îngândurare străină. Însă când, la plecare, pe gangul pustiu de la poartă, ea m-a prins de cot spre a mă agăța iar de gât, am strâns-o și eu lângă mine, cum văzusem în *Zboară Cocorii*. Și am fost convins fără dubiu că nimic nu poate fi mai grozav pe lume decât să stai cu Ana așa, sub poarta lui Victor a cărui siluetă se deslușește flagrant în cadrul geamului din fundul curții, privindu-ne invidios.

— 99, 100! Cine nu e gata îl iau cu lopata! a terminat Victor numărătoarea, după care, în vreme ce „echipa” - Victor și Gabi - o lua tiptil către curtea blocului lui Sașa, unde, se știe! *trebuie* să se ascundă „hoții” obligatoriu (de ce?), eu am luat-o exact în sens contrar, ocolind întregul grup de clădiri, trecând prin piață și „căzând” drept în spatele „hoților”.

Când am ajuns la capătul acțiunii de învăluire, la locul masacrului, jocul părea a se fi terminat de multă vreme, cu înfrângerea „vardiștilor” și victoria, foarte dubioasă din punct de vedere moral, dar incontestabilă, a „hoților”. Toată lumea, cu mâinile în buzunare și fluierând a pagubă, mă căuta pe mine, deși, plictisiți - se vede treaba - de eforturile fără urmări, tocmai se îndreptau unul câte unul către mijlocul carosabilului, cu intenția fățișă de a renunța și de a alege alte echipe, în vederea continuării jocului în absența dispărutului (eu) fără urmă.

— Pac Sergiu, pac Sașa, pac Nicu! am răcnit cu arătătorul întins pistol înainte. Sunteţi morți! Gata! Sunteţi morți!

Nu mă așteptam eu chiar la osanale din partea „vardiștilor” mei (ce să-i faci, viața aspră te face mai cinic!), dai nici să se strâmbe de nemulțumire că, datorită mie, câştigaserăm. Victor a mârâit ceva de neînțeles, iar Gabi, cu un sictir în ea ceva ce nu s-a mai pomenit, a zis că se duce acasă.

— Hai să cronometrăm cine câştigă mai repede! a

propus Sergiu.

— Gata, hai! au căzut de acord și ceilalți.

S-a stabilit să-i las ceasul meu Longines lui Nicu, care să cronometreze. Îndeplinind funcția de arbitru și reprezentant diplomatic al echipei adverse. Sincer să fiu, nu m-am gândit nici o clipă că preferința tuturor pentru arbitrajul lui Nicu ar trebui să mă jignească și, deci, nici nu m-am ofuscat de lipsa lor de încredere. În fond, puteam fi și eu arbitru tot atât de bine, mai ales că Longines-ul era al meu, totuși, atunci mi s-a părut mai firesc așa și am fost chiar mulțumit în sinea mea că judecătorul eventualei noastre victorii era tocmai din echipa adversă. Asta înlătura orice discuții sau contestații ulterioare. Am fost, se vede treaba, întotdeauna, un naiv cu înălțătoare și jalnice aspirații cavalerești.

De data asta noi eram „hoții" și ne-am ascuns: Victor în curte la Sașa, fără pic de imaginație, în vreme ce eu, pus pe câştig m-am urcat pe blocul în care locuia familia lui Nicu. Era evident, ultimul loc în care iar fi trecut prin cap unui „vardist" să caute un „hoț". Am ieșit prin gemulețele de la luminator și m-am întins pe burtă pe acoperișul de tablă înfierbântată de soare. De aici, de sus, i-am urmărit pe băieți terminând numărătoarea, după care Sașa a repetat figura mea cu ocolitul corpului de case, în vreme ce Nicu și Sergiu l-au „împușcat" fără milă pe Victor. Am tăcut chitic și mi-am sacrificat colegul, dând dovadă încă de pe atunci de un neînchipuit de dezvoltat simț tactic, și l-am așteptat, fără să mă deconspir, pe Sașa. Când s-au strâns iar toți patru și începuseră fluieratul a pagubă după mine, am zărit un tip cu hăinuță scurtă, neagră, pantaloni albicioși (nu mai văzusem niciodată blugi decolorați și, de ce să vorbim cu păcat, nu prea văzuse nimeni pe atunci așa ceva) ochelari negri și plete șatene, apropiindu-se domol și stând de vorbă cu băieții, iar după ce străinul s-a îndepărtat cu pași mari îndreptându-se spre piață, i-am

„împușcat” pe toți, foarte mulțumit de nedumerirea evidentă cu care, vreme de câteva minute, nici unul dintre ei nu a înțeles nici măcar de unde „trag”, așa că se zgâiau, derutați care mai de care, în toate părțile.

Când m-am ridicat și m-au zărit, au început să se agite ciudat, iar Sergiu mi-a făcut semne cu gesturi largi să cobor mai repede.

— Dom'ne, m-au întâmpinat ei jos, cu sufletul la gură, a trecut unu' pe-aici și ne-a luat ceasul.

— Cum adică? am bâiguit perplex.

Mi se strânsese inima cât un purice, nu atât că mi-ar fi fost mie de ceasul ăla nenorocit, cât mai mult îngrozit de reproșurile cu care, puteam fi convins, o să mă înnebunească bunica în vecii vecilor.

— Și cum arăta? i-am întrebat.

— Un domn înalt, cu ochelari și păr lung, ca o femeie, mi-a explicat Nicu. A luat-o încolo-șa!

— Și cum de vi l-a luat? De ce i l-ai dat? am întrebat eu disperat, în vreme ce toți cinci alergam în direcția în care-o luase escrocul.

— Păi m-a întrebat dacă-i ceasul meu, știi, stăteam în mână cu el și cronometram, și eu i-am zis că nu-i al meu, nu puteam să-l mint! și atunci el mi l-a cerut să se uite la el și, când i l-am dat, el l-a băgat în buzunar și-a plecat.

Simțeam că turbez de furie numai la gândul cum o să-i povestesc eu toate astea bunicii. Intuiam cu precizie matematică reacțiile bătrânei. Parcă-i auzeam morala pe care trebuia s-o înghit fără vină din pricina idiotului ăstuia și a ideii mele nefericite de a accepta cu atâta ușurință să fie el arbitru, dându-i ceasul pe mână. Ce tâmpenie! De ce luasem la mine vechitura aia? Și de ce-l scosesem din buzunar în fața lor? Îmi venea să-mi trag pumni în cap. Ce-mi trebuise mie să mă laud cu ceapa aia stoarsă? Ce-mi trebuise?

— Și tu, de ce mama dracului i l-ai dat? am mârâit eu

către Nicu, alergând ca un câine turbat.

— Păi, m-a întrebat dacă-i al meu, și eu nu puteam să-l mint... sunt pionier... a snifăit Nicu, încercând să se țină în pas cu mine.

Nu l-am mai găsit nicăieri pe tipul cu părul lung ca de femeie și ochelari negri, deși am străbătut de două ori piața de la un capăt la celălalt, iar Victor și Sașa au intrat și în Hală după el. M-am despărțit de ceilalți, strângând din dinți și din pumni, iar când am ajuns în fața casei, ochii îmi erau plini de lacrimi, fără nici o strădanie din parte-mi și fără pic de ipocrizie. Eram atât de amărât, încât nu m-am oprit din drum nici măcar atunci când, de pe Iuliu Valaori, m-a strigat Ana, făcându-mi semn cu mâna.

Dar, când să intru-n curte, aproape că m-am izbit de un străin care tocmai ieșea. Pantalonii bleu spălăciți, geaca neagră, ochelarii cu cadru gros de baga, pletele slinoase ca de femeie, corespundeau inconfundabil semnalmentelor hoțului. El era!

Străinul s-a oprit la un pas de mine, măsurându-mă, mi s-a părut mie, cu interes, de la tenișii rupți în vârf până la părul blond, tuns perie, din cap. Ne-am uitat unul la celălalt, împietriți. Mai întâi fusesem fascinat de pantalonii ăia strânşi pe pulpe, cu capse în colțurile buzunarelor, cum nu mai văzusem niciodată în viața mea La început mă frapaseră ochelarii și părul neîngrijit, atârnându-i soios până pe umerii largi. Dar după aceea am rămas fascinat, cu ochii în ochii întunecați ai omului. Avea o căutătură cruntă și tristă. Privindu-l, simțeam o durere fără sfârşit, o prăbușire în gol, o ură și o putere insuportabile. Întregul chip îi exprima o voință de neînfrânt, o luciditate de dincolo de moarte, și mi-am zis că omul ăsta nu zâmbise probabil niciodată. Un chip de oțel. Un chip tăiat în gheață. Și totuși, citeam în privirea străinului o milă nesfârşită. O milă care mă înmuia. O milă, și un dispreț, și o înțelegere, și o mândrie, totodată, cum nu mai citisem în ochii nimănui

pe lume.

Era frumos. Îngrozit, mi-am dat seama că asta însemna probabil „un bărbat frumos”. Figura mea dulce de copil blond și nătăfleț, indiferentă sufletului meu, figură care mă întâmpina însă din spatele tuturor oglinzilor, mi se părea atât de departe de mine pe cât de apropiată simțeam figura străinului, împietrită într-o mască tragică și virilă.

Frumos. Frumos ca un înger, mi-am spus multă vreme după aceea, când, înainte de a adormi, recitam, la stăruința bunicii, rugăciunea cu îngerașul, încercând să-l retrezesc în minte pe străin, așa cum îmi apăruse atunci: minunat și zguduitor. Așa aș vrea să fiu și eu când voi fi bărbat.

Frumos ca un demon, mi-am spus după ce l-am citit pe Byron: numai așa putea arăta un demon răzvrătit. Nu mă mai săturam de frumusețea aceea fără egal.

3. Un tramvai a oprit în stația din fața casei - pe atunci stația era chiar în fața casei noastre - și străinul a zvâcnit neașteptat, urând în el, înainte de a apuca eu să schițez vreun gest; așa că dus a fost.

Am intrat, încercând să afișez o moacă pe cât puteam mai convingătoare și mai dramatică și i-am povestit bunicii nenorocirea, dar ea a clătinat doar din cap, a dojană, vădindu-se mult mai puțin afectată de cât m-aș fi așteptat.

În seara aceea am fost cel mai cuminte copil din sud-estul Europei. Am mâncat și m-am culcat fără să-i dau bătrânei nici o bătaie de cap. Și, din camera ei, prin ușa cu glasvand, ore în șir lumina mi-a căzut drept pe ochi, vestindu-mă că bunica tot mai trebăluiește la geamantanul ei de carton, pe care ziua îl ținea sub divanul cu pilotă de puf, geamantan cu lucruri tainice la care nici eu, nici mama, nu aveam acces. Deslușeam, de dincolo, foșnete și zgomote metalice, și mă întrebam de ce o fi întârziind mama atât de mult în seara asta. De când se despărțise de

tata, rămânea adesea până târziu la serviciu. Înainte vreme, pe la ora patru, patru și ceva, era acasă și mâncăm împreună, în vreme ce acum, uite, se făcea noapte și ea tot nu mai venea. Eu stăteam singur cu bunica, și mă culcam singur, și bunica, în camera ei, dincolo de glasvand, scotea geamantanul de carton de sub divan și cotrobăia prin el. Și mama tot nu mai venea.

Mai demult, când eram mic și nu știam ce face bunica dincolo, într-o noapte, mă trezise lumina din camera ei și mă sculasem încetișor și mă dusesem tiptil până la glasvand, dădusem perdeluța la o parte și o văzusem pe bătrână, în cămașă de noapte, cu părul alb și lung despletit, în genunchi, cu ochelarii pe vârful nasului, înconjurată de fel de fel de scule de metal sclipind ca noi.

Bunica plângea înaintea geamantanului deschis. Stătea cu un caiet gros în mână și plângea peste el. Caietul și lucrurile alea sclipitoare de metal le scosese probabil din geamantan, fiindcă îmi erau necunoscute - nu le zărisem niciodată prin casă și nu reușeam să le identific.

Am vrut să mă duc la bunica să o mângâi să nu mai plângă. Dar când am deschis ușa, ea a tresărit speriată, s-a întors, și când m-a văzut în prag a început să țipe la mine:

— Ieși! Copil rău ce ești! Ieși!

Rămăsesem cu sufletul tăiat de reacția ei neprevăzută. De ce spunea că sunt rău? De ce țipa la mine? De ce mă ura? Tocmai ea? Tocmai ea, care-mi vorbea mereu despre bunătate, citindu-mi uneori dintr-o carte groasă și jerpelită în care era vorba despre un om atât de bun încât se lăsase omorât de oameni pentru ei?

Trezită din somn de țipete, mama a venit în spatele meu și mi-a pus mâna pe umăr. Am încercat să le explic: era o neînțelegere, le-am asigurat că nu sunt rău, că am auzit-o plângând și voisem...

Dar bunica țipa să ieșim afară amândoi, să nu-i mai stăm pe cap, și atunci mama a început să țipe și ea, și eu am

vrut să mă duc la bunica s-o pup să mă ierte, ceea ce știam că îi făcea întotdeauna plăcere, dar ea a țipat și mai tare și a bătut și din picior, și noi, eu și mama, speriați, am ieșit, și ne-am urcat înapoi în pat, și am stat așa cu ochii deschiși privind în tavan, și mama a șoptit: „a înnebunit de tot”, și multă vreme nu am reușit să adormim nici unul dintre noi, și am fost amândoi foarte triști.

Însă a doua zi bunica m-a mângâiat pe cap zâmbindu-mi blând ca de obicei. Numai că de atunci nu am mai intrat niciodată peste ea când o auzeam cotrobăind noaptea prin geamantanul de carton, plângând și vorbind singură, încercam să dorm, cu toate că lumina intrând prin glasvand îmi cădea drept pe ochi.

Capitolul II - PUȘCULIȚA

1. Casa din Calea Călărașilor era mare și friguroasă. Camerele, dispuse stil „vagon”, erau despărțite prin glasvanduri de cele două holuri, lungi cât întreaga casă. La intrare exista o marchiză verde, din sticlă verde. Totul era conceput pe alte dimensiuni decât cele firești: numai bucătăria și era mai mare decât un întreg apartament de bloc. Cămara, situată între bucătărie și baie, avea mai bine de 16 m^2. Acolo își ținea bunica borcanele cu murături, sub scara de lemn care urca în pod.

Camerele nu aveau geamuri către exterior. Lumina zilei ajungea înăuntru doar prin ușile cu glasvand dinspre holuri, iar în camera bunicii printr-un luminator din tavan. Apa de ploaie infiltrată prin geamurile de deasupra ale podului desenase pe sticla verde ființe fabuloase și chipuri cumplite ce se schimonoseau la mine ori de câte ori mă culcam pe divanul cu pilotă de puf al bunicii. După

escapadele întreprinse pe teritoriul celuilalt veac, reveneam în contemporaneitate mai colbuit chiar decât din expedițiile de descoperire și cercetare a podului sălbatic.

Lumina holurilor, filtrată de perdelele de pânză prin a căror urzeală rară se vedea afară, era insuficientă pentru a putea scrie sau citi la ea - zi și noapte la noi în casă ardeau lustrele cu becuri mari.

Înainte de naționalizare casa fusese folosită drept magazin și depozit de către comersantul a cărui familie mai locuia încă în imobilul din fundul curții. Când eu aveam vreo paisprezece ani, întâi domnul Bercovici senior, apoi și fiul acestuia, s-au mutat. Bercovici junior avea cu vreo opt ani mai mult ca mine și a reprezentat unul dintre idolii copilăriei mele. Încă din primii ani după ce ne mutaserăm aici am fost fascinat de îndemânarea cu care băiatul ăsta reușea să încropească fel de fel de jocuri și jucării artizanale, adevărate minuni tehnice pentru mintea și nivelul meu de pregătire: zmeie uriașe cu cadre subțiri de lemn, praștii cu crăcănă, bumeranguri de carton, iar ceva mai târziu scene miniaturale de teatru, populate cu figurine de porțelan, în reprezentații din lumi de basm, cu lacuri din ochiuri de oglindă și păduri din conuri uscate de brad.

Tot în partea din spate a curții erau și magazia de lemne a domnului Bercovici și „atelierul”. Pe la vreo șapte sau opt ani, împins de curiozitate, pătrunsesem prin acoperișul de carton smolit al chichineței, și, spre surprinderea și încântarea mea, mă pomenisem într-o țară de vis, că toată cotineața era plină de țevi multicolore de sticlă. Privind la ele, sufletul mi s-a umplut de atâta bucurie de culori că nici măcar bătaia pe care am încasat-o când proprietarul m-a surprins nu a fost în măsură să-mi întunece în vreun fel plăcerea descoperirii aceleia, cu nimic mai prejos de cea a lui Columb, de exemplu.

La ce i-o fi slujit toată sticlăria aia domnului Bercovici?

Cine știe? Poate că bătrânul manufactura și comercializa pe ascuns abajururi la modă pentru veioze, sau poate că le adunase acolo fără nici un scop anume încă de pe vremea când nevastă-sa lucrase la fabrica de sticlă. Oricum, eu, după ce mi-am încasat papara de rigoare, am avut totuși obrăznicia să-i mai și cer câteva țevi, și domnul Bercovici mi-a dat. Ei bine, cu ajutorul acelor baghete fermecate am comis vreme de luni și luni de zile cele mai grozave baloane de săpun din lume.

Dar de ce preferaseră oare ai mei, atunci când ne mutaserăm, ca urmare a unei intervenții, în urma căreia existaseră mai multe posibilități propuse de ICRAL, tocmai casa asta?

Argumentele de atunci au fost că aici era curte, nu ca la blocuri, și cum tata avea mania câinilor de vânătoare, curtea era ceva fără de care viitoarea reședință a familiei era de neconceput.

Adevăratul motiv, însă, după câte am aflat eu mai târziu, a fost întâlnirea cu un necunoscut și discuția cu el. Părinții mei îl găsiseră pe tip la bătrânica ursuză care locuise aici înaintea noastră. Individul i-a îndemnat cu căldură să nu rateze ocazia de a se muta aici, prezentându-le o serie întreagă de avantaje foarte tentante, avantaje pe care, după aceea, ai mei n-au mai putut să și le amintească, dar care, pentru moment, i-au convins. La câteva luni după ce schimbul fusese definitivat, vizitând-o pe bătrânică, au întrebat-o cine fusese omul acela, omul care-i convinsese atunci, în casa ei, să prefere să se mute acolo și nu în altă parte?

— A! și-a adus cu greu aminte bătrâna. Omul acela? se mirase ea. Habar n-am! Era prima oară când îi vedeam. Nu știu. Venise cu câteva clipe înainte de sosirea dumneavoastră și, până să apuc eu să-l întreb ce vrea, ați ajuns dumneavoastră, și după aceea ați plecat împreună și eu am crezut că era cu dumneavoastră. Habar n-am cine o

fi fost.

Casa din Calea Călărașilor a fost pentru noi ca un blestem. Acolo au divorțat ai mei. Acolo am copilărit și mi-am petrecut cei dintâi ani ai tinereții, și, cu toate că încă de la început casa nu a fost pe gustul nici unuia dintre noi, nici după aceea neputându-ne niciunul acomoda cu ea, n-am mai avut niciodată banii, ocazia și condițiile necesare ca să evadăm.

Bunica mutându-se cu noi, casa ei din strada Fluierului, lăsată în părăsire, s-a năruit în scurtă vreme. Când eram mic am trecut împreună cu bătrâna de câteva ori pe acolo. Din camera în care am pătruns, am întrezărit cerul printr-unul din colțurile surpate ale încăperii, în vreme ce colțul celălalt se înfunda în pivnița de dedesubt.

În casa cea nouă, bunica nu a adus cu ea decât geamantanul de carton și divanul cu pilota de puf. Geamantanul l-a vârât sub divan, iar ea s-a întins pe divan. Când mă gândesc la bunica, numai așa o pot concepe în amintire: întinsă pe divan, cu mâinile pe piept și cu ochii în tavan, plângându-se mereu de dureri de cap.

2. Dar mai persistă în mintea mea, nu știu prin ce asociație stranie, încă o amintire, oarecum paralelă. Uneori amintirea asta îmi pare foarte veche, alteori simultană evenimentelor celor mai banale și controlabile. Este o casă uriașă, un palat, fiindcă, așa cum apare el în memoria mea, palat ar fi fost să fie, înconjurat de parcuri cu fântâni arteziene, și alei largi, pietruite cu dale geometrice, foarte regulate. În mijlocul rondurilor îngrijite, printre arbuști ornamentali potopiți de petale ca de fluturi albi, flori ale căror parfumuri îmbată și amețesc, în stanțe menite să fericească ochii zeilor, se orânduiesc în ronduri îngrijite. Peste tot sunt mai ales crini, crini regali, albi, printre lujerele clorotice ale cărora apa izvorului susură blând. Vegetația exuberantă îmbrățișează delicat statuete baroce

de demoni cu gheare și colți prelungi, încadrate de amorași goi, cu arcuri și săgeți minuscule ridicate în mâinile ținute deasupra căpșoarelor bucălate de copilași veseli alergând în salturi împietrite prin iarba înaltă, cu armele dragostei ridicate deasupra capetelor.. Eu, blond, înveşmântat în ciudate haine cu danteluțe la guler și la mâneci, rătăcesc pe aleile întortocheate, împreună cu o fetiță în rochiță de velur roșu, cu pieptarul brodat cu sclipici. Mai e și un băiețel în costum verde, cu pălăriuță cu pană de păun și cizme înalte. Pe fetiță, sunt sigur, o cheamă Ecaterina, iar pe băiețel, nu mai știu exact, dar parcă sau Petrică, sau Vasilică. Băiețelul îmi întindea o jucărie micuță de metal alb, o floare de crin cu șase petale mari și trei mici. Eu luam floarea și nu mai știu ce făceam cu ea. Oricum, mi-a rămas în cap că era foarte important ce făceam cu ea, sau poate că nu ce făceam cu ea, ci floarea în sine, nu mai știu.

Le-am întrebat de nenumărate ori, și pe mama, și pe bunica, dar nici una n-a știut să-mi localizeze în vreun fel amintirea.

— Poate că ne erau rude, îmi dădeam eu cu presupusul.

Dar mama ridica din umeri indiferentă, iar bunica îmi spunea arțăgoasă să-mi văd de treabă.

— Era un băiețel blond, cu ochii foarte albaștri. Îmi amintesc precis. Cred că fetița îi era soră.

— Prostii! se enerva bunica. Nu avem nici o rudă care să fie cum zici. Oi fi visat.

3. La împlinirea vârstei de paisprezece ani am avut cea mai jalnică aniversare din viața mea. Mama era plecată la munte, într-o excursie organizată prin serviciul unde lucra. Bunica îmi făcuse cadou o pușculiță (de data asta), o pușculiță de economisit bani în ea. Îmi dăduse să mănânc de seară, apoi plecase în vizită la tanti Paula, soră-sa. În așteptarea ei, am luat pușculița primită cadou și am întors-

o pe toate părțile. Arăta deosebit de toate pușculițele pe care le mai văzusem, și anume era concepută ca o cască de armură medievală. Viziera acoperea fanta prin care puteai introduce moneda. Înăuntru, când ridicai viziera, se putea desluși o limbă de metal. Când pușculița era ținută normal, cu baza în jos, viziera acoperea fanta prin propria greutate. Când o întorceai, un balansier interior ridica limba de metal peste deschizătură, astfel încât în nici o poziție cuprinsul pușculiței nu putea fi sustras prin fantă.

Pereții pușculiței erau masivi, dintr-un metal întunecat la culoare și foarte greu. Deasupra avea un mâner de care putea fi ținută ca o gentuță. Pe dedesubt avea o ușiță care se deschidea cu cheie. Dar bunica păstrase cheia, pretinzând că pușculițele sunt destinate agonisirii, așa că o să mi-o deschidă atunci când voi fi economisit înăuntru destule fonduri cât să-mi cumpăr ceva. Evident, asta însemna că n-o s-o văd deschisă niciodată, fiindcă nu aveam nici un ban și, în consecință, nici posibilitatea de a-i economisi. Cercetând însă gaura cheii, am dedus că trebuie să fie o cheiță extrem de mică și delicată.

Așa cum se poate presupune, pușculița era și ea tot una dintre plicticoasele „amintiri de la bunicu'”, și, implicit, „foarte valoroasă” - trebuia să am mare grijă de ea.

Tot sucind-o și răsucind-o, am sesizat un clinchet interior, dar oricât m-am străduit mi-a fost imposibil să extrag din ea obiectul care zdrăngănea. Ţinând cont de sunet, el trebuia să fie sau foarte mic, sau foarte ușor. Sunetele pe care le scotea, rostogolindu-se, erau cam ca alea pe care le-ar fi scos un zar sau un cocoloș de poleială bine împăturit - în nici un caz însă o monedă nu ar fi putut să se miște așa.

După o oră, sau poate chiar mai multe, plictisit, am lăsat pușculița și am luat că citesc *Cei trei mușchetari*. Mai încercasem eu de câteva ori să mă apuc de cartea asta, dar renunțasem, tiranizat de lungimea ei: două volume groase

erau prea mult pentru răbdarea mea. Însă în noaptea aceea am citit în neștire. După ce a trecut și miezul nopții, am fost sigur că bunica va dormi la tanti Paula și că nu se va mai întoarce sub nici un chip înainte de ivirea zorilor, așa că mi-am continuat lectura, cum numai oamenii mari, văzusem eu, își pot permite. Avansasem cu spor în sutele de pagini. Cum nu mai citisem niciodată noaptea, constatam că e grozav de plăcut să stai așa, tolănit în pat, să mozolești o bomboană și să întorci foile una după alta ca și când lumea din jur nici n-ar exista măcar. Eram satisfăcut să descopăr că în atari condiții mă concentram mult mai bine decât ziua, când fel de fel de zgomote și tentații mă disturbau continuu. Reușeam să parcurg fără efort de aproape două ori mai multe pagini decât de obicei, și asta era foarte încurajator, că pe atunci nu reușeam să citesc decât buchisind, ceea ce era extrem de obositor.

De la o vreme, aproape fără să-mi dau seama, am început să ațipesc. Dar ochi-mi rămâneau deschiși. Citeam în continuare. În visele de-o clipă nimic nu se schimba,: eu rămâneam în aceeași poziție, citind aceeași carte, în același ritm. Din când în când răsfoiam paginile să văd câte mai sunt până la sfârşit.

Cu toate astea dormeam, și în noaptea aniversării vârstei de paisprezece ani am citit *Cei trei mușchetari* în vis. Nu aveam să descopăr acest fapt decât a doua zi, când, răsfoind volumul înainte de a-l pune la loc în bibliotecă și citind întâmplător câteva rânduri, în fugă, apoi, mai temeinic, o pagină-două, după aceea un întreg capitol, îngrijorat de-a binelea, pentru a mă convinge până la urmă că într-adevăr cartea din mâna mea nu avea nimic comun cu *mușchetarii* din noaptea precedentă; care fuseseră probabil cea mai formidabilă carte cu care m-am întâlnit vreodată. Varianta lui Dumas, deși mi-a plăcut și ea în felul ei, nu avea nici strălucirea și nici adâncimea răscolitoare a *mușchetarilor* din visul meu. Frazele cărții aceleia

stârneau în imaginație culori și parfumuri, dezvăluind cugetului taine ale firii înnădindu-se într-o acțiune de o complexitate și claritate atât de intim și inteligent concepute încât cel ce ar reuși să redea chiar și cea mai infimă parte a textului aceluia ar deveni fără îndoială cel mai grandios scriitor al tuturor timpurilor. De atunci încoace am răscolit mult praf de bibliotecă, dar nu am găsit niciodată nimic pe măsura *mușchetarilor* din visul din noaptea aniversării de la paisprezece ani. Personajele feminine prezentate în acele pagini au rămas cele mai frumoase și enigmatice făpturi sau plăzmuiri cu care soarta m-a pus față-n față sub soare, și nici unul dintre ectipele[1] aruncate de realitate înainte-mi nu s-a putut lua, în nici o privință, la întrecere cu ele. De dincolo de paginile visului a răzbit până la mine și eu am aspirat cu nesaț parfumul unor flori otrăvitoare, mai dulce și mai suav decât florile toate iar gândurile pe care le-am pătruns atunci cu mintea mi-au înălțat sufletul spre aspirații ce m-au făcut să presimt, dacă nu mi-au dezvăluit chiar, Adevărul.

Un singur lucru nu am putut citi în cartea aceea: Fericirea.

4. Prins de lectură, iar a doua zi lucid, mi-a fost însă cu neputință să mai stabilesc dacă înainte de a adormi, sau după aceea, sau mult mai târziu, către ziuă, când stinsesem lumina și mă ghemuisem sub plapumă, printr-o pânză de evanescentă străluminare, faptele succedându-se într-o ordine altminteri, fiindcă, iată! după secvența culcării și luminii stinse, citeam încă sub becurile crude de o sută cincizeci (să nu ne stricăm vederea), și mai apoi, sau poate mai înainte de asta, fusese zgomotul distinct, de pași scârţâind parchetul, prin celelalte camere și pe holuri, determinându-mă să-mi ridic ochii dintre foi. Dar pocnetul

[1] Idee provenind dintr-o reprezentare.

din cămară și sunetul strident de cioburi îmi parvin totuși prin liniștea întunericului, făcându-mă să mă crispez de spaimă: în casă a pătruns un hoț! și banditul cunoaște destul de bine amănuntele de interior, de vreme ce-și permite să bâjbâie așa, pe întuneric, fără să aprindă lumina.

În clipele de încordată așteptare care au urmat, mi-am dat seama cât sunt de puști: un ţânc tremurând, cu plapuma trasă până peste cap - cum să mă opun tâlharului matur, intrat pe furiș, poate prin pod, cunoscând că sunt singur în noaptea asta nefericită și teribilă?

Dârdâiam, urmărind evoluția scârţâiturilor prin casă. Unica speranță îmi rămânea să lase mai departe lumina stinsă. Pe întuneric poate că aveam să trec neobservat.

Îmi reaminteam cu extraordinară acuitate amănunte despre crimele, violurile și spargerile petrecute tot mai des în ultima vreme în acest cartier rău famat. Doar cu câteva luni în urmă, toată lumea din mahala nu discutase, zile în șir, decât despre hoarda de derbedei care dăduse buzna într-una dintre casele de pe Traiană și l-au tăiat cu cuțitele pe locatar.

Nici măcar gândul că hoții nu pradă decât acolo unde au ce fura - or, la noi ce să fure? - nu era în măsură să mă liniștească, de vreme ce pașii aceia rătăceau de colo-colo prin casă, atât de evident. Borcanul spart în cămară și pașii scârţâind podelele erau probele cele mai elocvente că hoțul ăsta nu fusese descurajat deloc de sărăcia noastră și că, mai mult ca sigur, așteptase ca bunica să plece, se urcase pe casă și coborâse apoi prin pod, convins că nu mai e nimeni aici. Din moment în moment va aprinde lumina, mă va vedea și...

Cu gândurile vraiște, mă chinuiam să-mi fac vreun plan. De exemplu, să mă ridic dintr-un salt, să deschid ușa dinspre hol, să alerg până la intrare și să ies în curte, unde să strig după ajutor până când scol vecinii. Dar planul era

irealizabil în practică și fără perspective, fiindcă uşa de la marchiză se deschidea extrem de greu. De altfel, deschizând ușa camerei riscam să nimeresc exact în mâinile hoțului, fiindcă nu puteam ști unde este în casă și încotro se va îndrepta în clipa următoare. Apoi nu puteam să știu câţi bandiți sunt, și dacă vreunul dintre tâlhari aștepta afară, „de șase”, eram pierdut.

Tocmai când mă decisesem să mă strecor în lada studioului, ușa s-a deschis. Apoi s-a închis. Sau nu! Întâi s-a închis și abia după aceea s-a deschis, în vreme ce pielea mi se încrețise de groază. Mi-am reținut răsuflarea și am strâns ochii. Am auzit scârţâitul podelei chiar alături de pat, am întredeschis pleoapele și am străvăzut printre gene o figură ascuțită de bărbat aplecată asupra mea. Bărbatul avea părul lung și răvășit, ochi de noapte și ochelari cu multe dioptrii. O mască tragică îi încleșta figura neclintită. Fără să-mi pot aminti de unde, chipul din obscuritate - chip iradiind un fel de lumină difuză - mi se părea vag cunoscut.

Și totuși am impresia că evenimentele au avut complet altă ordine. De pildă, mai întâi eu știam cum arată bărbatul și abia după aceea îmi era teamă de ideea că există un intrus în casă. Și, înainte de a se apleca asupra mea să mă privească, omul acela era în fotoliul de lângă masă, cu pușculița primită de la bunica în mână. De fapt, parcă mai întâi eram singur, după aceea străinul se apleca peste mine să mă privească, și abia la sfârşit intra în cameră, după ce spărsese borcanul din cămară. Sau înainte.

Nu știu. Suita evenimentelor s-ar putea să fi fost totuși alta. La un moment dat m-am ridicat din pat, tremurând din toate încheieturile. Focul se stinsese în sobă de multă vreme și în cameră era foarte frig. Desculț, pe cimentul din marchiză, am controlat ușa de la intrare, am încercat apoi ferestrele holurilor și bucătăriei, dar toate erau închise bine. Aproape înnebunit de groază, am urcat totuși și în pod, aprinzând luminile peste tot și trăgând cu urechea la

cel mai mic foșnet. Ușița de la luminatorul podului, închisă cu un lacăt mare, negru, era etanșă. Era cu neputință să fi descuiat cineva de afară lacătul ăla, așa cum tot cu neputință i-ar fi fost să-l încuie la loc. Dincolo de scândurile podului, trosnind din când în când, vântul vâjâia puternic.

M-am întors în cameră. Glasvandurile mă urmăreau cu ochi de întuneric, orbi. Am stins lumina. Zorii colorau vag în violet geamurile de la hol. M-am băgat cu totul sub plapumă și, fără să-mi dau seama, am adormit, tremurând mereu. Când m-am trezit, bunica făcea focul.

— Unde ai pus pușculița? m-a întrebat când a observat că mă trezisem.

M-am uitat împrejur cu ochii cârpiţi. Nu era nicăieri. Cu glas răgușit, i-am povestit bătrânei, întretăiat și în linii mari, incidentul nocturn. Dar bunica, atât de sperioasă de obicei, nu a părut prea emoționată de relatarea mea înfrigurată. Liniștită, mi-a spus să mă calmez. O să dea ea mâine un acatist.

Oricum, pușculița dispăruse, și dispărută a rămas, oricât am mai cotrobăit prin casă după ea.

Capitolul III - ULTIMA REPRIZA

1. Închis în gardă. Împachetat în gardă. Ca o mumie. Ca un tanc. Inexpugnabil. De neatins. De neînvins.

Îl urmăresc pe Lucian pe deasupra mănușilor. Îl aștept. Crunt. Nemilos. De oțel.

Mâna lui Lucian zvâcneşte. Pas înainte.

Nu dau niciodată înapoi. Când adversarul lovește, fac pasul înainte. Cea mai tăioasă tehnică de apărare. La jumătatea distanței, lovitura nu are forță. Fac pas înainte

și-l pândesc pe Lucian să se retragă. Atunci lovesc. Mai iute decât poate cineva vedea. O fracțiune infimă de secundă, suficientă ca stânga să-mi plece fulgerător și să explodeze în figura lui Lucian. Dar nu i-am nimerit bărbia, ci gura, și stropi de scuipat și sânge sar ca un jet peste corzile ringului.

Lucian se retrage, iar eu, după el! lovindu-l din nou, până când se închide iar în gardă.

Mă opresc. Aștept.

Lucian își linge buzele. Simte lichidul sărat. Își dă seama că e sânge. Îl las să-și pipăie cu limba și umărul buzele umflate. Acum o să se teamă. Va fi mereu cu gândul doar la sângele care-i umple gura de sare.

Dar Lucian e un campion. Trufie și ambiție. Se enervează. Furia îi îngustează pupilele.

Cu atât mai bine. Acum, înainte de a lovi, pupilele îi vor zvâcni involuntar. Atunci voi lovi eu. Deși lovitura mea va pleca după lovitura lui, ea îl va prinde în plin atac, deschis, fără gardă. Mâna mai iute decât ochiul. Figura nedumerită a lui Lucian receptând directa în bărbie. Lovitura lui alunecând moale pe umărul meu, ca o mângâiere.

În ultimele luni, zi de zi, ore în șir, mă antrenez să opresc sacul cu nisip, lăsat în cădere liberă, cu o singură lovitură. Dacă reușești să lovești atât de precis și repede, niciodată nu poți fi contrat. Doculescu ridică sacul deasupra capului, îl lasă să alunece pe suporții de susținere - bufnitura surdă a loviturii, exact când sacul a ajuns la punctul mort: perfect vertical, și, după lovitură, sacul nemișcat - dovada că nu a lovit nici mai lung, nici mai scurt, ci cu o putere de peste o sută de kilograme-forță, atât și acolo unde trebuia. După lovitură, revenirea instantanee în gardă, fără nici o șovăire, fără nici o mișcare de dezechilibru. Totul se petrece mai repede decât poate ochiul vedea. Mai repede decât poate mintea gândi. Un trăsnet viu, ucigaș.

Pupilele lui Lucian zvâcnesc și lovitura mea îl prinde descoperit. O lovitură impecabilă. Sunt mândru de mine.

Lucian se clatină. Mâinile i se lasă involuntare în jos. Coatele i se destind.

Atac. Dublez loviturile. Apoi serie scurtă: ficat, bărbie, plex, upercut de stânga. Din lovitură, trupul moale se ridică pe vârfuri, răsucindu-se în aer.

— Ajunge! strigă Mielu Doculescu, intrând repede printre corzi.

Lucian, groggy, se ține cu mâinile de corzi, în colț, clătinându-se și scuipând flegme abundente și roșii. Este cu două categorii mai greu decât mine și rezistent ca un bivol. Altfel, loviturile mele l-ar fi scos prin corzi. Pe unul de categoria mea, o singură lovitură ca alea îl dădea gata. De aceea nici nu mă lasă Doculescu să fac ring cu altcineva în afară de Lucian.

— Unde am greșit? întreabă Lucian, lăsându-se pe spate și închizând ochii sub masajul lui Doculescu.

— N-ai fost suficient de iute. Trebuie să dai și să fugi. Dai și fugi, spune Doculescu frecându-şi tâmplele.

— El nu fuge, arată Lucian cu capul către mine.

— Lasă-l pe el, zice Doculescu. Are alt stil. Ei, ți-ai revenit?

— Da, zice Lucian, sărind pe loc de câteva ori.

Mielu se întoarce către mine și-mi pune mâna pe umăr.

— În afara ăstuia, unul singur a mai boxat așa.

— Cine? întreabă Lucian.

— Eu, zice Doculescu. Dacă nu-mi pierdeam mâna în meciul cu negrul, aș fi fost campionul lumii. E o tehnică imparabilă, de mare finețe.

— Vreau și eu să boxez așa, spune Lucian, făcând câteva respirații, cu spatele proptit în corzi, în vreme ce Doculescu îi ridică toracele cu ambele mâini.

— Nu ai să poți.

— De ce? se îndoiește Lucian.

— Pentru că ar trebui să fii altfel decât ești, rânjeşte Doculescu. Tu știi ce are ăsta-n cap? întreabă, întorcând fața spre mine cu un soi de încântare, sau chiar stimă, nu știu cum să-i zic. Ai stat vreodată de vorbă cu el? Ai încercat să înțelegi cum gândeşte? Cum îi merge mintea? Cum judecă? Sau l-ai urmărit să vezi ce face la antrenamente?

Lucian ridică în silă din umeri, jucându-şi mușchii uriași ai spatelui.

— Dacă te strâmbi când îți explic, atunci nu mă mai întreba prostii. Nu mai face fel de fel de comparații din astea. Dă și fugi! Joc de picioare, eschive, dansul mangustei, dai și fugi, și gata! Asta e.

Mă duc la duș cu Lucian. Cu ochii închiși sub apă care curge, Lucian tace, suflând greu și strângând din dinți. Apă îmi șiroie pe ochi. Îi privesc fața umflată, pieptul tatuat, umerii largi. Deschide ochii, clipind des, și mă întreabă cu voce obosită:

— Ce te uiți așa la mine?

Nu-i răspund.

— Sunt prea bătrân, zice. Știi câţi ani am? Douăzeci și nouă. Pentru vârsta mea sunt chiar prea bine.

Îl aprob din cap. Ceva mai domolit de înțelegerea de care am dat dovadă, mă întreabă eu câţi ani am.

— Douăzeci, zic.

Arzătorul cu neofalină al boilerului pâlpâie. Apa începe să vină rece ca gheața.

— S-a terminat benzina, zice Lucian, oprindu-și dușul.

Mai rămân sub duș câteva clipe, după care ies și eu. Ne ștergem cu prosoapele mari și plușate ale clubului. Prosoapele miros a piele și a transpirație. Ca și mănușile. Ca tot ce se află în club. Piele și transpirație.

— Acasă ai baie? mă întreabă Lucian.

Clatin din cap că nu.

— Și unde te speli? mă întreabă.

— Merg în fiecare săptămână la Baia Arcului, lângă biserica Armenească. Dacă nu am bani, mă spăl în lighean.

Lucian:

— Un boxer ca tine! Ar trebui să ai manager, doctor personal, mașină mică și cont deschis în toate băncile lumii.

Tac și îl ascult.

— De ce nu te muți la alt club, cu fonduri, nu amărât ca ăsta?

— Tu de ce nu te muți? îl întreb.

— Eu sunt prea bătrân, zice. N-are sens. Încă un an sau doi, și trebuie să mă las. Dacă reușeam să câştig finala anul ăsta, era altceva. Însă n-am putut. Era cumpărat arbitrul. A câştigat ălălalt, deși am dat în el ca-n sac. Însă n-a căzut. N-a căzut, și l-au dat câştigător, că așa e cu ăștia de pe la cluburile mari.

— Trebuia să-l faci K.O.

— Asta e! Dar nu-i poți face pe toți K.O.

— Eu pot.

— Treaba ta. Ești mai bun.

Ieșim din spălător, cu prosoapele pe umeri și sacii cu echipament atârnând până la pământ. Doculescu a încuiat ușa din față a clubului, așa că plecăm prin spate, trecând prin curticica mirosind a hazna. În fața porții de fier forjat, Lucian ne întinde mâna. După ce ni le strângem în tăcere, Lucian, cu gulerul de la geacă ridicat până peste urechi, pleacă alene pe strada întunecată, către centru. Eu și Doculescu o luăm spre stația de la Sfânta Vineri.

— Ești foarte bun, zice Mielu. Anul care vine o să fii campion național. N-ai nici un adversar. Iar peste încă un an, o să scrie de tine toată presa sportivă din lume. Ești cel mai bun. Mi-a plăcut teribil chestia aia: pam-pam-pam! dreaptă la carotidă, stângă la ficat, upercut! Excelent! Mă uitam la tine și-mi ziceam: „uite, unul ca ăsta, care nici nu clipește sub pumnul unui greu ca Lucian, o să ajungă

departe!”

Își freacă mâinile. Când își simte mâna mutilată, își amintește și-mi repetă pentru a nu știu câta oară chestia care-l roade pe el:

— Dar să nu lovești niciodată în frunte. Când un profesionist își oferă fruntea, să nu cumva să lovești în ea. Eu am cedat ispitei, mi-am zis: „Îi sparg capul, fir-ar el al dracului de negru!”, și uite - îmi arată carpienele intrate înăuntru. Dacă mă stăpâneam, aș fi ajuns campion mondial.

— Dacă ai fi ajuns campion mondial, eu nu te-aș mai fi cunoscut niciodată, zic.

Doculescu râde. Se îneacă, tușește, scuipă, îmi dă un pumn în umăr și râde iar:

— Bine, măi băiatule! Bine!

Bagă mâna în buzunar, tresare, își dă cu palma peste frunte și scoate câteva ciocolate.

— Uitasem de ele! Supraalimentația! Na și ție câteva. Ia! Ia! Și nu uita, minimum patru cinci ouă crude pe zi. Numai gălbenușurile.

Vine tramvaiul, huruind. Ne strângem mâinile și Mielu urcă. Se mai întoarce o dată și-mi face semn cu mâna prin geamul din spate. O iau agale către casă. Desfac o ciocolată. O mănânc. Mă șterg pe mâini cu poleiala și o arunc, mototolită, la un coș. Îmi îndes pumnii în buzunare.

Sunt singur. Puternic, tânăr și liber. Nimeni nu știe ce e în sufletul meu. Nimeni nu știe ce am eu în cap. Voi fi campionul lumii. Sunt cel mai tare. Sunt cel mai bun. Sunt de oțel. Am să câştig. Sunt de neînfrânt.

Sunt singur.

2. Ca de obicei când sunt obligat să discut cu Vasi, mă enervez.

— Vrei să știi unde și în ce stă înțelepciunea pe lumea asta? îl întreb. Uite aici! Îi arăt pumnul strâns. Iată

argumentul ultim și incontestabil al tuturor filozofiilor!

— Greșești, răspunde Vasi, privind pe geam în curtea întunecată.

Vasi e slab și palid. Mereu obosit și cu cearcăne adânci sub ochii albaștri. Se poartă cu părul lung și neras. Dar este student la filozofie.

Vasi e fratele Katiei.

Kati! simt o durere surdă sfâșiindu-mi pieptul.

— Ce le-o fi venit alor voștri să vă spună așa? îl întreb. Ce nume sunt astea?

— Tata ne-a botezat ca pe o țarină și un țar. Ecaterina și Vasile.

— Aha! zic. Înțeleg. Am mai avut eu un prieten rus. Îl chema Gavrilov, Sașa.

— Dar tu cum ai cunoscut-o pe sor-mea? întreabă Vasi.

— La un ceai. Era cea mai grozavă fată de acolo.

Vasi surâde.

— Am impresia că-și cam bate joc de tine, zice.

Apoi revine la idee:

— Forța este una, adevărul alta. Înțelepciunea este suferință. Pentru a vedea adevărul trebuie să suferi mult. Și adevărul este mai important decât forța.

Nu-i mai răspund nimic. Strâng din dinți. Nu înțeleg.

— Când haina de carne ajunge o zdreanță... zice el, ca în transă. Dincolo de suferință, dincolo de frică și frig, dincolo de durere, dincolo de cele trecătoare...

— Cum poate să vadă Adevărul un înfrânt? Dreptatea este adevărul celor puternici!

— Există și un Adevăr care nu este dreptatea nimănui.

„Adevărul în zdrențe” mă gândesc, privindu-mi pantofii scâlciaţi.

— Hainele n-au nici o importanță, zice Vasi, sesizându-mi privirea. Nici haina de carne. Ceea ce porți în tine e totul. Sufletul.

Sună soneria. Vasi deschide. Kati.

— Ai venit pe la noi? mă întreabă când dă cu ochii de mine.

— Voiam să te invit la o plimbare, zic stânjenit.

Mi se pare pueril. Daca-aş avea bani, aș invita-o la un film. Sau la cofetărie. Sau la un bar.

— Excelent, zice Kati. Hai să ne plimbăm!

Mă ia de braț. Odată ajunși în întunericul mahalalei, mă oprește, mă cuprinde pe după gât și mă sărută. Părul ei blond, ca o adiere de vară, îmi mângâie fața.

— Ești cel mai rece om pe care l-am cunoscut, se desprinde ea dezamăgită din îmbrățișare.

O privesc mirat.

— Ești invulnerabil ca un sloi de gheață. Numai rațiune și calcul. Ești un om de zăpadă. Mi-e silă de tine.

De unde știe ea ce sunt și ce nu sunt? Habar n-are ce spune.

Strâng din dinți.

Sunt singur închis în gardă. Împachetat ca o mumie. Ca un arici. Ca un tanc.

„Ce poate să știe ea despre mine?” mă întreb. „O puștoaică. Un copil. Abia dacă are șaptesprezece ani. Abia a făcut ochi.”

— Am un drum în lumea asta, îi spun.

— Ai pe dracu’! pufnește Kati în râs. Nu ai nimic. Ești un tip înghețat și speriat.

Mă enervează. A reușit să mă enerveze. Mă întorc brusc și plec.

— Stai! mă strigă Kati. Nu pleca. Vreau să-ți spun ceva.

Nici ea nu știe ce vrea. Mă opresc. Dar eu? Eu știu ce vreau?

— Nu prea cred că o să suferi tu cine știe ce! Ție puțin îți pasă de tot și de toate, zice.

— Zi! Ce e? o întreb.

— Am căzut pe bec, spune.

Începe să râdă. Ochii albaștri îi sunt ca două dungi.

Înguşti. Indiferenți. Speriați. Nasul cârn i s-a încrețit ca la câini când mârâie.

Nu înțeleg ce-a vrut să zică. Apoi mă luminez.

— Ai rămas....

— Da.

Doamne, ce idiot pot să fiu! Eu, ca un fraier... Îmi fac tot felul de procese de conștiință când o sărut. Și ea... Dar cu cine? Și, e clar, ăluia puțin îi pasă!

Mă uit în ochii ei. Mă privește candid.

În fond, de ce nu? E ca un mic animal.

— Și eu ce pot să fac? o întreb.

— Nimic, zice. Nici nu știu de ce ți-am spus. Oricum, ție puțin îți pasă. Tu ești „marele campion”. Un om de gheață.

Singur. Sunt singur! În lumea de întuneric și frig. Singur!

O salut și plec.

— Nu mă conduci? strigă ea din urmă.

Fac semn din cap că nu, fără să mă opresc, fără să mă întorc. Avea dreptate Vasi. Își bate joc. Revăd momentul de acum o oră, când am trecut, aplecat, pe sub boarfele puse la uscat în curte, chiar înaintea ușii. M-am aplecat să trec pe sub ele și să-i sun la ușă.

Mă scobesc în buzunare. Am doi lei și cincizeci. Intru la bufetul Sighișoara. Mă așez singur la o masă. Cer un rom. Beau o înghițitură și mă cuprinde amețeala și greața. Stau aplecat peste pahar. Lacrimile îmi picură de pe vârful nasului în romul puturos.

— Ce dracului faci, meștere? aud o voce.

Ridic ochii. Lae. Un fost coleg.

— Plâng să-mi cadă lacrimile în pahar, tu nu vezi? zic.

Râde.

Ieșim din bombă și ne oprim în Sfântu Ștefan pe o bancă.

— Mă trimit ăștia la specializare în Austria. La Viena. Știi, sunt la o școală de picoli.

— Știi germana? îl întreb.

— Da.

— Tu n-ai făcut tot franceză și rusă?

— Ba da. Dar de șase luni încoace iau meditații. Am început să mă descurc binișor.

Ce destin meschin. Și totuși Lae, în clipa asta, așa, picol cum e el, e un boier față de mine. Eu ce sunt? Ce-am făcut pe lume?

Îmi aduc aminte de Vasi și de înțelepciunea lui în zdrențe. Ce înțelepciune mai poate supraviețui într-un suflet fără aspirații? Să nu fii bun de nimic și să te complaci în situația asta. Să știi că nu ești, nu ai fost și nu ai să fii nimic, niciodată. Oare ce mai poate simți, gândi și trăi o epavă, o ruină în care speranța s-a stins?

Mă despart de Lae. Ne pierdem în noapte. Nici nu știu dacă o să-l mai văd vreodată. Peste cartier s-a lăsat frigul. Un frig general. Absolut. Zero kelvin.

Ajuns acasă, îmi mușc mâinile să mi le dezmorțesc, să pot apuca între degetele vinete cheia să descui. Ferestrele întunecate mă vestesc ori că nu e nimeni acasă, ori că bunica și mama dorm. Descui și pătrund în întunericul brăzdat de dungile albe ale neonului din fața casei. Din întunericul vâscos mă întâmpină un mârâit animalic, surd, amenințător, care-mi zbârleşte părul pe ceafă. Mă întreb cum o fi ajuns câinele ăla, sau ce-o fi, înăuntru. Întind mâna în stânga ușii. Comutatorul. Lumina.

Holul e gol. Pustiu. Mă aplec, încordat, și privesc sub birou. Nimic. Deschid ușile camerelor. Mama nu e acasă. Bunica doarme. Sforăie.

Nici urmă de vreun animal.

Las luminile aprinse pe holuri. Intru în camera mea. Mă întind pe pat, clănțănind.

Mă duc iar pe hol. Îi dau telefon Katiei. Vocea ei, adormită:

— Cine e?

— Eu.
— Ce dracului vrei la ora asta? Ai trezit-o pe mama. Ce ai? Ești beat?
— Nu, zic. Sunt un sloi.
— Du-te dracului, zice ea.
— Stai! strig. Nu închide!
O aud pe bunica tușind.
— Stai! șoptesc. Dacă e nevoie, dacă vrei, mă căsătoresc oricând cu tine. Oricum. Le zicem tuturor că e copilul meu.
Kati nu spune nimic. Apoi:
— Bine. Mulțumesc. Nu vreau.
— Oricând, zic.
— Bine, zice. O să mă mai gândesc. Însă, te rog, să nu mai suni niciodată la ora asta.
— Te iubesc, îi spun. Tu nu poți să știi ce e în sufletul meu.
— Bine, zice. Culcă-te acum.
— Auzi! Nu vrei să ieși o clipă afară? Doar o clipă.
— Nici nu mă gândesc. Ce, ai înnebunit?
Aud cum trânteşte receptorul în furcă. De frig, mâna mi s-a prins de ebonita rece.

3. Hibernez. Dorm zile în șir. Nici nu-mi dau seama câte zile au trecut de când nu mai ies din casă. Când dorm sunt la fel de trist ca atunci când sunt treaz. Kati nu dă nici un semn de viață, nici un telefon, nimic. Fie că dorm, fie că nu, mă văd mereu în ochii minții schilod, anemic, pleșuv. Dar înțelept. Știrb. Dar luminat de scânteia divină, dar atotștiutor. Orb. Dar clarvăzătorul nu știu cărui Adevăr pe care să-l profesez cu înțelepție, cu glas subțirel.
Asta așteaptă oare de la mine? Așa m-ar vrea? Decât să ajung în halul ăsta, mai bine aș muri! Mai bine mort!
— Ești bolnav? mă întreabă mama.
— Da! spun, ca să mă lase în pace.
Prefer să dorm, deși nici în somn nu scap de greutatea

din suflet.

Cineva bate la uşă.

„Kati?”

— Intră, zic, răgușit, ridicând capul de pe pernă.

Ana… Mă sărută. Vorbește cu mine. Se învârte de colo-colo. Nu știu nici când, nici cum mă trezesc cu ea alături, în pat, sub plapumă.

— Ia mai dă-i dracului pe toți! zice. Te iubesc! zice, și mă mușcă de buze, de obraz, de umăr.

— Iubește-mă și tu, zice.

— Te iubesc, zic.

Dar o urăsc. Încă de pe vremea când alerga după Lae, să-l sărute. Când era cu mine, îmi spunea că mă iubește pe mine, dar după aceea îl fugărea pe Lae, și ăla, când o vedea, parcă-l vedea pe dracu’. „Nu-mi place. Are mustăți mai mari și mai stufoase decât ale mele”, se scuză el. „Nu-i urâtă, dar mi-e târşală să mă sărut cu Gruia-lui-Novac!” Și de atunci a început să mi se pară și mie lipsit de glorie să mai accept apropierea unei fete de care altcineva fuge.

Ana stă sprijinită în cot și mă privește atentă. E caldă. E aproape.

— Îți mai aduci aminte când ne sărutam în curte la Victor, la ascuțitoria de lame? mă întreabă. Erai cel mai frumos copil din mahala. Blond. Pe atunci erai alb de blond. Acum ți s-a mai închis părul, dar atunci erai blond, și cu ochii ăștia negri, mă dăduseși gata!

— Auzi, zic, tu ce-ai de gând să faci pe lumea asta? o întreb.

— Dar tu? îmi răspunde ea.

— Nu știu. Încă de când eram puști, am tot trăit cu senzația că nu o să am un destin de rând. Că joc un rol important. Deși mi-a fost totdeauna cu neputință să precizez în ce sens are să se manifeste vocația asta a mea de grandoare. Impresia asta mă mai urmărește și acum. Întâmplările banale îmi apar ca niște istorioare cu morală,

cu un tâlc anume, regizat parcă special să mă învețe pe mine cine știe ce, asemeni unor lecții la școală. Prin clasa a noua scriam poezii. Mai ții minte?

Ana aprobă, râzând.

— Toată lumea mă ascultă cu atenție la cenacle, la serbări, dar de publicat n-am reușit niciodată să public nimic.

— Mai scrii? mă întreabă Ana.

— Nu.

— Păcat.

Îi mângâie obrazul pufos. Se strânge lângă mine.

— Ba, mai bine că nu mai scrii. Nu aveai talent! Tu ai fost întotdeauna un animal. Asta mi-a plăcut la tine. Că ești o brută. Că n-ai nimic în cap.

„De unde știi tu ce am eu în cap?” o întreb în gând.

Sunt singur. Străin până și de femeia asta pe care o strâng în brațe. Străin până și de cei alături de care am trăit și copilărit, străin de tot.

Singur.

Când m-am dus iar la Club, în cabina antrenorului m-a întâmpinat un omuleț burtos și chel.

— Tu cine ești? mă întreabă.

Îi spun cum mă cheamă și el aprobă.

— Da. Știu de tine. De ce-ai lipsit de la antrenamente?

Îl privesc consternat.

— Eu sunt noul antrenor, zice. Nu te mai holba ca vițelu' la poartă nouă. Hai, dezbrăcarea și treci la sală!

— Domnul Doculescu unde e?

— Lasă-l pe Doculescu! Grăbește-te, că vin și eu imediat să te văd.

— Nu vine azi? îl întreb.

— Cine?

— Doculescu.

— Nu. Nu mai vine. Nu mai vine niciodată. E la spital.

— E bolnav?

— Da. A făcut o operație.

— Ce are?

— Cancer, zice sec omulețul. Cancer la gât. L-au operat alaltăieri.

Mă duc în sala de antrenament. Ceilalți au început deja. Toată echipa face „mersul piticului”. Probabil în strictă legătură cu noul antrenor.

— Tu cu cine faci de obicei ringul? mă întreabă maestrul Burtică.

— Păi, cu Lucian.

— Nu se poate, decide omulețul cel gros. Lucian are altă categorie. O să faci cu Bădeanu.

Ridic din umeri. Ultima oară când făcusem ringul cu Bădeanu, cu un an în urmă, nu rezistase în picioare decât cel mult treizeci de secunde.

— Fii serios! zice antrenoru’ lui pește. Bădeanu este și el campion național.

— Întrebați-l, zic.

— Nu-l întreb nimic, zice micuțul. Hai, sus în ring și mai vedem noi.

Intrăm în ring.

— Bă, să nu dai tare, că eu n-am nici o vină! îmi suflă Bădeanu printre dinți.

— Bine, îi șoptesc. Facem „box cu umbra”. Schimbăm câteva lovituri de operetă.

— Stop! strigă mormolocul cel gras.

Îmi spune, cu emfază, că, în general merg bine, îi place, dar că trebuie să „dau și să fug”. Am înțeles? Dau și fug.

Mă uit în ochii lui domoli.

— Ce-a fost ăsta? îl întreb în șoaptă pe Bădeanu.

— Vice la semigrea.

Ridic din umeri și mă întorc la treabă.

— Hai, mai vioi! îmi strigă micuțul. E abia prima rundă. Ce te faci în a treia?

Mă opresc. Mă întorc. Mă aplec peste corzi. Îi explic lui

pișcot că eu sunt învățat să fac cincisprezece reprize de antrenament. Cincisprezece.

— Nu se poate! dă categoric pișcot din mâini. Trebuie să mai facă ringul și alții.

— Doculescu îi punea pe ceilalți în ringul secund.

— Eu nu sunt Doculescu, strigă, ofuscat, bărbatul. Gata cu discuțiile! Box!

Mă întorc la Bădeanu. Bădeanu lovește. Pas înainte. Marele antrenor urlă ca disperatu':

— Dai și fugi. Dai și fugi, n-ai auzit?

Mă uit la Bădeanu. Bădeanu se uită și el la mine și zâmbeşte. Zâmbesc și eu. Las mâinile în jos. Mă întorc spre dolofan să-l întreb dacă are de gând să mă lase sau nu să boxez.

În clipa aia Bădeanu lovește. Din toate puterile.

Mă pomenesc în patru labe. Cretinul cel mic și gras urlă:

— Bravo Bădeanu. Foarte frumos!

Îmi mișc falca, și gura mi se umple de cioburi de măsele și de dinți sparți, care scrâşnesc, frecându-se ascuțit. O durere mă străpunge în maxilar, jos, în dreapta. Scuip, umplând podeaua de zaruri mărunte și albe care zornăie.

— Te-am lovit rău? mă întreabă Bădeanu, aplecându-se peste mine.

Îmi palpez dinții cu limba. Doar molarul din dreapta, de jos, e praf. În rest, caninii sunt nițel ciobiți. Mă ridic.

— Nu, Bădeanule. Mă simt excelent. Să continuăm.

„Am să te ucid” îi spun lui Bădeanu în minte.

Dopul de slănină cu gura mare striga ceva de genul: gata, evacuați ringul, dar eu îl urmăresc pe Bădeanu să-l omor. „Am să te ucid” îi spun, cu ochii, cu mișcările, cu creierul, și el aude, și aleargă de colo-colo. Antrenorul cel dolofan intră în ring printre corzi. Îl văd cu coada ochiului. Bădeanu se trage țopăind până în spatele lui și iese.

— Gata, domnule, gata! se rățoiește la mine papagalul de antrenor.

Îmi trag cu gura plină de sânge mănușile din mâini și i le arunc în cap. Mă duc în vestiar. Mă îmbrac. Îmi clătesc gura la chiuvetă și o mânjesc de sânge. Ies pe ușa din spate. Trântesc ușa.

4. Ajuns acasă, am strâns împrejurul patului toate cărțile necitite din bibliotecă și m-am cufundat în lectură. La început nu mă puteam concentra, de iritat ce eram, dar după aceea nimic n-a mai avut importanță și am parcurs trei sau poate chiar patru sute de volume la rând, dormind pe apucate, fără să mă spăl, aproape chiar fără să mănânc. Din când în când, mama sau bunica își băgau capul pe ușă, se uitau la mine, mă întrebau câte ceva la care nu primeau răspuns, și atunci clătinau din cap și ieșeau. La un moment dat, mama a venit să mă cheme la telefon. Era antrenorul. Mă anunța că mă așteaptă a doua zi, că m-a înscris în nu știu ce campionat. L-am înjurat și am trântit receptorul.

Altădată a apărut Ana:

— Aha, gorila se cultivă! s-a hlizit ea.

Am dat-o afară și i-am spus să nu-mi mai calce pragul. Sau am vrut să-i spun să nu-mi mai calce pragul. De fapt, am luat-o pur și simplu de-o aripă și am dat-o afară.

Citeam. Citeam pagină după pagină, carte după carte, cu furie. Dar în sufletul meu nu se aprindea nici o scânteie. Nu vedeam nici un adevăr. Când mă priveam în oglindă, mă descopeream slăbit, încercănat, zgribulit. Dar tot eu. Haina de carne refuza să se jerpelească atât de repede. Și probabil că ăsta era și motivul pentru care nici înțelepciunea nu se aprindea în mine. Abia-abia mă stăpâneam să nu-mi grăbesc descompunerea în vreun fel, singur, cu o lamă, să zicem, sau cu un cuțit, sau cu o piatră, cu ceva. Din scurtele erezii mă întorceam încăpăţânat la lectură, aşteptând să se aprindă odată lumina aceea în mine. Din când în când traversam stradă până la tutungeria de lângă Hală și cumpăram câteva

pachete de naționale pe care le fumam țigară de la țigară.

Nu m-am mai urcat niciodată în ring. Dar nici lumina înțelepciunii nu s-a aprins nicicând în mine. Iar ochii mei atinși de miopie nu întrezăresc nici un Adevăr. Am fost și sunt doar din ce în ce mai singur. Atâta și nimic mai mult.

Capitolul IV - CAIETUL

1. Când a murit bunica, mi-am luat trei zile libere de la șantier, pentru înmormântare. Șeful de echipă n-a vrut să mi le dea, că, cică, nu putea să se dispenseze de un muncitor tocmai când îi ardeau lui tălpile mai tare, da l-am găsit pe inginer vorbind cu un tip cu haină de blană, chiar lângă betonieră, și i-am spus ce și cum, iar el a zis că, sigur, ce-are maistru', e tâmpit sau ce are? Să mă duc liniștit acasă că rezolvă el problema.

Tipul cu haină de blană descheiată - pe dedesubt avea o uniformă neagră, cu un ecuson ca doi piepteni cu câte trei dinți interferați, - se ginea la mine atent, de parcă m-ar fi cunoscut de undeva. La plecare mi-a zis: „Condoleanțe!”

Înainte de a muri, bătrâna se cam scrântise, așa că, întorși de la cimitir, a trebuit să ne apucăm să facem curat prin casă, întrucât, lăsând la o parte că de când nu mai putuse să se miște ca oamenii ne cârâia tot timpul că n-avem grijă de ea și o lăsăm singură ca pe un câine, mai și depozita pe unde nu-ți da prin gând tot felul de mizerii culese de pe la lăzile de gunoi sau mai știu eu de unde. Înainte de a muri, vreme de aproape un an, se lăsase într-o scufundare totală, și fizică și morală. Un crepuscul continuu, obositor și plictisitor, de ajunseserăm, și eu și maică-mea, să-i pândim moartea cu nerăbdare ca să scăpăm de calvar. Recluziunea continuă o transformase pe

bătrână într-un animal obtuz și rău. I-am resimțit moartea ca pe o mare ușurare.

Făcând ordine în galeria cu vechituri a răposatei, am aruncat la gunoi mormane de mizerii. După o zi întreagă de lucru, făcând sumarul a ce mai rămânea în urma unui om, am ajuns la concluzia că nu mai era decât geamantanul cel mare de carton de sub divan și divanul. Și așa am deschis noi pentru prima dată gioarsa aia de geamantan, violându-i taina.

Spre indescriptibila noastră surpriză am găsit înăuntru ceasul Longines și pușculița de metal în formă de cască medievală, obiecte, credeam eu, pierdute pentru eternitate. În geamantan mai erau și un ampermetru cu scală limitată, de la 10 000 la 40 000 (presupun că Amperi, deși nu-mi mai amintesc între ce valori oscilează tensiunea fulgerelor), o cutie metalică absolut compactă, cu trei nișe, două rotunde și una paralelipipedică, precum și un caiet vechi, îmbrăcat în piele. Toate astea ocupau un spațiu foarte restrâns, și m-am mirat că bunica, maniacă să îngrămădească peste tot gunoaie, nu completase restul spațiului din geamantan cu nimic.

Maică-mea privea înduioșată relicvele.

— Astea sunt de la tăticu, a murmurat și a pufnit-o plânsul. Dar unde o fi crinul?

— Care crin? am întrebat-o.

— Era și un crin. Un medalion. O bijuterie de familie. Un crin cu șase petale, trei mari și trei mici. Era foarte prețios. Era din aur alb mexican.

Mi-am aprins o țigară și m-am lungit pe divanul cu pilotă de puf.

— Bunicul tău, tăticu, era dintr-o familie de nobili.

— Nobili? am rânjit. Cât de nobili?

Mama nu a răspuns la ironie.

— Cum or fi ajungând nobili câte unii? am întrebat-o. Ce-or fi făcând să ajungă prinți, conți sau mai știu eu ce? Cum

se poate ajunge de jos sus, dintr-un salt?

— Nu știu, a zis mama.

— Cum de-or fi ajungând câte unii bine mereu? De ce unii, în orice situație, câştigă?

— Cine știe? a zis mamă.

Am rămas amândoi pe gânduri. Apoi mama a continuat:

— Tăticu era bogat. Dar s-a pasionat de niște cercetări. Voia să facă o mare descoperire. A cheltuit în câțiva ani, sau poate chiar în câteva luni, tot. A ipotecat moșii, case, rente.

O privesc mirat.

— Bunica avea mare încredere în el, nu i-a reproșat nimic Și toți banii, toată averea, s-au dus pe experiențe. După aceea tăticu s-a îmbolnăvit și a murit. Era foarte tânăr. Avea treizeci și trei de ani. Nu i-a fost nici mămichii, bunică-ta, ușor să mă crească, fără bărbat, fără bani... Când era tânără lua hapuri...

— N-aș fi crezut! spun. Și cum s-a lăsat?

— S-a lăsat.

— Avea voință bunica, zic. Săraca.

Tăceam, fiecare cu gândurile lui. Eu priveam cu nedumerire la cele câteva fierătănii scoase din geamantanul de carton și mă întrebam dacă asta-i tot ce s-a ales dintr-un laborator care înghițise o avere.

— Cu ce se ocupa bunicul? o întreb pe mama.

— Nu știu, zice mama.

— Dar ce facultate urmase?

— Nu avea studii universitare. Era tehnician. Dar nu în accepțiunea de azi. Nu trebuie să uiți că și Edison a fost tot tehnician.

— Dar pe bunicu ce-l interesa? insist. Fizică? Astronomia? Chimia?

— Nu știu, zice mama. Eram prea mică. Nu-mi spunea. Sau n-am reținut eu. Cred că electricitatea. Sau magnetismul. Astea erau la modă pe atunci. Însă înainte de

a muri nu mai păstrase decât astea (arată ea spre cele câteva fiare). Spunea că sunt foarte valoroase. Mai importante decât tot uraniul și radiul pe care se dusese averea.

Am căscat ochii mari.

— Uraniu?

— Radiu, uraniu, nu mai țin minte. Metale radioactive. Bunica spunea adesea că din cauza lor a murit.

— Dar ce diagnostic au pus doctorii?

— Tuberculoză galopantă.

Ridic de jos caietul cu coperte de piele. Mama îmi mai spune că bunica de-aia s-a străduit mereu să o țină și pe ea, iar mai târziu și pe mine, cât mai departe de tot ce era știință exactă. O dată cu vârsta se mai și făcuse cicălitoare și rea - tata din pricina ei divorțase de mama...

Răsfoiesc caietul. Câteva pagini, la sfârşit, sunt rupte. Au rămas cotoarele. În rest, pagini caligrafiate curat. La început în limba germană, cu formule matematice încadrate în chenar. Cerneala e decolorată de vreme. Pare verde. De vechime, hârtia a devenit casantă și galbenă, întorc paginile cu grijă.

După jumătatea caietului, tot cu cerneală decolorată, dar cu altă configurație a literelor (sau poate unde nu mai erau în germană), câteva pagini în românește. Scrisul îmi pare cunoscut. Deși nu-i al bunicii.

Mama, potopită de amintiri duioase, începe să plângă, mușcată de erinia[1] remușcărilor că nu a făcut totul ca să-i ușureze muribundei ultimele zile. Încerc s-o consolez. Tot ciocnind cabernet bulgăresc în memoria răposatei, mama se turtește rău și se duce să se culce. După câteva minute răzbat de dincolo de glasvand sforăituri de husar.

Tolănit pe divanul cu pilota de puf încep să citesc

[1] Erínii s. f. pl. (la greci) divinități ale infernului menite să pedepsească crimele, reprezentate cu părul răvășit, împletit cu șerpi; (la romani) furii.

paginile în limba română:

„28 octombrie.

M-am oprit pe peron cu un gust amar de cenușă pe buze. S-a făcut frig, sau mie mi se pare după două ore la Șosea.

Nimic nu e mai frumos la Bucureșci decât Șoseaua, toamna. Bucureșciul, toamna, la Șosea, este triumfal. Castanii roșii își scutură arama asupra aleelor. Din capătul orașului începe pădurea. Casele, câte sunt, au oarece grandios în ele. Un aer de megalopolis scufundat. O necropolă fără Sfinx. Peste tot și toate, de la marginea lacului până la bariera orașului, se aștern frunzele de aramă și sânge. În înalturi, soarele rănit se prelinge peste cerul incendiat. Trec ultimele păsări. Bastonul bocăne monoton. O femeie a cărei rochie e învâlvorată de vânt se străduie să-și țină poalele cu mâinile. Dar pala indiscretă îi ridică broderiile până mai sus de gleznă, dezvăluindu-i-o fină și albă din pantoful împletit. Femeia privește cu teamă în urmă, să vază dacă a fost surprinsă de ochiu vinovat, îmi întâlneşte căutătura de departe și eu o salut ridicând pălăria. Femeia se rușinează, dar râde și încetinește pasul. Mă apropiu repede, prea repede, și când se întoarce spre mine din nou, mă aflu la numai doi pași. Se uită la fața mea și nu mai râde. Își ferește privirea într-o parte. „Că nu poate vedea omul chipul meu”... îmi zic, și-mi vine-a râde.

Nu mai am ce aștepta. Asta-i pentru mine o lume apusă, ce astăzi mă refuză. Haida! Mă așteaptă ceasurile lungilor zile întunecate de singurătate. Singur. Cu amintirea. Îmi voi trece orele pierzându-mă, fără trecut, fără viitor. Trecut fără viitor. Să plâng și să-mi aduc aminte...”

Pe pagina următoare erau transcrise niște citate între ghilimele

„Pe *valea Jiiului, spre hotar*.

Un munte înalt, gol, cu fruntea ascuțită, răsare înainte. Jos, o gheretă și o pârghie tricoloră. Stau în fața unui stâlp de hotar vopsit în culorile Ungariei, lângă care păzește un funcționar cu chipiul înalt. De acolo înainte, prin munți și vale, neamul românesc nu mai stăpâneşte țara sa.”

„*Împrejurimile Bucureșcilor*

Niciodată însă aceste împrejurimi ale Bucureșcilor nu sunt mai frumoase decât în delicatețea tristă a zilelor de toamnă.”

„*Plumbuita*. *Căldărușani*. *Țigănești*.

A pus deci pe un arhitect priceput să înalțe o clădire ca aceasta, care ar împodobi orice colț bucureșcean. Dar veni clipa de sărăcie și de timpuri de înfrânare și biserica rămase singură. Vizitiul mai vorbește de un meșter care ar fi căzut de pe acoperământ și ar fi murit pe lespezile clădirii sfinte, profanând-o. De aceea s-ar fi oprit slujba de nu știu câţi ani. Ei vor trece, însă, și viața nu se va mai deștepta în această ruină nou-nouță - sentinelă pierdută către Bucureșcii unui viitor care nu va mai sosi poate niciodată.”

„*Văratecul*. *Agapia*. *Mânăstirea și Cetatea Neamțului*.

Acum, locul se înalță în dealuri pe care le îmbracă bradul sever. În dreapta, în stânga, în fund, aceeași perdea a milioanelor de ace întunecate, care nu suspină, nu freamătă, nu chiamă, ci se mișcă numai de un tremur ușor - pădure vie cu înfățișarea morții, ca

zeii cari, pogorându-se pe pământ, iau fața muritorilor, dar nu simt, nu zâmbesc și au glasuri care vin din alte lumi.”

„*Paris*

În localuri speciale, goale și triste, «vage», femei și bărbați care nu se cunosc se adună fără un cuvânt ca să joace noul danț «religios», *tango*, al cărui «rit» constă în alipirea trupului de trup pentru ciudate mișcări stângace, de o melancolică și monotonă depravare.”[1]

Frunzăresc paginile, furând ici-colo câte un rând:

„Mai era un ceas până la tren. Închid capacul Longines-ului și scot o țigară. O aprind. La lumina chibritului, cerșetoarea apropiată să se milogească, holbează ochii albi în întuneric. Fața mea i s-a arătat pe deplin.

— Ce-i fa?

— Nimic domnule, șoptește.

E o balaoacheșă, să tot aibă paișpe, ori poate ceva mai mult ori mai puțin, că la oamenii amărâţi nu-ţi poţi da seama: oamenii în zdrențe sunt toți la fel.

— Nimic, repetă și dă să plece.

— Stai!

Se oprește, clătinându-se nehotărâtă.

— Vino-ncoace.

Fata se apropie. În sclipirea roșie a țigării se vede jegul de pe fața ei ca pete de lepră. Are riduri adânci de om bătrân. Suferința. Foamea. Frigul. Dar nu-i urâtă. De sub trenţe, formele aproape împlinite, promit.

— Cum îți zice?

[1] N. Iorga.

— Maria, dintr-o suflare: Maria, conașule.

— Ești de-aici?

Nu pricepe.

— Ai tăi unde șed, fa, în Bucureşci?

— Ai mei și-au luat lumea-n cap.

— Și tu cerșești și furi, ai?

Mă privește cu bănuială.

— Zi, fă, că nu-s copoi!

— Ce să fac și eu... se smiorcăie.

E ceva fără nici o noimă în ce se întâmplă. Dar nu mai are nici o importanță. Pot să stau de vorbă cu amărâta asta sau pot să cumpăr un pistol - tot una. Îmi e rău. Îmi vine a vărsa. Arunc țigara amară și scuip. Dau să mă ridic, dar nu mă țin picioarele și cad înapoi pe banca tare.

— Vă e rău, conașule? mă întreabă fata.

— Auzi, fa, o întreb, tu ai păduchi?

— N-am! N-am, să mor eu! Asta mi-e crucea!

Mă sprijin de ea și mă ridic. Intrăm în bodega gării. Băiatul vine, pus pe ceartă. Îi întind un argint și-i zic s-aducă un ceai, două căni cu vin roșu și nucă. Mă trântesc pe-un scaun lângă uşă. Fata așteaptă lângă mine. Miroase a mizerie. Cred că are și păduchi.

— Șezi, îi zic.

Văzând-o că șovăie, o împing în scaun.

Vine băiatul. Mâncăm nuci și bem vin. Mâinile cerșetoarei sunt negre. Și ce dacă? Ceaiul e fierbinte. Fața mi-a amorțit. Fata își suflă mucii.

Nu mai simt durere. Confuzia mi se risipește din cap. Fata zâmbeşte.

— Te iau cu mine.

Scot un galben. Ochii ei sticlesc ca la lup. I-l întind.

— Na. Du-te și i-ați ceva de-mbrăcat. Boarfele astea aruncă-le. Auzi?

Se repede să-mi pupe mâna. Mi-o trag.

— Și spală-te dracului pe față.

Se ridică să plece.

— Întoarce-te degrabă, că n-o să șed aicia o veșnicie! Mă înfășor în manta și-nchid ochii. Mă fură somnul.”

Dau mai multe pagini deodată și citesc:

„Mă opresc înaintea oglinzii cu ape. Pelerina, bastonul, țilindrul, lavaliera, ghetrele. Toate arată impecabil. Doar fața...

Fata mă privește cu ochi sperioși.

— Nu-ți prea place de mine, fa? rânjesc.

Mă-ntorc la ea. Se repede să-mi pupe mâna. Are și ea un fix cu pupatul ăsta de mâini. O îmbrâncesc.

— Să nu mai faci asta! o cert. Auzi?

— Sunteţi atât de bun, conașule... zice.

— Nu sunt bun deloc. Sunt rău. Nici nu știi ce sunt și cine sunt, și tu gata: „Ce bun, ești conașule!” Dacă am ucis un om?

Nici nu clipește.

— Sau dacă și mai rău.

— Ce poate să fie mai rău? întreabă.

— Poate. Poate să fie și mai rău.

Merg la trenul tras pe peron. Fata vine după mine ca un câine.

„EXPRES BUCURESCI-VIANA”

— Ai mai fost la Viana, fa?

Își scutură zulufii creți a negare.

— Da' neam de neamul tău o mai fi fost?

Scutură iar că nu.

— Nu-i nimica, o să mergi acu.

Îi întind feroviarului aurul și el s-apleacă din șale cu mâna la chipiu. Ne duce la unul de-a-ntâia. Mă-ntind pe canapeaua plușată cu bastonul alăturea, închid

ochii și adorm. Când îi deschid, fata, ghemuită lângă geam, tremură, încercând să se înfășoare în perdeaua CFR. În compartiment e frig rău.

Mă ridic. Mă așed lângă ea și o acopăr cu pelerina. Se împinge ca vițelul.

Descopciez pelerina și i-o las. Sunt și eu om.

M-am lungit iar. Mi-e rece, dar nu mă ridic. Adorm."

Dau paginile, căutând sfârşitul. Ultima pagină.

„O recunosc după crinul cu șase petale din piept.

— Caterina?

Se întoarce la mine.

— Viu de la Bucuresci.

Cată la mine cu ochi de azur. Șuvițele rebele ca paiul s-au revărsat de sub calotă. Unii dintre cei ce trec pe lângă noi întorc capul cu suspiciune și groază. Majoritatea grăbesc pasul, dar unul se oprește încruntat. Caterina îmi pune mâna pe buze. Mâna mică. Înmănușată.

— St! Taci! șoptește.

Îi arăt faţa.

— Rămâne acia. Să aibi grijă de ea.

Se apropie de mine.

— Te log, nu mai vorbi românește!

Zâmbesc, atâta cât mai pot eu zâmbi acum.

— Ești foarte frumoasă, spun.

— St! Taci.

— Rămâneţi cu bine, zic.

Mă-ntorc la tren. Caterina mă oprește, apucându-mă de braț mai sus de cot. Îmi șoptește:

— Spune drept. Nu-i așa că ești… De fapt cine ești?

— Sunt un om de nimic. Un ins fără căpătâi.

— Vasile zice c-ai fost la ruși.

— Da, zic.

— Ești bolșevic?

Tac.

— Ai fost și la Londra?

— Am fost.

— Atunci, F-M înseamnă o casă liberă?

Tac și acum.

— Și la Paris? Cu Blanqui?

— Da, zic. Am fost și la Paris.

— Nu-i așa că ești... nu știu cum să zic... un... erou...?

— Bolșevic, zic Erou. Și mai ce?

Urc treptele vagonului. Cele două femei în crinoline albe îmi fac semn cu mâna și pleacă. Ies pe ușa gării. Trenul pornește. Eu cobor.

Mă așed pe-o bancă. Simt că mi-a dat iar sângele. Afurisită boală. Îl simt cald, curgând peste gură și picurând de pe buza de jos pe cămașă. Mintea mi se tulbură. Pe aici pe undeva trebuie să fie un parc plin cu flori. Mai ales crini. Crini albi, regali. Prin iarba înaltă, fauni și amorași mititei, de marmoră și alabastru, se fugăresc în jurul artezienelor multicolore. Și mai încolo, castelul cu colțuri de piatră albă și contraforturi. În pereții de cărămidă roșie, ferestre străluminate. E un banchet. O fetiță și un băiețel trec pe alee vorbind în șoaptă. Fetița are rochie de velur, cu brocarde. Băiețelul are costum de vânătoare, cu cizmulițe înalte. Amândoi sunt blonzi. Două miniaturi de om.

Ies din gară. Pereți afumați. Vreau să traversez până la armurăria neamțului din colț. O să iau un revolver cu butoiaș cu care am să-mi trag un glonț în tâmplă. Acum, repede, până nu uit cine sunt și ce vreau pe lume.

Un fulger îmi trece prin minte. Am lăsat tot aurul Mariei, Caterinei și lui Vasile. Cad. Mă ridic greu. Din

când în când mă pierd. Uit unde mă aflu. Mă cred la Bucuresci. Sau acasă. Parcă aș fi în parc, lângă castel. Vasile îmi întinde crinul. Caterina mă ține de mână.

Un vânzător de ziare trece pe lângă mine, urlând pe nemțește. S-a oprit o clipă să-mi întindă foaia, repetând de mai multe ori ceva. Un singur lucru. Probabil extrem de important.

— Nu pricep! Ce vrei de la mine?

Băiatul a dat din cap și-a luat-o la fugă, strigând mereu, iar și iar, același lucru.

Mai fac vreo câţiva paşi. Mă sprijin de zidul afumat și rece. Nu mai rezist.

Caterina nu o să mă mai vadă niciodată. Nici Vasile, nici Maria. Nici mama. O să mor aici, pe meleag străin, ca un câine. Nimeni nu va ști cine sunt, cine am fost pe lume. De unde vin. Un străin într-o țară străină, fără acte, fără bani. Un milog."

Capitolul V - ALTUL

1. La început, când se deschisese șantierul cel nou, a fost destul de bine. N-avea nimeni treabă cu noi ce și cum și, pe la douăsprezece-unu, ne ușchiam toți de nu mai găseai în tot molozul pe nimeni. Majoritatea ne opream la crâşma din colț, ne scoteam cizmele de cauciuc și pufoaicele și ne încălzeam la sobă. Mai trăgeam un șnaps ceva și ne căram acasă cu cursa de două.

După o vreme însă a început să fie mai cotoios. Ce „disciplină", „organizare", tot soiul de șușe. Iar de când ne-am împrejmuit cu panouri de tablă și ne-au pus și gherete de pază, s-a împuțit chifteaua de tot. Nu mai ține să te roiești de nici o culoare. Obiectiv important - mare Institut

mare!

Dacă aș fi rămas tot la cărat cu cârca, rupeam belengherul pe umbra asta. Da' mai acu' vreo câteva zile m-am pomenit cu inginerul că vine și mă întreabă:

— Bă, tu ai liceul, nu?

— Ba da.

— Și ce dracului cauți la lopată?

— Păi așa a fost să fie de la-nceput.

— Și tu n-ai gură să vorbești? Noroc că s-a ginit arhitectul. S-a interesat personal de tine. Să te duci să-i zici săru' mâna! Ai auzit? Hai, valea! La trust, să-ți zică ăia ce și cum.

Șefa cadrelor mă întâmpina cu un:

— Aha, bine c-ai venit! Uite despre ce-i vorba: se face o școală. Te duci?

— Mulțumesc, zic. M-aș duce.

— Până atunci, am un post de pontator. E bine?

— Mă simt copleșit.

— Te simți pe dracu, râde ea. I-ai căzut arhitectului cu tronc îl cunoști?

— Nici nu l-am văzut la față.

— Bine, zice ea. Uite o cerere. Completeaz-o.

M-așez la masă, iau tocul și scriu. Când, simt o furnicătură pe mână. Mă uit și nu-mi pot stăpâni o smucitură de silă: un gândac mare, maroniu, se plimba pe mine ca pe bulevard.

— S-a întâmplat ceva? mă întreabă șefa.

— Nu, zic. Un gândac.

— Da, zice ea. Colcăie peste tot. Uite!

Vine lângă mine și trage sertarul biroului. Înăuntru nenumărați gândaci folfăie disperați. Sunt fără număr. Mai bine de un lat de deget de gândaci încălecați unii pe-te alții. Vreme de aproape un minut se scurg neîntrerupt prin crăpăturile sertarului sau peste marginile lui, sărind jos, până când nu mai rămâne decât unul singur, nemișcat,

chiar în mijlocul tăbliei de lemn.

— Să-i ia dracu'! exclamă șefa, trântind cu năduf sertarul la loc.

— N-ați chemat dezinsecția? o întreb.

— Ba da. Au dat cu otrăvuri peste otrăvuri, de era să mor asfixiată. Dar asupra gândacilor n-a avut efect. Aici sunt tone de hârtie. Și-au făcut cuib în ele, iar insecticidele nu cauzează ouălelor. O zi, două, și e ca și când n-ar fi fost nimic. Uneori îmi vine să pun foc!

— Sunteţi o luptătoare, spun.

Se uită la mine pe sub sprâncene. După aia zâmbeşte.

— Asta e o glumă? mă întreabă.

— Evident, confirm eu. Sper că nu v-ați supărat.

— Nu, zice ea serioasă. E bună.

Ne-am despărțit cordial. Ies. Ajung pe hol. Mă întorc. Bag capul pe ușă. O întreb dacă mai e nevoie să mă mai duc azi înapoi pe șantier.

— Nu-i nevoie. Du-te acasă și mai treci pe aici peste vreo săptămână.

I-am mulțumit, am salutat-o și am plecat.

Spanacul ăsta trebuia sărbătorit în vreun fel. M-am oprit în drum spre casă la Zorile Roșii, în spatele Halei. Până să ajung se făcuse deja patru și se întunecase de tot. Biciuia un vânt cu burniță de te seca, așa că mă consideram fericit că scăpasem de beleaua întorsului pe șantier. De altfel, nici să-mi fi zis ea să mă întorc nu m-aș fi întors, fiindcă a te duce până acolo, iarna, cu transportul în comun, e crimă și pedeapsă. Așa, cu cursa noastră, dimineața, mai treacă-meargă, oprește la Universitate la ora șase, în trei sferturi de oră ești acolo. Dar dacă ai ratat-o, hales-bules, praful s-a ales! Te dai bolnav, dai doctorului o sută și zici că n-ai avut-o. Pe gagica de la cadre o întrebasem dacă să mă mai întorc la o ragadă, să-și închipuie ea că sunt conștiincios nevoie mare.

Înăuntru la Zorile Roșii era cald și fum. La cele câteva

mese ocupate n-am văzut nici un cunoscut, așa că m-am oprit la tejgheaua barmaniței obeze și am trezit-o bătând cu cinci lei în muchea barului. Tipa m-a privit apatică și revoltată totodată.

— Un rom, zic.

Dau pe gât licoarea amară. Întorcându-mă spre stânga îmi zăresc figura oglindită încețoșat, încadrată de pătratul grosolan de lemn al ramei. Mă cutremur. De dincolo de sticla aburită mă scrutează doi ochi încercănați și goi de gând. Figură puhavă, albă ca varul, buhăită. Barba nerasă îmi pătează fălcile că funinginea. Părul rărit pe creștet în neorânduială îmi deformează conturul capului.

„Doamne, în ce hal pot să arăt!”

Ochelarii negri de baga îmi atârnă, aburiți, pe vârful nasului.

„Arăt ca de cincizeci!” îmi zic.

Ridic mâna să-mi aranjez părul. Dar fantoma din fața mea dispare lăsând orb cadrul de lemn. Mă aplec înainte, nu e oglindă. E un geam. Burnița bate în el. Mă uit afară și disting silueta golanului îndepărtându-se pe strada pustie. Are pe el o geacă neagră de scai și blugi strâmți, albicioși.

Un golan! Doamne Dumnezeule! Era altul! Slavă Domnului! Nu eram eu! Eu sunt altul! Eu sunt eu! cum am putut să cred?...

2. Mi-au făcut și mie o uniformă ca a personalului Institutului. Arăt foarte milităros așa. Pe brațul drept, brodat cu fir: doi piepteni cu câte trei dinți. Unul mare și celălalt mic. Cu dinții interferați.

— Ce semn e ăsta? îl întreb pe inginer.

Acum, la ora mesei, stăm amândoi în ghereta cu gemulețe căreia-i zice oficiu; avem aici și telefon - ieri m-a sunat mama să mă întrebe ce mai fac.

— Semnul Institutului.

— Și ce reprezintă?

— Habar n-am. Da' tu ce grijă ai?

— Nu... zic. Am întrebat și eu așa...

— Pe ecusoanele tehnicului sunt coduri. Eu am optsprezece. Arhitectul treizeci și trei. Apropos (își amintește), i-ai mulțumit?

— Nu. N-am avut ocazia.

— Bine, zice inginerul. Vezi să nu uiți.

3. Zilele trecute, după ce am terminat fundația, înainte de a începe turnarea pereților de plumb, au adus cu camioanele niște brontozauri de mașinării. Toți le ziceau „modulatoare”, dar nici dracu' nu știa la ce slujesc. Le-am cărat cu chiu cu vai jos și le-am așezat pe soclurile de beton special pregătite. După aceea băieții au început turnarea pereților de plumb. Eu, tot învârtindu-mă pe lângă modulatoarele alea, am dat nas în nas cu inginerul și cu tipul cu haină de blană cu care-l mai văzusem lângă betonieră în ziua când mă învoisem pentru înmormântarea bunicii. Inginerul mi-a zis să stau eu puțin cu tovarășul arhitect, și a plecat nu știu unde.

— Ce-s astea, tovarășu' arhitect? i-am întrebat, arătând către modulatoare.

— Niște oscilatoare de foarte înaltă frecvență.

— Și la ce sunt bune?

Se uită la mine. Mă uit la el. Zice:

— N-am cum să-ți explic. E o chestie complicată. Ai auzit de experimentul Philadelphia?

— Nu, zic.

— Vezi, n-am cum să-ți explic.

— Nu-i nimic, spun, privindu-l în ochii albaștri ca marea. Eu voiam, de fapt, să vă mulțumesc... pentru intervenția binevoitoare.

— Nici o problemă, zâmbeşte el, trecându-şi mâinile prin claia blondă. Era de datoria mea.

— Nu știu cum să mă... cum să vă... mulțumesc, mă

bâlbâi eu.

— N-ai de ce să-mi mulțumești. Trebuia să fac asta mai de mult. Tu să nu fii supărat că ai lucrat atâta timp ca simplu muncitor. Deși, ai să vezi, nu strică. Dar dacă mai ai probleme vreodată, să mă cauți. Chiar și acasă. Uite.

Îmi întinde o carte de vizită: „ARHITECT PETRE VASILIU”, numărul de telefon și adresa. Îi mai mulțumesc o dată și-l salut.

— La revedere. Pe curînd! îmi zice cu o cordialitate fără nici o noimă.

4. Sâmbătă. Ultima zi de muncă pe șantier. De luni - școala!

M-am întâlnit cu Ana, lua-o-ar dracu'! Pe scările pasajului subteran de la Universitate.

— Ce mai faci? mă întreabă de parcă ieri ne-am fi văzut ultima oară.

— Ce să fac? Uite, azi a fost ultima mea zi de lucru la serviciul unde sunt. De luni, mă duc la o școală de calificare. Tu?

Ea are doi copii. Bărba-su e șofer pe tir, toată ziua în străinătate.

O sfredelesc cu privirea. Are fața plină de riduri. O femeie de treizeci și trei de ani cu doi copii, soție de șofer de tir. Aia e. De parcă eu ce-oi fi?

— Tu te-ai căsătorit? mă întreabă.

Îi spun că nu.

— Dar aveai tu un prieten... Lae. El ce mai face? L-ai mai văzut?

— Nu.

Îmi povestește că pe copii îi crește soacră-sa, că bărba-su e plecat acum...

— Hai să ne întâlnim mâine, îi propun ca să văd ce zice.

— Bine. Hai.

Stabilim ora și locul și ne sărutăm la despărțire.

Ajung acasă frământat de niște gânduri. Vreau să le notez pe ceva să nu le uit. E vorba de fericire. M-am mai gândit eu și altă dată la asta, dar niciodată n-am avut vreme să aprofundez problema. Însă acum sunt sigur de câteva chestii. De pildă, că fericirea este cel mai important lucru de pe lume. Ori, dacă nu ai timp nici pentru cel mai important lucru, atunci pentru ce mama dracului să mai ai?

De acum înainte munca mea va fi mult mai ușoară. Nu o să mai dârdâi pe afară toată vremea. Am înghițit în anii ăștia la frig cât pentru toată viața! Dar, mai ales, o să am mai multă vreme. Timpul, în sine, nu este un scop. Am nevoie de el ca să fac și altceva decât să supraviețuiesc. Mai am și alte necesități.

Dar care o fi țelul? Banii? Da! Dar nu pentru ei înșiși. Puterea? Da! Dar nici puterea pentru ea însăși. Cu ajutorul banilor și al puterii sper să obțin altceva. Libertatea.

Libertatea să ce? Libertatea să mă întâlnesc și eu, uneori, cu o femeie. Cu o femeie, nu cu un sac de cartofi, ca zidărițele de pe șantier.

Dar parcă nici femeia nu e chiar scopul.

Dar care e scopul? Fericirea! Asta e scopul!

Căutam, înfrigurat, ceva pe care să notez ideile astea și nu găseam. Trăiesc ca un animal. Nu am în casă nimic pe care să-mi pot nota și eu un gând, o idee.

Deschid noptiera. Dau peste caietul de la bunica. Răsfoiesc ultimele pagini. Pe aici pe undeva erau rupte câteva. Mă gândeam să iau o foaie de acolo. Dar n-am mai găsit locul de unde se rupseseră foile, așa că am scris cu pixul cu care semnam în condică la serviciu, undeva, pe ultimele file, la întâmplare.

> „Fericirea este lucrul promis de toate filozofiile, religiile sau mai știu eu ce. Dar nici una dintre acestea, ba chiar pot zice că NIMIC pe lumea asta nu

o poate garanta.

Fericirea este Lucrul.

Dacă nu aș fi trăit-o, mai purtând în mine amintirea ei suavă, aș fi dispus, poate, să afirm despre ea că nici nu e altceva decât vorbă. Termen de dicționar.

Fericirea este independentă de condițiile exterioare, materiale, cum se zice. Ba pot afirma că este independentă și de condițiile interioare, „spirituale” parcă le spune ăstora. Fericirea nu este nici circumstanțială, nici ambientală.

Simultan cu ea, dispare orice tensiune internă. Dar nu suprimarea tensiunilor o aduce. Poți fi complet liniștit și foarte nefericit. Însă atunci când vine, Fericirea, angoasa dispare.

Satisfacția sau bucuria nu sunt totuna cu Fericirea, așa cum lipsa nefericirii nu este neapărat o fericire.

Condițiile materiale aduc satisfacție. Victoriile măgulesc orgoliul. Plăcerile încântă simțurile. Hrana dă sațietate, care este plăcută. Dar nici una dintre aceste satisfacții nu duce la Fericire. Desigur, nici mulțumirea, nici plinătatea de sine, nici liniștea sufletească - nici unul dintre aceste lucruri nu-i de lepădat. Dar nici unul dintre acestea nu este Lucrul.

Fericirea nu este dependentă nici de frumusețe, care bucură, numai bucură.

Despre Fericire pot spune tot ceea ce nu este ea, dar teamă mi-e că-i cu neputință de spus CE ESTE.

Ea poate surveni în condiții de restriște. Poate răsări dintre neplăceri. Durerea nu o exclude. Nici foamea. Nici decăderea. Fericirea este ceva insolit. Independent de voință.

Repetiția circumstanțelor care au generat-o o dată nu duce la repetarea stării.

Religia prezintă moartea drept Fericire. Mulți credincioși confundă aceste două concepte. Dar când popii sau prorocii încearcă să ilustreze ideea asta prin imagini concrete, nu reușesc să enumere decât surse de plăceri: izvoare cu lapte și miere, lumină, căldură etc. Desigur, asociația între Fericire și Moarte este deosebit de isteață și subtilă, fiindcă orice afirmație referitoare la moarte este cu neputință de contestat. Dar și de probat. Pe mine nu m-au convins.

Fericirea nu este o stare trupească. Dar, poate, nici spirituală nu este. Sau, în orice caz, nu numai spirituală. Ea nu este o problemă de morală, cum credeau vechii greci. Referințele lui Platon la Fericire vădesc confuzie, fiindcă vizează pacea sufletească, nu Fericirea, care poate fi resimțită în întreaga ei deplinătate chiar și-n plină neliniște sufletească.

Fericirea este aspirația întregii vieți. Cei ce nu au simțit-o niciodată sunt neîmpliniți. Viața lor, indiferent ce au făcut sau obținut ei sub soare, rămâne searbădă și fără noimă, fiind lipsită de sens și scop. Că doar cele câteva grăunțe de Fericire cu care ți-e dat să te întâlneşti de-a lungul anilor, doar cele câteva scântei de Fericire îți luminează întreaga existență, dând trăirii o noimă.

Clipa de fericire modifică ambianța, schimbă culorile, transformă senzațiile și răstoarnă noimele. Ea nu este un cadou și nici nu poate fi cumpărată. Ea nu poate fi prevăzută prin vreun presentiment sau calcul, și dejoacă orice socoteli.

Fericirea se refuză logicii formale.

După încetarea trăirii ei, nu rămâi cu nimic: nu ești nici mai câştigat, nici mai bun sau mai rău, nici mai frumos, nici mai deștept. Actul trăirii ei nu este

glorios. El nu începe și nu se termină ca o carte sau un film.

La un moment dat realizezi că ești fericit. Atât. Apoi, la alt moment dat, discursiv, realizezi că nu mai ești.

Am auzit că există o localizare corticală a plăcerii. Nu cred să existe și una a Fericirii.”

5. O dată cu caietul scosesem pe masă și celelalte suveniruri de la bunicul. „Prețioasa aparatură științifică.” Deși obosit, nu-mi era somn. Am început să mă joc cu vechiturile.

Ceasul Longines nu mai avea gemuleț de protecție. Probabil că se spărsese. Dar l-am întors, și el a început să ticăie domol. Am extras cu grijă mecanismul interior din carcasa metalică. Diamantele și rubinele mari, cu capete rotunde și pătrate, sticleau ca niște steluțe în mijlocul angrenajului complicat. Unele albe, altele însângerate. Era, într-adevăr, un ceas dichisit. Săraca bunica, Dumnezeu s-o ierte, avusese dreptate. Numai că asta nu era o jucărie pe care s-o dai pe mâna unui copil cretin.

Apoi, tot privind la piesa compactă de metal masiv cu nișe și intrânduri, am realizat că într-una din nișele rotunde exista un ieșind în afară ca un ax de ceas, și atunci mi-a venit ideea să încerc să strecor mecanismul Longines-ului acolo. Venea ca turnat. Mergând pe idee mai departe am băgat ampermetrul în cealaltă nișă rotundă și, întrebându-mă ce-ar fi trebuit băgat în gaura paralelipipedică rămasă liberă, mi s-a părut cât se poate de firesc (ghici ciupercă-ntr-un picior) să presupun că acolo era lecul „pușculiței”, și așa a și fost să fie. Mica vizieră a fantei a rămas către exterior, dar lucrurile se legau la marele fix și „scula” se vădea acum etanșă și completă: cu două cadrane - ceasul și ampermetrul, și cu viziera în partea de jos, putând fi manipulată la introducerea...

introducerea a ce? În fine, n-are importanță - pentru introducerea uraniului sau radiului, să zicem. Acul ampermetrului era pe zero. Acele ceasului pe douăsprezece.

Mi-am admirat opera cu încântare. Cele patru obiecte angrenate arătau deosebit de impunător, ba chiar de-a dreptul „științific”.

Liniștea nopții mă învăluia plăcut. Ziua, huruitul tramvaielor făcea toată casa să vibreze de săltau paharele pe masă. Mai ales douăștreiurile, care, mai mult ca sigur că au roțile pătrate, erau în stare să scoale și morții din morminte. La cutremurul din șapteșapte eu nici n-am avut habar ce dezastru e afară. Eram convins că a trecut un douăștrei mai vioi.

La ora asta însă nu mai treceau decât vehicule pe pneuri. Și, în pauza dintre ele, de liniște ce era îmi țiuiau urechile. Efectiv îmi țiuiau. La un moment dat, una dintre urechi mi s-a și înfundat.

Apoi, dintr-odată, m-am simțit îngrozitor. Un fel de pulsație continuă și dureroasă în întregul corp. Greață.

Trăiam cu intensitate delirantă senzația stupidă că, din spatele geamurilor negre ale glasvandului, din spatele portretelor de familie de pe pereți, ba chiar din spatele pereților sau din cutia de pe masă, sunt urmărit și pândit. Mi-am aruncat privirea spre glasvand, cu carnea încrâncenată pe mine la gândul că aș putea descoperi cine știe ce nefiresc: vreo figură schimonosită și hâdă lipită de geam, sau vreun monstru cu colți lungi și subțiri ieșiți din gingii putrede, cu care să scârţâie pe geamuri, sus, sus de tot, chiar sub tavan.

Mi-am frecat fața, agasat. Nu mai eram copil, ce dracu’. Mi-am încordat mușchii de om deprins cu cârca. Dar o moleșeală nemaipomenită mă pleoștea ca pe-o meduză pe plajă. „În starea în care sunt m-ar bate de m-ar sparge orice infractor, cât de schilod ar fi el.” După care mi-am

luat seama: „De unde hoț? Ce să fure?”

M-am ridicat, năuc. Am ieșit pe hol. Frigul de acolo îmi făcea bine. Greața mi-a trecut ca luată cu mâna. Apoi și pulsația dureroasă.

„Ce-o fi fost? Hipertensiune?”

De unde atâta hipertensiune când eu sunt hipotensiv? De câte ori trec pe la nebunul ăla de doctor de la cabinetul medical al trustului de construcții, se tot minunează de tensiunea mea ca de cine știe ce. Într-o zi m-a pus să urc și să cobor de cinci ori, ca să vadă el care-i treaba. Când mi-a luat iar tensiunea și nu aveam decât treișpe cu opt a zis că-s bun de campion la alpinism sau de astronaut.

Doamne, și doctorul ăla! Când te duci la el nici nu vrea să discute cu tine până nu te dezbracă să-i arăți râla. Și ce scene penibile se iscă! Mai bagă și câte cinci-șase pacienți odată. Fiecare cu nădragi-n vine, să treacă dom' doctor cu ochelarii pe vârful nasului, să studieze problema. Iar la plecare, se știe, nu scapi fără un anti-tetanic, chiar dacă te duci la el de două ori în aceeași zi. Cum te prinde, cum ți se uită-n șpangă și te-nțeapă.

Mama, trezită de zgomotul pașilor mei și de chicoteli, își întrerupe sforăitul și-mi strigă de dincolo:

— Tu n-ai de gând să te culci în noaptea asta?

— Ce treabă ai cu mine? o întreb.

— Te rog să te culci imediat! Eu lucrez mâine și trebuie să mă odihnesc. Te rog să termini cu foiala și să stingi lumina, că-mi bate drept în ochi. Așa nu se mai poate!

— Chiar că nu se mai poate! ridic tonul, iritat. Gata! Lasă-mă! Am să mă mut de la tine cât pot de repede. Mâine am să mă mut!

— Dacă nu te culci imediat, poți să te muți din noaptea asta! strigă maică-mea.

A îmbătrânit de tot. Înainte ar fi venit să mă întrebe de ce nu dorm și de ce râd așa, de unul singur. Acum, țipă la mine și mă gonește din casă. Și mă mai și bate la cap că de

ce nu mă „căsătoresc-și-eu-ca-oamenii”. Păi ce femeie să fie aia de să intre în balamucul de aici? În hruba asta înghețată și întunecoasă? Cred că nici măcar vreuna din pricăjitele alea de zidărițe de pe șantier n-ar suporta o zi atmosfera din casa asta, frigul și boscorodeala maică-mii.

Mă întorc în cameră și mă tolănesc pe fotoliu. Închid ochii. Iar îmi țiuie urechile. O umbră distorsionată se năpustește de dincolo de pleoape. Este ceva diform, imens și punctiform totodată. Se contopește cu mine, se identifică cu mine, și mă cuprind o greață și o amețeală teribile, care-mi întorc stomacul pe dos. Mă opintesc din greu și abia reușesc să mă ridic. Ajung la closet, sprijinindu-mă de pereți. Dau drumul la apă în lavoar, să mă stropesc pe ochi, dar din țeava nu se prelinge decât un strop, un singur strop, care se desprinde alene și cade parcă filmat cu încetinitorul. Din țeava răzbate un hârâit puternic. Gura de scurgere din cimentul de pe jos gâlgâie. Îmi simt picioarele ude. Ciorapii sunt negri de apă. Fleașcă. Întind mâna tremurând sub robinet. O forță teribilă mi-o proiectează în porțelanul lavoarului și simt o durere ascuțită în podul palmei. Îmi trag mâna zvâcnind înroșită și umflată. Din robinet, cu aceeași lentoare, se mai desprinde un strop, plutind la fel de lin ca și primul.

„Efect stroboscopic”, îmi trece prin minte.

Opresc robinetul. Mă întorc în cameră, strângându-mi mâna tumefiată la piept. Genunchii îmi tremură de emoție. Mă lovesc de ceva în prag și mă pomenesc spulberat pe jos, în patru labe.

Maică-mea, în cămașă de noapte cu volănașe, ciufulită și buhăită de somn, dă buzna din camera cealaltă:

— Ce dracului ai? mă întreabă cu ură. Ești beat sau ce ai? Ai turbat?

Îmi rotesc privirea, perplex. Lucrurile, maică-mea, pereții, geamurile glasvandului, strălucesc de o extraordinară incandescență. Iar becurile lustrei sunt

negre. Întreaga lumină din cameră se scurge în becurile de osutăcincizeci, ca în două prăpăstii de noapte.

Am să plec, mamă! Am să plec pentru totdeauna! Să nu mă mai aștepți! Nu voi mai reveni niciodată! Iată, asta-i tot ce-mi iau cu mine: drăciile astea, caietul cu coperți de piele scorojită, geaca de piele și ce mai am pe mine. Adio, doamnă! Rămâi cu bine, în casa ta înghețată, în pivnița ta înghețată, în hardughia asta nenorocită în care mi s-a dus pe apa sâmbetei ceea ce ar fi trebuit să fie partea cea mai frumoasă a vieții mele, și care a fost un rahat. Aia a fost viața mea! O să rămâi singură în casa ta înghețată, o să împlinești și tu optzeci și patru ca bunica, o să fii, ca și ea, mereu bolnavă, mereu văicărindu-te, să plângi că toți te lasă singură și nu stă nimeni cu tine, și o să mori ca un câine, singură. O să stai aici, moartă, o zi, două, o săptămână, până o să remarce vreun vecin: „Ce-i cu baba aia de la 127, că n-am mai văzut-o de mult?” Și or să te găsească aici, ca într-un congelator, ofilită, uscată, împăiată.

Îți dai seama ce greu trebuie să fi trecut timpul pentru bunica? Parcă o mână nevăzută oprea ceasurile. O zi, o secundă de viață din asta reprezintă milenii pentru ceilalți muritori! Te vei plictisi de propria ta nemurire, o vei blestema și vei cerși divinității să-ți ofere moartea ca pe o ușurare, ca pe un mare bine! Ca bunica... Numai că bunica credea în Dumnezeu, pe când noi, tu, eu, nu credem în nimic. În sufletele noastre de aramă nu mai supraviețuiește nici o statuie.

Când am deschis ușa, crivățul m-a întâmpinat cu biciuirea-i nemiloasă, aruncându-mi în ochi ace tăioase și reci. Scuturat de frisoane, am scos cu grijă de la piept, întorcându-mă cu spatele către vânt, mașinăria de metal, să mă uit cât e ceasul. Era opt patruzeci și cinci. Acul ampermetrului, din cauza zgâlţâiturilor probabil, urcase în partea de sus a scalei. M-am îndreptat, clătinându-mă,

către Zorile Roșii, cu gândul că poate o mai fi deschis. Zăpada-mi scârţâia sub pași. Ghetele, deja umede, au tras apă imediat. Fleorcăiam cu labele opărite de frig în mocirla din ele și-mi spuneam că mai bine mi le-aș scoate, să merg în picioarele goale. Zăpada e măcar uscată.

6. Vifornița îngrămădise pe tarabele din piață movile de zăpadă. Țărani înfofoliți în pufoaice tropăiau din cizmele lor de cauciuc, să se încălzească. Mi-am blestemat stupida idee de a-mi pune ghetele de piele. Oamenii deștepți nu se fudulesc și se încalță cu cizme de cauciuc pe-o noapte ca asta, atunci când pleacă la drum lung. Dacă aș avea picioarele uscate, poate că aș reuși să mă culc și eu, ca ăștia, pe sub tarabele pline de omăt, chiar sub crivăț.

Bodega Zorile Roșii era cufundată în întuneric. Doar în partea unde era tejgheaua se zărea un bec aprins și umbra femeii care se pregătea să plece. Tocmai când să intru, un tip masiv s-a bulucit dinăuntru peste mine să iasă. Era îmbrăcat în uniformă - mi s-a părut mie militară.

— N-aveți un foc? îl întreb.

Matahala a mormăit ceva și a început să se caute prin buzunare.

— Închideți dracului ușa aia! strigă femeia din fundul salonului întunecat.

— Doamnă, zic, trăgând ușa după mine, dați-mi și mie două sute de rom.

— S-a închis, domne, tu nu vezi?

— Am văzut, însă, vă rog…

— Ba să nu mă mai rogi nimic! țipă ea. Sunt și eu om. Trebuie să mă duc și eu acasă! Doar n-o să stau aici toată noaptea!

Matahala a găsit chibritul. Scapără un băț și, la lumina pâlpâită, după ce-mi aprind țigara, când dau să-i mulțumesc, îmi cade fisa că nu e altul decât Lucian, boxerul, greul cu care făceam eu ringul.

— Parcă vă cunosc, zic.

Lucian zâmbeşte strâmb. Femeia de lângă bec se zgâiește la noi prin întunericul sălii, încercând să-și dea seama cum arătăm.

— Da, zice Lucian.

— Ce mai faci, Lucian?

Pare stânjenit.

— Cred că mă confunzi. Nu mă cheamă Lucian. Eu sunt Victor.

— Mă scuzi... mârâi. Eu te știam de Lucian.

— Nu, zice el. Victor Cornescu.

Asta era o gugumănie cât el de mare. Dar fiindcă femeia întindea gâtul, urmărind cu prea mult interes discuția noastră, indiscreția ei m-a făcut să mă simt stânjenit și să aprob din cap:

— Da, da, da... scuză-mă!

— Am fost vecini, zice Lucian. Nu mai ții minte? Stăteam în curtea ascuțitoriei de lame.

— Da, zic, îmi amintesc. Parcă...

Indiferent de cum voia el să-și zică, Lucian sau Victor, eram prieteni de de mult. Prieteni buni.

— Mă bucur că te-am întâlnit, îi zic.

— Și eu, zice el. Tot aici stai?

— Nu, zic.

— Te-ai mutat?

— Nu. Sau, da. Mă mut acum.

Ridică din umeri, zâmbind. Fața-i e atacată ca de acizi. Parcă ar fi o statuie mâncată de vreme.

— Hai să bem ceva, fac cinste.

— Nu... zice el. Mulțumesc, nu.

— Nu mai servesc nimic la ora asta, strigă femeia de lângă tejghea, poate să fie și Dumnezeu din cer!

— Doamnă, zic, scoţând din buzunar câteva hârtii mototolite, uite, vă rog, dați-mi o sticlă, că o plătesc și o beau afară.

Mă întorc spre Lucian:

— De obicei nu prea beau, dar acum trebuie să beau ceva, mor dacă nu dau ceva pe gât.

Evit să-i spun pe nume, fiindcă mi se pare absolut idiot să-i zic Victor când știu foarte bine că e Lucian.

— Bine, zice Lucian. Eu plec. Mă grăbesc. Dar dă-mi zilele astea un telefon să mai stăm de vorbă.

— Ce vrei să iei? mă întreabă femeia.

— O sticlă de rom, strig, căutându-mă prin buzunare. N-aveți un creion?

— Am și creion, îmi întinde femeia un ciot nenorocit.

Până să-mi dea ea sticla, am notat pe un șervețel numărul de telefon al lui Lucian. Ca să-i fac plăcere, am scris deasupra „Victor Cornescu”, apoi am făcut schimb cu femeia: eu i-am dat creionul și ea mi-a dat sticla de rom, i-am lăsat douășcinci bacșiș și ea mi-a mulțumit, după care am ieșit afară, în crivăț, împreună cu Lucian. Ne-am strâns mâinile zâmbind, eu am tras dopul sticlei și am luat un gât, l-am întrebat dacă nu vrea și el, dar a scuturat din cap că nu, zâmbind de zor, ne-am mai strâns o dată mâinile și ne-am despărțit cordial. Ajuns la primul coș de gunoi, am aruncat șervețelul mototolit cu numărul lui Lucian și numele lui Victor Cornescu și mi-am zis că băiatul ăsta și-a bătut joc de mine. Auzi, Victor Cornescu! Cică îl confund! Aiurea!

Am mai tras un gât din sticlă și mi-am îndesat-o în buzunarul de la geacă. Am mers o vreme cu vântul în spate, cu ochii-n jos, la întâmplare. Când am ridicat privirea, am constatat, surprins, că am ajuns pe strada Fluierului, unde fusese casa bunicii. „Hai să văd ce-o mai fi rămas din ea”, îmi zic.

Pe fundătura dintre căsuțele mici de paiantă vântul nu mai bate atât de tare. Zăpada-mi scârţâie sub pași. Dârdâi de-mi clănțăne dinții-n gură. Deși nu-i nici un felinar aprins pe toată strada, neaua albă lucește atât de intens încât se

vede ea ziua. O lumină spectrală mă învăluie.

„Cam pe-aici pe undeva ar trebui să fie” îmi spun. Mă aflu înaintea unei căsuțe cu acoperiș jos și geamuri cât să le cuprinzi cu palma. Zăpada astupă cotineața câinelui din curtea de dincolo de gardul dărăpănat de lemn. În ferestre licărește o lumină palidă, pâlpâitoare, de lampă de petrol, sau poate chiar de lumânare.

Zgâlţâi, din clanța ruginită a porții, dar nu iese nimeni. Cușca de câine este decor, probabil, că doar n-o fi tembel patrupedul ăla să stea cuminte să mă aștepte să intru în curte ca să mă muște!

Fac vreo câţiva pași prin zăpada adâncă din fața casei. Strig „hei”! Nimic. Mă apropii de geam. Mă aplec și mă uit în casă. Un divan (sunt în stare să bag mâna-n foc că are pilotă de puf) acoperit cu un pled negru, cu modele geometrice în romb. Un șifonier hârbuit. O masă strâmbă.

Lumina vine de undeva, dinspre peretele cu fereastră, așa că tot nu mă lămuresc dacă e sau nu o lampă cu gaz, deși asta ar trebui să fie - nu poate fi altceva. De partea cealaltă a mesei, cu fața către fereastră, o femeie blondă, ofilită, cu cearcăne și riduri fine: o țesătură de riduri și cearcăne. Să tot aibă către patruzeci. Și când mă uit mai bine la figura ei, care-mi păruse vag cunoscută, îmi dau seama - pe Dumnezeul meu, ea e! Vârsta a făcut ravagii pe chipul cândva suav. Dar e Kati! Pe cuvântul meu că-i Kati! Ce dracului o fi căutând aici?

Bat în geam. Mai întâi încet, cu vârful degetelor. Apoi mai tare, cu degetul îndoit. Apoi cu pumnul.

Dincolo de geam, femeia nici nu se clintește. Rămâne mai departe cu ochii-n gol, parcă privind undeva foarte departe.

Mă dau un pas înapoi și mă împiedic de ceva. Mă întorc. Un tip înalt, slab, într-un costum strâns pe trup, mă fulgeră cu privirile. De deasupra, zăpada se năruie peste noi neîntrerupt. Dârdâind din toate mădularele, încerc să-i

zâmbesc cu fața mea ca de lemn, și-l întreb, stânjenit, dacă n-are un foc. Cu un gest de mașinărie cretină scoate mâna prompt din buzunar și aprinde o brichetă, de parcă n-ar fi făcut tot timpul nimic altceva decât să aștepte cu bricheta-n mâna să-i cer eu un foc. La lumina flăcării brichetei remarc părul blond și ochii de oțel albastru. „Ăsta e Vasi” îmi spun. Mă uit atent la chipul brăzdat de riduri adânci, verticale. El nu pare să mă recunoască. Îmi aprind țigara.

— Mulțumesc, îi zic răgușit.

Nu-mi răspunde nimic. Închide bricheta și o bagă în buzunar, la fel de precis cum a scos-o.

— Căutați ceva? mă întreabă.

— Da, zic.

Aș vrea să-i spun: „Ce faci, bă, Vasi? Ești prost?” dar mă tem să nu cumva să mă pomenesc și cu ăsta că-mi zice că-i altul, că-l confund, că el e Sașa Gavrilov, sau mai știu eu cine.

— Pot să știu și eu ce căutați? mă întreabă.

— Da, zic.

Scot sticla de rom din buzunar, îi trag dopul cu dinții, sorb o dușcă, i-o întind, el clatină din cap că nu, pun dopul, bag sticla în buzunar și mă uit la el cum stă acolo, țeapăn și scrobit ca o scândură îmbrăcată-n costum.

— Ce căutați? insistă el.

— Adevărul, zic.

— Care adevăr?

— Adevărul și fericirea, zic.

— Nu există pe aici nici o stradă cu numele ăsta. Căutați degeaba.

Pufnesc în râs.

— Bine, domne. Mulțumesc de informație.

Mă întorc să plec.

— Hei! mă strigă.

Mă opresc.

— V-a căzut ceva, zice, arătând spre locul unde stătusem

cu o clipă înainte.

Constat că în locul ăla, prin cine știe ce ciudățenie, nu-i zăpadă. Un perimetru rotund de iarbă în mijlocul căruia sclipește un obiect alb. Mă aplec. E o tinichea. Un medalion de tinichea. Îl ridic în palmă. Vreau să spun că nu-i al meu, că nu mi-a căzut nimic, dar în clipa aia realizez ce țin în mână: e o broșa în formă de floare de crin. Un crin cu șase petale, trei mari și trei mici. Un crin de metal alb și greu.

— Mulțumesc, zic.

— N-ai de ce, îmi răspunde Vasi.

Sunt convins că e Vasi. Ar trebui, poate, să-i spun „Ce mai faci, Vasi?”

— Mulțumesc mult. E o amintire de familie, zic, scoţând de la piept, de sub geacă, „scula” bunicului.

Ridic viziera pușculiței și bag acolo crinul de metal, să nu se piardă.

— N-aveți de ce să-mi mulțumiți. Era de datoria mea. Asta era datoria mea. Oricine ar fi procedat la fel.

Mă întorc și plec, scârţâind prin zăpadă. Când ajung în dreptul porții, îl mai salut o dată, ridicând mâna deasupra capului. El rămâne acolo mai departe, proțăpit lângă fereastra luminată a căsuței.

CAPITOLUL VI - PARCUL

1. Merg prin noapte și ninsoare, certându-mă cu Vasi. Cu umbra lui din memoria mea. Și parcă n-ar fi scândura aia în costum, de care m-am despărțit în curticica magherniței, ci Vasi de acum optsprezece ani - studentul la filozofie care-mi ținea mie prelegeri când o așteptam pe Kati.

— Ia nu mai spune, mă Fichte! mă Spinoza! mă Kant! Știi că-mi placi!

Vorbesc în gura mare. Trec printre niște dărâmături.

— Ai citit și tu câteva cărți, zic, și gata, știi toate tainele lumii ăsteia!

Scot sticla și trag o-nghițitură de rom.

— Te rog să mă crezi - continui eu tirada - că și eu am citit câteva terfeloage din astea la viața mea! Dar după aia am cărat cu cârca saci de ciment. După aia „am ieșit în lume”, la film sau la restaurant, în salopetă și adidași, că n-aveam alte boarfe să-mi pun pe mine. Am făcut nopți albe și zile negre, am fost, rând pe rând, laș și curajos, trufaș și slugarnic, deștept și cretin, cinstit și sperjur - am furat și după toate astea am început să caut Adevărul.

Vorbeam tot mai întretăiat, deși puteam fi sigur că Vasi nu mă asculta. Mă călca pe nervi cât putea fi de vită încălțată, dar și mai tare mă agasa că eu sunt și mai vită decât el ambiţionându-mă să-l luminez, în loc să-mi văd de treabă, cu toate că știam foarte bine că ăia, la Facultatea lui de filosofie acolo, nu-l învățau filozofie ci Istoria Filozofiei, și că în mintea lui era noapte - că pentru el actul filozofării, actul propriu-zis al filozofării trecea pe planul al doilea, fiindcă i se părea mult mai important să discuți despre filozofie decât s-o practici, tot așa cum ăia de la filologie consideră literatura beletristică drept ultima oaie a literaturii, după capul și mintea lor adevăratul literat fiind nu cel ce scrie literatură, ci cel ce scrie literatură despre literatură.

— Știi ce vreau să-ți spun? zic. Pe vremea când abia mă angajasem, am nimerit la un maistru cu patru clase primare. Eu aveam liceul, iar ăla vorbea cu „este multe”. Și eu am considerat drept o mare jignire să mă las condus de un tembel care abia dacă știa să se semneze. Și, de fapt, nu asta mă necăjea cel mai tare, cât faptul că mă conducea unul care, în vreme ce eu căram, el stătea cu mâinile-n sân

și mă dădăcea cum să fac eu mai bine treaba. Ba mă mai dădăcea și aiurea, după mintea lui îngustă, în loc să mă lase de capul meu. În sfârşit! mă consideram mai presus de ceilalți între care soarta mă azvârlise, fiindcă eu citisem, iar ei nu, o sută, o mie, sau zece mii de cărți. „Cum să-mi dea mie ordine un analfabet?” îmi spuneam.

Ajunsesem pe o alee printre conifere încărcate de zăpadă. Arborii își țineau brațele în jos, a deznădejde. Parcă aș fi trecut printr-o pădure de conifere gigantice, înzăpezite. Am scos sticla de rom și am mai tras o dușcă.

— Ei bine, am rostit cât am putut de tare, între timp, de-atunci încoace, m-am mai luminat ceva! Știi ce poți să faci tu cu toate cărțile pe care le-ai citit? Avioane! Asta poți să faci cu ele! Crezi că-l interesează pe altcineva în afară de tine însuți ce ai tu în cap? Să știi de la mine că pe ăilalți nici în cot nu-i doare de ce e în capul tău! Citești? Treaba ta! O faci pentru propria ta plăcere. *Așa* cum joci table, să zicem.

La început, după angajare nimerisem pe un post grozav. Dar n-am fost mulțumit. Trebuia să mă supun directivelor și sarcinilor cretinului ăluia. Să fac altceva și altfel decât fusesem eu pregătit și școlit că trebuie. Sau, pentru că aveam de ales, să nu fac nimic. Să mă prefac doar că fac și eu ceva, ca o droaie de oameni, care trăiesc și ei, ba chiar trăiesc liniștiți - nu suferă nici unul din pricina asta.

Mă împiedic de ceva de era să-mi rup gâtul. Mă aplec să văd ce dracului a fost. O statuetă, sau așa ceva, abia ieșind din zăpadă. Un pitic. Da, parcă. Un pitic de marmură sau bronz, - că e lucios la pipăit. N-au mai rămas din el decât picioarele goale, țopăind împietrit, și o burtică rotundă. Partea de sus a fost spartă.

— Ei bine, m-am lecuit, îmi continui eu spiciul, mergând acum ceva mai atent pe unde calc. Astăzi, dacă maistrul îmi zice să fac cutare lucru, treaba lui ce și cum, eu zic: „gata, meștere, așa e, meștere, aveți dreptate, meștere! Nu

știu, meștere, cum de am fost atât de idiot de nu mi-am dat seama de asta până nu mi-ați arătat dumneavoastră!”, și fac exact așa cum mi-a spus el să fac, de bine că după aia ar fi să se aleagă praful de tot și de toate. Ce-mi pasă mie că în urma tâmpeniilor pe care sunt pus să le execut se pierde, sau se distruge, sau iese treaba de mântuială? Maistrul e mulțumit! Asta e important. Și dacă îmi dă voie că „ciugulesc” pe chestia asta câteva minute înainte de sfârşitul programului, sunt atât de bucuros, că nici prin cap nu-mi mai trece să răsfoiesc în minutele ălea o carte, ci stau și eu, ca ăilalți „proști” cu care lucrez, la gargară, ca între colegi, pe instructiva tematică a femeilor, a cafturilor și a târgurilor. Și tu crezi poate că procedând așa renunți la cine știe ce avantaje nemaipomenite ale culturii? Dar să știi că te înșeli! Ies în câștig, să știi, fiindcă informațiile furnizate de discuțiile cu colegii mei au tot atâta sens și semnificație câtă s-ar putea abstrage și din cea mai grozavă carte din lume. Cu singura deosebire că în cărți adevărurile apar fie anacronice, fie falsificate prin transfigurare, pe când dacă Răzvan îmi spune că n-a găsit ieri pantofi 42 în tot orașul, pot fi sigur că e așa și n-are nici un rost să mă mai duc și eu să caut, pierzând nu știu câte ore, că tot n-o să găsesc, iar dacă nea' Sima zice că în colț la Athénée Palace se vinde ciocolată albă, pot să iau banii și să dau fuga să-mi cumpăr. Din cauză că nu mai citesc nu sunt nici mai bun, nici mai rău decât tine, care citește câte o carte pe zi. Pentru că, să zicem că tu o să citești, eventual, despre cum se construiește o casă. Dar eu, care am construit-o, o să fiu mai informat decât poți fi tu după lectură. Eu știu că la paragraful unde acolo scrie că s-a turnat o placă de prefabricate, a rămas îngropat piciorul unui fraier care nu s-a descurcat sub bena betonierei, sau că unde zic ăia că se forează fundația, douăzeci de oameni cu mâinile degerate și înțepate de sârme de la armătură se înjură între ei, aruncându-şi unul

altuia în cap, în glumă, cu bulgări de pământ. Ba mai știu și cine a aruncat primul. Gheorghe. Și cum îl cheamă pe ăla de a lipsit azi: Ion. Și tocmai de aceea o să-mi permit să spun că în cartea aia a ta se bat câmpii. Și că tot ce cunoști tu pe lumea asta nu e adunat decât din cărți. Drept care, ești în stare, citind cine știe ce baliverne, să-ți imaginezi că e mare plăcere și bucurie pe lume să cari saci cu ciment. Cititori ca tine admit drept plauzibil, ba se mai și emoționează, de exemplu citind că nu știu ce eroul-lui-pește-prăjit a stat la ocnă douăzeci de ani și a tăiat sare, după care a sărit drept în șaua calului și ura! a pornit galop ca un leu paraleu să stârpească la ciocoi și să lupte voios cu armate de poterași peltici. Eu însă, care am cărat și eu cu cârca de mă dor rinichii când mă aplec să-mi leg șireturile, eu însă mi-l pot imagina pe nenorocitul ăla: o epavă, cu dinții sfărâmaţi în gură, cu oasele putrezite de reumatism, cu mușchii fleșcăiți, bolnav, bătrân, timorat: o epavă!

Adevărul este complet diferit de cel al cărților. Numai că, din păcate, nu avem acces la el decât mai târziu. Ne începem viața cu o imagine deformată despre realitate. Fiindcă adevărul cărților ne este primul adevăr, cel mai accesibil, și pornim în viață înarmați cu o imagine livrescă despre realitate. Nici nu este deci de mirare că la contactul cu ce este împrejurul nostru ne pomenim dintr-o dată dezechilibrați ca niște aiuriți de romantici ce suntem. Ideile și „adevărurile” cărților pot fi uneori frumoase, înălțătoare sau stupide, însă nu adevărate, adevărate nu! Așa că nu văd ce te supără dacă eu caut Adevărul! Nu sunt un filozof ca tine! Nu le propun altora „modele perfecte” după care să se călăuzească în viețile lor, modele închipuite după mintea mea cea proastă, iar nu după viețile care și-ar propune să le călăuzească. Și cred că ori de câte ori s-a încercat aplicarea în practică a „modelelor perfecte”, ele au adus omenirii numai rău. Încă de pe

vremea lui Platon s-a arătat că omenirea nu are de ce să le fie recunoscătoare filozofilor. Fiindcă filozofia nu-i nici ea altceva decât o artă, și ca toate artele vehiculează cu, și-și propune drept scop, Idealul. Iar Idealul ăsta poate să răspundă cel mult criteriilor estetice, dar în nici un caz utilității, care ordonează și guvernează mașina socială în care ne zbatem, fiecare la locul lui, rotițe prinse între rotițe, dintre care, cum am scos un deget afară din spațiul destinat nouă, cum ni-l rupem. Frumosul și utilul nu au nimic de împărțit unul cu altul. Iar Fericirea mea nu depinde nici de unul, nici de celălalt. Și ăsta cred că este unul dintre adevărurile către care au început să mi se deschidă ochii.

Și, atunci, parcă l-am auzit pe Vasi întrebându-mă cu un rânjet sarcastic:

— Cu cine te certi?

„Chiar, cu cine dracului mă cert eu de nebun?”

Am privit împrejur stânjenit.

2. Troiene fantastice îmbrăcau totul împrejur. Arborii rămăseseră în urmă: erau un pâlc - abia dacă mai deslușeam întunecimea lor în dreapta și în stânga drumeagului înzăpezit. Mă aflam lângă ghizdurile unei fântâni arteziene înghețate. Apa împietrise într-o floare uriașă, albă, dincolo de care se întrezărea o construcție amplă.

„O să mă ia dracu' în noaptea asta, mi-am zis. O să mor de frig. Nu mai prind eu zorile.”

Am zărit o bancă troienită și m-am trântit pe ea. Zăpada îmi ținea de cald. Am scos sticla, dar dopul nu mai putea fi tras nicicum, se înțepenise în gâtul sticlei și mâinile degerate nu mă mai ascultau. Am lăsat-o să cadă la picioare, în zăpadă.

Nu mai ningea și era atât de lumină împrejur că se putea citi. Mi-am scos din sân caietul cu coperți din piele și am

încercat să-l răsfoiesc. Dar degetele butucănoase parcă ar fi fost înmănușate în mănuși de piele de ren. Am căutat paginile în care notasem aseară - cu un veac în urmă - gândurile despre fericire. „Actul trăirii ei nu este glorios. El nu începe și nu se termină ca o carte sau ca un film," am buchisit eu la lumina zăpezii.

„Ce tâmpenie!" mi-am zis. „Ce-oi fi vrut să spun cu asta?".

Am rupt paginile și le-am aruncat. Boarea înghețată care abia mai sufla le-a spulberat pe zăpadă, din ce în ce mai departe.

Unde mă aflu? Parcă aș fi pe șantier. Aia o fi clădirea Institutului? Dar cum am ajuns până aici?

Mi-aduc aminte de cartea de vizită a arhitectului. Zisese, că, dacă mai am probleme vreodată, să-l sun.

Da, numai că asta nu-i oră să suni un om. Și-apoi o fi zis și el așa, în general, că dacă mai am probleme să-l sun. Cui îi pasă de mine? A zis omul o vorbă, și eu, hodoronc-tronc, dau buzna peste el: „Am venit cu plugușoru'!" Și-apoi ce să-mi facă? Să mă culce în patul lui?

Nu, e absurd. Poate mâine.

Zăresc o mogâldeaţă, la câţiva pași de mine. Parcă ar fi un omuleț sărind într-un picior. Ce aiureală!

Am treizeci și trei de ani. Vârsta la care a murit bunicu'.

Îmi dau seama că sunt terorizat de ideea asta. „Dacă aș reuși să trec de vârsta asta tulbure", îmi spun, „dacă supraviețuiesc până la treizeci și patru de ani, gata, sunt scăpat!"

Noaptea asta e noaptea vieții mele.

3. Privind în urmă la trecerea mea prin lume, îmi pare asemeni unei zile însorite de iarnă. Scurtă, senină și înghețată. Răsăritul firav nu se poate compara cu falnicul apus însângerat decât prin suavitatea tonurilor, din care nici nu ai fi bănuit, la ora aceea, că se vor trezi atât de

stranii și amarnice culori.

Printre pleoapele îndurerate, pe care abia mai pot să le deschid, zăresc zorii irupând peste clădirea Institutului. E terminată. Gata.

Dar ce idee și pe ăștia să construiască năzbâtia asta roșie, cu colțuri de piatră masivă și contraforturi. E cea mai aiurea clădire de institut posibilă. Privind către arteziana înghețată care strălucește în aurora sidefie ca o floare uriașă, mă întreb cum de am trecut as'-noapte pe lângă paznici fără să mă vadă nici unul. Din zăpadă, ici-colo, statuete micuțe, albe, țopăie împietrite, cu mâinile sparte, fără capete, sau numai picioare goale... Bâr! Îți dai seama? să stai gol în zăpadă pe gerul ăsta!

Fața mi-e de parcă ar fi tăiată în gheață. Un mușchi nu-mi pot mișca pe ea.

Răsare soarele.

MURA

1. Și afară din local e cald. Vântul foșnește în frunzele care în ultimele zile au prins o tentă obosită. Lumina neonului de la intrare pâlpâie printre crengile arborilor.

E liniște. Marea e netedă ca un lac. Luna, galbenă, enormă, se reflectă în apa neagră a ghiolului. Galben și negru.

Orbit încă de lumina dinăuntru, nu deslușește silueta de pe trepte decât în ultimul moment și tresare:

— Mă scuzați.

Umbra stă încremenită. În aer plutește parfum de regina-nopții și dinspre discotecă răzbat cioburi de sunete sparte și râs uneori.

Acum ochii i s-au obișnuit cu întunericul. Ființa de pe trepte, cu genunchii îmbrățișați, stă cu fața spre vuietul surd al largului. Marea este calmă, dar vuietul, în loc să contenească și el, se face parcă și mai profund.

Privind către fata de pe trepte, operează o paralelă: luna galbenă pe cerul negru - părul blond al feţei în întunericul cu parfum de regina-nopții.

— Mă cheamă Mura, spune fata. Poți să-mi spui Kiki.

— Pe mine mă cheamă..

Dar fata nu-l lăsă să termine:
— Nu-mi spune! Nu vreau să știu cum te cheamă.
— Kiki-Mura, rostește el, îngândurat.
Fata nici nu s-a întors să se uite la el.
— Parcă am mai auzit undeva numele ăsta. Kikimora. Însă nu-mi mai amintesc unde.
— Stai jos, îi face loc Mura.
Are o clipă de îndoială înainte de a accepta (pantalonii negri de la costum vor păstra în dos urma prafului de pe trepte), dar se așază totuși.
— Taci, îi spune Mura. Nu e nevoie să spui nimic.
Așezat alături, îi simte mirosul de copilă blondă cu forme rotunde, blugi decolorați și cămașă bărbătească. În picioare n-are nimic - e în picioarele goale. Părul îi e strâns cu un șiret de piele în jurul frunții.
— Bine, dar ești un copil! pufnește el, amuzat. Câţi ani ai?
— Mulți.
— Câți?
— Destui.
Întinde mâna spre ea. Îi atinge umărul (ca o umbră) și ea își întoarce spre el ochii umezi.
— Plângi? o întreabă uimit.
Ea nu-i răspunde. Nu. Nu plânge.
— Ești tristă?
Probabil că nu era nici tristă. Ea întinde mâna să-i pună degetele pe buze, să tacă, dar el o prinde de brațul subțire și o trage spre el. La început opune oarecare rezistență, dar cedează imediat. O simte evanescentă la piept.
— Ești cu părinții?
Fata râde cu un râs pufos, fără nici o stridență. De altfel, nimic nu iese în relief la Mura. Nu are nimic care să zgârie sau să agaţe. Nici măcar îmbrăcămintea asta originală nu stă excentric pe ea. O prinde.
— Unde stai? o întreabă.

— Tu unde stai?
— La un hotel.
— Eu stau la tine.
O pornesc agale, ţinându-se de după umeri, pe autostrada încadrată de hotelurile întunecate, cu ferestre sticlind orb la ora târzie. Lună se oglindește, palidă, în geamurile negre. Și abia când ajung la capătul aleii, întoarce ochii spre discotecă, amintindu-și de Sanda și de faptul că nu și-a luat haina de la costum. Dar e prea târziu acum să se mai întoarcă.
— Erai cu cineva? îl întreabă Mura.
Ce aventură! Niciodată nu mai lăsase pe cineva așa, „cu dinți-n soare”. Ce-o să creadă Sanda despre el?
— Întoarce-te, spune Mura. Dacă erai cu cineva, întoarce-te.
S-a oprit în mijlocul drumului, fixându-l cu ochii ei adânci și tragici.
— Nu, nu eram cu nimeni, răspunde, și pornesc mai departe.
— Întotdeauna suntem singuri... clătină din cap a aprobare Mura.
În fond, în haină sunt banii. Sanda are cu ce să plătească. O să ia haina a doua zi și, asta e! Dacă o să se supere pe el, asta e! Nu poate să procedeze altfel! Asta e!

2. Scufundat în fotoliul comod, o privește, fascinat, cum își piaptănă părul blond, în oglindă. Din unghiul în care se uită el, Mura este singurul lucru strălucitor din cadru. Restul nu e decât noapte. Neant. Și atunci ea se desprinde de acolo și vine către el. Îi îndreaptă o șuviță rebelă cu mâna ei mică. Degetele moi îi ating fruntea. Tresare.
— Ai venit în concediu? îl întreabă Mura.
— Nu, spune el. Sau... da.
Venise cu Sanda. El insistase să vină aici, deși doctorul îl avertizase să nu meargă la mare, că nu-i face bine la boala

lui.

— S-a întâmplat ceva? îl întreabă Mura.

— Am impresia... că îmi amintesc de ceva... dar nu reușesc...

— Îți amintești? se bucură Mura.

„Deja vu”, îi trece prin minte. Probabil din cauză că a stat toate zilele astea la soare. Și doctorul îi spusese...

— Dar de asta-ți amintești? întinde Mura mâna. Ține.

În palmă o piatră neagră, poliprismatică. Dacă nu ar fi atât de mare ar fi crezut că-i un diamant. În apele adânci, o floare de aur ca un crin.

— Mai am una. Surâde, desfăcându-şi bluza. Pe umăr, o aluniță în formă de floare de crin. Știi ce simbolizează?

Nu știe ce simbolizează, dar se apleacă peste umărul ei rotund să-l sărute.

3. — Ce faci acolo? o întreabă cu o voce răgușită de somn.

— Te-ai trezit? răspunde Mura, zâmbind.

— De ce nu dormi?

— Nu pot să dorm, zice ea. Și cum mă plictiseam să stau nemișcată în pat să nu te trezesc, mi-am făcut de lucru.

Se ridică stânjenit și se duce lângă ea, să vadă ce face. Mura desena. Privește peste umărul ei o vreme.

— Te pricepi. Ești pictoriță?

— Pictoriță? se miră ea.

— Da. Te ocupi de desen?

Mura râde:

— Da... mă *ocup* de pictură.

— M-am exprimat greșit? întreabă el.

— Nu. Te-ai exprimat foarte corect. Mă ocup de pictură. (Și râde iar, moale).

— Bine faci, oftează el. Ai talent. Și stil. Cred că ai putea deschide o expoziție...

— O expoziție? pufnește ea. Ce-i aia?

— Ai putea spune... Cred că multă lume ar veni să vadă și ar aprecia așa ceva... Nu știu exact cum se procedează, dar trebuie să existe vreo formulă. Poate prin *Fondul plastic* se poate închiria o sală unde să expui...

— *O expoziție*... repetă ea. Și lumea ce-ar zice?

— Cum adică? Ce vrei să spui prin „ce-ar zice lumea”?

— Nimic, oftează Mura, luând desenele fine în creion și vrând să le rupă.

— Ce faci! strigă el. Nu le rupe!

Mura îl privește nedumerită.

— Dă-mi-le mie, spune el.

Mura i le întinde. Răsfoiește foile.

— Sunt cele mai reușite portrete pe care le-am văzut, spune. Am un prieten pictor. Odată m-a pus să-i pozez o întreagă după-amiază, și n-a ieșit nimic.

Linii subțiri, tente suave. Amintesc parcă de Corrot.

Constată surprins că desenele sunt semnate *Galathea*.

— De ce le-ai semnat așa? Nu te cheamă Mura?

— Ba da, răspunde ea. Dar așa semnez eu.

— De ce?

— Fiindcă sunt din Galata.

— Ești din Galați?

— Nu... spune ea. Sunt de fel din Galata.

— Aha...

— Desenezi foarte bine, decide, încă o dată. Renascentist...

— Hans Holbein, spune Mura.

— Ce? întreabă el.

— Patru ani la Holbein.

— Ce-i aia, o școală?

— Da, zâmbeşte ea, o școală.

4. Avea tot felul de reacții imprevizibile. Când s-au dus la cinematograf - era un film de vacanță, cu aventuri și spionaj - ea s-a strâns de brațul lui, speriată, și la sfârşit l-a

sărutat, spunându-i că era pentru prima dată când mersese la film.

Pe plajă (făcea acum plajă în altă parte, de teamă să nu se întâlnească cu Sanda căreia să fie silit să-i dea vreo explicație penibilă - ce explicație i-ar fi putut da că o lăsase în seara aceea ca pe o proastă?), pe plajă, deci, când el citea, Mura stătea la picioarele lui, cu tâmpla sprijinită de genunchii lui și aștepta.

— Tu nu citești nimic?

— Nu, răspundea ea.

— Nu te plictisești să stai așa?

— Nu.

— De ce nu citești ceva?

— Nu înțeleg.

— Ce nu înțelegi?

— Personajele. Oamenii, limba.

— Și n-ai citit nimic până acum?

— Ba da! râde ea. Cum poți crede... Sigur că am citit!

— Care-i ultima carte pe care-ai citit-o?

— Jurnalul lui Pigaffeta.

— Și înainte de asta?

— Baltazar Gracián. Și Vicco.

— Îți place filozofia?

— Da. Machiavelli, Platon...

— Și chestii mai noi n-ai citit nimic?

— Ce?

— Nu știu... Kafka, să zicem. Sau Dostoievski. Sau Marquez.

— Nu. N-am auzit de ei. Cine sunt?

5. Nu au mai stat decât o zi la mare. Se simțea nu știu cum cu ea, aici. Lumea întorcea capul după ei, oriunde mergeau la plajă, la autoservire, peste tot. Deși îi cumpărase sandale și o rochie înflorată, păstra ceva în ea atât de straniu încât nu putea să nu sară-n ochi, în

indiferent ce context, nicăieri nu părea „la ea acasă”. De fapt nu se simțea bine cu ea decât atunci când rămâneau singuri. Și, în plus, îl mai teroriza și obsesia să nu dea nan în nas cu Sanda.

— Vii cu mine la București?

— Da.

Trenul, în noapte. Nu găsise locuri, așa că au mers în picioare, pe coridorul de trepte. În zori, obosiți, în Gara de Nord, au luat un taxi până la căsuța lui din Fluierului.

— Deci, aicea stai tu... a murmurat ea, după ce a inspectat camera mică.

— Da.

— Ce ciudat, a șoptit Mura.

— Ce ți se pare ciudat?

Mura nu i-a răspuns nimic. Și-a trecut numai privirea peste lucrurile abituale: sobă, studio, bibliotecă. Apoi a ieșit în curtea din spatele casei, printre florile violete din grădinița rămasă neîngrijită de când murise unchiu' Vasile. Tanti Mara, văzând pe cineva în curte, a venit la gard:

— Ce faci, mamă dragă? Ai venit de la mare? Cine e domnișoara?

Le-a făcut cunoștință:

— Ea e Mura, prietena mea; ea e tanti Mara, vecina. Da' să ți-l prezint și pe Licurg.

Licurg, o namilă de câine negru, de care avea grijă tanti Mara când lipsea el de acasă.

— Uite, el e Licurg, i-l arată Murei.

Se așteptase ca animalul să mârâie la necunoscută și să-și arate colții, așa cum proceda cu toți străinii, dar câinele scânci încetișor și se ciuci la pământ când fata îi puse mâna pe cap și-l trase de ureche, ușor.

— Ești primul om din lume pe care-l acceptă Licurg de la început! se miră el. Cu tanti Mara a trebuit să ne chinuim aproape o lună până să se împrietenească. Licurg mârâia și tanti Mara țipa ca din gură de șarpe.

Mura zâmbeşte abia perceptibil. Ia o floare din rond și se joacă rupându-i petalele una câte una. Și el observă abia târziu că floarea era… un trandafir. Numai că roza din mâinile Murei avea altă culoare decât ceilalți din tufișul năruit palanca la marginea aleii.

— Un trandafir negru? se minună el. N-am mai văzut niciodată trandafiri negri.

Mura îi rupe și ultima petală. Aruncă relicva cheală și se întoarce spre el, să-l sărute.

Slavă Domnului, tanti Mara n-a pomenit nimic de Sanda.

6. Când vine de la uzină, o găsește pe Mura tolănită pe sofa, cu Licurg întins la picioarele ei.

— De ce l-ai urcat în pat? se burzuluiește el. Nu vreau să se învețe să se suie în pat. Ce, ăsta e câine să stea-n pat?

Mura, ca și când nici n-ar fi auzit ce-i spusese, îi urează bun-venit și-i povestește că tanti Mara o să o ia cu ea, să se angajeze la Mătasea Populară.

— Mâine mă duc după acte, și de săptămâna viitoare, gata! O să fie grozav.

O privește perplex. Apoi cade și el de acord:

— Da. Colegi, o activitate utilă. Da. Te-ai putea angaja desenatoare, la modele.

După-amiază au ieșit să se plimbe în Herăstrău. Erau ultimele zile frumoase ale verii aceleia copleșitoare. Peste aleile pustii, frunzele se cerneau de deasupra. Purtate de vânt, se așterneau pe unde, stârnind cercuri subțiri. Arborii de aramă de pe celălalt mal se oglindeau în luciul încețoșat din ce în ce mai adânc, într-o lume răsturnată, în spatele căreia parcă ar fi așteptat ceva ce nu avea să mai vină niciodată.

Au făcut o plimbare cu vaporașul. Erau puțini călători. În afară de ei doi, nu mai erau pe puntea de jos decât o familie cu doi copii, care se jucau frenetici, ţipând și împroşcând apa cu două crengi lungi de salcie.

Au vrut să intre și în Muzeul Satului. Dar era închis. Pe banca de lângă poarta sculptată în lemn stăteau doi bătrâni. Le-a ajuns până la ureche, în liniștea ce domnea împrejur, dialogul lor stins:

— Ce importanță are? Privește-i numai cât sunt de frumoși!

— Mda, mormăia bătrânul, contrariat. Dar fată în pantaloni...

— Îi stă bine, îi lua partea bătrâna. Uite ce bine-i stă. La vârsta lor le stă bine oricum.

— Și lățosul... nu se lăsa bătrânul.

— Toate lucrurile își au vârsta lor când sunt frumoase, argumenta bătrâna.

S-au strâns în brațe, îndepărtându-se și, când au trecut podul către aleea cu trandafiri, și-au jurat iubire și s-au sărutat. Un schifist de la baza sportivă de peste lac a făcut semn cu mâna către ei, și ei i-au răspuns fluturându-și mâinile pe deasupra capului, dar schifistul nu a părut să remarce răspunsul lor la salut și s-a îndepărtat. Sau poate că nu lor le făcuse semn.

7. A doua zi când a venit acasă de la serviciu - era într-o sâmbătă - l-a găsit pe Licurg scheunând pe la ușă.

— Ce-i cu tine aici? l-a întrebat, plimbându-şi mâna prin capul lui. Unde-i Mura?

Mura nu era nicăieri. A așteptat-o toată după-amiaza., „S-o fi dus după acte sau cu tanti Mara, să se angajeze la Mătasea Populară.”

Oricum, pe tanti Mara n-o putea întreba. Dacă nu se dusese cu ea, risca să se facă de râs. Dacă era ceva, tanti Mara avea să-i spună ea, nu?

Către seară a sunat telefonul.

— Alo! Cine? Sanda?

Era Sanda. Și-a cerut scuze pentru poanta de la discotecă.

— Da. S-a întâmplat ceva și a trebuit să plec imediat.

Sanda i-a spus să vină la ea să-și ia haina de la costum.

— A! Da! Haina! spune el. Și uitasem de ea.

De fapt nu uitase, dar îi era jenă să i-o ceară.

— Vii?

— Vin.

Adevărul este că se nimerise totuși bine așa, că nu era Mura acasă. Altfel ar fi trebuit să-i dea vreo explicație și ei. Și ce explicație să-i dea? Uite, mă duc la una la care mi-am uitat haina de la costum. De fapt nu la ea am uitat-o, ci la discotecă, atunci când am plecat cu tine.

Bine că nu era Mura acasă!

8. Când a intrat în bloc la Sanda, cât a așteptat să coboare liftul și cât a urcat cu el până la etajul 6 unde stătea ea, a trăit o senzație intensă de dualitate. Ducea o viață dublă. Două femei îl iubeau și îl așteptau! Pentru fiecare dintre ele era altcineva. Alt chip, alt temperament, altă personalitate.

Sună la ușă. Îi deschide mama Sandei. Sărută mâna. Întinde florile.

— N-ai mai trecut pe la noi.

Sanda, în pragul camerei ei, zâmbeşte amar. După ce-l ia la ea, după oficiul cafelei și cuvintelor complezente, după ce mama se duce la bucătărie, scuzându-se că are o treabă, când rămân singuri, Sanda îi șoptește, rânjind a autopersiflare:

— Cu toate că s-a întâmplat între noi exact așa cum presupusesem (mai ții minte? ți-am spus că ori de câte ori găsesc și eu pe cineva care-mi place și e vorba să rămân cu el, ăla dispare!), ei bine, să știi că după tine am plâns, prea ți-ai bătut joc.

— Te înșeli, o contrazise el, cu sinceritate (totuși *cu sinceritate*). Te iubesc. (Se uită în ochii ei verzi de pisică). Știi că te iubesc!

— Știu... murmură ea, lăsând privirile în jos și înroșindu-se.

— Atunci s-a întâmplat ceva, se scuză el.

— Ce? întreabă Sanda.

— Nu pot să-ți spun. De fapt, nici nu știu ce s-a întâmplat. Am visat. Ba, pur și simplu am început să visez cu ochii deschiși. Nu știu ce-a fost cu mine! Abia acum m-am trezit! Doamne, Sanda, cât de mult te iubesc!

— Adevărat? îl întreabă ea, fericită.

— Da.

— Și eu te iubesc, spune ea.

— Vrei să rămânem împreună? o întreabă el.

— Sigur, zice ea. Rămâi la mine! Te rog! Rămâi și nu mai pleca niciodată! Să nu mă mai lași singură! Promiți?

— Promit.

„Doamne, se întreba, ce e cu mine? Ce fac? Ce fac?”

9. În zori, când Sanda s-a trezit, era singură. Din el nu mai rămăsese decât adâncitura de pe pat și mirosul de *pre-ras-electric* cu care impregnase perna. I-a telefonat acasă, dar de câteva ori la rând nu a răspuns decât aceeași voce ursuză de femeie: „Greșeală, doamnă” „Greșeală.” „V-am mai spus - greșeală! Nu locuiește nimeni cu numele ăsta aici.” De la serviciu i-au răspuns că azi e liber.

După-amiază, ori de câte ori a mai făcut numărul lui, n-a mai răspuns nimeni.

10. Când a ajuns acasă, l-a găsit pe Licurg chelălăind de foame. Mura tot nu se întorsese.

A bătut la tanti Mara, dar nu era nici ea acasă. I-a dat câinelui să mănânce și s-a trântit în șezlongul ros de umezeală din curte.

Tanti Mara... O cunoștea de pe vremea când el era încă un copil. Pe atunci ea era foarte tânără. Era blândă, bine legată, sigură pe ea. Șefă de secție la țesătorie. Adesea-l

auzea pe tatăl lui spunând de ea că-i o femeie frumoasă. Mama îi făcea atunci „scene”. Tanti Mara era necăsătorită…

— De ce nu te căsătorești?

— N-am timp. Toată ziua la serviciu, cine să mă ia? Vin acasă frântă de oboseală, numai să dorm.

— Mai lasă și tu munca asta. Ce, crezi că o să-ți ridice cineva statuie?

— Da. Ai dreptate. Așa-mi spun și eu, dar când ajung acolo, mă iau cu treaba și uit.)

Fusese întotdeauna gentilă cu prietenele lui. Când i-o prezentase pe Sanda, îi spusese:

— Vai ce fată frumoasă! Bleg să fii să ratezi ocazia. Să nu-i dai cu piciorul, că alta ca ea nu mai găsești!

De când rămăsese singur, tanti Mara venea în fiecare zi să-i gătească și să-i deretice.

Și acum, Mura…

Își ia geaca de piele din șifonier (afară s-a făcut răcoare) și pleacă spre Mătasea Populară.

11. Se salută cu portarul. Se cunoșteau - mai venise pe aici, pe la tanti Mara. Intră în secție. Fetele râd și-i fac semn cu mâna.

— Tanti Mara, uite vine, a venit!

La unul dintre războaie, cu rochie înflorată și părul strâns într-un testemel, o puștoaică blondă.

— Mura!

Inima i-a tresărit în piept dureros.

Blonda se întoarce către el, uimită. O figură absolut necunoscută. O fetiță drăgălașă - probabil că abia a terminat liceul anul ăsta. Zece clase, ultimele trei rămânând să le urmeze la seral.

— Mă scuzați… bolborosește el, derutat. V-am confundat.

— Nu-i nimic, zice fata.

— Nu știți, prinde el curaj, este vreo fată nou angajată? O cheamă Mura...

— Și eu m-am angajat tot astăzi, zice blonda. Însă nu cred să mai fi venit și altcineva nou în secție zilele astea.

Se învârte printre fete, glumind cu ele.

— Săru-mâna tanti Mara!

— Ce faci, șmechere? Ai venit pe la noi?

Ea nu-i spune nimic de Mura, și el se sfiește să-ntrebe ceva.

După o vreme se apropie iar de puștoaica blondă.

— Cum te cheamă, frumoaso?

— Kiki Murărescu, îi zâmbeşte fata.

— Ascultă... să nu te mire întrebarea mea! Mă cunoști?

— Nu, spune fata, după ce-i scrutează o clipă figura străină... Din păcate...

— Mă scuzi că insist, zice el. Poate-ți par nepoliticos...

— Nu-i nici o problemă, surâde fata. Îmi face plăcere.

— Ai auzit cumva de Hans Holbein?

— Da, zice fata. E un pictor. Parcă olandez. Nu?

— Da. Pictezi?

— Urmez niște cursuri la Universitatea Populară... Nu chiar pictură, dar, mă rog, oarecum pe-acolo... râde ea.

— Nu ai cumva un semn pe umăr? riscă el. O aluniță ca o floare?

— Ba da, zice fata. De unde știți?

— Ce floare? insistă el.

— Poftim? întreabă fata, roșind.

— Ce floare, dacă nu sunt prea...

— E un semn din naștere, spune fata. Nici o floare.

După un moment de cumpănă, își ridică mâneca scurtă a halatului și-i arată o formă neagră ca un trandafir pe rotunjimea atrăgătoare a umărului.

— Ești sigură că nu m-ai cunoscut niciodată? o mai întreabă o dată.

Fata ridică din umeri, zâmbind:

— N-am avut plăcerea.
— Mă scuzi, repetă el.
Fata zâmbeşte.
— Poate că o să te invit într-o zi la un film, încearcă el să depășească momentul penibil.
— De acord, zice fata. Dar nu azi.
— Poate săptămâna viitoare, propune el.
— Poate, acceptă ea.
Se îndepărtează, năuc
— Săru-mâna, tanti Mara!
— Pa, copilu! Să mai treci pe la noi!
Kiki privește după el, lung.
— Îl cunoști, dragă? o întreabă o colegă.
— Nu. Cine e?
— Un vecin de-al Marei.
— E drăguț.

12. Și astăzi, făcând curat prin casă, Sanda găsește în valiza rămasă nedesfăcută câteva coli cu desene în creion.
— Nu știam că desenezi atât de grozav! exclamă ea, entuziasmată.
— Nu le-am făcut eu.
— Dar cine?
Le ia din mâna ei și le frunzărește. Un portret al lui, la mare, în camera de hotel. El, dormind, cu o aripă mare atârnându-i pe jos de sub pătură. Un alt desen, cu figura Murei, întunecată, privindu-l de dincolo de apele unei oglinzi. În mâinile adunate-n poală, un trandafir de cărbune.
Desene clare, asemeni unor fotografii. Atât de precise încât are impresia că ar putea citi, cu o lupă, titlul cărții de pe marginea patului.
Dă drumul foilor din mână. Și fluturarea căderii le poartă drept în scrumiera mare de pe birou.
— Cine-a făcut desenele astea? insistă Sanda.

— Nimeni.

— Dar cine e femeia din desenul ăsta? îi arată ea.

— Ți-am spus. Nimeni.

— Hai, dragule, spune-mi și mie ce-i cu ele! Ce atâta mister?

— Nu e nimic cu ele, îi explică el. Desenele astea nu există. Sunt o iluzie. Înțelegi?

Îi trage, încet, foile dintre degete, le pune înapoi în scrumieră, scoate bricheta din buzunar și le dă foc. Foile se aprind, pufnind. Flacăra le mănâncă lacom, răsucindu-le în suluri de cenușă.

Focul le atrage, hipnotic, privirile.

— Ce s-a întâmplat? șoptește Sanda, intimidată.

Scrumiera de cristal reflectă galben incandescența, și din scrumul negru mai răzbește o dată imaginea Murei, blondă, cu mâna întinsă, arătând piatra aceea neagră, poliprismatică, asemeni unui diamant, dar mult prea mare ca să poată fi, într-adevăr, un diamant.

Scuturând din cap să spulbere vraja, Sanda își întoarce ochii verzi spre el și îl întreabă, regăsindu-și veselia ei firească, optimistă și fără probleme:

— Vrei să-ți spun un secret?

— Da, zâmbeşte el.

— În curînd o să te fac tată. Pricepi?

Licurg îi urmărește din prag, dând din coadă vesel de veselia lor. De când s-a mutat Sanda la ei, nu mai are voie în casă. Și-a făcut culcușul în antreu.

ÎNTÂLNIRI MATINALE

Nu știu cum făceam, cum dregeam, dar dimineață de dimineață reușeam să întârzii la serviciu. Nu prea mult: 10-15 minute de fiecare dată, dar și atât era suficient ca „șefu” să mă dea de exemplu negativ la ședințele sindicale. Oricât m-am străduit, nu am reușit să mă dezbăr de prostul obicei de a mai ține nițel ochii închiși după ce suna ceasul. Când îi deschideam iar, blestematul ornic arăta ca prin minune cu oarecât mai mult decât limita eficientă ce-mi era necesară pentru a ajunge în timp util la condică. Și ori de câte ori sunt în întârziere, toate evenimentele concurează malefic la amplificarea tragediei: liftul nu funcționează sau este ocupat de persoane răuvoitoare care îl lasă blocat la parter, toate stopurile din cale sunt puse și autobuzul îmi pleacă „de sub nas” lăsându-mă cu ochii în soare să-l aștept pe următorul, care, inevitabil, întârzie, are pană sau merge atât de încet încât mai devreme aș ajunge pe jos decât cu el.

Asta e! Dimineața năvăleam pe ușa blocului ca un bolid, și de fiecare dată mă împleticeam de o tânără pe care, în urma a nenumărate impacte involuntare, am ajuns a o identifica drept una și aceeași.

Era o blondă năltuță, cu ochii negri, îmbrăcată demodat, dar rochiile lungi și blănurile îi dădeau un aer distins și străin, înnobilat, cum mi se părea mie, de ținuta demnă, de privirea mândră și de mersul, mai ales de mersul care m-a frapat întotdeauna...

Purta pe degete, la urechi și la gât gablonzuri și, nu știu cum, dar parcă îi stăteau bine. De câteva ori m-am întrebat chiar dacă nu s-ar putea să nici nu fie imitații, dar cine mai are și mai ales cine ar mai purta azi diamante, rubine și safire veritabile prin oraș, la serviciu, căci nu puteam presupune că tânăra fardată bogat dar cu gust și parfumată puternic venea de altundeva în fiecare dimineață la aceeași oră. Lucra probabil în tură de noapte, dar oare la ce instituție? La care loc de muncă s-or fi ducând femeile astfel gătite? Secretara directorului nostru, de exemplu, arată mai iute a femeie de serviciu, și făcând comparație cu tânăra de care mă împiedicam eu la intrarea blocului, aș fi zis că Dulcineea întreprinderii noastre era doar un surogat, o paiață travestită în primadonă pentru un vodevil penibil.

Într-una din diminețile lunii mai, întârziasem mai mult ca de obicei și fata cu care mă busculam întotdeauna dincolo de ușa cu geamuri mari de la poartă, urca treptele spre lift, și fiindcă aflasem astfel că locuiam la aceeași adresă, mi-am permis să o salut, constatând totodată că nu o mai remarcasem în cursul zilei, după ce veneam de la serviciu, așa încât mi-am pus problema la care apartament o fi locuind, trecând în revistă fugitiv numele de pe cutiile de corespondență din hol: Mițicas, Zeana, Aniței, Borandă... Fata mi-a răspuns binevoitor la salut, zâmbind (și Doamne, ce dulce a fost sclipetul de o secundă al zâmbetului ei!). Am coborât scările mai departe în fugă în vreme ce ea a continuat să le urce, și nu am mai întors privirea decât când am ajuns la ușă, dar ea deja se făcuse nevăzută în lift.

Toată ziua am fost urmărit de zâmbetul necunoscutei,

iar după-amiază nevastă-mea m-a întrebat de ce sunt supărat. Nu eram supărat, însă i-am spus că am avut probleme la serviciu, fiindcă nevastă-mea nu ar fi înțeles niciodată ce era în sufletul meu. Întreaga noastră existență îmi apărea fadă, căci după întâlnirea cu necunoscuta avusesem o revelație uluitoare în privința propriei mele persoane: constatasem că aș fi în stare să renunț fără remușcări la liniștea fericirii conjugale pentru a urma o străină abia întrevăzută câteva clipe în graba matinală.

Ne făcusem obiceiul să ne salutăm, zâmbindu-ne. Primăvara răcoroasă și ploioasă se transformase treptat treptat într-o vară toridă. Întârzierile mele repetate îmi atrăseseră oprobriul public și primisem un avertisment din partea conducerii; nu mai trebuia să întârzii cu nici un preț: mai bine lipseam de tot, dar în nici un caz nu mai trebuia să întârzii.

Și iată că în ultimele zile ale lui iunie alergam din nou disperat încercând să câştig ceva din întârziere. Cu o noapte înainte stătusem până târziu, cu geamurile deschise, să intre parfumul teilor, răsfoind fără interes (dar și fără nici un chef să mă culc) un tom de filozofie, vechi și prăfuit.

Pe aleea din fața blocului m-am întâlnit cu blonda și ne-am salutat ca de obicei. Am remarcat un gest chiar schițat care mi s-a părut că trădează intenția de a se opri, cu dorința, cine știe? să schimbăm poate câteva cuvinte, dar am continuat să alerg inerțial pe sub crengile răspândind în aura răsăritului mirosul de ceiuț. Dar după câţiva pași, fie trandafirii înfloriți între blocurile cenușii, fie căldura domoală și plăcută a zorilor de vară, fie amintirea nelămurită a plimbărilor cu colegele de pe vremea școlii, rătăcind prin Herăstrău să ne șoptim tandre cuvinte înamorate, ceva anume și toate la un loc, în plus adăugându-se angoasa unei noi dispute cu „șeful” pe inepuizabila temă a întârzierilor mele incorigibile, m-au

făcut să mă opresc și să mă întorc. Aleea era însă pustie, și ezitarea îmi fusese suficient de lungă cât să-i lase necunoscutei timpul să se piardă în hruba întunecată a ușii blocului. Și atunci, potolit și la rece, scăpând de sub imperiul momentului, m-am autoinvestigat ce aș fi dorit să-i spun și să-i propun. Unde să o invit? Ce poate face un soț de 30 de ani, om de rând, muncitor simplu ca mine, cu o femeie atât de frumoasă, cu o femeie frecventând un misterios serviciu de noapte unde se duce dichisită cu bijuterii, sau fie ele chiar gablonzuri, oricum, gătită mai pretențios decât o secretară de director care, de câte ori ajung pe la conducere cu cereri sau mai știu eu ce, se uită la mine ca de pe Everest? Ce interes ar putea prezenta persoana mea pentru tânăra necunoscută! Și apoi, în fond, de ce s-ar uita cineva la mine altfel decât așa? Ce sunt eu altceva decât un amărât fără studii?

O dată cu aceste gânduri am renunțat la orice speranță în ce privea viitorul relațiilor noastre, dar nu și la patima plăcerii de a o revedea. Mi-am continuat deci fuga, și cu puțin noroc am ajuns la timp, felicitându-mă în sinea mea pentru a fi reușit să scap de astă dată de calvarul condicii pentru întârziaţi.

Mereu cu gândul la necunoscută, am conceput un pian de *urmărire inversă*, menit, mi-am spus eu, să potolească măcar curiozitatea nesățioasă ce mă rodea în privința condiției ei sociale. Zilnic am început să mă scol, deci, și să plec, cu câteva minute mai devreme de ora normală, urmărind ca traiectoriile noastre să se încrucișeze puțin câte puțin mai devreme. Continuam să practicăm schimbul de saluturi abitual, dar nu am mai făcut greșeala să sper la relații de altă natură. Ne zâmbeam, urmărindu-ne calea fără a mai privi în urmă: doi străini ale căror drumuri aveau un punct de tangență înainte de a se pierde fiecare în viața lui cotidiană, doi locuitori în două lumi paralele din două universuri paralele.

La început colegii s-au minunat de neașteptata schimbare radicală de poziție a „exemplului negativ” și „șefu” a făcut chiar o remarcă despre utilitatea gesturilor aspre în cazul abaterilor disciplinare, intransigența conducerii neaducând, iată, nimănui prejudicii, ci impunând evoluția justă a evenimentelor spre compromisul social favorabil tuturor. Pe semestrul al doilea am fost dat și model de disciplină și am fost propus pentru primă. Dar mai apoi toți s-au învățat cu prezența mea pretimpurie, și nimeni nu mi-a mai adus elogii.

Ceea ce era cel mai ciudat la *randez-vous*-urile mele tot mai matinale era că oriunde aș fi ajuns în drumul spre serviciu, cu oricât mă trezeam și plecam mai devreme, întrevederea era inevitabilă, ca aranjată de mâna destinului. Am regăsit-o astfel pe tot parcursul traseului și, urmărind sensul dictat de misterioasa sursă, mi-am luat obiceiul de a străbate drumul pe jos. Atunci când am întâlnit-o, deci, într-o bună dimineață, la poarta întreprinderii noastre, nu mi s-a părut deloc un lucru neobișnuit, deprins încet-încet cu ideea paradoxului posibil, ba fenomenul mi-a părut la momentul respectiv drept singura continuare firească a evenimentelor. Ne-am întrevăzut în cursul următoarelor zile prin curte și, punctând traseul cu zâmbete și saluturi, bunăvoința pe care ea mi-a acordat-o nedezmințit, m-a încurajat, dacă nu să sper ceva concret, să persist măcar în visare. Și a venit și clipa când, atingând punctul culminant al investigației inverse, să ajung, către sfârşitul lui iulie, cu mai bine de o oră înainte la lucru. Curtea era năpădită de flori înalte, violete, și stelele clipeau pe cerul senin. Era ultima zi înainte de concediu, și mă bucuram deja la gândul celor două săptămâni de litoral care mă așteptau. Inefabila mea idilă, după ce durase atâta vreme, avea să înceteze, poate pentru a nu mai reîncepe după aceea. Și conștiința unui sfârşit de drum m-a determinat să iau hotărârea de a-i

vorbi, atunci ori niciodată, pentru a rupe vraja în care mă lăsasem prins de bunăvoie.

Nimic nu mai era în stare să mă mire: nici magazia care reprezenta locul meu de muncă, dar căreia iluminația feerică îi conferea un aspect complet inedit, de parcă nu tot în clădirea aceea s-ar fi aflat și biroul meu înghesuit, și de parcă nu astea ar fi fost geamurile acoperite cu hârtie cenușie de ambalaj. Alți oameni se agitau pe peronul din față, unde de obicei huruiau camioane duhnind a benzină. Vestimentația „schimbului de noapte” (și aș fi jurat că nu am auzit de un astfel de schimb la întreprinderea noastră) era burlescă, și totuși nu am luat-o în seamă, cum nu am acordat nici un interes nici faptului că toți păreau a mă recunoaște de undeva, salutându-mă cu un respect cu totul exagerat având în vedere măruntul rol social pe care îl jucăm.

Chiar în ușa ternei încăperi a apărut Ea. În apele bijuteriilor (care nu puteau fi decât gablonzuri, acum eram convins!) lumina din interior se oglindi sticlind multicolor, răspândindu-mi în priviri o amețeală orbitoare. Și când necunoscuta, ca de obicei, mi-a zâmbit răspunzând la salut, mi-am luat inima-n dinți, cu convingerea intimă că ce mi se mai putea întâmpla nu mai are, oricum, nici o importanță, și m-am oprit din drum.

Atunci a încetinit și ea pasul, și chiar în dreptul meu, exact în clipa în care m-a depășit în direcție opusă, a încetat de a mai exista.

S-a pierdut în hău, dezvăluind aspectul polarizat și ambiguu al materiei din care era alcătuită: din față fusese preafrumoasa femeie zâmbindu-mi, pentru ca, din profil, asemeni unei poze vii, să se manifeste în întreaga ei goliciune: doar o mască fiinţând la intersecția traiectoriilor celor două lumi oponente venindu-și în întâmpinare, dar numai la impactul lor. Încercând să pătrund în lumea ei, lumea ei încetase să existe. Lumina care-mi sclipise atât de

multicolor și fermecat în pupile, ca o promisiune, mă refuza categoric.

Am întors ochii spre clădirea depozitului, și era iar depozitul meu ascunzându-şi interiorul în spatele hârtiilor de ambalaj din ferestre. Și operând o extrapolare violentă, am intuit că așa cum lumea ei mă refuza, probabil că și lumea mea o refuza pe ea, încât, privindu-ne din urmă unul pe altul, eram amândoi doar fațade, măști disimulând Neantul.

Crepusculul zorilor învelise bizarele flori violete ce năpădiseră curtea într-o lumină spectrală, și am intrat în birou, lăsându-mă să cad pe scaunul tinereților mele. Voi pleca în concediu, voi petrece o aparență de divertisment, alături de o imperfectă imagine feminină copiind impropriu inaccesibilul ideal, mă voi întoarce peste două săptămâni să-mi întretai calea din nou, zilnic, cu fantoma unei femei din altă lume, cu o ființă viețuind chiar aici, pe locul în care îmi duc și eu existența, numai că în contratimp. Începeam să realizez că, dacă aș pleca de acasă cu câteva minute mai târziu, aș vedea-o pe străină intrând în casa mea, în apartamentul banal, numai că, dacă aș putea să am și eu acces atunci la propria mea casă și viață, ar fi cu totul altele și de nerecunoscut: mai luminoase, mai pure, mai fericite. Din prima clipă a nașterii și până în clipa morții, icoana menită a se întrepătrunde cu trecerea mea, dezvăluind însă altă dimensiune a spațiului, în același timp alt timp, era Reversul, fiind din abundență tot ceea ce nu mi-a parvenit decât întâmplător și numai ca fard, și împingând iluminația la limită, am invocat un Univers simultan plecând din Moarte în clipa nașterii, venind în întâmpinarea Vieții pe același traseu, fiind în toate punctele trecerii același lucru cu Viața: Interferență și nimic.

Pe ușa deschisă pătrundea de afară parfumul florilor violete, ce invadaseră, nenumărate, hardughia depozitului,

și la ora cuvenită colegii se bulucică, în ultimul moment, împrejurul condicii.

— Ce faci, ai dormit aici? Să știi că o să ți se ridice statuie. Întruchiparea Conștiinței!

Camioanele huruiau pe peronul din față, și mirosul benzinei se amesteca brutal cu parfumul florilor violete din curte și cu miazmele de la anexele clădirii.

VEVERIȚELE

În 1978 am avut de făcut o delegație la S. Trebuia să duc pentru Parcul Dendrologie un stoc de puiet de *pinus japonicus* de repicat, un cadou din partea Institutului de Silvicultură. Eu lucram la secția de eco-silvo-biologie ca laborant, și dacă în ultimii doi ani mai reușisem să scap de teren, pe argumentul bolii și internărilor, iar după aceea având program redus, de astă dată nu m-am mai putut sustrage, fiindcă toți ceilalți își aveau treburilor lor și rămăsesem singurul disponibil din colectiv. „Sau S., sau, dacă preferi, o săptămână la Caransebeș!” îmi pusese șeful alternativa înainte. Am preferat două zile la S., desigur.

Am ajuns în orășel cu un tren extrem de matinal. Târam după mine două baloturi de plastic, voluminoase și grele, îndopate cu puieții de pin exotic ce-mi zgâriaseră mâinile tot drumul, iar acum, după noaptea făcută de cart la „umbra” lor (cum să dormi când cari cu tine cetină de peste 100 000 de lei?) mai trebuia să duc și pe brațe, singur, ploconul penibil până la Parcul Dendrologie, fiindcă la gară, contrar tuturor așteptărilor și promisiunilor, nu mă întâmpinase nimeni.

Despre oraș am rămas cu o părere dezastruoasă. La ora

cinci și ceva dimineața, trecătorii domoli și puțin numeroși se uitau la mine cum defilez cu cele două pămătufuri la subsuoară, de parcă m-ar fi suspectat de Moș-Crăciun improvizat, cu transport de „cetină tot verde” jumulit din patrimoniul de stat. Sforile baloturilor îmi tăiau degetele. Mașina cu lapte a fost gata-gata să mă calce.

Am predat puieții unei laborante obeze, agramate și apatice de la Ocol, cea mai „importantă” persoană cu care am putut lua legătura la ceasurile acelea. Grăsuna s-a chiombit la mine ca la ultimul milog, și m-a ținut, în modul cel mai jenant cu putință, o oră întreagă de pomană, ca să-mi obțină vizele pe delegație.

Când am aflat că următorul tren era abia pe la unsprezece, am simțit cum mă trec sudorile. Ce să fac până la unsprezece, nedormit cum eram, cu ochii lipicioși de somn, într-un orășel de provincie fără nici o perspectivă, în buzunar doar cu atâţia bani cât să-mi plătesc biletul de tren până acasă?

Tipa cea apatică și grasă m-a întrebat de ce nu mă duc să mă plimb prin parc (ea s-a exprimat cu cuvintele: „să-l vizitez”, însemnând adică o emancipare socială și morală la care eu, măre doamne, n-aș fi avut acces). „De ce nu vizitați parcul dendrologic? Este cel mai mare din țară, și printre cele mai frumoase și bogate din Europa.”

Am coborât scările ocolului, amețit de oboseală. Soarele răsărea, în sfârşit! Și așteptam nerăbdător din partea lui să-mi alunge dârdâitul din mădulare.

M-am salutat de vreo 500 de ori cu vreo cei 5 brigadieri și muncitori de la seră, de aceea am pătruns în parc cu o durere de ceafă și de creieri soră cu insensibilizarea totală. Am trecut podul peste un pârâu și m-am afundat pe o alee de pietriș alb, cubic și mărunt. Două puștoaice au trecut pe lângă mine râzând, îmbrăcate numai în niște rochițe cu mânecuţe scurte, dar manifestându-se degajat, adică fără să frisoneze ca mine, de unde am dedus că probabil nici nu

era atât de frig afară. O potaie de câine tembel s-a apropiat să mă miroasă și m-a mârâit, arătându-şi colții.

Parcul era într-adevăr frumos la capătul acela de vară cernând de deasupra polenul unui soare sclipitor. Boschete imprecise de vată de vis abureau imaginea încadrată de tisele uriașe.

Am depășit o caricatură de grădină zoologică, unde un urs jerpelit se zbătea urlând să rupă gratiile strâmbe ale cuștii, o capră sălbatică se scărpina frenetic între coarne în caroiajul de sârmă al gardului de plasă și un lup schilavnic și cu capul mare se mirosea, printre ochiurile împletiturii închisorii sale în aer liber, cu o lupoaică oropsită și vorace, cu burta lipită de spinare.

Orice s-ar zice, este destul de aiurea să te preumbli la cinci treizeci dimineața printr-un parc de șapte sute de hectare, bașca picotind după o noapte de hamalâc pe tren. Nici săpun să mă spăl pe mâini nu avusesem, așa că degetele înnegrite de la rămășița pinilor japonezi mi se lipeau dezgustător între ele.

M-am afundat într-un codruleț de *catalpa* și *lyriodendroni* împopistrați cu garnitură de gorunet local, stejar canadian și plop japonez. Parcul ăsta era o scamatorie cu rezonanțe de bâlci, la moși.

Soarele urcase „de-o suliță” pe cer, însă eu continuam să tremur sârguincios, întrucât pe sub geacă de fâș nu-mi luasem altceva decât cămașa, iar dimineața, după o noapte albă, ar fi trebuit să-mi dea prin minte că o să mă simt ca un arici pe ploaie.

Dintr-un luminiș mi s-a deschis perspectiva amplă a unei văi întunecate. Jocuri de ape arteziene răspândeau curcubeie printre ferigi uriașe răsucindu-și foile late la picioarele încolăcite ale arbuștilor ornamentali. De cealaltă parte a văii, două tise multiseculare copleșeau peisajul cu o grandoare de legendă. M-am decis, într-un gest disperat, să merg până la ele să le studiez mai îndeaproape. Am

traversat poiana, și am descoperit o bancă din buturugi, înjghebată înaintea unei mese de stejar sculptată în simbolice ornamente florale: o dantelărie în lemn, surprinzătoare, și cu mare meșteșug ferestruită de vreun meșter local cu nimic mai prejos de sculptorii de mobilă cei mai renumiți.

După câteva momente în care am admirat, cu simțuri obtuze de oboseală, spectaculoasa migălitură zvârlită în pădure, liniștea s-a spart. Ridicând privirile, am surprins o ceartă între două familii de veverițe: unele roșii, altele negre. Un tren a fluierat prelung în depărtarea aburită. Tisele își înălțau semețe frunțile spre cerul de cristal. Era o miraculoasă dimineață, în care gândeam, ca fermecat că voi mai veni odată aici, când voi putea degusta cu simțuri proaspete și limpezi frumusețile infinite ce mă înconjurau astăzi inutil.

Veverițele se certau de zor. Mă amuza antropomorfismul lor ridicol și îmi puneam întrebarea dacă doar îmi apar mie, acum, așa, sau dacă sunt, într-adevăr, niște veverițe extrem de umanizate, ca făcăturile de prin desenele animate ale lui Disney. Oare așa sunt toate veverițele în intimitatea lor? Sau animalele astea, în mod special, observând omul, au prins încet-încet a-l imita în gesturi, în manifestări, în comportament. Omul mimează adesea animalele. Oare și animalele mimează oamenii?

Exista ceva, într-adevăr flagrant de asemănător, de înrudit și de comun între mamiferele agitate, de sub cele două tise și comportamentul nostru în cadrul întâlnirilor de familie. Le urmăream mult mai atent acum gesturile bruște, cozile vâlvoi, încercând să surprind, cu mintea obosită, un tainic gând, a cărui pătrundere, presimțeam, mi-ar fi adus foarte multă lumină în minte, ca un Adevăr esențial.

Am înconjurat cu pași rari arborii roșii de tisă. Pe jos erau răspândite așchii, movilite de așchii, unele proaspete,

altele putrede, înnegrite... Și când am ajuns de cealaltă parte a lor, peisajul dezvăluit vederii mele obosite s-a modificat total. Trunchiurile înalte erau sculptate cu migală și pricepere, ca două foișoare de castel medieval. Două fortărețe la limita cu cerul, străjuite de creneluri forfecate, ca în ilustrațiile cărților cu povești. Parcul, privit din unghiul acesta, apărea ca o pădure mirifică de basm.

Mi-am aruncat ochii spre ceasul de la mână și am constatat, surprins, că se făcuse deja nouă și jumătate. M-am întors grăbit la ocolul silvic și, înainte de a părăsi orașul, am întrebat-o pe laboranta apatică și grasă cine era artistul măiestru, sculptorul palatelor veverițelor de la cele două tise uriașe. Femeia m-a privit nedumerită, asigurându-mă că nu există nici un „palat al veverițelor" în parcul lor.

Eram prea grăbit să mai stau să mă lămuresc cu ea. Am plecat, scufundat de ultimul dialog într-o neînțelegere totală.

În București am ajuns după miezul nopții. Trenul cu care am venit, ca de obicei, a mai avut și întârziere mare. Epuizat după atâta alergătură, m-am văzut silit să merg pe jos până acasă. Dar când m-am instalat în pat, am descoperit că nu am somn. Mă urmăreau fără încetare sculpturile din parc. În urechi îmi mai răsunau certurile veverițelor umanizate.

De dimineață, cu toate că aș fi avut dreptul la o zi de recuperare, n-am mai avut stare: m-am dus la serviciu de la prima oră. I-am întrebat dacă nu cunosc amănunte și pe colegi și pe cercetătorii din Institut. Toată lumea fusese la S., însă nimeni nu știa nimic despre „palatele veverițelor". Și atunci mi-a trecut prin cap o idee nebunească: dar dacă „palatele", dacă sculpturile acelea uluitoare, au fost cioplite de... Nu! Imposibil! Imposibil...

MOARA DE APĂ

„Din toate măiestriile sau instalațiile tehnice române, cea mai răspândită a fost cu siguranță *moara de apă*. [...] Scriitorul antic Vitruvius [...] descrie cu numeroase detalii o *moară de apă* și arată cum roata, izbită de șuvoiul de apă, pune în mișcare o roată dințată și aceasta, prin intermediul unei alte roți dințate care se îmbină cu prima, face să se miște pietrele de moară. Și Vitruvius adaugă că această instalație tehnică, pe care el o numește «machina» - de aici verbul «machinare» din care derivă românescul a «măcina» - nu constituie o curiozitate, o instalație rară, ci una *de întrebuințare curentă*. Iată propriile sale cuvinte: „Și există de asemenea numeroase alte mașini de care n-avem nevoie să vorbim, căci ele sunt cunoscute, avându-le în fiecare zi la îndemână, ca morile, foalele fierarilor, carele, trăsurile cu două roți, strungurile și altele, de întrebuințare obișnuită, potrivit cu obiceiurile noastre.” (p. 133)

C. C. Giurăscu: *Probleme controversate în istoriografia română*.

„Alături de orașele-muzeu, există sate-muzeu de la care, pornind îndărăt, putem ajunge într-un trecut îndepărtat, marea problemă fiind ca, în drumul nostru, să nu vrem să datăm cu precizie popasurile.” *Fernand Braudel*: *Structurile cotidianului*.

1. „Pentru *Moara-de-apă* aici trebuie să cobori”, mi-a spus șoferul.

Încetinise în preajma unei curbe largi, dincolo de care șoseaua înconjura capătul de pădure care-o flancase pe partea dreaptă răpindu-i complet perspectiva.

Cursa nu trecea prin sat (sau comună - habar n-am ce era și *Moara* asta *de apă*: sat, comună sau pur și simplu o denumire așa cum ai spune „Spitalul Municipal” sau „Arcul de Triumf”).

În adâncul mașinii, doi tineri stăteau de vorbă cu aprindere, și mi-a ajuns la un moment dat la ureche vocea extaziată a unuia dintre ei, povestind despre „emisiunea de ieri”, la care „au dat” o formație nouă, „excepțională”, cu un „cântec metalic”, cu niște „bași cât încheietura mâinii” - „dom'ne, ce ți-e și cu ăștia, ce muzică pot să scoată din ei! asta este muzica viitorului! Ce ritm puteau să aibă!”, după care, purtat de elan începuse să fredoneze, cu ochii închiși: „Ai chen ghet nou! Tu dudum, du, du-u, du-u, uu, ai chen ghet nou, du-u, uu...”

Veterinara s-a așezat pe locul liber de lângă mine - era o femeie rumenă în obraji, cu două papornițe învelite cu câte o cârpă înflorată. „Veterinară.” Așa i se adresase cineva din spate, unul dintre indivizii înghesuiți pe platformă: „Hei, veterinaro, la cât”... nu știu ce? (nu fusesem atent la dialog), și femeia răspunsese „La nouășpe, cel mult, arhitectule”.

Mă întorsesem în scaun, să văd și eu cum arată arhitectul ăla (că după voce nu părea cine știe ce: o voce spartă, de chefliu). Arhitectul nu arăta nici el mai altfel

decât femeia-veterinar: ea era bondoacă, avea o față lată și plată, umbrită de *tistimelul* tras până pe sprâncene, cu fustă cenușie, atârnând până mai jos de genunchi - părea cam de vreo 40-50, dar putea tot atât de bine să aibă 30, fiindcă o femeie ca un sac de cartofi, cu mâini groase și unghii negre, crăpate, cu cizme de cauciuc și broboadă cenușie, cu două papornițe acoperite cu câte o cârpă, poate avea oricât atunci când nu e și nu a fost niciodată frumoasă, atunci când, cu fața și apucăturile ei, nu este și nu a fost niciodată nici tânără, nici zglobie; ei bine, arhitectul nu era nici el din altă stofă: un bărbat cubic, cu o haină de piele prăfuită, cu fața roșie, cu o șapcă neagră înfundată, tuns perie, cu mâini boante și obraji de o „rumeneală" injectată, înghimpați de o miriște nerasă de câteva zile.

De altfel, toți călătorii acestei *rate* păreau a se cunoaște între ei, și încă destul de intim, de vreme ce, urcând, se salutau, schimbau vorbe de șagă, cuplându-se în grupuri prinse în dispute contorsionate din care nu reușeam să pătrund decât crâmpeie ilogice de frază... cuvinte... un amalgam de vorbe-n vânt pe care mintea mea patina - percepeam doar sunetele, fără ca informațiile furnizate de simțuri să se sintetizeze.

Crâmpeie de gând mă străbăteau scurt: „deci ăștia-s oamenii cu care-i EA obișnuită, cu ei locuiește EA pe-un loc"...

Femeia oacheșă cu copil, de pe banca din spate, își cere scuze că plodul, încă sugaci, mă apucase de păr cu mânuţa umedă și tremurătoare, și eu îi zâmbesc - „Nu-i nimic, nu-i nici o problemă", în vreme ce ea-mi motivează că „L-a tentat, că-i lung și bălai cum n-a mai văzut"... iar eu nu știu dacă asta se vrea o scuză sau o insinuare, așa că mai moțăi o dată din cap și mă întorc spre veterinară, care-mi explică mai departe, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, că pentru *Moara-de-apă* o iau la dreapta, pe lângă pădurice, pe

drumul pavat cu dale de ciment, și că n-am mult de mers - vreun kilometru, hai un kilometru jumate.

— Cursa nu trece prin sat? o întreb.

— Nu, chiar prin sat nu trece nici o cursă, toate urmează șoseaua principală către... (și îmi enumera o serie de nume proprii - probabil localități considerate de ea drept repere bine cunoscute oricărui muritor, dar care mie nu-mi spun nimic), însă nu trebuie să-mi fac griji, așa cum mi-a mai spus, până la *Moara-de-apă* nu-s mai mult de doi kilometri, în câteva minute am și ajuns.

„Și apoi”, intervine binevoitoare și femeia din spate (cea cu copilul), „*Moara-de-apă* nici nu este, de fapt, propriu-zis, o așezare - sat sau comună” – „Dar ce?” întreb, și bărbatul de lângă femeie, cel cu cojocel cu lucrătură, îmi spune că-i o *stațiune*, deși nu prea înțeleg ce vrea să zică el cu asta și ce înțelege prin *stațiune*, dar nu mai insist, privind pe geam către purpura răsăritului.

E o dimineață teribilă! Câmpia unduie de jur împrejur - un bărăgan de viață verde, proaspătă. Orizonturile se deschid până undeva, în zarea fără margini, unde Carpații se întrezăresc limpezi, ca decupați mirific într-o miniatură în relief. Toată câmpia adâncă se proiectează, într-o parte și-ntr-alta, de poți cuprinde dintr-o singură ochire și crestele de argint, și hidrargirul[1] fluviului, de parcă nici n-ar fi despărțite între ele de câteva sute de kilometri.

Spre răsărit, câţiva nori se bombează încremeniți în lumina trandafirie, prevestind soarele.

— Pentru *Moara-de-apă* trebuie să cobori aici, spune șoferul, încetinind la cotitură, și eu îi mulțumesc, îi salut pe ceilalți călători din mașină, îi zic veterinarei „săru' mâna”, trec peste cele două papornițe ridicându-mi picioarele cu genunchii până la nas, spre amuzamentul asistenței, și cobor, cu buchetul meu de garoafe împachetat în hârtie cerată, cu antetul florăriei *Crizantema*, într-o mână, și cu

[1] Mercur.

punga de plastic în cealaltă. Mașina demarează, icnind și pufăind, și dispare după cotitură – o mai întrezăresc peste câteva minute, pentru o clipită, printre două tufe, gonind cu toată viteza pe șoseaua dreaptă de dincolo de ultimul pâlc de copaci ai pădurii.

Treptat zgomotul motorului se stinge de tot și nu mai rămâne decât țiuitul scurt al păsărilor și un păcănit îndepărtat, surd. Nici o boare nu clintește frunzișul palancă al arborilor din dreapta, sau foile mari și aproape galbene ale porumbiștii din stânga.

Mă regăsesc sub soarele care a răsărit, deja fierbinte, în mijlocul șoselei, scufundat într-o abundență vegetală de lume nouă, izbucnită dintr-o mirifică zămislire.

2. Înainte de a o lua pe drumul lateral pavat cu plăci de beton, m-am dus până la cotitură, vrând să-mi fac o imagine despre locul unde mă aflam. După ce ocolea pâlcul de pădure, șoseaua se depăna în linie dreaptă de-a lungul malului unei ape. Stuful se ridica țeapăn, cu pămătufurile întunecate înfipte asemeni unor lănci în albastrul cerului. La trecerea mea, câteva broaște au sărit în apa verde, pleoscăind în lintița groasă ce acoperea ochiul cu un păr-de-drac bulbucat și des, fremătând de viața adâncurilor băltind. O pasăre de apă a cârâit deasupra mea, și când am ridicat ochii i-am zărit pântecul alb-murdar plutind lin, ca și când zburătoarea aceea mare, cu aspect masiv, ar fi atârnat, suspendată în nemărginire, de un fir nevăzut.

Păcănitul îndepărtat s-a făcut simțit dintr-odată mai clar. Ritmic, rar, rezonant. Dar nu am reușit să-mi dau seama de unde provenea.

În mijlocul apei se întindea un ponton de lemn putred, avansând până departe, în larg.

Pădurea cobora pe panta lentă până la luciul de cristal al oglinzii.

În afară de porțiunea înmlăștinată dinspre șosea, apa

avea țărmuri curate și nu mi-am putut da seama dacă este vorba de un lac cu izvoare, de o baltă din adunătură sau de o apă curgătoare care făcea un ochi aici, dar care dincolo de pădure putea fi tot atât de bine un simplu râuleţ, sau un adevărat fluviu. „Burta” de apă ocolea arborii pădurii și se pierdea undeva, la câţiva kilometri în spatele lor.

Șoseaua înainta paralel cu țărmul, dreaptă ca trasă la riglă, până în zare. La un moment dat, străbătea o mică adunătură de căsuțe cu acoperișuri roșii de țiglă. De unde mă aflam nu-mi puteam da seama dacă este vorba de un sat, sau dacă sunt doar câteva case răzlețe - însă cum nu erau mai mult de 4-5 kilometri până la ele și cum satele de la șes nu sunt îndeobște prea înghesuite unele într-altele, fiind uneori despărțite chiar și prin mai multe zeci de kilometri, și cum fusesem asigurat că rata nu trecea prin *Moara-de-apă*, am presupus că nu poate fi vorba de vreun sat (care n-ar fi putut fi altul, dacă ar fi fost, decât chiar *Moara-de-apă*), așa încât nu rămânea decât presupunerea că erau doar clădiri risipite, fără legătură cu nici o așezare apropiată.

Pădurea de pe malul apei avea o formă aproape triunghiulară, cu unul dintre „colțuri” către șosea. Drumul lateral ocolea arborii, desemnând limita dintre zonele de cultură și salcâmii din șleau.

După câteva sute de metri, paralel cu drumul pavat cu dale începea o îngrăditură cu sârmă ghimpată. *Începea*, adică pur-și-simplu „gardul” de sârmă (sau ce era) se desfășura pornind de la un prim stâlp, dincoace de care capetele sârmelor atârnau cârlionţate și ruginite, fără noimă, dar dincolo de care parii se înșiruiau regulat, iar sârmă ghimpată părea nouă, trasând portative albicioase și exacte peste lemnul proaspăt descojit al parilor de care era înfășurată.

La circa încă vreo jumătate de kilometru mai încolo se ridica în preajma gardului de sârmă un foișor de lemn,

acoperit, ca o căsuță înaltă, pe deasupra stinghiilor căreia se zărea sclipind în soare, metalic, un capăt de țeava și baioneta.

Trecând pe lângă acest post înalt de control, privirea mi s-a întâlnit cu privirile celuilalt, care mă privea pe sub baioneta prăzulie; m-am holbat și eu la el, lung, până l-am depășit complet.

„Întâlnirea” a decurs într-o tăcere deplină, defilarea mea pe dinaintea soldatului tinerel, cu fața smeadă, nefiind însoțită decât de căutătura lungă cu care ne scrutaserăm reciproc.

Dar, după ce depășisem deja turnul cu câteva zeci bune de metri, îl auzii strigându-mi:

— Hei, încotro?

M-am întors cu fața către turn, ţinându-mi streașină cu mâna să nu mă orbească soarele.

— La *Moara-de-apă*, i-am răspuns în același fel.

Dar vocea îmi răgușise brusc, așa că soldatul, neînţelegând ce-am spus, a zbierat la mine din nou, oarecum autoritar, de astă dată:

— Unde?

Mi-am dres glasul și i-am modulat limpede, cu intonații sonore, ca de soprană:

— La *Moara-de-apă*!

Soldatul a moțăit din cap că a priceput, și eu mi-am continuat calea. Dar după ce mai străbătusem încă vreo sută de metri, soldatul îmi strigă iar:

— Ai vreo drăguță acolo, meștere?

Am stat pe gânduri o clipă, dar am considerat că nu era cazul să-i răspund în nici un fel, așa că am dat să-mi continui calea, *când* două avioane supersonice au despicat stratosfera cu vuiet mare, ceea ce m-a făcut să le urmăresc cu gura căscată, pășind mai departe de-a-nboulea.

Coborându-mi iar ochii, m-am pomenit înaintea primelor case ale așezării, care apăruseră brusc de după ultimii

arbori ai pădurii împrejmuite cu sârmă.

Erau cinci construcții dreptunghiulare, ca niște cristale de plumb, cu pereții văruiți proaspăt. În spatele gărduleţelor de fier forjat, în grădinile din jur, pomii fructiferi - meri, pruni, caiși - își înclinau până la pământ ramurile grele de rod.

„Ce sat modern”... mi-am zis, inspirând cu nesaț aerul vesel, de încredere optimistă, al clădirilor.

Mi-am spus că, de altfel, era cât se poate de firesc să fie așa. Lăsând la o parte orice alte considerente de ordin general, ne aflam, în fond, doar la câţiva kilometri de Marele Oraș, aproape, dacă nu *chiar în* perimetrul *Zonei-de-agrement* a urbei.

3. În curțile inundate de verdeață nu se zărea nici țipenie. Iarba proaspătă, netunsă, unduia peste tot, parcă neatinsă de picior omenesc. Doar cărarea era așternută cu pietriș cubic, mare, roșu, alb și negru.

Căsuțele, mici, degajau un aer de o oarecare eleganță și rafinament. Bunăstare poate chiar un pic stridentă pe alocuri, prin ostentația pereților placați în ceramică arsă, ale cărei culori vii luminau, ca după o ploaie proaspătă.

Am coborât, în dreapta, un dâmb printre două case, și m-am pomenit pe malul unei ape curgând leneș la vale. Pe luciul ei pluteau încremenite câteva rațe și gâşte ciufulite.

Am rămas surprins, fiindcă din câmp, înainte de intrarea în sat, nu zărisem nimic în direcția asta care să sugereze o curgere cu o suprafață și cu un debit atât de impresionante.

Dincolo de primele case, semnalând intrarea în așezarea propriu-zisă, drumul așternut cu pietriș cubic se bifurca, ocolind prin dreapta și prin stânga un rond imens ca flori.

„Mai bine furam de-aici câţiva trandafiri”, îmi spun, potrivind cu câteva gesturi hârtia de ambalaj cu antetul *Crizantema*, în care florile mai mult ca sigur că s-au ofilit

de căldura din mașină și de praful drumului.

În stânga se deschidea o alee asfaltată, dar aleea era scurtă, nu erau decât câteva case pe ea, așa că am mers mai departe pe lângă rondul cu flori, către partea unde mi s-a părut că ar trebui să se afle grupul principal de case.

Toate casele, fără a se asemăna una cu alta, aveau totuși un aer comun: relativ mici - nu puteau cuprinde mai mult de trei sau, cel mult, patru camere - și degeaba am căutat din priviri vreo clădire mai răsărită, eventual cu aspect de vechi conac, așa cum se mai întâmpla prin alte părți, în care să-și fi instalat sediul vreo instituție publică - fie Sfatul[1], fie Căminul - unde să mă pot interesa care era adresa ei. Nu exista nici măcar ceva care să semene a poștă sau alimentară, iar prin grădinițele pustii nu se zărea nici aici nimeni.

Casele astea n-au bătătură-mprejur? mă minunam, că peste tot în spatele gărdulețelor de fier forjat iarba înaltă unduia agale în boarea caldă ce abia adia.

Să tot fi fost ora nouă, poate nouă și ceva, și mi-era nu știu cum să bat așa de matinal cuiva la ușă să întreb unde locuiește familia Ștevie.

Astfel am ajuns cam până la mijlocul uliței pe care am numit-o îndată „principală”, deși nu avea deloc aerul că ar fi principală, ba nici măcar secundară, poate nici „uliță” nu era corect spus, fiindcă nu era decât o alee în formă de S, în partea stângă cu câteva căsuțe cu înfățișare proaspătă, dar în partea dreaptă cu un gard de lemn dărăpănat (primul lucru „contrastant” în comparație cu celelalte elemente ale acestui sat straniu - „stațiune”, cum îi ziceau localnicii - fiindcă gardul acela de lemn, jalnic la înfățișare, era, de fapt, primul și deocamdată singurul amănunt - desigur nesemnificativ în restul contextului - care rezona în mintea mea cu noțiunea de *sat*; iar când în nări mi-a vibrat o dâră de miros de fum de foc de frunze, m-am

[1] Consiliul popular.

regăsit într-un spațiu relativ cunoscut, și, parcă, nu știu de ce, firesc, amintindu-mi de o foarte îndepărtată, poate chiar inexistentă, sau doar imaginară, copilărie).

Ceva mai departe, rezemați de uluca porții năruite, stăteau doi inși cu pantaloni burlăniți, cu cămăși mototolite și botine scâlciate. Mă urmăreau în tăcere pe sub borurile destrămate ale pălăriilor lor negre, atât de jalnice că păreau din alt veac.

Cei doi semănau leit unul cu celălalt - aveau fețe oacheșe, iar mustățile stufoase le atârnau deasupra gurilor strâmbate de rictusuri întărind, parcă, expresiile de dezaprobare, dacă nu chiar de dezgust.

Mi-am revăzut scurt ținuta, dar n-am descoperit nimic în măsură să impacienteze pe cineva - haina îmi era încheiată la doi nasturi, cămașa nu-mi atârna din pantaloni, pantofii, nițel prăfuiți de drum, arătau totuși, convingător, că văzuseră peria de dimineață, iar mânecile și gulerul cămășii albe, deși nu mai sclipeau, se prezentau încă destul de rezonabile.

Rămăsesem în cumpănă dacă să mă adresez sau nu celor doi, dar dând cu ochii roată la pustietatea din jur am înțeles că n-am de ales, așa că m-am decis, înaintând agale spre ei.

— Bună ziua, am rostit când am ajuns în dreptul lor.

Cei doi mă priveau plat.

De dincolo de ruină de gard a răzbătut un cârâit bizar, ca o tuse. O femeie bătrână, cu fața smochinită, a năvălit răsucindu-și cu mâini febrile broboada și trențele care-i atârnau în neorânduială.

— Ce-i? Ce-i? întreba ea, cuprinsă de o agitație stânjenitoare, scânteindu-şi ochii verzui către mine. Ce-i?

— Sărut mâna, am zis eu, cât mai gentil cu putință.

— Ce-i? a întrebat baba, rămânând cu gura știrbă holbată către mine. Ce-i?

— Nu vă supărați - am rostit oarecum agasat,

întrebându-mă ce-o fi cu neisprăviții ăștia și blestemându-mi în gând neșansa de a fi silit să apelez tocmai la ajutorul lor - nu vă supărați, familia Ștevie unde locuiește?

Cei doi hăndrălăi au pufnit într-un râs scurt, din care au revenit la fel de brusc la platitudinea sumbră de mai înainte. Baba tăcea, cu mâna înaintea gurii strâmbe. Iar eu așteptam, nedumerit. În general, totul era fără nici o noimă.

Crezând că nu m-au înțeles, am început să le explic din nou, cât mai detaliat și clar, că o caut pe Zorica, fiica lui Ștevie, dar că nu știu unde stă, și că le-aș rămâne foarte îndatorat dacă...

Ochii îmi rătăceau dincolo de gardul dărăpănat, către căsuța de chirpici, înfundată parcă în pământ. Era un bordei jalnic, cu acoperiș spart pe alocuri, cu pereții cojindu-se ca scoarța în fâşii de descompunere organică: alcătuiri dintr-o materie nedefinibilă, parcă dintr-o singură bucată cu gardul dărăpănat (de care se sprijineau cei doi mustăcioși) al cărui lemn (?) buretos, intrat într-o decompoziție seculară, era străbătut de viermii alburii ai unor rădăcini contorsionate, dar nu ca și când corpul său ar fi prins rădăcini către pământ să-și tragă seva de acolo, ci ca și când pământul ar fi prins rădăcini în materia aceea vâscoasă, pe care o absorbea în adâncuri, încetul cu încetul.

— Pe cine căutați? a răsunat în spatele meu o voce limpede de femeie.

4. Femeia, sprijinită cu mâinile de gardul de fier forjat, mă privea curioasă. Era o femeie trecută, cu aerul unei mame a șase sau șapte copii, care n-a dus o viață tocmai ușoară - ci ca tot omul, cu griji și nevoi...

I-am răspuns dintr-o suflare că nu-s de prin partea locului și că o caut pe Zorica Ștevie, nu-mi poate spune ea, dacă e atât de drăguță, unde locuiește familia Ștevie?

Femeia mi-a zâmbit, a deschis poarta curții și a ieșit, întrebându-mă: „Da cine sunteţi dumneavoastră?”, și când i-am spus cum mă cheamă a scos un ușor strigăt de uimire, mi-a răspuns grăbită „Stați nițel, să nu plecați, stați nițel!” și-a rupt-o la fugă pe ulița în formă de S, pătrunzând în trombă pe a treia poartă mai încolo.

Rămas iarăși numai cu cei doi mustăcioși ursuzi și cu baba știrbă, am zâmbit dezorientat către ei, care mă scrutau cu o căutătură impenetrabilă, și, încercând să fac abstracție de situația stupidă, am luat-o cu pași șovăitori pe uliță în urma sătencei binevoitoare.

— „El e! l-am recu...” mi s-a părut că aud răzbind până la mine o voce îndepărtată, entuziastă.

Dintr-o dată niște pași s-au precipitat către mine și dintre cele două tufișuri de trandafiri ce flancau poarta a năvălit o fetiță cu funde roșii în cozile groase, fluturându-și din fugă fusta înflorată. M-a îmbrățișat, lipindu-se strâns de pieptul meu. Când am încercat s-o îndepărtez ușor, ea s-a strâns mai tare, înfundându-şi fața roșie în reverele hainei mele gri.

Abia când i-am întors chipul spre mine, ridicându-i delicat cu două degete bărbia, am recunoscut-o. Fața-i era udă leoarcă și ochi-i sclipeau.

— Ce faci? am murmurat perplex.

— Vino! Hai, lasă, vino! mi-a spus ea, apucându-mă de mână și trăgându-mă spre curtea cu portița potopită de liliac înflorit. Vino!

I-am întins buchetul împachetat în hârtia mototolită deja, cu antetul *Crizantema*:

— Uite, ți-am adus niște flori...

Intrând, am surprins cu coada ochiului siluetele bătrânei și ale mustăcioșilor cu figuri împietrite. Ne urmăreau neclintiți, și bătrâna a șuierat ceva de genul „nu vă ajunge?” sau „nu v-a ajuns cât”?...

Zorica a întors și ea o clipă capul, fără a le da vreo

importanță. Îi simțeam mâna mică, umedă, între degete. Am întrebat-o în șoaptă „Ăștia cine mai sunt?” Ea a dat din mână a lehamite „Lasă-i”..., „Dar cine sunt? Ce sunt?” am insistat, iar ea a părut agasată: „Niște *foști*, dă-i încolo”!... „*Foști?* Foști ce?” am întrebat, dar ea nu mi-a mai răspuns nimic, fiindcă odată intrați în curte, printre straturile de flori („Sper că n-aveți câini care să-mi rupă pantalonii”! și Zorica râde cu perlele dinților ei imaculați „Nu, nu avem!” iar eu mă mir ce soi de casă „la țară” o mai fi și asta, fără câini, și ea „Da' ce, toate casele de la țară *trebuie* să aibă câine?” și eu zic că da) a venit către noi o femeie la 35-40 zâmbindu-mi cu toată fața în vreme ce-și ștergea mâinile de bluza de nylon.

„Intrați, intrați, vă rog!” m-a invitat ea ospitalieră, iar eu am dedus că trebuie să fie mama Zoricăi (deși, așa cum aveam să aflu mai târziu, nu era), și-i zic săru' mâna, zâmbindu-i și întinzându-i florile cu care tot nu știam ce să mai fac.

Un scaun trântit degrabă zăcea înaintea casei.

5. Nu era mama Zoricăi. Era o vecină. Mama ei era plecată. Și tatăl. Erau duși într-o călătorie.

— Biata fetiță - spune femeia - a rămas singură. Eu venii să-i țiu de urât, că de unde să ne dea nouă prin minte de ce vizită o să primească azi... chicotește ea complice. Ehei, că toți de pe aici te așteptam ca pe o minune...

— Știți de mine?.. murmur eu uluit.

— Sigur că da, cum să nu te știm! Păi că nu era să ne pierdem fata din cauza dumitale - o fată avem și noi frumoasă și era să se ducă, mititica...

— Lasă, mătușă! Mai... șoptește Zorica stânjenită.

— Ba las' să știe! se oțărăște duios femeia.

După aceea ne anunță că ea „se duce, că doar n-oi fi bătut atâta cale ca să stau de taină cu ea”. Și încheie prin a ne asigura că mai vine ea ceva mai încolo să ne

pregătească ceva de-ale gurii când s-o face ora mesei.

Femeia plecă, lăsându-mă față-n față cu Zorica, roșie ca o garoafă, cu ochii-n ochii mei, pierdută.

— Cum de-ai venit așa?... mă întrebă moale.

— Am venit... ridic eu din umeri. Reținusem numele *Moara-de-apă* și mi-am zis: „hai să văd și eu cum arată o comună limitrofă”.

— Nu-i comună, zice ea.

— Știu, e *stațiune*... mă rog, *stațiune*, dacă țineți atât de mult la asta.

Ne sorbim din priviri. Are un păr formidabil: lung, înfoiat, cârlionţat, cu vârfurile perciunilor blonde, cu toate că în rest e castaniu închis. Un păr volatil ca o aură diafană.

Ochii căprui, adânci, au o notă tragică în sclipetul voios, când râde.

— Vrei să-ți arăt împrejurimile? mă întreabă, animată de dorința unui program cert de acțiune.

Îi răspund că da, și ea mă prinde de mână cu degetele ei micuțe și pufoase (și eu am degete subțiri, dar tari ca de oțel, fără „pernuțe”). Mă trage către dâmbul înverzit ce se ridică lin în spatele casei - paralelipiped perfect, o prismă vopsită-n roz, înconjurată de un brâu pavat cu beton. Aleea se pierde în mijlocul smaragdului ierbii înalte, unduind în boarea fierbinte dinspre câmpie.

6. — „Stam la fereastra casei mele și mă uitam printre zăbrele. Am zărit printre cei neîncercați, am văzut printre tineri, pe un băiat fără minte. Trecea pe uliță, la colțul unde stătea una dintre aceste străine, și a apucat calea ce ducea spre locuința ei. Era în amurg, seara, în noaptea neagră și întunecoasă. Și iată că i-a alergat înainte o femeie îmbrăcată ca o dezmățată și cu inima șireată. Era bună de gură și fără astâmpăr; picioarele nu-i puteau sta acasă: când în uliță, când în piețe, pe la toate colțurile

stătea la pândă. Ea l-a îmbrățișat și l-a sărutat, și cu o față fără rușine i-a spus: *Eram datoare cu o jertfă, azi mi-am împlinit juruințele. De aceea ți-am ieșit înainte, și te caut și te-am găsit. Mi-am împodobit patul cu așternut din pânză de paing*[1]; *mi-am stropit așternutul cu smirnă, aloe și scorțișoară. Vino să ne îmbătăm de dragoste până dimineața, să ne desfătăm cu dezmierdări*! *Că nu-i nimeni acasă*: *au plecat într-o lungă călătorie, au luat cu ei bani și nu se vor întoarce decât la Luna-nouă*. Tot vorbindu-i, ea l-a ademenit și l-a atras cu buzele ei ademenitoare. Și deodată el a început să meargă după ea ca boul care se duce la măcelărie, ca un cerb spre cursă, ca pasărea care dă buzna-n laț fără să știe prețul până când săgeata îi străpunge ficatul."

Vocea s-a întrerupt. Tăcere. O liniște de sfârşit de mileniu. Apoi o voce de bărbat, scrâşnită, ca un fier pe sticla geamului:

— Citește mai departe.

Și din nou vocea monotonă, molfăind în întuneric.

— „Să nu ți se abată inima spre calea unei asemenea femei, nu te rătăci pe cărările ei. Căci ea a făcut să cadă multe jertfe. Casa ei este drumul spre locuința celor ce au fost, drumul care pogoară spre lăcașuri adânci!

Nebuna este o femeie gălăgioasă, proastă și care nu știe nimic. Ea șade totuși în ușa casei sale, pe un scaun, pe înălțimile cetății, ca să strige la trecătorii care merg pe calea cea dreaptă: *Cine este prost să vină aici*! Iar celui fără minte îi zice *Apele furate sunt dulci, și pâinea luată pe ascuns este plăcută!*" Tăcere. Scufundare.

— „El nu știe că acolo sunt cei ce au *fost*, și că oaspeții ei sunt în văile locuințelor adânci."

Cu toate că vocea bătrânei răzbătea greu prin ușa deschisă a cocioabei și nu deslușeam bine cuvintele, un fel de vrajă îmi zgribulea pielea pe ceafă, fiindcă invocația

[1] Păianjen.

gâlgâia cavernoasă, asexuată, emanând parcă din chiar lutul mâncat de intemperii și ani, străbătut de rădăcinile albe și încolăcite, îngrămădite ca o încurcătură de mațe.

— Hai! mi-a șoptit Zorica, strângându-mi mâna cu degetele ei micuțe. Lasă… Vino!

M-am întors spre ea. Mă privea cu ochi supuși, rugători, și am urmat-o. Urcam panta lină a unei coline care se înălța prin spatele caselor spre pădure.

— Ești uluitor de frumoasă, i-am spus. Ai buzele… nu știu cum să spun… Zâmbetul tău mă umple de o nostalgie de-mi dau lacrimile…

— De ce să plângi? mă întreabă ea, speriată, poate măgulită.

— Nu știu. Fiindcă ești frumoasă… și atât de…

— „Atât de fragedă, te-asameni”!… izbucnește ea în râs.

— Nu. Sau, da. De fapt, mă tem…

— De ce?

— Nu „de ce” este întrebarea.

— Dar care?

— Pentru cine? Pentru ce? Și pentru cine? Pentru ce?

Ajunseserăm la marginea pădurii și, înainte de a ne afunda în parfumul de salcâm ce troienea de pretutindeni ca un vârtej amețitor de smirnă, m-am întors și am privit în urmă spre așezare. De aici, de sus, tot peisajul putea fi cuprins ca-n palmă: casele mici, poliedre cristalizate, sclipindu-și culorile, scufundate în iarba înaltă, unduind neîntrerupt ca o blană vie.

Casele coboară panta lină până la malul apei, de unde începe, mai întâi cu un șopron de șipci vechi prin preajma căruia zac în părăsire troace de lemn negre, macerate, apoi cu o clădire cu acoperișul pe-o sprânceană, pentru a urca dintr-o dată într-o clădire înaltă de piatră, cu colțuri de cărămidă roșie și contraforturi respirând un aer parcă medieval, dacă ai face abstracție de imensa roată de lemn, decolorată de vreme în centru, dar verde de alge în partea

scufundată - *Moara-de-apă,* dincolo de care se întind serele lungi și joase ale unor hale ca de fabrică, ale căror geamuri crăpate stelat pe alocuri lasă la vedere cadrele de metal ruginite, deși undeva, mai încolo, construcția își expune sclipetul metalului proaspăt - atât prin arhitectură cât și prin celelalte elemente sugerând o întreprindere modernă, poate încă în curs de edificare.

— Aceea e *Moara-de-apă*? o întreb pe Zorica, întinzând mâna să-i arăt.

— Da. Toată împrejurimea e *Moara-de-apă*. Așa se numește. Este o stațiune experimentală, îmi răspunde ea, neînţelegând probabil exact la ce mă refeream eu.

Mergând mai departe, am pătruns în pădure ca într-o eternă ninsoare de floare și parfum. Într-un luminiș am întrezărit o căprioară care la apropierea noastră a zvâcnit ca o nălucă.

— Deci aicea stai tu... am murmurat.

— Cum adică? m-a întrebat ea.

— Astea sunt locurile „tale”, care te definesc. Abia acum înțeleg eu aerul tău nostalgic, indiferența ta înaintea Orașului, frumusețea ta...

— De ce mă minți? mă întreabă ea, plecând privirile.

— Nu te mint. Ești cea mai frumoasă. Ești cea mai frumoasă din lume.

Zorica izbucnește în râs.

— Minți.

— Nu ți-a mai spus nimeni cât ești de frumoasă?

— Cei de aici, din stațiune, m-au înnebunit cu asta.

— Și atunci de ce spui că mint? Pe ei îi crezi? Ei nu mint?

— Pe ei îi cred. Fiindcă stau aici, cufundați, nu văd nimic, nu aud nimic. Pe când tu...

— Ei bine, îți dau cuvântul meu că ești cea mai frumoasă femeie din lume. Nici nu încape termen de comparație între tine și oricine vrei tu. Ești cea mai frumoasă!

Ea tace. Toate se petrec într-un mod neașteptat de artificial.

— Dar femeia aceea, vecina, de unde știa de mine? îmi amintesc.

— Toți știu de tine... murmură ea.

Am rămas surprins. Oare așa o fi fost obiceiul prin *Moara-de-apă*? când o fată se duce pe vreundeva - într-o excursie, să zicem - vine și povestește întregului sat ce și cum, pe cine a cunoscut și ce-a făcut?

Lipsa asta de discreție, nici nu știam dacă e cazul să-mi repugne sau doar să mă contrarieze. Oricum, m-am simțit dintr-o dată penibil și mi-am controlat pe șest ținuta, simțindu-mă acum, da! ca la teatru, pe scenă, cu lumina reflectoarelor evidențiind orice amănunt - un colț de cămașă ieșit din pantalon sau un șiret desfăcut.

— Tu de ce nu m-ai căutat?... am întrebat-o.

— Păi, răspunde ea brusc înviorată, tocmai asta a fost!

„Tocmai asta a fost ce?” mă întrebam fără să pricep.

Adevărul este că orice dialog cu o fată de 14-15 ani are o doză oarecare de neprevăzut, eşuând de obicei în bizar și ilogic, devenind în unele momente mai incomprehensibil decât piesele lui Pinter sau Ionescu.

— Ai mei, adaugă Zorica după un timp, mi-au scotocit prin lucruri, au găsit caietul pe care-mi notasem adresa și telefonul tău, și le-au aruncat.

— De ce?

— Fiindcă... fiindcă, au spus ei, sunt prea mică să mă-ndrăgostesc. Cică dragostea vine mai târziu.

— Și?

— Și, nimic. Atât.

— Atunci ar cam trebui să plec, spun.

— Nu! spune ea.

— Ba da. Și ar trebui să o fac înainte de a se întoarce ai tăi.

— Nu-i nici o grabă, spune Zorica. Sunt plecați într-o

călătorie lungă...

— Și nu te temi că or să-ți facă neplăceri când se vor întoarce? Probabil, după cum am înțeles că-i obiceiul pe la voi prin sat, unde nu există secrete, or să fie înștiințați de îndată că am fost pe aici...

— Nu-i sat, mă corectează ea.

— Știu, spun.

— Da, spune ea. Și nu mă tem. Nici tu nu trebuie să te temi. De-atunci lucrurile s-au schimbat.

— Ai mai crescut, nu, *de-atunci*?

Ea nu sesizează că am făcut o glumă, și-mi răspunde foarte serioasă că da. După care se îmbujorează brusc, intens.

— Zorica nu-i așa că vine de la „zori”? Că despre ele se spune că sunt roșii, proaspete și îmbujorate ca aurora! Că altfel, zorică printre ștevii n-ar avea nici o noimă... am riscat eu o glumă.

— Hă! se strâmba ea de poanta mea, ce-i drept, cam boantă. Nu ești primul care-mi zice asta... adaugă ea cu năduf, poate chiar acid și insinuant, într-un anume fel.

Mergem o vreme în tăcere, unul alături de celălalt. Apoi ea mă oprește, strângându-mă ușor de mână, ca un vis.

Mă întorc spre ea. Se proptește cu spatele de un trunchi, privindu-mă, zâmbindu-mi cu zâmbetul ei cu parfum de migdale amare. Are buze ademenitoare. Trupul, diafan, se afundă în scoarța creață a arborelui: Fata din dafin...

— După aceea m-am îmbolnăvit... își continuă ea istorisirea. Au adus un doctor, care a spus că „am suferit un șoc”, și că „or să mă piardă”.

Îmi vine să pufnesc! Auzi ce chestie - să moară de dragoste. După mine!

— N-ai simțit? mă întreabă ea.

— Ce?

— Că mor! exclamă contrariată. Ți-am transmis!

— Cum?

— Nu știu... șoptește ea. Așa...

Ne scrutăm ochi în ochi. Are ochi întunecați și adânci, de căprioară.

— Nu ai simțit? Nu *de-aia* ai venit?

Rămân pe gânduri. Într-adevăr, ce m-a determinat să caut pe hartă, luându-mă după un singur cuvânt aruncat cândva de Zorica, din întâmplare, *Moara-de-apă*, localitate netrecută pe nici o hartă, așa încât până la urmă am ajuns a mă îndoi nu numai de corectitudinea memoriei, dar chiar și de existența amintirii aceleia (deși, iată-mă aici, în plină inexistență, perfect palpabilă totuși, sub numele de *Moara-de-apă*!) pentru a porni până la urmă la drum (mânat de o inspirație subită), către o autogară oarecare, aleasă absolut „la un noroc”, unde am cerut (destul de neconvins) un bilet până la *Moara-de-apă*, și, într-adevăr, am primit unul, deși atunci când am pretins relații suplimentare...

— Ba da, îi răspund convins. De aceea am venit.

— Vezi? spune ea.

Bătând pădurea cu pas agale, ajungem înaintea unui blocmotor vertical, trântit hodoronc-tronc printre copaci, sub cerul liber. E un angrenaj masiv, prelung, cu mai multe jeturi de țevi și fascicole de spirale de cupru și aluminiu, contorsionate într-o asamblare complexă, care nu rezona comun cu nici o instalație, mașină sau motor cunoscute. Roți dințate se îmbucau extraplat sau în unghi, unele într-altele, pe arbori cotiți, masivi, compacți.

Motorul, sau mașinăria - ce va fi fost - părea lăsat în părăsire acolo de multă vreme, fiindcă se scufundase cu partea de jos în pământul moale de sub frunzișul putred al pădurii.

Atingând metalul rece cu vârful degetelor, am perceput o vibrație vagă, ca și când vântul ar fi stârnit un ecou îndepărtat în străfundurile piesei.

— Și, după „boală”, ai tăi n-au mai făcut talente? am întrebat-o.

De-o năzbâtie pe măsura celei a Zoricăi nu mai auzisem pe la nici unul dintre cunoscuții mei. Auzi, dom'ne, să-i recomande doctoru' să mă iubească! Să-i dea rețetă cu parafă, ștampilă și tot dichisul: „Bolnava să-l iubească pe șmecher”. Iată-mă și principiu terapeutic!

— Nu, îmi zâmbeşte ea trist. Ai mei au plecat. Totul este în ordine. N-ai de ce te teme.

O îmbrățișez, emoționat. E atât de naivă. Ieșim la marginea pădurii, în preajma unui lan uscat, foșnind și scârţâind sec.

— Grâu! exclam încântat. N-am mai văzut un câmp de grâu de când eram copil!

— Nu este grâu.

— Dar ce? o întreb uluit.

— Secară, spune Zorica, plecându-şi privirile. Este un lot experimental.

Își plimbă mâinile de jur împrejur prin spicele grele.

— Vezi ce mare e?

Într-adevăr, îmi ajunge până la piept. Spicele sunt lungi cât palma, cu boabe lunguiețe și tari, mai mari de-un centimetru fiecare.

Mă întind pe spate în fâşia de iarbă ce desparte câmpul de secară de pădure. Pe cer, nori înalți, împărății de nori cu margini de argint, pâlpâie incandescenți. Fata s-a lungit alături de mine. Peste noi se prăvale mirosul de iarbă proaspătă, de vară, de pământ și de secară coaptă.

Ne întoarcem unul către altul. Efluvii efemere mă cuprind, tulburându-mă cu parfumata lor evanescență.

De rochia-nflorată și-n păr i s-au prins fire de iarbă lungi, tremurătoare.

— Vrei să-ți arăt *Moara-de-apă*? șoptesc ademenitor buzele ei pline și roze.

Și eu fascinat îi fac semn din cap că da.

7. Nu l-am zărit decât după ce ne-am ridicat în picioare.

Venea către noi pe marginea lanului.

Avea aerul unui vagabond rural - hainele rupte atârnau pe el ca aripile frânte ale unei păsări uriașe.

Deși neglijent, nu mi-a părut a fi un băiat urât. De altfel, mi-am spus, toți oamenii de prin partea locului par destul de bine făcuți, sănătoși, zdraveni, cu păr deschis la culoare.

O simt cum tremură.

— Cine e? o-ntreb. Ce s-a întâmplat?

— E.... murmură ea.

Străinul s-a oprit chiar în fața noastră, scrutându-mă.

— Ziua bună, rostește el încet.

— Noroc, îi răspund nedumerit.

— Ce spuneai că sunt? se-ntoarce el indiferent către Zorica.

Ea tace și mă strânge de mâna cu degetele mici, asudate.

— De ce te temi? mi-aplec spre ea ochii. Cine e ăsta? Ești cu mine!

— Sunt... rostește străinul. Nu. Nu mai sunt nimic! spune.

— Nu-mi place cum vorbești, zic.

— De ce? Ce-am zis? se dezumflă parcă dintr-o dată el.

— Nu „ce-ai zis”. *Cum* ai zis. Ca și când n-aș fi precum mă vezi. Ca și când n-ar fi (arăt către ea), un copil.

— Scuzați-mă, își ia el seama.

Nu mai are nimic ostentativ. Nici Zorica nu mai tremură. Pornim împreună, tustrei, prin pădure, către *Moara-de-apă*.

8. Copilul lasă să se vadă încă din faptele lui dacă purtarea îi va fi curată și fără prihană.

— Nu-s nici eu chiar venit cu pluta, spun. Ai făcut bine că ți-ai revizuit... vreau să zic, mă înțelegi... Oricât, nu? Ne mai pricepem și noi, ca tot omul...

— Priceperea să te păzească de străina cu vorbe ademenitoare care-și uită legământul din tinerețe, spune el. Casa ei pogoară, și drumul ei duce-n adânc. Nici unul care se duce la dânsa nu se mai întoarce și nu mai găsește cărările.

Vorbele străinului sunt ciudate. Renunț să mai încerc a le căuta tâlcul.

— Mă iubești? mă întreabă în șoaptă Zorica.

— Da, îi răspund, strângând-o lângă mine.

— Buzele femeii străine strecoară miere. Cerul gurii ei este mai alunecos ca untdelemnul, dar la urmă este amar ca pelinul. Picioarele ei pogoară, pașii ei răzbesc în adânc Așa că ea rătăcește în căile ei și nu știe unde merge, își recita celălalt litania.

— Ce vrei să spui cu asta? tresar.

— Depărtează-te de drumul care duce la ea și nu te apropia de ușa casei ei, să nu dai unui om fără milă anii tăi.

— Mă amenințí? îl întreb iritat.

— Nu, spune el împăciuitor. Să nu mă înțelegi greșit.

Pare de bună-credință, așa că îi atrag atenția, condescendent:

— Probabil că nu-ți dai seama, dar fără să vrei, vorbele tale sună ca niște aluzii...

— Nu, rostește el abătut. Nu le lua așa. Urmărește doar ceea ce zic. Nu mă leg de ceva anume. Eu te cunosc bine. Și tu mă cunoști, dar nu-ți dai seama. Bucură-te de iubita tinereții tale. Cerboaică iubită, căprioară plăcută: fii îmbătat tot timpul de drăgălășeniile ei, fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei! Pentru ce ai fi îndrăgostit de o străină și ai îmbrățișa o necunoscută?

— Ceea ce spui pare a avea un oarecare tâlc, murmur, îngândurat. Dar unde spuneai că ne-am cunoscut?

Ajunși înaintea intrării în *Moara-de-apă*, flăcăul îmi întinde mâna, în umbra clădirii, iar nu în lumina orbitoare

a soarelui după-amiezii, privit de-aproape, nici nu mai pare la fel de tânăr ca-nainte. Ar putea fi chiar un bărbat în toată firea, destul de arătos la chip, dar de 35, poate chiar 40.

— Nu spuneam că ne-am cunoscut. M-ai înțeles greșit. Dar lasă, n-are importanță! dă el din mână. De aici, drumurile noastre se vor despărți. Iscusința te va feri de limba ademenitoare a străinei. N-o pofti în inimă pentru frumusețea ei și nu te lăsa ademenit de pleoapele ei. Căci pentru o trecătoare, omul ajunge de nu mai rămâne cu nimic și, din nărav, ea întinde o cursă unui suflet scump.

Îl ascult cu un zâmbet tâmp, ce s-ar dori binevoitor, întins ca un fard unsuros pe figură. Ne strângem mâinile. Străinul are o mână destul de fină, cu încheieturi neașteptat de delicate. Dacă nu m-aș teme să nu-l jignesc mi-aș trage mâna, fiindcă scena mi se pare de-a dreptul penibilă.

Moara-de-apă se înalță întunecată deasupra noastră ca un meterez.

— Cândva, demult, oamenii aduceau saci de grâu, orz, secară și porumb aici, la măcinat.

— Și acum?

— Acum nu mai aduc

— Și *Moara* ce macină?

— Nu te supăra, îmi spune într-un târziu, te rog, lasă-mă să te îmbrățișez, fiindcă eu nu te voi mai întâlni niciodată.

„Asta de parcă eu s-ar putea să te mai întâlnesc vreodată fără ca tu”...

Și, înainte de a apuca să schițez fie și cel mai mic gest de împotrivire, mă strânge la piept, înduioșat. Are lacrimi în ochi. Maieul dezlânat și murdar și părul rărit, umede, răspândesc miros de transpirație.

— Rămâneţi cu bine, iubiților! ne strigă el, îndepărtându-se cu pași mari, fluturându-şi zdrențele înaripate. Să ai grijă de ea! sau, draci! poate cineva să

meargă pe cărbuni aprinși?...

Privesc spre Zorica perplex. Îi întâlnesc privirea blândă de copil nevinovat.

— Cine-i ăsta? o întreb.

— Fiul... începe ea să-mi explice; dar renunță, dând din mână a lehamite: lasă! N-are rost! Un nenorocit!

— Fiul bătrânei? o întreb.

— Da. Sau nu... Tatăl... Ia dă-l încolo! exclamă agasată.

— A fost ceva între voi? o întreb, prudent.

— Nu, se supără ea. Ce-ți dă prin minte!

— Mi s-a părut... Nu știu... din vorbele lui...

— Vorbește-n dodii, decide ea.

— Sigur?

— Sigur! Bineînțeles că sigur!

Zorica e supărată de-a binelea.

— Ce tip ciudat... mă bâlbâi încurcat.

9. În *Moară* e liniște. Nu răzbat decât pufnetele rare și înfundate de departe. Monotone și sacadate, ca emise mecanic de un motor uriaș.

Pătrundem îndepărtând păienjenișurile cu mâinile, până răzbim sub acoperișul înalt, spart din loc în loc, prin care soarele-și croiește drum trasând în aerul negru dungi de particule fine de aur incandescent fremătând într-un joc continuu cu o sugestie de viață obscură.

— Îți place aici? mă întreabă Zorica, cu glas dintr-o dată stins, nu știu de ce.

— Da, îi răspund la fel.

Trecerea noastră (și a fost de parcă vocile noastre ar fi făcut-o) a stârnit în răcoarea statornică a *Morii* nori de praf aurescent ce-au dat buzna, scoși din neant de baghetele vrăjite ale razelor de soare răzbite de afară prin sfâşierea de sus.

— Te iubesc, îi șoptesc.

— Eu vin aici adesea, spune ea, lin. Asta e locul meu

preferat. Vino să vezi.

Mă trage de mână până în partea din față a încăperii unde un ax de lemn nemaipomenit de gros străbate peretele din față, traversând întreaga *Moară* până în celălalt capăt, unde trece și prin peretele de-acolo. Dincolo de ferăstruica transformată în lemn zăresc roata uriașă învârtindu-se lent, iar un scârţâit ușor îmi dă de înțeles că axul străvechi, hipertrofiat de o creștere parabolică, *se învârteşte* abia simțit.

O senzație insolită mă străbate pentru o clipă. Întorcând ochii spre Zorica, îi regăsesc figura dragă, cu trăsături suave în semiîntunericul din jur. Privind-o acum, remarc că, într-adevăr, se schimbase: ochii ei mă ademenesc cu colțurile pleoapelor că trase cu khol, stârnind în mine o tainică amintire ancestrală.

— Ce-i cu părul tău? o întreb.

— Mi l-am călcat cu fierul de călcat! râde ea. Mă enerva, că-mi stătea cârlionţat și zburlit...

O privesc contrariat.

— Nu-ți plac așa?

— Îți stătea bine cu părul așa cum era el, murmur eu stins. Îmi plăceai grozav așa cum erai.

— Și-acum nu-ți mai plac? se fandosește ea.

— Ba da, rostesc eu trist.

Praful din aer s-a stins.

— Ți-e foame? mă întrebă Zorica, teluric.

— Da. Mă decid eu dintr-o dată. Mi s-a făcut o foame...

— Atunci vino! m-a îndemnat ea. Cred că *inginera* ne așteaptă.

În drum spre casă mi-a arătat locuința *doctorului*, a *profesorului*, și mi-a dezvăluit că prin celelalte case stau *inginerii*, *arhitectul*, *veterinarul*, *zootehnistul* și în aceea, da, în ea, un...

— E destul de distins și mare satul ăsta al vostru, am continuat eu cu surprindere.

— Nu e sat... m-a corectat ea.

10. La întoarcere am avut impresia că se schimbase ceva în fizionomia și topica așezării. Probabil că venind acum din altă direcție „m-am rătăcit”, și mi-am dat seama că, dacă nu am fi fost împreună, aș fi localizat în complet altă parte casa familiei Ștevie. Odată intrați în curte am făcut constatarea că prima oară când fusesem aici nici nu remarcasem stratul cu trandafiri care te întâmpina din poartă, și nici hulubăria din stânga intrării, la poalele căreia erau îngrămădite câteva cuști cu iepuri mari, albi, cu blană lungă și ochi roșii.

— Nu știu de ce rămăsesem cu impresia că stați pe ulița în formă de S, i-am destăinuit Zoricăi, amuzat.

— Nu, clatină ea din cap. Deși am stat acolo cândva, dar tu n-ai de unde să știi, fiindcă a fost mai de mult, în copilărie, dar după ce tata a fost pus... În fine, n-are importanță, stăm aici de câţiva ani buni.

— Și locuiți aici de multă vreme? o întreb. Adică, vreau să zic (mă fâstâcesc sub privirea ei), sunteţi de-aici, din sat?... da, știu, nu e sat, e stațiune, dar familia, ai tăi, de unde sunteţi, înainte de a fi stațiunea, fiindcă stațiunea s-o fi făcut și ea pe locul unui sat, ceva, nu? Voi, ai tăi, locuiți aici dintotdeauna?

— Nimeni nu e nicăieri dintotdeauna... rostește ea sentențios.

— Da, bine, știu și eu chestia asta... Suntem un neam tânăr, nu? invazia romană, popoarele migratoare... Dar, de pildă, familia mea, dinspre tată, este tot de la țară, și, deși n-au stat nici ei unde sunt acum dintotdeauna (iar eu, iată, nu o să mai stau pe locurile strămoșești *niciodată*), totuși, de vreo patru sute de ani... În sfârşit, mă-nțelegi...

Nu prea lăsa să se vadă că mă-nțelesese. Era și foarte mică, de altfel.

— Ne-am mutat când cu sistematizarea. Înainte

stătuserăm pe ulița în formă de S, dar după ce tata a fost pus...

— Ce-i tatăl tău? o întrerup eu. Cu ce se ocupă?

— Mi-e greu să-ți explic, rămâne ea în cumpănă câteva momente. E, aproximativ, un specialist de foarte înaltă clasă. E destul de mare, cum se spune. Cel puțin, pentru noi, aici...

În casă era răcoare. Am intrat mai întâi într-o verandă izolată cu sticlă, cu ghivece de flori așezate ordonat, pe rasteluri. Pe peretele interior o fotografie înrămată în care un bărbat de vreo 20-25 de ani trăgea de mână o fată grăsuță cu un șorț cu buline, care încerca să iasă din cadru, stânjenită să fie surprinsă așa.

— Sunt ai tăi? o întreb.

— Nu... îmi răspunde ea neatentă pentru o clipă, apoi, luându-şi seama:

— A, ba da!

— E un bărbat frumos, tatăl tău, o lingușesc eu.

— Ți se pare. În realitate arată complet altfel decât în poza asta. Mama, însă e o vulpe. Uite, așa cum o vezi, e o vulpe.

— Adică e vicleană?

— Nu. Nu e vicleană.

— Atunci e roșie?

— Mda. Mă rog, poți spune și așa. E o vulpe.

Patru uși de-a lungul unui holișor. Una dintre ele aștepta, deschisă. Dincolo de ea, o cameră strâmtă și scundă, nu ca de casă țărănească. Jaluzelele trase fac să domnească înăuntru o penumbră învăluitoare, cu care trebuie să mă deprind înainte de a distinge patul larg, cu învelitori albe. În cameră plutește un vag iz de scorțișoară.

— Asta-i camera ta? o întreb.

— Da, îmi răspunde glasul ei din penumbră, ilocalizabil. Ca și mine... te-așteptăm de-atâta timp...

Zăresc pe masă câteva cărți, o riglă de calcul, o mapă de

desen. Și, pe colț, pâlpâitul verzui al unui display de minicalculator.

Aș vrea să mă întind câteva momente pe pat - am obosit, mă doare spatele de la atâta stat în picioare și mers - dar nu îndrăznesc. Pipăi doar pânza fină, probabil de mătase, moale și pufoasă ca pânza de paiag.

— Mai, vino să mâncăm! mă cheamă ea. Uite, avem și vin!

Turnat într-un pahar gros de cristal, vinul rubiniu împrăștie pe fața de masă cu dantelă tente refractate, de culoare străluminată.

— E vin de smochine. Tata-l prepară.

— De smochine? o întreb eu năucit

— Da, confirmă ea. Gustă. O să-ți placă.

E un vin greu ca sângele de miel. Cum să fie vin de smochine?

Din fundul paharului mă privește o vișină mică.

Vinul, parfumat și tare, mă amețește. Zorica mă fixează, zâmbindu-mi cu zâmbetul ei formidabil, mai enigmatic decât al tuturor giocondelor lumii.

— Mă frământă două întrebări, spun. La o așezare atât de mică, fiindcă *Moara-de-apă* este, totuși, o așezare mică - într-o generație, hai, cel mult două, toți ar trebui să fiți rude.

— Da, zice ea. Și doi?

— Doi: nu s-ar zice că aveți pe-aici vreo instituție publică. Nu?

— Nu s-ar zice, îmi zâmbeşte ea.

— Și tu, voi, copiii, unde vă urmați școala?

— A, asta era? râde ea, amuzată de raționamentele mele. Da, ai dreptate. E o localitate fără prea mari pretenții...

— Păi, aia-i, că nu prea pare a fi așa... mă îndoiesc eu.

11. Când am ieșit din nou afară, umbrele se lungiseră simțitor.

Primul lucru de care mi s-a legat privirea a fost tigva patibulară a bătrânei, împachetată-n testemelul ei jalnic, proțăpită-n gard ca ghilotinată. Dar la apariția mea-n prag, bătrâna a și luat viteză.

— Lua-o-ar... o boscorodește Zorica, surprinzându-i umbra-ndepărtându-se.

Hotărâm să ne întoarcem iar la *Moara-de-apă* - propunerea o fac eu, fiindcă mi-a spus că ăla este locul ei preferat.

Iată „lumea ei”. Și iată cum decurge „viața ei”. Acum înțeleg mai bine unele trăsături de caracter ale fetei acesteia formidabile, care, mai înainte vreme, mă surprinseseră. Reinterpretez ceea ce consideram cochetărie drept simplitate, iar ceea ce suspectasem de falsă modestie drept naivitate. „Educația” și „diplomația” ei se vădeau, în realitate, bun-simț firesc și... și ce? Nu ştiu. Nu reușesc să exprim coerent „și mai ce”. *ALTCEVA*! Cu totul și cu totul ALTCEVA!

Pătrundem în *Moară* prin umbrele nostalgice ale apusului. Tufișurile de corn de pe malul apei au prins să-și scuture florile galbene pe luciul de cleștar al curgerii aceleia nespus de lente prin Univers. În liniștea de sfârşit de lume se aude parcă mai clar bufnetul sacadat și rar, venind de nicăieri și de peste tot, ritmic ca emis de o mașinărie nevăzută.

Înainte de a pătrunde prin poarta de lemn țintuită cu nituri strălucitoare în floare, din oțel inox, a *Morii*, încerc să-mi arunc ochiul înăuntru prin ferestrele prăfuite ale halei din spate, cu aspect de manufactură de pe la 1820. Dar înăuntru e întuneric, nu se distinge nimic. Parcă doar niște forme confuze de mașini și angrenaje. Dar imaginația poate trăda văzul.

Mână-n mână, trecem pe sub tavanul șubred, mâncat de timp. Deasupra noastră, bârnele au crescut hiperbolic o

dată cu anii, asemeni inelelor unor arbori, sau undelor tot mai laxe cu trecerea vremii pe luciul apei.

Urmăm axul central mătăhălos de lemn până dincolo de pragul de piatră al încăperii principale. Din ce arbore titanic va fi fost strunjit oare? După dimensiuni, parcă ar fi vorba de un séquoia!

Trecuți de cealaltă parte a zidului, acolo unde presupusesem că urma camera-pietrelor, ne-am pomenit înaintea unei mase imense de angrenaje. Axul uriaș de lemn se isprăvea (absolut paradoxal) într-o roată dințată colosală, șlefuită într-un metal inoxidabil ce sclipea ca nou în semiobscuritate. Dinții mari cât pumnul se îmbucau în alți dinți.

Roți. Roți dințate, orientate în diverse unghiuri, îmbucându-se orizontal sau vertical, asemeni pieselor unui angrenaj de ceasornic megalitic.

Și, ceea ce era cel mai uluitor, întreg acest ansamblu *funcționa*! Încet, mai întâi imperceptibil, dar din ce în ce mai evident în adânc, amplificată din angrenaj în angrenaj, rotația se accelera către adânc sugerând infinitul.

— De când datează *Moara* asta? întreb.

Zorica ridică din umeri.

Piesele de metal par destul de noi. Unele dintre ele sunt absolut nealterate.

Și totul întrepătruns, cu neputință de decantat una de alta, cu primitivismul unei tehnici-țărănești medievale rudimentare.

— De fapt, îmi dau eu cu părerea, i se zice impropriu *Moară*. Prin definiție, o „moară” este un loc unde se macină ceva. Ori aici este mai degrabă vorba de-o mașinărie decât de-o *moară*. Piesele alea, de-acolo, le vezi? Parcă ar fi niște pistoane, iar celelalte, alea, da, îmi sugerează niște condensatori. Nu?

— Ce-s ăia condensatori? mă întreabă Zorica.

— N-ai făcut la Fizică?

— Nu.

— Nu încă... mârâi eu descumpănit.

O mașină. O mașină teribilă, încă în stare de funcționare. O mașină complicată al cărei sens îmi scapă.

Urmând meandrele mecanismului ajungem la ușa din partea de dinapoi a halei (unde angrenarea nu pare totuși a se opri, fiindcă snopuri de cabluri și terminații de roți se pierd în pereți și plafon în toate direcțiile).

Prin geamurile prăfuite dincolo de care se zăresc casele și regiunea, asupra împrejurimilor deschizându-se însă un orizont nou, cu mult mai vast parcă (dar și mai îngust totodată). Întrezărită de aici, așezarea pare cu totul altceva. În porțiunea aceasta au rămas adunate doar case vechi: bordeie scufundate în mâlul argilos al pantei mâncate de iarba înaltă, vălurind. Scufundate. Scufundându-se. Cu pereții plămădiți din aceeași materie mâncată (pe câte-mi pot da seama de aici) de aceeași boală vegetală ca și casa și gardul bătrânei și al celor doi mustăcioși. Încolăceala albă a rădăcinilor străbate adânc putreziciunea lutului descompus.

Cum or fi putând locui oameni în așa ceva? Ce fel de oameni locuiesc relicvele astea?

Dar poate că nu e decât pur și simplu vatra uitată a unei mai vechi așezări, substituită funcțional de cealaltă, vie, cu căsuțele ei cubice, cristaline, condensate elegant, aproape cochet, de civilizația ultimilor ani.

Satul scufundat îmi sugerează o pictură veche în peniță, o ilustrație la „epoca fanariotă”, cu mizeria ei înstrăinată. Aștept parcă să răsară un rădvan boieresc din care un preaînalt burduhan să-și arate pentru o clipă ișlicul ori potcapul, pândit din umbră de pandurii unei răzmerițe cu puternică rezonanță națională și socială.

Și atunci, parcă anume ca să-mi răspundă la ecoul anacronic, dintr-una din cocioabe (oare ce „mobilier” vor fi conţinând plămădelile astea barbare, și cam cum ar fi să

locuiești *astăzi* într-o astfel de izbă?) iese unul dintre flăcăii mustăcioși și neîngrijiți ai bătrânei, îl surprind furişându-se pe lângă gardurile năruite. Și cum îl privesc de-aici, prin înserarea tot mai accentuată, figura lui îmi rezonează extraordinar de cunoscut: cu mustățile lui pleoștite și cu căciula desfundată, cu chimirul lat. Și cum trece acum pe lângă un angrenaj complicat, metalic, asemeni întru totul celui din pădure (iată, și prin sat mai există piese dintr-astea, risipite probabil din inventarul *Morii-de-apă* - relicve dintr-un alt spațiu și timp - revolute și desuete, cam cum ar fi niște brontozauri, să zicem, rătăciți în contextul florei și faunei actuale), ei bine, privit prin fereastra tulbure de din spate a *Morii-de-apă*, mustăciosul semăna - și eu abia acum îmi dau seama de asta - zguduitor de bine cu poza lui Tudor din cartea mea de Istorie de-a XI-a.

— Fii atentă! îi șoptesc Zoricăi, punându-i palma pe umăr.

Iar ea dă din mână a lehamite.

Strănepotul cel trențăros al pandurilor se pierde în fantoma optsutedouăzeciului său reconstituit parcă din însăși melasa scursă a timpului ce trece, dar eu și Zorica ne întoarcem în *Moara* propriu-zisă. Pe o ușiță de lemn din partea „antediluviană” a mașinii se poate înainta până pe un promontoriu de lemn ce se-ntinde, pe sub roata uriașă, până către mijlocul apei. Soarele a apus și în atmosferă nu mai plutește decât lumină tulbure, din ce în ce mai stinsă, a fluorescenţei generale, obscure, a serii. Adierea lină mișcă abia simțit lațele moi ale părului Zoricăi în care un fir de iarbă verde a rămas suspendat probabil încă de la escapada noastră matinală prin pădure. Și cum stăm așa, unul lângă celălalt, sub fantastica roată învârtindu-se „într-o doară, în singurul, unicul sens”, apa care trece încet pe lângă noi creează impresia că, de pe bordul *Morii-de-apă*,

sfidăm nemărginirea Fluviului Tulbure şi-atât de vast încât nu i se zăresc țărmurile. Spre Izvoare, fără nici o lumină la babord, despicăm apa, spre Izvoare. Dinaintea noastră, din larg, răzbește până la noi țipătul pescărușilor și mirosul tare de alge putrede.

Cu umărul lipit de pieptul meu, femeia tace, scrutând marea. Neclintiți la bordul titanicei nave, cât un sat de mare, cât o regiune, cât un continent, scufundându-se. O navă cu morți și vii, cu sate și orașe, cu ape și șesuri, cu păduri, cu o istorie de sute și mii de ani.

Pieptul plin al Zoricăi a rămas înghețat, de marmură. Și eu am rămas fără răsuflet. Sub rugina pădurii roșii de toamnă, stăm neclintiți ca două statui peste veac.

Corabie zburătoare. *Moara-de-apă* se scufundă în întunericul tot mai adânc al Nopții Universale. E atât de întuneric încât nici luna, nici stelele nu se mai zăresc în abis. Doar bufnetul înfundat și rar, ca inima unui mecanism îndepărtat, mai răzbește până la noi.

12. Miezul nopții.

— Vino, vrei? mă-ndeamnă Zorica, lipindu-se caldă și pufoasă de mine. Chiar nu rămâi?

— Iubito, îi repet, ți-am spus: m-așteaptă ai mei. Dacă n-o anunț pe mama, o să se îngrijoreze teribil. Dacă măcar un telefon ar fi pe-aici, totul ar fi rezolvat. Dar așa... Uite! Mă duc până-n Oraș, dau telefon și, dacă pot, mă-ntorc. Promit.

— N-ai cu ce.

Vocea-i sună disperată. Rece. Îndepărtată.

— N-ai cu ce.

— Nu mai trece chiar nimic?

— Pe-aici nu trece decât o singură mașină.

— Eei, fir-ar să fie! mă enervez eu. Ce porcărie!

I-aș spune „hai cu mine”, dar dacă ea ar veni, dacă ar răspunde chemării mele, acasă la mine unde s-o culc?

Unde să mă duc cu ea?

— Bine, mă resemnez. Rămân.

— Nu, spune ea acum. Pleacă.

— N-o să plângi?

— Nu. M-am schimbat. M-am schimbat mult. Nu mai sunt aceeași.

— Mda… rânjesc eu sarcastic. „Nu mă voi oglindi de două ori în ape”…

— Îngăduie-mi doar să te mai văd o dată, să mă mai uit la tine o dată înainte de a pleca, mă roagă ea. Te rog. Ultima oară.

— „Ultima oară”? mă mir eu. Dar vor mai exista „nenumărate ori”!

— Nu, șoptește ea. M-am schimbat mult. Nu mai sunt cea care a murit după tine…

— Nu mă mai iubești?

— Ba da! se precipită ea. Te iubesc extraordinar. Te iubesc fără scăpare și fără speranță.

Străbatem ulița satului scufundat. Nici o lumină de nicăieri.

— Scapără un chibrit, mă roagă ea.

— De ce?

— Ca să te mai văd o dată, ți-am zis. Vreau să mi te întipăresc în minte, pentru eternitate.

Și mi se pare că adaugă fără grai că nu eu plec, ci ea.

Scapăr un chibrit. Lumina flăcării joacă pe trăsăturile dragi, pe zâmbetul amar. Se reflectă-n apele adânci. Buzele plinuțe, copilărești, sunt atrăgătoare.

Eternitate. Ce cuvânt idiot.

Scapăr alt chibrit. Nu mai zâmbeşte. Rictusul care-i tremură buzele o face să capete un facies tragic.

Alt chibrit. Ne sorbim din priviri fascinați, ca doi nebuni, *pentru eternitate*.

Chibriturile s-au terminat.

— Bine, spun. M-am decis. Rămân.

— Nu, pleacă!
— Nu mă mai iubești?
— Ba tocmai.
— Tocmai ce?
— Lasă. Altă dată.

Am ieșit în afara așezării. Ne îmbrățișăm ultima oară. O strâng la piept. Este ușoară ca fulgul. Este de parcă nici n-ar fi.

— Întoarce-te! îi șoptesc.

Porumbul din stânga foșnește. Întorc capul, după câţiva pași, și-i întrezăresc silueta rămasă tot acolo, în mijlocul drumului.

— Întoarce-te, îi suflu. Hai, du-te acasă!

Merg bâjbâind prin noapte, nemairecunoscând, pe-întuneric, detaliile locurilor pe unde am trecut la venire. Parcă nici nu mai trec pe lângă postul de pază - probabil că am luat-o pe alt drum decât atunci. Încep să mă tem să nu mă rătăcesc sau să nu cad pe chioreala asta în vreo...

Drumul urcă lin, și, chiar când ajung la marginea autostrăzii, la capătul boltei se înalță, terifiantă, o *lună-nouă* gigantică, cenușie, murdară.

Întrezăresc în apropiere semnul albicios de var al unei pietre kilometrice, dar nu reușesc să deslușesc la lumina spectrală ce scrie pe ea. Nu mai am nici un băț de chibrit - le-am ars pe toate ca să ne mai vedem o dată, la despărțire.

Merg la întâmplare pe șosea, fără să fiu foarte convins că m-am orientat corect și că nu merg exact în sens contrar. După vreo douăzeci de minute aud un zgomot de motor venind din spate și zăresc farurile unei mașini apropiindu-se.

Este cursa. Îi fac semn, și șoferul oprește. Lipit de parbrizul mașinii, zăresc la urcare un semn cu „pericol de iradiere”. Scrutez fața conducătorului auto, și îmi dau seama că ăsta nici habar nu are ce reprezintă semnul de

pe afișul pe care și l-a procurat cine știe de pe unde - chiar, de unde și l-ar fi putut achiziționa oare?

În vehicul nu se mai află, în afară de mine, decât câteva persoane scrutând cu ochi goi bezna de dincolo de geamuri. Mașina demarează în trombă. Aerul spart urlă vijelios pe lângă mobilul dezlănțuit.

Luminile urbei se năpustesc către mine, nebune. Și realizez dintr-o dată că *Moara-de-apă* s-a revărsat peste Univers potopind realitatea dureros și feeric, scufundându-mă.

„De ce am plecat!” îmi reproșez. „Ce-am făcut! De ce-am plecat?”

Și înțeleg că, indiferent ce-ar mai urma, nu mă voi mai putea întoarce niciodată *înapoi*. Că nu voi mai putea întoarce niciodată cu mâinile. Roata aceea fantastică. Și că ori de câte ori aș mai veni și re-veni, nu voi mai regăsi niciodată *Moara* (noastră) -*de-apă*, nici satul și sătenii lui, nici pe fata mea mult-iubită, căprioara mea dragă după care (deja!) mi se sfâşie inima, nici izbele acelea fanate, scufundate, nici pe bătrâna cu ce doi mustăcioși ai ei proptiți de gardul de lemn-de-pământ împânzit de rădăcinile adâncului ce le soarbe, nici pe vagabondul filozofant - nici una din acele rătăciri fantasmagorice răvășite printre noi anacronic din plină eteriofanie. Și nici *Mașina* aceea titanică, monstruoasă, prin tenebrele căreia țiuie liliecii. Nava aceea teribilă, urcând scufundându-se icnit, în sensul unui curs de apă colosal. Și nici pe mine.

Cursa gonește spărgând cu vuiet aerul dens și doar pufnetul sincopat al motorului răzbește până la mine prin volbura ce m-a cuprins.

Când pătrundem în oraș, întrezăresc în apa tulbure a vitrinei unui magazin cu luminile stinse oglindirea de-o clipă a vehiculului ultramodern, deformat, apărând asemeni unui angrenaj extrem de complicat: un conglomerat de țevi bunăoară, roți dințate, pistoane,

arbori cotiți, condensatoare ceramice și spire de cablu angrenate unele în altele într-un bloc compact, contorsionat, impresionant de modern și în același timp vechi de când e lumea.

Și, într-o oglindire suprapusă, îmi zăresc figura ștearsă în reflexia geamului tremurând, și-mi spun că am un chip ca răsărit peste timp, călător peste ani, mesager din basmul *Tinerețe fără bătrânețe*, al cărui sens sugerează însă mai degrabă exact pe dos.

„De pe-o zi pe alta îmbătrânesc nu cu săptămânile, ci cu anii”... îmi spun. Și când întorc ochii în stânga, scufundat în fotoliul capitonat de lângă mine, descopăr un bărbat cu mâini groase și aspre care citește dintr-un volum cu antetul Editurii Cartea Românească. Pe copertă deslușesc titlul *Moara de apă*, dar numele autorului e acoperit de degetul cel mare al celui care citește.

REFUZUL
(texte paralele)

I

— Ce e asta? întreabă femeia. Un vis?

Femeia se află în afara conului luminat al veiozei cu abajur, care cerne lumină verzuie, de sticlă, prin globul ei de sibilă profană. Privită dintr-o parte și sub un anumit unghi, înceta să mai fie o lampă oarecare. Imaginația îi acorda în ceasurile de singurătate ale nopților de insomnie încărcătura haotică a unor comparații vagi, imprecise, confuze, - ciupercă uriașă, piept voluminos de femeie de metal, navă decolând vertical sau cupolă răsăriteană - însă alteori cu valori tranzitorii, abstracte. Sau delirante - ochi de foc, pasăre măiastră, dimineață, munte, arbore axis-mundi, sau chiar glugă-de-rasă-monahală-trasă-ca-o-vizieră-peste-un-chip-ce-se-ascunde-(nu în întuneric, ci) *în-*

lumină (!).

Lumina care ascunde! O ascundere în dezvăluire. O dezvăluire ca un văl. O ofertă refuzând.

— Poate că nu e vis. Poate că e o amintire, rostește bărbatul, cu voce baritonală, tragică.

— Amintire? se miră femeia, fără elan. Nu. În nici un caz „amintire”.

— De ce? Ar putea să fie o amintire foarte îndepărtată, din copilărie.

— Chiar dacă ar fi fost așa ceva, sau ar fi avut la origine ceva de genul ăsta, acum nu mai e numai atât, fiindcă s-a încărcat cu valori simbolice suplimentare, pe care nu le avusese mai înainte. Așa cum e acum este cu mult mai mult decât prezintă, fiindcă re-prezintă și semnifică. Și apoi, privind de aici și acum, este ca și când în bol s-ar fi strecurat și ceva din privirea noastră, influenţând realitatea captivă acolo. Înțelegi? Clipa captivă conservată în bulgărul de chihlimbar poartă întipărită într-însa privirea noastră. Copilul de atunci trăiește în perspectiva privirilor noastre. Este o... nu știu cum să-i spun... o paralelă restaurată A DOUA OARĂ, cu SENS (implicat în simpla derulare a faptelor către aici). Este o...

— Parabolă?

— Da. O parabolă... Dar, parcă, și altceva încă. Nu găsesc vorbele cu care să exprim ideea pe care o am în cap.

Femeia scrutează întrebătoare întunericul, în căutarea unui sprijin, a unui semn de înțelegere, dar nici bărbatul nu este prins în conul de lumină intensă, atât de intensă încât lasă orb restul camerei.

În lumină, în lină lumină nu-i decât *bolul de cristal* pe care avalanșa albă se prăbușește sclipitor.

Un bol în care miniaturistul a imortalizat un peisaj de altădată - un colț de lume care a fost și nu va mai fi.

Conținuturi variate: o căsuță de țară, troienită, peste

care se cerne - când răstorni oul de sticlă - o nea albă și îndepărtată de griș mărunt, sau un ochi adânc de mare, între corali printre care se strecoară peștișori de poleială antrenați de curenții provocați de diferența de temperatură între diferitele puncte de pe suprafața sticlei; sau, pur și simplu flori, flori modeste, de câmp, după care sufletul tânjeşte - florile acelea fără pretenții, trecute altădată cu vederea fiindcă îți cădeau sub ochi tot timpul - nu era nevoie să le cauți, ci era suficient să ieși dintre ziduri ca să-ți și pice privirea pe ele, de ieftine ce erau, dar care s-au împuținat, au dispărut din tot mai multe spații cucerite de absența lor, încât n-au mai rămas decât niște rarități, prinse și imortalizate „natur” în cocoloașele transparente pentru ziua când nu vor mai exista deloc în „natură” și, abia atunci, tardiv, li se va resimți lipsa ca o mare pierdere.

Atâtea lucruri au trimis în Cosmos, la bordul stațiilor interstelare, ca simboluri ale Planetei în întâmpinarea eventualelor „civilizații extraterestre” - dar nici un bol cu flori imortalizate... mortal (eventual pe o simbolică plajă în miniatură - din praf de ciment, sau cenușă atomică).

În bolul de sub lumina necruțătoare o veiozei - abia întrezărit - ca la mare înălțime - un drum de țară decupând căldarea lină dintre dealurile submontane, pentru a urca apoi pieptiș panta, spre lumină. În dreapta și în stânga, alternativ, galbenul miriștilor, verdele viilor, maroniul arăturilor proaspete sau roșcatul uscat al păpușoiului cu mălaiul panașelor înfoiate spulberat de vântul leneș al sfârşitului de vară prăbușindu-se-n toamna brumată.

Chiar prin mijlocul șleaului scufundat în praf ca într-o apă uscată, își leorpăie tălpile tenișilor un ţânc blond - să tot aibă un'șpe-doi'șpe ani - îmbrăcat „ca la oraș”, însă în niște hăinuțe tare amărâte - și purtând întipărit pe chip un aer nefericit.

Chinuindu-se să țină pasul cu el, aleargă peste malurile

bolovănoase ale drumului, abia trăgându-şi sufletul, Petre-Slutu', care, deși a-mplinit paișpe, nu-i mai înalt decât capra râioasă care-l urmează peste tot behăind blând, deprinsă a-i mânca din palmă, schilodul ros de boală, căruia nimeni nu-i mai interzice nimic de când doctorii au zis să nu mai ia nici medicamente, că nu mai e nimic de făcut.

— Încă atât de puțină vreme, și iarăși școală, iarăși oraș! exclamă blondu' cu obidă. Ție ce-ți pasă! Ești liber! Nu te trimite nimeni nicăieri! Pentru tine, vacanța asta o să țină veșnic!

— Da, răspunde Slutu’, parcă zâmbind viclean, parcă doar cu un rictus de sforțare, însă *eu o să mor*!

— Și eu o să mor, răspunde blondu’. Toți murim.

— Mă invidiezi? îl întrebă Slutu', cu nedumerire.

Blondu’ nu-i răspunde. După o vreme oftează:

— Pe tine nu te silește nimeni să te scoli cu noaptea-n cap, să înveți pe dinafară lucruri plictisitoare…

— Da, aprobă Slutu', eu n-am nevoie să învăț nimica. Fiindcă ȘTIU TOTUL.

Își trage cu greu respirația și adaugă:

— Un singur lucru nu cunosc. Și o să mor fără să-l aflu. Femeia.

— Nici eu nu știu mai mult decât tine, și nimeni nu-mi garantează că n-o să crăp înainte de-a afla ce și cum, răspunde blondu’. Numai că de mine n-are nimeni milă și mă scoală cu noaptea-n cap să mă trimită la școală, mă ceartă și mă bat când iau note proaste, și, în general, îmi fac viața un adevărat calvar.

Urcă din greu panta, gâfâind sub soarele ce azvârle de dincolo de înălțimile căldării de dealuri ultimele raze.

— Nu vrei să facem schimb de destine? întreabă Slutu’.

Blondu' urcă îndârjit. Când saltă ochii din praful roșu al drumului, deasupra, pe cerul de sticlă albastră și groasă, au și prins a susura primele stele.

— Nu-mi place lumea asta! exclamă. Nu este lumea mea!

— De ce ești nemulțumit? întreabă Petre cu dojană în glasul uzurpat de boală. Eu iubesc lumea! Vreau să trăiesc! snifăie el. O iubesc așa cum e! Și am să mor! Tu o să te duci la școală, urând lumea asta frumoasă, păcătuind împotriva ei cu ura ta - iar eu o să putrezesc. Hai să facem schimb de suflete! Lasă-mă să-mi lipesc gura de gura ta și să-ți suflu-n piept sufletul meu! Vrei? Sufletul tău o să intre atunci în trupul meu, și o să fii *liber*, ca mine...

— Spui prostii! dă blondu' din mână a lehamite.

— Ce-ți pasă! Dacă tot crezi că e o prostie, de ce nu vrei să mă lași să?...

— Lumea asta ar trebui să fie complet altfel! îl întrerupe blondu', brutal, indiferent de suferințele și speranțele absurde ale celuilalt.

— Când o să mor, am să vin în trupul tău, și vom fi acolo doi. Așa am să-ți fac, să te pedepsesc. Nu te temi?

— Ai văzut vreodată orașul?

— Nu. N-am fost nicăieri. Cu boala mea...

— Nici măcar la Craiova? Dar să vezi Bucureştiul! Acolo nu-s ca aici, case împrăștiate, cu lămpi de gaz și ulițe cu praf. Acolo n-au nimic din toate astea...

— Nici ORACA[1]? întreabă Slutu'.

— Nici ORACA. Nu sunt decât foarte multe case mari, de cărămidă, și blocuri - astea-s un fel de case urcate unele peste altele, și cinematografe, și uzine... Străzile sunt fie pietruite, fie asfaltate, și pe ele circulă tot timpul tramvaie și mașini.

— Iar eu o să mor fără să văd nimic din toate astea, se lamentează Slutu'.

— Eu însă aș urca toate casele unele peste altele. Și le-aș face de piatră - le-aș tăia direct din granit! Aș aprinde peste tot lumini strălucitoare. Și eu aș comanda oamenilor, ce și cum să facă. Și ei mi-ar răspunde: „Am înțeles, să

---

[1] Oficiul Regional pentru Achiziționarea și Colectarea Animalelor.

trăiți!” Auzi, Petre! O să fiu o persoană foarte importantă. O să fiu mai important decât președintele cooperativei, care a strigat ieri după noi că o să ne dea pe mâna miliției dacă mai intrăm în via lu’ tata mare, care e acu’ proprietate de stat, și în care n-avem voie să venim să ne jucăm cu capra, că stricăm strugurii.

Mai au doar câţiva pași până să ajungă în vârful dealului.

— Mie îmi place lumea așa cum e, gâfâie Slutu’. N-aș clinti din ea nici un fir de pai. Lasă-mă să trăiesc eu în locul tău! Mă lași? Hai, facem schimb?

Blondu' nu-i răspunde, ci își urmează gândul întrerupt:

— Aș vrea să pot închide ochii acum și să-i deschid peste douăzeci de ani, când o să fiu un belfer. Nu pot să sufăr viața asta a mea de-acum.

— Dă-mi-o mie! se roagă Slutu'. Dă-mi mie ăștia douăzeci de ani pe care tu nu-i vrei!

— Uite, îi explică Blondu’ urcăm dealul ăsta, și în partea cealaltă să coborâm direct peste douăzeci de ani, în viitor, în 1988 să zicem - să fiu deja belfer, să am bani, mașină mică, soție frumoasă; lumea să-și scoată pălăria când trec, femeile să-mi facă ochi dulci, și eu să fiu un tip dur, puțin să-mi pese de dragostea lor - puțin să-mi pese mie de ele! Și toți anii ăștia care abia mă așteaptă să-i trec, toată perioada asta nasoală a vieții mele, să se fi dus deja ca fumul, într-o clipă, ca și când nici n-ar fi fost - dar să fi fost! - dar să nu m-atingă - să-mi amintesc de ea, de supliciul devenirii mele, dar să nu-l fi trăit, ca într-un vis. Îmi place uneori să visez că am murit, dar că nu sunt mort, și că asist la propria mea înmormântare, fiind viu mereu, nemuritor. Adevărul este că nu pot suferi viața asta de mucos și viața care mă așteaptă încă atâta timp de-acum încolo - nu-mi place să fiu „copilandru”, mă calcă pe nervi să fiu „puști”, să-mi zică „ţâcă” toți imbecilii. M-am dat întotdeauna cu câţiva ani mai în vârstă decât sunt. Pentru

că eu trăiesc pentru viitor.

— Dă-mi mie prezentul! se roagă Slutul.

Chiar în clipa aceea depășesc creasta dealului și, când trec dincolo, perspectiva se deschide înainte cât cuprinzi cu ochii: marea de lumini a Capitalei, cu autostrăzile suspendate, bulevardele iluminate de neonul albastru sau mercurul alb și azotul gălbui, canalul cu apele de cerneală. În noaptea care-a izbucnit, Marele Oraș al sfârşitului de veac își înalță impunător clădirile majestuoase, sfidând cu betonul lor cenușiu bolta de sticlă a cerului.

— Facem schimb? strigă Slutu' încă o dată de pe coama dealului, unde-a rămas cu sufletul tăiat, strângându-și cu amândouă mâinile pieptul înfofolit în bulendrele primite de milă. Facem schimb?

Blondu' aleargă la vale. Pașii iuți dislocă nisipul și pietrișul pantei abrupte, năruindu-le în avalanșe scurte-n urmă. Curentul de aer îi flutură părul crescut lung în vacanța asta petrecută singur „la țară”.

— Facem schimb?

— Nu facem nimic! îi strigă, aspru, din fuga nebună.

— De ce? mai răzbește, sau i se pare că mai răzbește până la el tânguiala Slutului.

— Fiindcă-ți miroase gura! îi răspunde fără milă. Miroși a stârv! Mi-e silă de tine!

Zvâcnetul pașilor, dureros, îl poartă năvalnic pe străzile pustii, în noapte. Răsuflarea precipitată și aerul rece îi ard pieptul.

Se oprește în dreptul unei vitrine, pe *6 Martie*[1], și-și potrivește gulerul la palton și nodul cravatei. Își trece mâna prin părul încărunțit la tâmple. Doamne, când am îmbătrânit așa? Când mi-a trecut viața, ca trăită de altul, străin?

---

[1] astăzi Bulevardul Regina Elisabeta.

Îi mai place, încă, să alerge singur, noaptea, pe străzi. Îl cotropește uneori senzația de forță de neînfrânt. Nici că-i pasă de privirile celor care-ntorc nedumeriți capul după bărbatul elegant, în costum negru, de șase mii. Se poate alerga și cu pantofi de cinci foi în picioare, trași la comandă-de-lux! Decența oamenilor serioși? Sobrietatea? Mă fac pe ele! Huo! Ofuscaților!

Urcă scările în fugă, din două-n două. Când „îl apucă”, n-are răbdare să mai aștepte liftul. „Ca apucatul.”

Dă buzna-n apartament.

Veioza, ca un far, lasă restul Universului scufundat în beznă.

— Bună! Ai venit? întreabă domol vocea femeii, de pe undeva, din întuneric.

— Da. Bună, răspunde, scrutând hăul de dincolo de fluidul alb, revărsându-se de nepătruns de sub gluga abajurului veiozei.

Singurul lucru pe care-l scoate lumina ei din oceanul de noapte al camerei este bolul de sticlă de pe măsuța de toaletă de dedesubt.

Nevastă-mea nu mai rostește nici o vorbă, în așteptare. Tac și eu, neclintit, scufundat, cu mâinile-n buzunare, îmi pipăi doar, cu vârful limbii, gingiile umflate de parodontoză. Când deschid gura, percep halena pe care-o urăsc că pe-un alt eu, străin și dușmănos, strecurat în mine fără de voie.

— Ce e asta? Un vis? mă întreabă vocea femeii nevăzute.

Cred că se referă la bolul de sticlă de pe noptieră.

Nu știu ce să-i răspund. Îmi descleștez cu greu fălcile îndurerate și-i spun că poate nu-i vis, ci chiar de-a binelea o amintire, foarte îndepărtată, eventual din copilărie.

II

1. Iarna foarte aspră a început din noiembrie. Ploile lungi s-au transformat în lapoviță, apoi a început să ningă și, sub stratul de zăpadă, străzile, care nici nu mai avuseseră vreme să se usuce, s-au acoperit cu polei.

Roțile mașinilor patinează îndelung, și în loc de două-trei minute e nevoie și de câte-un sfert de oră la fiecare stație.

În dimineața întunecată, oamenii ursuzi îl beștelesc pe șofer:

— Dacă nu e-n stare, de ce n-a rămas dracului la coada sapei?

— Hai, dom'ne, dă-i bice că întârziem pe la servicii, că la noi nu merge ca la ITB, să venim și câte-o oră mai târziu!

O voce mică încearcă să țină partea hulitei întreprinderi și să potolească spiritele - ce vină are săracu’ șofer că-i lunecuș? - dar un ins cu haină de piele, supărat rău, se întoarce spre aschimodie (un ăla mic și amărât, nebărbierit și cu palton jerpelit!) și-l întreabă ca la interogatoriu:

— Tu unde lucrezi?

— Și eu sunt tot șofer… începe celălalt.

Iar pasagerul, edificat, mârâie un:

— Aha!, și dă din mână a lehamite.

Pe băltoaca înghețată din fața cimitirului de la Sălăjan mașina pierde douăzeci de minute până să prindă iar teren ferm sub roți.

— Cum le-a dat ăstora drumul fără lanțuri antiderapante? se răstesc călătorii la pricăjitul neras, ăla de-a făcut tâmpenia să se demaște singur și nesilit de nimeni că e și el șofer.

Dar amărâtul nu mai răspunde nimic, smiorcăindu-și gripa și dârdâind în gulerul ridicat.

2. În subsolul centralei termice s-a strecurat o pisică. A

intrat de pe la lăzile de gunoi, unde s-au pripășit mai multe încă din toamna trecută.

Aceasta, urmând meandrele galeriilor săpate de șobolani, a ajuns în centrală, unde s-a aciuat pe țevile calde. Picotește acolo toată ziua.

Țevile sunt înalte și n-o zărești decât ceva mai de la distanță, și doar dacă o cauți cu privirea, uitându-te după ea în mod special.

Este o pisică agilă ca o fiară. Iar după ce electricianul de la întreținere i-a fript o carboavă cu clăboanța lui cât o lopată, pisica-subsolurilor nu se mai încrede în nimeni, și degeaba ai încerca s-o chemi tu „Pis-pis”, că ea dispare imediat în hăul încurcăturii-de-mațe al țevilor gâlgâind printre pompele huruind fără încetare.

Doar când rămâne singură, sau când crede că a rămas singură, miorlăitul ei solitar umple spațiul amplu, iluminat economic.

Miaună să-și alunge urâtul.

3. Și-a petrecut în întunericul jilav întreaga iarnă, departe de frigul tăios care n-a mai lăsat, până prin martie, să se dizolve sticla lucie a poleiului, ascunzându-l numai, succesiv, sub mai multe straturi firave de zăpadă, pe care sau o spulbera primul vânt mai tare, sau, după câte-o zi mai dulce care-o transforma în apă, când da iar înghețul, peste noapte, sporea poleiul cu încă un strat.

Pisica s-a tot pitulat prin subsol, ferindu-se, ipohondră, de oameni până când neîncrederea i-a cuprins întreaga viață, determinând-o să-i evite cu suspiciune atât pe cei care încercau s-o gonească din acest refugiu de căldură și întuneric - insula de securitate în care se pripășise, cât și pe cei ce încercau să și-o apropie, într-un gest umanitar (sau poate pur și simplu interesat, în felul lui interesat - ca să evite, cu o mângâiere care nu costă nimic, neplăcerile la care s-ar fi ajuns dacă ar fi înnebunit, săraca, pe-acolo, tot

de una singură, mereu - cât ar fi fost ea de pisică).

De mâncarea lăsată de zugrăvițe, care-și au atelierul chiar după ușa de intrare în stație, nici nu s-a atins, circumspectă.

Ziua, nu era de zărit pe nicăieri - o tândălea pe și printre țevile de abur - dar probabil că noaptea se strecura ea pe vreundeva până la lăzile cu gunoi din curtea interioară, să se „aprovizioneze”.

Spre iritarea laborantei de la tratarea apei, își făcea nevoile pe sacii cu sare pentru regenerarea filtrelor de dedurizare. Din când în când i se zăreau urmele lăbuțelor și prin praful de var de clor căzut pe lângă butoaiele pentru dezinfecție. Întrucât, ca orice pisică, se poate presupune că și aceasta își lingea labele, este de-a mirărilea că n-a crăpat, intoxicată - clorul este consemnat ca o otravă destul de activă în cantități mai mari de 0,7ml ‰.

Supraviețuia. Privită de la distanță, părea s-o ducă încă. Doar că slăbise, iar mișcările îi deveniseră moi și lente - probabil în urma adaptării la condițiile specifice „habitatului”, unde era silită să se strecoare mereu printre piese grele de metal, cu muchii și vârfuri ascuțite, capabile să zgârie și rănească de peste tot cu ușurință, sau, cine știe, poate ca urmare a otrăvirii din ce în ce mai cronice cu clor.

Blana, altădată albă, se impregnase de rugină. Devitaminizată (sau degradată de clor - tot de clor!), devenise cenușie. Iar de la câtă sare băgase-n ea, concura, probabil, la titlul de, dacă nu *cea-mai-curată* pisică din lume, oricum, în mod cert *cea-mai-dezinfectată*.

Și mai căpătase o caracteristică stranie pentru pisici: nu se mai temea de apă, ca orice pisică normală - știut fiind că felinele sunt îndeobște acvofobe din cauza deschiderii urechii interne spre laringe, conformație anatomică bizară care le slujește când e vorba de performanțele de

ventrilogi, dar le și pedepsește cu moartea orice încercare de a-și scufunda capul sub apă, bază pentru o antipatie preconcepută față de mediul lichid.

Dar aici apa era caldă și, oricum, nu te puteai feri de ea nicăieri: peste tot era udeală și, de două ori pe zi, când erau spălate filtrele, subsolul era inundat în întregime de-o palmă două de apă. În astfel de cazuri pisica putea fi zărită trecând fără inhibiții prin apa clipocindu-i până la piept, cu botul ridicat în sus, înotând într-un mod specific pisicesc.

N-a pățit nimic de la îmbăiatul repetat. Poate doar că blana și-a pierdut luciul din pricina avitaminozei A și D - după câte am putut observa eu, toate pisicile puse în condiții similare de „subsol” au pățit la fel.

Probabil că până la urmă ar fi făcut totuși tuberculoză. Dar n-a mai apucat.

4. Primăvara a venit târziu, însă s-a prăbușit brusc peste orașul în reconstrucție. Pe la începutul lunii mai, erau încă temperaturi sub zero, pentru ca, pe la mijlocul lunii, să dea căldură și florile să izbucnească de pretutindeni, într-o euforie delirantă.

Pisica, dispărută o vreme, a reapărut în hrubele de deasupra butoaielor de clor, cu doi mâţi după ea. Când lipsea, pisoii mieunau sfâşietor.

Erau, prin tradiție, și mai sperioși - două adevărate sălbăticiuni imposibil de atins cu mâna ori de convins să ia din mâncarea lăsată special pentru ei prin locurile unde fuseseră întrezăriți o clipă, înainte de a se fofila în întuneric.

Este drept însă că, de când cu pisicile astea, dispăruseră șobolanii, care înainte vreme nu mai pridideam de ei, ca în orice oraș mare.

5. Apoi, începând dintr-o bună zi, n-am mai văzut-o pe pisica-mamă. Sau și-a părăsit progeniturile, considerându-

le suficient de mature cât să se descurce singure, sau a murit de clor, sau s-o fi otrăvit cu otrăvurile pentru șobolani, împrăștiate din abundență peste tot de cei de la deratizare.

Oricum, fapt e că pisica n-a mai apărut, lăsându-şi puii în subsol fără a-i fi învățat și secretul ieșirii, așa încât, după câteva zile în care micuții s-au mai hârjonit între ei, nepăsători, subsolul s-a umplut de mieunatul lor exasperant. În următoarele două săptămâni, foamea avea să-i transforme în adevărate umbre vii.

6. Oamenii sunt necruțători față de divinitățile căzute în dizgrație, față de divinitățile care au făcut „greșeala” să-și demistifice tainele. Cândva, în vechiul Egipt, felinele erau considerate zeițe. Ale ciumei și morții - dar zeițe temute și adorate. Poate chiar strămoșilor vagaboandelor din subsol li se aduseseră ofrande în templele faraonilor.

„Popularizate” și depreciate prin banalizare, au fost folosite, cu un inel de metal prins de zgardă în jurul beregatei, la prinsul păsărilor, de vânătorii-cu-pisica, poate singurii oameni cu adevărat liberi din Imperiu, derbedei vânturându-se prin Delta hiper-populată a marelui Happy, a fericitului Happy, unde milioane de sclavi își dădeau duhul să edifice morminte peste veac oamenilor-zei-întruchipați-pe-pământ.

Pe vremea aceea, încă, a ucide o pisică era socotit crimă - să nu uităm că Egiptul suferea de boala tuturor aglomerațiilor: șobolanii.

De la zeiță la vrăjitoare, pisica a trecut de-a lungul mileniilor prin toate ipostazele posibile. Și a eșuat în subsolul centralei termice.

7. Nu mai este loc pe lume pentru pisici.

Rămași orfani, pisoiașul și pisicuța s-au jigărit până n-a mai rămas din ei decât pielea și osul. Dar s-au păstrat la fel

de sălbatici, de liberi.

Cum să ai milă de cineva care nu ți-o cerșește? Unei cotarle care se gudură pe lângă tine, mai că te trage inima să-i arunci resturile mesei, dar unui animal care te refuză - să se descurce!

8. Motănelul era mai drăguț: tărcat, vioi, ceva mai puțin sperios decât pisicuța, care arăta ca o sorcovă: în patru culori, cu o figură frenetică și obtuză, exprimând o spaimă atavică față de orice altă prezență în afara fratelui ei (faraoanca!).

Atunci când se juca însă cu el, fizionomia i se schimba complet. Asociabilitatea uzuală se transforma în agresivitate, spaima era înlocuită de o violență neobișnuit de activă, iar ochii galbeni licăreau în întunericul halei ca ochii unui gatopard. Mișcările fulgerătoare trezeau amintirea strămoșilor uriași care populaseră cândva junglele cuaternare.

Un animal liber, puternic și rău, rătăcit printre dalele de ciment ale mausoleului de neînțeles al orașului oamenilor.

Își tiraniza fratele, mult mai arătos ca ea, cu o lipsă de milă aproape omenească.

O pisicuța în patru culori (cenușiu, alb, maron închis și galben) și un motănel tărcat. Cine ar fi putut agrea asemenea golani jegoşi, asemenea intruși fără scăpare între hotarele unei civilizații a curățeniei și disciplinei?

9 Stăteam, ca de obicei, în laborator, cu ușa deschisă și citeam. În prag s-a ițit mai întâi un cap cu urechi ciulite și ochi rotunzi, aproape inteligenți. Motănelul. Apoi figura tembelă, lipsită de orice expresie, de orice feminitate, de orice... pisicitate, a surorii celei rele, care mă agasa. Mi-a trecut prin minte că, dacă n-aș fi stat la bloc și dacă el n-ar fi fost atât de fricos și pricăjit, l-aș fi adoptat pe motănel, care nu era urât deloc. Numai că eu stabilisem cu nevastă-

mea să ne luăm o pisică de angora, din care am mai avut cândva una și știam că sunt foarte curate și simțite - nu ca pisicile ordinare. Angora noastră pe care o avuseserăm mânca și cerea afară o singură dată pe zi, în restul timpului petrecându-și viața liniștit, dormitând pe fotoliu când nu o încurajam noi să se fandosească s-o mângâiem. Dar s-a înhăitat cu un motan vagabond care ne-a miorlăit pe sub geam până când a fugit cu el, și dusă a fost câteva zile. Într-o noapte, când am auzit-o miorlăind, am scăpat-o dintr-o ambuscadă motănească - o încolțiseră vreo trei balaoacheși și-o hărtăneau îngrozitor. Dar după câteva zile pe care le-a petrecut, cuminte, la casa noastră părintească (adoptivă), a dispărut iar, de astă dată fără să se mai întoarcă. Poate că a omorât-o și pe ea un vecin care făcea crize când vedea câini sau pisici, și alerga de nebun după bietele viețuitoare să le izbească cu bocancul. Odată, când se pripășise în holul blocului un cățeluș, l-am surprins maltratându-l. Ce să-i faci, așa sunt câte unii, rămân până (prea) târziu cu instinctele puerile de a rupe aripile fluturilor - și o fi și ăsta un germene de curiozitate științifică...

Eu consider că omul trebuie să protejeze animalele, care cu cât sunt mai sus pe scara evoluției, cu atât mai multă grijă merită. Există chiar și un calcul ecologic care justifică o atare mentalitate: legea constanței materiei organice circulabile pe glob. Iar ceea ce nu este superior organizat, colcăie în forme inferioare de viață, cu mult mai periculoase pentru noi, vârful piramidei evoluției. Masa vie stabilizată într-un câine sau într-o pisică înseamnă milioane și miliarde de viermi mai puțin pe lume, infinități de bacterii ratate pentru șansă, sau infinități de infinități de virusuri care nu vor mai fi. Partea superioară a scării ecologice reprezintă „gunoierii” imperiului uman. Stabilizatorii degringoladei biologice. Cărămizile Ordinii.

Însă cum ar fi reacționat nevastă-mea dacă, în loc de

angora așteptată, aș fi dat buluc în casă cu pisoiul ăsta nenorocit la subsuoară?

10. Avusesem câteva recuperări de luat. Când m-am reîntors la lucru, colega-mi spune că motănelul a murit.

— „Cum?” o întreb, destul de indiferent.

— S-a înecat... Nu știu amănunte.

Este posibil să se fi și înecat: s-o fi speriat de cineva, o fi intrat pe vreun canal, și când a fost de s-a inundat subsolul la spălarea filtrelor l-o fi potopit apa.

Dar eu îmi suspectez câţiva dintre colegi că i-au făcut de petrecanie, că nu priveau cu ochi deloc binevoitori cele două jivine.

Sau poate că, înfometată, pisicuța cea tembelă și-o fi sacrificat fratele într-o fratricidă luptă pentru existență.

11. Rămasă singură, vagaboanda s-a sălbăticit și mai rău. Căpiată de solitudine și foame, miorlăia îngrozitor în spațiul larg, care răsuna întunecat de jalea ei fără sfârşit.

Un coleg, mecanic la altă secție, a încercat să prindă fiara, dar nu a reușit. I-a tras doar un șut în fund, sau a călcat pe ea, nu știu exact cum a procedat, dar urmarea a fost că animalul, storcoșit, târându-şi labele posterioare, și-a sporit și mai abitir mieuneala și a devenit și mai circumspect față de orice încercare de apropiere.

12. Am un moment liber. Stau lungit în fotoliul recondiționat din laborator și încerc să citesc ziarul. Dar gândurile mi se risipesc, confuze.

Așa suntem și noi. Cândva, cineva ne-a tras un șut, ne-a lovit un tată, o mamă, un frate. Și noi rămânem deodată suspicioși. Nu mai avem nici o încredere în mâinile întinse și în pis-pis-pis-urile amăgitoare, nu ne așteptăm din partea celorlalți decât la curse întinse. Fiindcă, iată, cândva, cineva ne-a chemat pis-pis doar ca să ne tragă un șut în fund de să ne năruie toate pe dinăuntru și să ne

storcoșească măruntaiele și labele dindărăt. Ne târâm ca *Leoaica Rănită* a vechilor babilonieni cu labele anchilozate prin valea unei lumi fără orizont ca o hrubă, ca o capcană în care ne-a împins foamea și frigul unei ierni deosebit de aspre.

III

Am adormit și am visat o secvență îndepărtată, din copilărie. Am visat, sau mi-am amintit ca-ntr-o pâlpâire de vis, printre pleoape...

1. Toamna se apropia grăbită. Ultimele zile de august.

Am dat peste cap dintr-o suflare cana cu lapte de capră de la tușa Constanța, pe care mama-mare mi-o lăsase pe masă înainte de a pleca la cooperativă, și întrucât Măriuca, vecina din curtea din față, nu a răspuns chemărilor mele insistenţe, am trecut în grădina din spatele casei unde, ciucindu-mă printre păpușoii uscați, foșnind scheletic, m-am strecurat până la vișinul din fundul curții, aproape dărâmat de rod astă-vară, în care îmi luasem obiceiul să stau să cuget când *aveam probleme*.

În clipa de față nu se putea spune că aveam chiar probleme, dar mă plictiseam teribil: Monică era de negăsit, iar Măriuca se pierduse în neagra veșnicie (tocmai azi! când mă hotărâsem eu să dau curs avansurilor ei repetate, fiindcă de obicei ea venea la poartă la noi să clănțăne zăvorul, iar eu mă feream de ea - fiindcă nu-mi plăcea Măriuca - era prea *directă* în avansurile ei - mă speria; și mai mi-era și nu-știu-cum, că prea se făleau cu succesele la ea toți băieții „din deal” - adică din acea parte a satului în care hălăduia și „familia mea” - mama mare, săraca, și

umbra lui tata; dar vacanța era pe sfârşite, și eu îmi luasem inima-n dinți să las mofturile.

Stăteam în vișin și mă gândeam ce să fac și cum să fac cu Măriuca - mai erau doar două zile, după care trebuia să iau drumul orașului - acasă, la mama, la școală, la viața cu îndatoriri și obligații. Ucenic, „Sclavule”, cum ne adresăm între noi, unii altora, golănașii între care mă-nvârteam de când divorțaseră ai mei, și mai ales de când dispăruse tata atât de brusc de nici nu mai aveam voie să discut despre el.

Nici o vișină nu mai rămăsese în vișin - nici o vișină și, de la atâta cățărat mâţesc al meu, nici o frunză pe crengile cu pieliță roșie, lucioasă - crengi lăsate trist în jos, ca brațele cuiva care mi-ar fi zis: „Ce să-ți fac, dragul meu? Asta e! Trăim o lume nouă, și dacă n-ai dat ghes când ți-a întins mâna ea, acum stai aici «în vișin», singur, și gândeşte-te cât de mult-mai-plăcut ar fi fost să te plimbi cu Măriuca-îmbujorată la pădure, chiar dacă nu-ți place de părul ei roșcat și fața lătăreață de țărăncuță-țărăncuță.”

— Ce faci, bă, acolo! mă strigă din spatele gardului de sârmă-ghimpată Petrică Slutu’.

Petrică e de-o vârstă cu mine, dar, de cocoșat ce e, nu-mi ajunge decât până la șold. E infirm din naștere, săracu'. Umblă zvonu că are o gaură-n spate până-n plămân.

— Mă gândesc, îi răspund eu din vișin.

— Mai bine vino să fumăm împreună o țigare! mă îndeamnă Petrică.

Mă duc, nu-l pot răni refuzându-l. Cum să-i spun că-mi fac silă mâinile lui negre?

Mama-mare mi-a interzis să mai vorbesc cu el - să nu mă molipsesc și să mor.

— Doctorii zic că n-o mai duc mult, rânjeşte la mine Petre Slutu’ cu dinții răriți și măcinați. Na!

Îmi întinde chiștocul îmbăloșat să trag și eu.

— Nu, mulțumesc, răspund eu. Nu fumez.

— Ce, mă, ți-e silă? Ți-e să nu te molipsești?

— Nu, răspund, și iau chiștocul să trag un fum de plumb.

— Așa, mă! rânjeşte Petre. Bravo! Și când o să auzi că am dat în primire, să dai un acatist pentru prietenul tău Petre. Eu n-o să mai fiu atunci. Dar o să te văd din cer, o să te văd și o să te aud, și o să-ți mulțumesc pentru acatist, așa cum și tu îmi mulțumești pentru fumul ăsta, pe lumea asta.

Tac și-l ascult, tărșindu-mi sandalele prin praful lumii în care mă zbat, captiv. Fac în minte calculul că, dacă ăsta, bolnav de la naștere de boala lui, a dus-o până la 14 ani, eu o s-o mai duc încă 14, deci pe la 28, să zicem 30, ceea ce tot e mai bine decât să crapi la 14, ca ăsta, cu toate că eu am avut peritonită la 4 ani și doctorii mi-au zis că mă curăț.

Ieșim prin portița curții din spate și tăiem maidanul până la Drum. După Slut s-a luat capra râioasă, care-l urmează, fidelă, și ieșim la drumul dintre vii. Acolo, încâlcind proprietatea de stat, mâncam tămâioşi negri, întinși pe spate la umbra butucilor înalți, și vorbim despre femei.

— Îți dai seama, mă, ce mișto trebuie să fie să poți să strângi în brațe o femeie? mă-ntreabă Slutu’ scrutându-mă cu ochi vicleni și răi.

Când rămânem singuri, numai noi doi, Slutu' mă privește altfel decât când sunt și oameni mari de față, și când își preface căutătura ochilor, sau și-o ascunde, lăsându-și pleoapele încercănate.

— Tu o să afli cum e femeia, dar eu o să mor, mă, și n-o să știu niciodată!

Totul e absurd. Tac. Mă simt prost.

— Nu mă interesează femeile, îi răspund lui Petre, ca să-l liniștesc

— Taci! îmi ordonă el, închizând ochii căprii și stupizi ca ai caprei. Trebuie să fie grozav! Când o să te-nsori să te

gândeşti și la mine nițel! Îmi promiți că o să-ți amintești de mine?

— Da, îi răspund eu, apatic.

— Voi nici nu vă dați seama cât sufăr eu! strigă Slutu'. Cândva, o să suferi și tu așa!

— Ba nu! nu mă învoiesc eu. Eu n-o să sufăr așa!

Inima îmi bate speriată.

— Ba da! râde el urât. Te-am molipsit.

— Ba nu! zic. Eu nu pot fi molipsit. Fiindcă sunt curat (rostesc cu încredere, ca și când siguranța ar reprezenta o pavăză împotriva bolii și morții). Am fost cu bunica și m-am spovedit.

Petre râde rău și spune dând din cap:

— Ba o să te îmbolnăvești și tu, ca mine, și n-o să te scape nici un Dumnezeu, nici un popă, nici un doctor, așa cum nu m-au scăpat nici pe mine, oricât m-am rugat de ei.

— Fiindcă ești rău, și nu te-ai rugat din tot sufletul!

Petre râde și-mi șuieră:

— Atunci roagă-te tu și pentru mine!

— O să mă rog, îi răspund în șoaptă.

— Atunci lasă-mă să te și îmbrățișez! se strânge el de piciorul meu, pipăindu-mă cu mâinile murdare și cleioase. Lasă-mă să te sărut!

— Vezi-ți de treabă! mă smucesc, scârbit.

— De ce? mă tachinează el, sau crede că mă tachinează. Ți-e frică să n-o iei de la mine?

— Nu. Nu mi-e frică, răspund, gândindu-mă la farfuria cu ciorbă pe care aproape că mă silise s-o mănânc, într-o zi.

— Da' de ce?

— Fiindcă nu-i frumos. Ai mei m-au învățat că bărbații nu se mângâie între ei.

— Da’ ce, eu sunt bărbat? Mă, eu sunt Petre! strigă el peste dealurile de vii ale Olteniei.

Capra behăie și-o ia la fugă, iar eu privesc după gnomul

care țopăie prin iarba înaltă ca o viețuitoare nefirească, din altă lume, împuțită și altmintrelea.

De poimâine, toate acestea nu vor mai exista, ci, din nou, școală, caiete, probleme de matematică, discuții despre bani - și parcă ar fi mai bine să mor cu Slutu' odată, aici. Cel care are curajul să-și ia pe umeri boala și suferința e liber! Scapă de școli - el nu mai are ce fi învățat de nimeni - fiindcă *el știe* (așa mi-a spus mie Slutu' - și Slutu' nu mă putea minți - până-n iarnă, cel târziu, era gata, și oamenii nu mint înaintea morții).

*

După masă, soțul fostei servitoare, pe care mama-mare o împroprietărise, m-a luat cu el la meci. Am trecut împreună să-l „săltăm" și pe fra-su, întors proaspăt „tocmai de la Turnu'". În timp ce noi l-am așteptat să se-mbrace și bărbierească, el ne-a povestit de-o fată pe care-o avea acolo, la Turnu', care are-n el încredere ca nimeni alta, și-l iubește nemaipomenit.

Mergem la meci tustrei. În tribună e mai răcoare decât pe deal, și-i și umezeală; lemnul e îmbibat cu apă.

În pauză ne ducem să bem o bere, la bufetul de lângă stadion.

Și acolo... *O ZĂRESC*! Este nemaipomenită! Blondă, cu cosițe lungi - deși nu-i decât o copilă - nu poate avea mai mult de 10-11 ani, în fustă albă, curată, pură... cu ochi verzi, de gheață - simt că o iubesc, că am iubit-o dintotdeauna, că ea a fost, este și va fi Primejdia vieții mele.

— Cine-i fata aia? îl întreb pe Mitică.

Mitică privește încotro-i arăt - către fata pe care-o ține de mână un tip cu un cap ca de mort, alb la față și cu ochii afundați în orbite - un bărbat ofilit, blond, lins, înțolit în haină de piele și cu o șapcă neagră de vinilin trasă pe-o

sprânceană - și Mitică, încruntat, mă smucește înapoi în îmbulzeala oamenilor:

— Taci dracului!

— Cine e? îl întreb.

— Vezi-ți de treabă! mârâie Mitică. Aia nu-i de tine!

— Dar „a cui” e?

— A lu' Dracu'! mă repede el, iritat. Ți-am zis să-ți vezi de treabă, da sau nu?

*

Începe repriza a doua, și eu, tot cu ochii după blonda cu priviri de apă verde - îmi agăț pantalonii „buni” (deși scurți, erau pantalonii mei „buni”, făcuți de nea Vasile, croitorul din sat, din materialul unui costum al lu' bunicu). Stofa moale, pufoasă, se prinde într-un cui ieșit asasin din lemnul putred al tribunei. Materialul fin se sfâşie. Chiar în fund. Cei din jurul meu izbucnesc în râs. Toată lumea râde de mine. Tot stadionul. Și nea Iovan, extrema dreaptă - blondul cel creț și zgubilitic, care-a dat un gol cum nici la meciurile din București n-am mai văzut! și care, pe maidan la noi, juca-n echipa „mea”.

Toată lumea a râs de mine.

Doar blonda și-a întors către mine ghețurile ochilor, cu un aer suveran, dezamăgită probabil de cel cu care schimbase priviri mai bine de jumătate de repriză, peste marea de capete a spectatorilor unui sat oltenesc, în care tatăl ei fusese detașat.

*

Am ajuns acasă cu lacrimi în ochi. Și, după ce m-am schimbat de pantalonii ghinioniști, am ieșit pe treptele de piatră ale pridvorului înalt, calde încă, strângând cu mâini moi la piept mâța pufoasă ai cărei ochi sticleau verzi în

înserare.
Inutil am căutat-o pe blonda mea prin tot satul. În ultima seară, l-am sfidat pe Mitică:
— Mi-ai zis că, după datină, tot satul ăsta-i al meu.
— Da, confirmă Mitică, așa am spus. Dar ăștia nu-s din sat.
— Și ce căutau aici?
— Pe dracu'! izbucnește Mitică, furios. N-ai vrea tu să-ți vezi de treabă? De ce nu te duci tu, mai bine, să te joci cu Măriuca?

*

În după-masa în care a trebuit să plec, am mai trecut o dată prin grădină, să-mi iau rămas bun de la locurile în care-mi petrecusem patru luni libere, o vară fericită și absurdă a vieții mele de rege absolut, deghizat în elev prost.
Mi-a părut mult mai mică grădina. Fie că mai crescusem eu, fie că Spațiul lumii se „destupase” după tăierea păpușoiului.
— Pleci? m-a întrebat Măriuca.
— Da, i-am răspuns fără ecou.
— Mă lași să te pup?
— Nu.
Ea m-a pupat totuși. Am strâns-o-n brațe. Și l-am zărit, departe, dincolo de gardul de sârmă ghimpată, pe Petre Slutu' rânjind cu gura până la urechi.
M-am smuls din îmbrățișarea caldă a Măriucăi și-am tras, tremurând de nervi, un șut într-unul dintre cioturile de cucuruz de pe jos. O așchie desprinsă mi s-a înfipt în degetul mic - și a cangrenat acolo în lunile care-au urmat, până către Crăciun, când, cu ocazia scrisorii de la mama-mare în care, printre altele, îmi pomenea și de moartea prietenului meu Petre Slutu', mi s-a spart și buba și-am

putut extrage de-acolo o așchie uluitor de lungă, o dată cu care s-a vărsat din mine și spaima de moarte care mă cuprinsese după „contaminarea” Slutului.

El era mort, de-acum, iar eu, frumos și sănătos, viu și mai dornic de viață ca oricând.

Nu mai știu dacă am aprins vreo lumânare pentru prietenul meu, care-a încercat să mă otrăvească cu boala lui și să se strecoare cu sufletul lui greu în trupul meu curat. Dar am plecat din sat fără s-o mai zăresc pe blonda aceea - fetița care mi-a frânt inima și pentru care aș fi dat, fără să crâcnesc, „partea mea de moștenire” la un sat care-și luase destinul în propriile mâini.

2. Și simt dintr-o dată că așa nu se mai poate! Mă învoiesc jumătate de oră și mă duc la alimentara de vizavi, de unde cumpăr o sută de grame de salam. Mă întorc în subsol. Pun salamul în zona pe unde-și face veacul mortăciunea-vie mieunătoare și mă retrag strategic în laborator. După vreo jumătate de oră ies să văd dacă a mâncat și, într-adevăr, bucățile de salam au dispărut.

Pentru o vreme, s-a isprăvit cu jalnicele miorlăieli.

Treptat-treptat s-a deprins cu mine. Renunț fără rețineri la micul meu dejun de la ora zece ca să-i cumpăr ei salam, tobă, pește sau ce mai găsesc. Mai bine să flămânzesc decât să mă-nnebunească de mieunaturi.

Când îi dau să mănânce, mă apropii, zi de zi, cu câte un pas de ea.

Constat că nu-i plac mâncărurile grase. Se ferește de grăsime cu silă. De ce oare? Presupun că, tăvălită prin praf de clor cum e, dacă s-ar îngăla cu grăsime, amestecul păstos nu s-ar mai curăța cu apă.

Zilele au trecut. Acum, când îi dau să mănânce, mă lasă s-o ating, ca din greșeală. Uneori cu cotul, alteori cu poala

hainei. Până la urmă, înainte de masă se lasă mângâiată de-a binelea.

Mâna moale - infinit mai gingașă decât pereții de care se freca alintându-se - îi stârneşte fiori necunoscuți. Mâna nu „agață” cu zgrunțuri, ca asperitățile zidului, plin de smocuri de pufi de blană în locurile unde obișnuiește să se alinte cu predilecție. Mâna e caldă, dulce. Mâna știe să mângâie cu tandrețe, sub bărbie.

Oameni sau animale, avem nevoie de tandrețe, asemeni unor bureți veșnic avizi de mângâieri și afecțiune. Singurătatea ne îngrozește. Lipsa mângâierilor ne asprește și înrăiește. „Sălbăticia” nu este altceva decât urmarea absenței unei mâini blânde, numai pentru noi, care să ne dea asigurarea că nu suntem singuri, rătăciți într-un labirint universal de metal și piatră ascuțite, huruind înghețat.

*

O mângâi sub barbă și între urechi, și ea toarce frenetic și lasă bale: mângâierile mele i s-au asociat reflex în minte cu ideea de mâncare, așa că ori de câte ori o mângâi salivează în așteptarea mâncării.

Dacă încerc să mă apropii de ea fără să respect ritualul *mesei-cu-mângâială*, fuge și mă scuipă ca o idioată. Conexiunea din mintea ei mă amuză, este ca și când MIE mi-ar face hatârul că se lasă mângâiată, iar eu i-aș da să mănânce drept răsplată. Ea crede probabil că sunt ahtiat s-o mângâi pe spinarea costelivă, să-mi trec mâna prin blana hărtănită, și așteaptă, sigură pe ea și trufașă în urâţenia ei ca de frumusețe, s-o răsplătesc de fiecare dată pentru faptul că mă lasă să-i produc plăcere, mângâind-o.

*

Dar oare numai ea e bolnavă de aroganța iluziei ăsteia? Numai ea așteaptă răsplată pentru concesionarea dreptului de a se constitui în obiectul milei celorlalți?

Ea nu știe că după fiecare porție de... „tandrețe” (cumpărată) cu ea, nu știu cum să mă duc mai degrabă să mă spăl pe mâini, scârbit de apropierea ei.

Dar - bine măcar că nu mai miaună!

3. Oare dăm cont pentru toate greșelile noastre mai vechi? Trăim într-un Univers guvernat de Legea Compensației șanselor - ca-n modelul moral chinez antic? Un Drum peste spații și timpi, în care avem de ispășit, mai devreme sau mai târziu, toate faptele săvârşite de ființa noastră (fie corporală, fie Istorică)?

Soarta mă adusese față-n față cu pisicuța asta nenorocită, maltratată de altcineva, și eu trebuia să-i alin suferințele și s-o suport în urâţenia și stupizenia ei, fiindcă în tinerețe trăsesem și eu un șut, ca un imbecil ce fusesem, unui alt mit jigărit, într-o inutilitate și un nonsens absolute... specific umane. Oare zeița pisicilor, Sekhmet a egiptenilor, îmi oferise cu acest prilej târziu obiectul ispașei mele pentru a mă împăca, încă din viața asta, cu Ea?

Sekhmet sau ne-Sekhmet, în realitatea fizică sau numai în conștiința mea, eu trebuia să mă împac cu mine, cu propriile mele mustrări de conștiință, să îngrop în pisicuța asta orfană mitul schilod pe care-l lăsasem cândva mieunând jalnic pe străzile unei stațiuni de agrement de pe litoral. Și, deși Oscar Wilde, prin gura lui Dorian Gray, ne asigură că pe lume nu există nici un Dumnezeu care să pedepsească vinele și să răzbune nedreptățile, ci numai oameni tari, și oameni slabi care se-mpiedică și se împotmolesc în toate fleacurile - eu m-am consolat de multă vreme cu gândul că fac parte din această a doua categorie, și chiar dacă zeii răzbunării n-ar fi să subziste

decât în imaginația și spiritul meu moral, asta nu mă absolvă cu nimic de eriniile lor răscolitoare. Pentru mine, epoca în care viețuiesc este vremea când nu vor mai da socoteală copiii pentru nedreptățile părinților, ci timpul când cine va mânca aguridă, i se vor strepezi dinții.

Mi-am definitivat punctul de vedere și m-am convins de acest adevăr privind la istoria familiilor mele. Mă trag dintr-o casă compozită și sunt mândru de asta. Niște Romeo și Julieta anonimi, din diferite caste și neamuri, își împletesc destinele în amalgamul năucitor al ființei mele.

Eu de care aparțin? De cine țin? De toți!

4. Bine hrănită, pisica ispașei mele nici nu mai era atât de jigărită și jalnică. Blana i se îndesise și lungise. Acum arăta de-a dreptul pufoasă și bufleie.

Când mă vedea, mieuna la mine insistent, aşteptând s-o mângâi și să-i dau să mănânce. Din trecuta zdrobeală a șalelor doar că rămăsese nițel mai plată în partea dinapoi, amintind, prin poziția picioarelor din spate, de o broască.

Venea în calea mea și se-ntorcea cu zgaibaracele în sus, s-o mângâi. Se alinta ca o toantă ce era, întinzându-și labele din urmă ca pe o apăsare pe care-ar fi tras-o din greu, dar cu plăcere: creștea.

Vreme de o săptămână am îndopat-o cu vitamine A și D, și blana a și început să-i sclipească, lucioasă, semn de sănătate și tinerețe.

Cum aș fi putut s-o las să se chinuie și să moară fără sens, într-un subsol mizerabil, după o viață numai și numai de suferință și absurd? Înaintea zeilor, dacă există - suferința, fie ea umană sau animală, este, trebuie să fie, egală. E adevărat că ucidem ca să ne procurăm hrană, că ucidem ca să ne apărăm când suntem atacați - nu sunt nici eu vreun așa-zis „umanist” ipocrit din cei care neagă rolul violenței necesare - omul a răzbit triumfând în luptă! Dar asta nu are nimic de împărțit cu indiferența înaintea

suferinței inutile. Forța și sadismul sunt două fenomene absolut distincte. Ba chiar m-aș hazarda să afirm că sadismul se asociază mai degrabă cu slăbiciunea și frica, fiindcă numai cei puternici pot fi tandri și pot avea curaj să renunțe la masca fioroasă. Doar oamenii care se știu puternici pot fi buni, și doar cei buni sunt într-adevăr tari.

— Vino, cretino! o chemam, și ea se ițea din întunericul subteranei, fofilându-se și făcând farstiții ca o fecioară la curtea celui dintâi amorez.

Locul nostru de întâlnire era lângă canalul în care fusese găsit (sau înfundat cu dinadinsul) fra-su, tărcatul, își luase obiceiul de a zgrepțăna mereu acolo, de parcă nu i-ar fi venit nici acum să creadă că ființa cu care se jucase atâta, cel împreună cu care suferise de foame, nu mai era. Se comporta ca și când ar fi așteptat ca motănelul să iasă „bau!” și nu pricepea că e MORT! Nu înțelegea, ca noi oamenii, înțelepții, maturii, ce-nseamnă aia DE-A PURURI, și PENTRU ETERNITATE, și NICIODATĂ. Oricât ai zgrepțăna, oricât ai jeli și implora, ca Achile cel iute de picior, pe Patroclu, sau ca Ghilgameș, pe Enchidu. Timpul nu poate fi dat înapoi precum acele unui ceasornic!

Ea nu știa și nu pătrundea aceste taine. Eu da. Și, de aceea, am luat-o-n brațe (cu toată sila pe care mi-o stârnea încă, băloasa) și i-am strâns la piept capul mic și rotund. Ea m-a privit cu ochii ei galbeni, bulbucați, adânci, oglindind de acum o fizionomie schimbată, diferită, de dincolo de urmele stupidității suferințelor îndurate mai înainte, răzbătând parcă o rază de înțelegere, ba poate chiar de inteligență.

— Ia zi, măi, spune drept, că nu ne aude nimeni: tu l-ai ucis? o întrebam ca pe un om.

Ea torcea, și-și îngusta, galeș, fantele pleoapelor pufoase.

Știu ce fiară poate să facă foamea și frica dintr-un om, darămite dintr-o pisică de două luni, urâtă și înnebunită de

spaimă în subsolul cu pompe huruind neîntrerupt, dintr-un animal stingher, care nu a văzut niciodată lumina zilei și care n-a cunoscut niciodată decât pe maică-sa, pe fra-su, și membrele ciclopice ale unor ființe indiferente și dure, care i-au tras cândva un șut în spate de-au făcut zob totul în ea.

Acum era tandră, sătulă, avea și ea o noimă (o noimă pe care eu i-o conferisem - dar acesta-i rostul omului: să facă ordine în jurul său, în Univers, să dea sens lucrurilor care-l înconjoară și care, altfel, în lipsa lui, n-ar avea) - dar tot ea, cu numai câteva săptămâni în urmă, când, în absența Legii, bântuia tenebrele mieunând disperată, nu era deloc exclus să-și fi sfâşiat fratele-cel-frumos, iar drăgălășenia ei actuală, felinitatea blândă, să ascundă taina unei crime teribile.

— Fă, l-ai ucis sau nu pe frat'tu? o chestionam bănuitor, și ea torcea și mi se freca de picioare, privindu-mă înamorată din spatele irișilor ei galbeni și mari.

5. Când mă vede cu ea-n brațe, mecanicul mă-ntreabă, uimit:

— Cum, stă să pui mâna pe ea?

La auzul glasului străin, pisicuța se smulge din brațele mele, scuipând și zgâriind, și fuge îngrozită. Spaima ei trezește-n mine suspiciunea că tot acesta va fi fost și ucigașul fratelui-motănel. Sau, cine știe, poate că spaima exagerată a pisicuței s-o fi datorând vreunei încercări neizbutite de a o captura, când bărbatul o fi lovit-o, voluntar sau involuntar...

— De ce n-o dai afară din subsol dacă tot ai prins-o? mă întreabă colegul, cu imputare-n glas.

— Nu știam ce să fac, spun. Este atât de sălbăticită că mi-e teamă că n-ar fi în stare să se descurce să supraviețuiască afară. Celelalte mâțe ar bate-o și ea n-ar mai avea curaj să se apropie de lăzile de gunoi.

Nu puteam să-i dezvălui unui străin că am de împlinit o

ispașă și că mâța asta nenorocită este șansa pe care mi-a oferit-o soarta să mă împac cu propria mea conștiință.

— Oricum, am să o iau de-aici și am s-o duc în mahalaua mea, la periferie. Acolo are mai multe șanse de supraviețuire.

Și-am încheiat cu imperativul să nu cumva s-o lovească sau alerge s-o prindă el, că o sperie din nou și cine știe cât o să-mi trebuiască s-o îmblânzesc iar.

Deși el se angajase s-o lase-n pace, ca să fiu mai sigur, a doua zi am luat-o-n sarsana și, atârnată de umăr, am purtat-o prin tot Bucureștiul până acasă. Mă temeam de reacțiile neprevăzute ale colegului meu mecanic. Când se transferase la noi, fusese șocat de mediul nou - câteva zile, înspăimântat, nu se mișcase din laborator, nici ducându-se măcar în atelierul Iui să-și ia-n primire sculele și să-și cunoască mai îndeaproape colegii. Venea din producția fizică, unde fusese obișnuit cu sarcinile precise și munca la normă zilnică. Din punctul acesta de vedere aveam biografii comune. Or, tocmai de aceea i-am înțeles mai degrabă decât ceilalți stress-ul la contactul cu activitatea de aici, fiindcă munca de întreținere este un domeniu mai deosebit, unde arareori stă cineva să te urmărească pas cu pas ce faci și cum faci, dar unde efectele muncii tale sunt ușor de sesizat în timp, și răspunderea e cu atât mai mare. Aici, tu ești singurul judecător absolut al calității muncii efectuate. Aici nu merge să păcălești pe nimeni. Că dacă ai făcut treaba, procesul merge „ca de la sine”, iar dacă doar te-ai făcut că lucrezi, lucrurile cad în paragină și ești chemat să dai cont.

Pe de altă parte, munca este inegală, în salturi: sunt zile când faci circa 10-15 ore fără să ai timp nici să te duci la closet, și iarăși, altele, când supraveghezi numai ca mașinile să meargă cum trebuie.

Am încercat să-l ajut, pe cât am putut și eu, să se integreze, să se pună-n temă și să nu se mai simtă

stingher, pe noul coleg, care venise cu frumoase recomandări și în care șefii își puseseră mari speranțe. Deși locul lui de muncă era în altă parte, l-am tolerat fără comentarii în laborator. Aici se schimba, aici mânca, aici erai „casa lui”.

Numai că, de la o vreme, ceilalți lucrători din subsol au început a se plânge că-i tot mai pretențios, că „face talente” când trec și ei pe-aici, pe unde mai înainte fuseseră bineveniți. Ce mai una-alta, adevărate instincte de proprietar...

Ei bine, ce m-aș fi făcut dacă-i dădea prin cap să o curețe și pe pisica ispașelor mele?

6. Cu mâţa-n sarsana, am pornit agale către stația mașinii. Întâi mi-am propus să-i dau drumul în parc, dar, cu lipsa ei de adaptabilitate, mi-a fost să nu devină victimă imediată a copiilor cretini sau a câinilor vagabonzi.

Era prima zi a verii, cu treizeci și șapte de grade la umbră și fără fir de vânt. Pisica se răsucea în papornița mea „Capris”, și, când trăgeam fermoarul să nu se sufoce, ori își ascundea capul în colțul paporniței ca strutul, ori își lua elan să sară-n mijlocul străzii ca disperata. Citeam în ochii ei spaima atavică a animalului crescut într-un orizont închis, care descoperă pentru prima dată imensitatea neîngrădirii, după o viață-n întuneric - soarele orbitor, după o atmosferă cu temperatură constantă, artificială - fierbințeala unei zile toride, după elementele de cadru mereu aceleași ale închisorii de beton și metal, efervescența vegetală de sub cer. Și, încă o dată, m-am gândit la fratele ei, motănelul, căruia-i fusese dat să moară în adânc, fără să se bucure de marile daruri ale lumii, și care nu a ajuns să simtă niciodată desfătarea zbuciumului libertății, trudei și speranței.

I-am ridicat pisicuței botul prin găoacea fermoarului aproape complet tras și am scrutat-o în ochi, suspicios, pe

potențiala criminală, dar în ochii ei nu am citit decât frica opacă, îndobitocitoare, de animal care nu pricepe nimic.

În înghesuiala din mașină, mâța mea horcăia, cu limba atârnând prin colțul botului, cum numai la câini am mai văzut, dar niciodată la pisici. Blana-i era foarte udă, și, la fiecare pâsâit al ușii, încerca să sară din brațele mele printre picioarele oamenilor obosiți, venind înghesuiți de la lucru.

M-a zgâriat tot, și mi-am zis că ar fi fost destul de caraghios să mă aleg cu o turbare sau un tetanos în urmă și ca răsplată a gestului meu filantropic - asta ar fi fost, da! o ispașă ca la carte, pe măsura unor adevărați zei ai războiului, invidioși și nemiloși, ca ăia invocați de orice drept-credincios la ananghie.

Dar Sekhmet s-a dovedit o zeiță a morții mai puțin necruțătoare.

Pentru prima dată acum, la lumina zilei, am constatat cât de rozalie îi era pielea, neatinsă de soare până atunci. Era aproape o albinoasă (nu ca fetele alea de prin India care, acum nu știu câte mii de ani, se retrăgeau degeaba prin peșteri, încă din copilărie, ca să se albească și ele de culoarea nobilă a zeilor).

Însă nici când am ajuns în cartierul meu mărginaș nu m-a lăsat inima s-o lepăd. Așa că am dus-o acasă, s-o vadă și puștiul, înainte de-a o surghiuni. Îi povestisem de ea, și el își exprimase curiozitatea să vadă cum arată pisica subsolurilor.

Acasă nu era nimeni. Soția - la serviciu. Puștiul nu se întorsese încă de la școală.

Am scos-o din geanta „Capris” și i-am dat drumul în casă, iar ea, din prima săritură, a nimerit drept în baie, atrasă probabil de faianța și de cimentul mai aproape de betonul cu care fusese obișnuită decât preșurile și covoarele din camere.

Însă în baie - Doamne! Cum de-am putut uita! - tocmai

fuseseră instalatorii să repare scurgerea de la cadă, și demontaseră, în vederea reparației, o dală din masca de faianță!

Desigur că animalul întunericului s-a strecurat imediat exact în hruba aceea, și n-a mai fost chip s-o scot, oricât am bătut în cadă cu pumnii, cu picioarele, și cu coada de la mătură, și oricât am dat cu spray - știut fiind că mâțele nu suportă frumosul miros de deodorant care le îneacă. Dar ea a tușit și a miorlăit stins acolo vreme de două zile, fără să iasă, până când nu știu cum a păcălit-o puștiul și-a scos-o într-o dimineață când nu era nimeni din familie acasă să dea mărturie.

7. Mâţa mea nebună s-a acomodat repede la noile condiții. S-a obișnuit cu dormitul pe hol și cu mâncatul în baie sau în bucătărie, a priceput fără prea mare greutate că n-are voie pe mese și în pat, dar că, în schimb, poate hălădui pe fotoliul din sufragerie sau pe canapea. Treptat-treptat s-a deprins să nu mai fugă când întindeai mâna spre ea s-o mângâi, ba chiar a început să se joace cu ghemotoace de hârtie.

Și dincolo, în subsol, încercasem eu s-o determin să se joace cu hârtii mototolite și prinse cu ață, dar pe atunci nu înțelegea sensul jocului. Pentru ea toate ale existenței erau foarte grave, îngrozitoare chiar, lipsite de orice urmă de umor. Iar atunci când se arătau a fi totuși „de rîs”, era vorba de un haz sarcastic, pe pielea și blana ei. De aceea, exprimările hilare îi provocau teamă - mai cu seamă hohotele grosolane, vulgare, lipsite de bunăvoință, de care se temea mai rău decât de manifestările fățiș ostile.

Aici, azi, se juca în mijlocul sufrageriei cu un ghemotoc, atingându-l cu delicatețe cu lăbuța și sărind în sus cu toate cele patru picioare când ghemotocul venea spre ea, fără să mai ia în seamă râsetele mele.

— Tâmpito! îi spuneam. Caraghioaso! Oare chiar l-ai

ucis pe frat'tu?

Oare chiar îl ucisese, așa, fragilă și fără nici un dram de aer fioros, cum era? Sau bănuiala asta nu era decât o aiureală a mea, un sens atroce pe care-l confeream unei realități *cu totul diferite*?

— Ai fi în stare, în inconștiența ta, să mai rămâi atât de lipsită de griji, după un fratricid? Ai putea UITA și toarce, cu atâta bucurie, după un asasinat odios?

Poate că ăsta este paradoxul cel mai năucitor însă: că fiarele cele mai feroce, carnasierele cele mai nemiloase, sunt capabile de SENTIMENTE mult mai profunde și mai gingașe decât animalele cu instinct gregar dezvoltat. Un berbec nu știe să se alinte ca o pisică. Până și luptele ovinelor sunt doar caricaturi grosolane ale JOCULUI magnific al felidei. Nimic mai tâmp decât bătaia (cu atât mai distrugătoare) dintre două animale pașnice cum sunt berbecii, sau iepurii, bunăoară. Nimic din eleganța carnivorelor îndătinate, nimic din dexteritatea pufoasă și asasină a acestora, insinuantă și necruțătoare, antrenată în hârjoane perfide. GLUMA nevinovată ce sublimează gestul criminal într-o fericită destindere nevinovată.

Câinii, dar mai ales pisicile trăiesc într-o lume surprinzător de suavă. UITĂ crima și violența făcute cu o iuțeală surprinzătoare pentru gradul lor de inteligență destul de ieșit din comun în lumea animală. La nici un minut de când s-au zburlit să scuipe, sunt capabile să se alinte, frecându-ți-se de picior ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat rău între tine și ele. Încă pătate pe gheare și boţ de sângele victimei, îți zâmbesc suav, te IUBESC, sătule, și iubesc întregul univers, ca și când nu tot ele ar fi rupt cu o clipă mai înainte o însângerată halcă din Natură, producând, fără să clipească, suferință și moarte.

Ele știu să uite, și-ți privesc încrezătoare drept în lumina ochilor, fără urmă de resentiment moral, parcă spunând, cu zâmbet copilăros: „Mi-era foame, am mâncat”; sau: „Am

vrut să mă joc - întâmplător joaca mea a ucis; sunt fără vină”.

Un berbec, de pildă, nu are memoria tot atât de scurtă. El nu știe, nu a învățat să uite. Memoria lui este prea lungă, transformându-i viața într-un calvar al suferințelor, spaimei și resignațiunii.

Dar care dintre aceste două versiuni și viziuni e mai corectă? Care oglindește mai fidel (și demn de urmat) realitatea?

Habar n-am.

Și noi - eu, tu, noi oamenii - ce fapte reprobabile dăm uitării când ne mângâiem unul pe altul, alintându-ne cu atâta tandrețe? Sau ce suferințe trecute, cumplite, ne amintim, fără putință de scăpare, când ne ghemuim în colțul încăperii de spital, cu pereții văruiți, și ne zbatem și ne tragem înapoi cu oroare când femeia aceea în rasă ospitalieră vrea să ne facă injecția liniștitoare? De ce mâini ne amintesc mâinile ei *binevoitor* întinse cu siringa? Când, după condescendentul pis-pis perfid, ne-a înhățat să ne arunce fără milă în lumea de coșmar fără de sfârşit a unei realități haotice în care noi, sau altcineva, *Trebuie* să introducem Ordinea și Tâlcul (sau să descifrăm sensul real, ascuns)?

8. — Ei, ce facem cu ea? mă întreabă nevastă-mea, împachetând ultimele lucruri să le bage-n cele două geamantane desfăcute de pe pat. Te-ai hotărât?

— Nu. Nu m-am hotărât!

Trebuie să plecăm la mare - anul ăsta, nu se mai poate altfel. Trebuie să mergem cu puștiul să ia o porție de soare; ne-a avertizat și doctorul că, la începutul lui de rahitism, nu există alt tratament mai bun decât soarele, marea și calciul efervescent. Dar eu încă nu m-am decis ce să fac cu pisica.

Pisica s-a rotunjit - nu mai e mâțul schilod care-și târa

labele din spate prin subsol: acum s-a făcut pufoasă și jucăușă, departe de a fi, totuși, o ființă dintre-acelea pe care să le poți caracteriza drept lipicioase.

Prietena noastră Zvetlana se angajase s-o ia la ea, drept care ieri am vârât mâţa-n geanta „*Capris*” și am plecat iar cu ea pe umăr prin Bucureștiul fierbinte de vară - să i-o duc.

Zvetlana are o fetiță de cinci ani, care, cu ocazia ultimei vizite pe care ne-a făcut-o, s-a îndrăgostit de creatura salvată din subsoluri, refuzând temătoare mâinile întinse salvator.

Deși mă obseda ideea că un copil poate chinui un animal, fără să-și dea măcar seama de suferințele pe care le pricinuiește, mă decisesem să le-o las lor, totuși, fiindcă nu vedeam nici o altă alternativă mai bună.

Străbăteam iar orașul-furnicar, cu pisica în sarsana. De cald ce-i era, ea a scos iar limba de-un cot. În sfârșit, ajung obosit la adresa fetelor. Urc. Sun.

Nimeni.

Mă plimb prin jurul blocului vreo cinci minute, sfidând privirile pătrunzătoare ale țâncilor curioși și bătrânelor vorbărețe strânse la intrarea-n bloc ciucure. Scot, în pătratul cu iarbă din spatele blocului, pisica la aer pentru o clipă, temător să n-o zbughească, fiindcă mă îndoiesc s-o mai pot prinde.

Cu ocazia popasului la iarbă verde îmi dau seama, cu mintea românului cea de pe urmă, că prietenele noastre nici n-or fi plecate după târguieli. Că Zvetlana o fi zis și ea, așa, că ia pisica, doar ca să-i facă lu' fi-sa o bucurie, dar că, de fapt, nu avea nici un chef de pisică. Zvetlana, bărba-su și copilul stau într-o garsonieră, și poate că, după primul moment de elan, când o luase gura pe dinainte că vrea ea pisica, o mai fi vorbit și ea cu mă-sa, care i-o fi spus ce mi-a zis și mie mama: că pisicile lasă păr. Eu nu m-am prea temut de treaba cu părul (de alte zonoze mi-era mie), că

știu că de ghem nu decedează decât carnivorele, care nu mănâncă suficiente vegetale, dar că pentru noi, omnivorele, nu există nici o primejdie să facem așa ceva. Iar în privința faptului că pisicile mai fac și niște viermi foarte riscanți pentru om, m-am complăcut cu ideea că tratamentul cel mai popular împotriva helmiților este sarea, iar pisica mea se născuse și crescuse pe sacii cu sare pentru regenerarea filtrelor de dedurizat, lângă butoaiele de clor pentru dezinfecția piscinei, și conchisesem că pisică mai purificată bacteriologic și parazitologic nu aveam de unde procura, așa că o adoptasem cu încredere, renunțând cu vremea și la obsesia primejdiei că ar fi putut-o mușca vreun șobolan, iar de rabie n-aveam cum s-o feresc decât vaccinând-o, iar de vaccinat n-o vaccinasem fiindcă tot amânasem de pe-o zi pe alta momentul solemn când îmi propuneam s-o scot afară și să-i zic:

— Ispașa mea s-a încheiat! Hai, pa!

Însă Zvetlana nu avea tot atâtea criterii de încredere ca și mine în gradul avansat de igienă al mâței, și se putuse lăsa ușor influențată de zvonurile răspândite de gurile rele ale celor, atât de numeroși într-o civilizație citadină, care sau nu iubesc, sau urăsc de-a binelea animalele. Zoo-fobia a devenit o boală din ce în ce mai frecventă în societatea omului triumfător asupra Naturii.

9. După încă o oră de așteptare înaintea blocului Zvetlanei, am realizat, pentru prima dată, situația reală în care se afla pisica mea de ispașă: A NIMĂNUI! În afară de mine, care aveam de încheiat o socoteală cu Sekhmet, nimeni nu s-ar fi îndurat de ea, s-o adopte. O pisică a nimănui, urâtă, bălțată în patru culori, stupidă și fără dresură.

Degeaba i-am dat telefon nevesti-mi și degeaba m-a asigurat ea că a vorbit cu Zvetlana, care a dormit la maică-

sa în noaptea trecută dar că i-a telefonat ei, nevesti-mi, că vine în câteva minute. Zvetlana nu mai venea.

Mâța, căpiată de căldură, se foia neliniștită în sacoșă mieunând jalnic, iar un țânc tembel s-a desprins zâmbăreț dintr-un grup de alți, mucoși veseli, tot atât de tembeli ca și el, și a venit să mă întrebe, cu ochii la sacoșele mele: „Nene, ce-ați cumpărat acolo?"

— O brânză de Oxford, i-am răspuns cu năduf.

Nimic mai absurd decât să te plimbi două ceasuri cu o pisică și două pungi de tacâmuri prin forfota matinală a unui cartier muncitoresc.

N-aveam ce să-i reproșez Zvetlanei că se răzgândise să ia la ea pisica, dar mă irita faptul că-și bătuse joc de mine în felul acesta, fiindcă nutream convingerea intimă că, de fapt, era acasă, că fusese acasă tot timpul, și că nu-mi deschisese doar ca să scape de plictiseala de a-mi explica mie ce și cum. Poate că o lăsase pe puștoaică la maică-sa, într-adevăr, și se temea, fiind singură-n casă, să nu mă dau la ea (parcă mai poți să știi ce-i dă prin cap omului de lângă tine?).

Sub soarele nemilos, existența mea se contopea într-o parabolă extraordinară cu destinul pisicii ăsteia: o mare minciună în care cei la care țineam - părinți, soție, copil, șefi - mă târau după ei, împachetat într-o sacoșă „Capris" în care eu mă zbăteam și mieunam, incapabil să înțeleg că-mi voiau, de fapt, binele. Până la „binele" lor, eu suferеam și-mi dădeam duhul asfixiat în sarsanaua „Capris" a vieții mele neroade.

„Dați-mi drumul, dați-mi drumul odată, să cotrobăi prin lăzile de gunoi ale orașului, să miaun cu cotoii noaptea prin tufișuri, și să pier într-o bună zi sfâşiat de vreo cotarlă de câine vagabond."

Pentru o clipă, am avut intenția să-i dau drumul mâței în parcul de lângă bloc, să se ducă dracului unde-o tăia-o capul, pocitania naibii!

Dar nu puteam să fac una ca asta. Am aruncat tacâmurile împuțite la un coș de gunoi și am târât iar pisica prin mijloacele de transport ale Capitalei, încercând s-o liniștesc, astfel încât s-o scap și să-i dau drumul măcar în cartier, „acasă”, de parcă ar fi avut vreo importanță unde aș fi lăsat-o să crape de foame, țintă pentru pietrele prăştiilor copiilor și jucărie de hărțuială zăvozilor.

Reîntors cu ea în apartamentul de la etajul patru, m-am trântit în fotoliu, epuizat și fremătând de nervi. Pisica, liniștită acum, mi s-a cuibărit, torcând, în brațe.

10. — Și ce facem cu ea? mă întreabă soția.

— Nu știu.

I-am lăsat „hrană rece” pentru câteva zile și am vorbit cu mama să mai treacă ea, când și când, să-i dea ceva să mănânce și să se joace cu ea un pic să nu-și piardă mințile singură mereu. Nici n-am încercat s-o ispitesc pe mama dacă n-o ia la ea, fiindcă mama este zoofobă - din cauza câinilor de vânătoare a divorțat de tata.

I-am dat telefon de la mare, după câteva zile, și mama ne-a spus că Zvetlana a luat-o până la urmă, totuși, la ea, și că-n ziua aceea nefastă chiar n-a putut să ajungă acasă-n timp util, sosind abia cu câteva minute după ce eu plecasem, după câte i-au spus vecinele mai bătrâne de la ușa blocului, care mă remarcaseră.

11. Când ne-am întors din concediu, bronzați și odihniți, tragedia pisicii își pierduse toată coloratura sentimentală. Zvetlana ne-a telefonat să ne-o luăm înapoi. M-am simțit tentat să-i zic să-i dea drumul afară, unde-o ști, dar mi-a fost jenă, după atâta tevatură, să-i spun s-o arunce pur și simplu-n plata Domnului, așa că m-am complăcut cu ideea că o să-i dau eu drumul când oi aduce-o acasă.

Dar nu i-am dat drumul. Și nici n-am găsit pe nimeni cu casă la curte să fie dispus s-o accepte, în vreme ce nevastă-

mea e tot mai ofuscată că miroase, că face dezordine și că, de la o vreme, miaună noaptea. Miaună discret, doar pentru noi și pentru urechile noastre delicate - spunându-ne că e și ea femeie de-acum, și că e singură alături de noi, care nu putem suplini în nici un fel chemarea speciei.

— Și apoi, se umflă nevastă-mea, cine a mai pomenit pisică la etajul 4? Pisica este și ea animal de curte, să prindă șoareci și alte jivine. Ce să caute pisica-n oraș, la bloc?

— Pisica asta e pedeapsa mea, îi răspund. Înțelegi? Vreau s-o păstrăm!

12. Vin obosit de la serviciu. Iată încheiat și concediul de anul ăsta. Din nou la muncă - eu; din nou școală - pentru fi-miu; și gospodărie pentru nevastă-mea.

Unde să mai rămână loc de o pisică de pripas?

Și încă o dată mi se relevă câte lucruri nu am în comun cu cei alături de care trăiesc. Câte lucruri iubesc eu, în vreme ce ceilalți nu le iubesc prin mine, ba nici măcar nu le tolerează prin iubirea pentru mine.

Ce să fac cu tine, pisică tembelă? Cui să te dau? Cui să te las?

Cândva te fereai de mâna mea întinsă prietenos. Astăzi, când îți culci la pieptul meu capul, drăgăstoasă - căci sunt singura ființă pe care-ți poți sprijini și tu capul, torcând mulțumită, să uiți o clipă de „copilăria" ta nenorocită, să uiți (poate) de fratele ucis cândva... ei bine, eu te refuz de astă dată. Ești urâtă și străină mie. Aiureala cu Sekhmet și ispașa a isprăvit prin a mă plictisi (toate ne plictisesc mai devreme sau mai târziu - lasă numai timpul să se aștearnă peste iubirile înflăcărate, și Romeo nu se mai sinucide de disperare, Julieta, într-o după-masă în care a stat la bucătărie nu știu câte ore să gătească o budincă amărâtă și l-a ajutat pe fi-su la lecții, îi face cu ochiul pe șest lui Don Juan, iar Margareta, după zece ani de la nunta cu Faust,

se-ntreabă dacă nu cumva și-a greșit alegerea, preferându-l pe soț maestrului și pe savant lui Mefisto).

Un Refuz etern ne desparte de iubire. Iar împlinirea e doar o secundă de corespondență într-un ocean de refuz. Refuzul plictisit este starea firească.

Și totuși există ceva mobilizator și fecund ca un vânt de primăvară în nemulțumirea noastră eternă, funciară, care ne definește. Ceva care ne împinge mai departe, neîncetat, ajutându-ne să uităm.

Numai că, noi, spre deosebire de carnasiere sau de șoareci, de vânat sau de vânători, noi mergem pe calea echilibrului, fără să scăpăm din vedere nici sângele răsăritului, nici cerul adânc al nopții, trăind, animale diurne, în plină miază-ziua ce cuprinde dintr-o singură îmbrățișare ceea ce este, ceea ce a fost și ceea ce va fi - și chiar dacă ni se înlăcrimează ochii când regretăm trecutul, devenim prin Uitare, DĂINUIND peste timp: o scânteie de rațiune și suflet, cu soțul și sorțul nostru alăturea și copilul în brațe, străbătând o cale ne-mai-sfârșită către Țelul din noi, cu cățel, cu purcel și cu toate ale lumii, târându-le după noi, într-un refuz de neînfrânt, către nemărginire.

INVINCIBILUL MIGHTY MOUSE

1. UNIVERSALISMUL

Al George consemnează într-unui dintre textele sale că, în veacul nostru, omul de cultură nu mai este un a toate cunoscător. Universalismul renascentist, azi perimat, s-a reorientat, astfel încât minţile pornite să sfideze avalanşa de informaţie a galaxiei Guttenberg, nu mai sunt cunoscătoarele şi stăpânitoarele cărţilor prin asimilare directă (cum procedau anticii sau medievalii). În secolul 20, o structură cu adevărat universalistă este doar cea care se află în posesia codurilor de informaţie despre Informaţie. Cultura nu mai poate fi estimată prin cantitatea şi numărul de cărţi citite de cineva. Cititorul (prezumtiv) al tuturor cărţilor poliţiste (să zicem) din lume, cu toate că volumul fizic al lecturilor lui ar depăşi probabil de câteva

sute sau mii de ori volumul lecturilor lui Aristotel, sau chiar pe al celor ale lui Kant - nu ar putea să fie considerat, numai cu atâta, un *om de cultură*, nu ar putea să fie apreciat drept o structură „universalistă”. Există și alți observatori obiectivi ai fenomenului cultural actual (McLuhan, Toffler etc.) care au semnalizat și ei rolul din ce în ce mai important revenit crestomației în orientarea universalistă contemporană. Dependența de bibliotecă a omului de cultură se face tot mai puternic resimțită, iar cavalerii tristelor figuri care-și mai poartă încă bibliotecile în cap, au toate șansele să se facă repede de ocară prin imprecizia afirmațiilor, referințelor și trimiterilor lor. Este evident că nu poți să duci cu tine mereu un bagaj prea mare de cultură de bună calitate, perfect sistematizat și compactizat.

Cultura secolului 20 este știința de a te descurca printre cărți. Universalismul secolului 20 este direct proporțional cu universalitatea bibliotecii în care știi să te orientezi în timp optim.

În arena culturii însă mai pătrund încă, rătăciți, și ultimii Don Quijote, cavalerii rătăcitori ai unei alte civilizații, amatoriste. Aceștia, deși desueți și fără șanse în turnirurile spirituale ale epocii noastre (în care se confruntă forța tancurilor, a navetelor spațiale, sau a fuzeelor cu tot mai multe focoase nucleare), rămân totuși, pentru spiritul nostru romantic refulat, dacă nu interesanți mereu, oricum, în majoritatea cazurilor, totuși, fascinanți. Fiindcă la temelia procesului nostru de formare intelectuală, mai purtăm icoana învățătorului în preajma căruia te formezi și devii.

2. ÎNVĂȚĂTORUL.

Fizionomia lui trădează omul de rând. Nu are merite „diplomate” în nici un domeniu al științei, cu toate că este mai bine pregătit (adesea) decât cei mai mulți dintre belferii care părăsesc facultățile fluturându-şi atestatele, animați de încrederea că dreptul de a și le atârna ca blazon la lăncile cugetului, dă acoperire și susținere magică tuturor gugumăniilor pe care le-ar debita ei cu emfază.

Nu la aceste megafoane ale ideii (pe care ei, nu arareori, nici măcar n-o pătrund decât în *aparență*) poate găsi cel însetat de lumină izvorul esențelor. După cum esența unei credințe nu se află în mormăiala foanfă a popilor.

Învățătorul nu este deci învățător în sensul strict al cuvântului. Nu este nici deținătorul „sacru” al vreunei taine mai presus de fire.

Și totuși el călăuzește pe drumul cunoașterii. Iar la confruntarea ideilor sale cu practica, practica va confirma de fiecare dată justețea ipotezelor și rigoarea concluziilor bătrânului Învățător.

El este, uneori, un personaj aproape misterios. Ajung la urechi tot felul de zvonuri insinuând pe seama lui diverse apartenențe sociale obscure. Unii pretind că ar avea relații secrete cu nu-știu-cine, alții că e în legătură cu nu știu ce. Se spune...

Nu este o dovadă de diplomație atingerea, în discuțiile cu el, a unor subiecte. Desigur, există unele amănunte neclare vizavi de viața sa, dar nu trebuie să ne preocupe prea mult acest aspect al lucrurilor. În fond, nu există nimeni pe lume care, privit foarte de aproape, să fie clar și limpede ca un cristal. Abia aceia care ar fi astfel ar fi cu adevărat suspecți.

În momentele cele mai grele ale vieții, descărcându-ţi

sufletul înainte-i, vei constata cum problemele se rezolvă parcă de la sine. Dușmanii devin prieteni, răuvoitorii se domolesc și sau încep ei să te evite, sau nu mai ai legătură tu cu ei. Însă evenimentele acestea survin firesc, parcă fără legătură cu vizita la bătrânul învățător.

Dacă nu este implicat hazardul, atunci poate joci și tu, chiar tu însuți, un rol oarecare, cu mult mai însemnat decât ai crede, și cu toate că nu prea vezi care-ar putea fi rolul acesta, sinceri să fim, nici n-ar fi cazul să faci risipă de curiozitate spre a-l afla, fiindcă asta te implică, în vreun fel, și, oricâtă stimă i-ai purta învățătorului, nu trebuie din pricina asta să te simți totuși gata să renunți la libertatea personală spre a te pune în slujba nici unui scop.

Rămâne-i, deci, cu atât mai îndatorat mentorului spiritual pentru discreția cu care acționează, dacă într-adevăr acționează, fără a te angaja, și lăsându-te să-ți închipui că nu-i vorba decât de hazard.

3. RELAȚIILE

Dacă le-ai ști, ai rămâne poate uimit de relațiile sale. Deși nici ele nu au cine știe ce importanță, ci doar rolul sugestiei că discuția cu bătrânul nu-i chiar gratuită.

Adevărata meserie a sa, locul de muncă sau activitatea propriu-zisă întreprinsă de el pe parcursul anilor, nu se cunosc. El nu vorbește despre ele niciodată și ar fi o lipsă totală de diplomație să-l tragi de limbă tu.

Într-adevăr, din multe puncte de vedere, bătrânul rămâne un tip straniu. Sau poate doar ascuns.

Însă ți-e dat uneori să trăiești surprize emoționante să-i auzi numele pomenit în mod neprevăzut, de diferiți specialiști sau oameni de seamă, prin institute de

cercetări, ministere, consilii, universități...

La un transfer, să zicem, la care ai fost refuzat categoric, - după o vizită la bătrân, așa, în treacăt, ca din întâmplare, când îi povestești, printre altele, și despre această ultimă decepție suferită, dacă te prezinți din nou cu cererea, directorul iese personal să te invite la dânsul în birou, unde te anunță ceremonios că, desigur, dacă mai vrei să-i *onorezi*, te-ai putea angaja oricând la ei, și dacă tu precizezi, cerându-ţi scuze, că deja ai înaintat actele în altă parte, unde ești tentat de condițiile mai comode de lucru, dar și de salariul mai substanțial, directorul, după ce-și exprimă aproape cu lacrimi în ochi regretul pentru cel dintâi refuz „în necunoștință de cauză”, te asigură că și la ei ai fi primit, desigur, cele meritate, ţinând seama de aptitudini, și mai cu seamă, de referințele atât de favorabile, care...

Iar cu ocazia banchetului (sau petrecerii, sau seratei, e greu de știut cum ar fi mai corect spus) de pensionare, printre invitați au fost și câteva personalități marcante, despre care scrie prin ziare - oameni de știință, persoane de incontestabil prestigiu și ținută.

4. METODA

Din multe puncte de vedere, bătrânul îl sugerează pe Socrate. De o vastă erudiție, metoda lui favorită rămâne dialogul. Nu scrie decât arareori. Biblioteca sa este compusă din câteva movilițe de cărți stivuite la capul patului, cărți pe care, când le isprăvește de citit, le face cadou. Orice cunoscut al său are câteva volume primite în dar de la el. Cărți rare, adânci, grele.

„Rolul cărților este să circule, atunci când informațiile

pe care le cuprind sunt valoroase. Să circule pe la aceia care merită și au interesul să le citească. Eu nu o să am niciodată vreme să recitesc toate cărțile bune cu care m-am întâlnit. Apar mereu alte și alte cărți, așa încât nu voi mai reveni și nici nu simt nevoia să mai revin asupra înțelepciunii găsite de mine prin vreo carte. Ceea ce a fost important a pătruns deja în structura gândurilor mele. Iar ceea ce am uitat, era fie loc comun, fie amănunt nesemnificativ. N-am nevoie de amănunte și dezvoltări. Fiindcă atâta timp cât mintea mi-e limpede, exemple și aplicații ale ideii pot găsi și singur. Iar când mintea mi se va întuneca, nu voi mai avea nevoie de cărți."

Acest principiu și-a pus amprenta și asupra felului de a aborda lucrurile al discipolilor săi. Cu toate că mai toți aceștia, fiind destul de sărmani, păstrează totuși în biblioteci operele care, consideră ei, vor căpăta valoare de schimb peste ani, ca să le lase moștenire fiilor lor.

Și, tot asemenea lui Socrate, bătrânul rămâne neclintit multă vreme, (uneori zile în șir), atunci când nu mai simte nevoia nici să mănânce, nici să bea, nici să doarmă, încremenit, el se concentrează cu toate forțele asupra ideii care-l bântuie.

Găsindu-l într-o astfel de stare, poți pleca liniștit spre a reveni altădată, căci bătrânul este inabordabil în aceste momente: Nu te-aude, nu te vede.

Dacă o astfel de stare meditativă îl surprinde pe drum, el se întoarce, fără a mai rosti o vorbă, acasă. Cei de acolo îi deschid, lăsându-l să intre (cunoscându-i tabieturile), iar el se retrage în camera sa, unde rămâne tolănit în fotoliu; până la rezolvarea dezbaterii forului său interior.

Asta poate să pară o aiureală. Dar de câte ori vei avea posibilitatea să-i practici metoda, ai să-i poți constata eficiența infailibilă.

În cazul nostru, nu ori de câte ori simți nevoia să te cufunzi în gânduri poți s-o și faci. Uneori te împiedică

problemele sociale, de serviciu, de conjunctură, alteori problemele familiale. Dar nimic nu e mai prețios decât cunoașterea. Dacă ai avea tăria bătrânului de a alege, înfruntând orice risc, să știi că n-ai avea ce regreta.

„Înțelegerea este în noi”, spune bătrânul.

Lucrurile înțelegerii sunt împrejur, dar înțelegerea este în noi.

Milioane și miliarde de oameni au acces la lucrurile realității, fără a putea abstrage din ele Noima, Sensul, Adevărul.

Simpla cunoaștere cumulativă de date trebuie dublată de pătrunderea Tâlcului ce se ascunde în spatele lucrurilor. Privind miriade de triunghiuri, geometrii egipteni nu au descoperit teorema lui Pitagora. Realitatea lui Hitler și a lui Einstein era aceeași, dar acolo unde unul a văzut o masă confuză de elemente care l-au dus la crimă, altul a surprins o *Lege*.

Un fiu de nobil indian, care până la maturitate nu fusese niciodată scos din casă și lăsat să vadă „realitatea”, (ca să se evite împlinirea unei profeții), a întrezărit din lectică, atunci când a fost transportat dintr-o casă în alta: un bolnav, o femeie născând și o înmormântare, și a pătruns cu mintea, dintr-o dată, atâtea adevăruri ale lumii, că a convins de ele un popor de popoare.

Cunoașterea își are căile ei ascunse. Iar pătrunderea nu stă în lucrurile din jurul nostru, ci în mințile noastre ascuțite.

5. PLIMBAREA.

Locul preferat de plimbare al bătrânului este Grădina Botanică. În lungile discuții ce se stârnesc între el și

însoțitorii săi, cu aceste prilejuri, bătrânul își expune ideile.

Atmosfera unei plimbări este cea mai favorabilă înțelepciunii. Peripateticienii aveau, desigur, dreptate, în această privință. Ca și în privința faptului că un sistem închegat, global, nu are nevoie de ceva anume de la care să-și înceapă expunerea. Cel care a avut acces la un principiu universal poate începe de la oricare amănunt. Principiile gândirii nu pornesc de la ceva anume și nu au nevoie de un final premeditat, ca operele artistice. Toate elementele sunt intercorelate în Întreg. Iar logosul, adevărul, sensul, tâlcul sau noima, cum vrei să-i zici, se oglindește, ca într-o hologramă, la fel de bine și în parte, și în opus, și în lucrarea de ansamblu, și în fiecare cărămidă ce o constituie.

Întregul nu ne este accesibil decât prin parte. Înțelegerea noastră pornește de la ciob pentru a se sfârşi prin reconstituirea întregii oglinzi, cândva întreagă.

Obiectul Oglinzii holografice a cunoașterii este Universul. Ce importanță are, deci, de la care ciob al său pornim la temerara sa reconstituire?

6. GRĂDINA.

Bătrânul mergea agale prin mina de aur și aramă a toamnei ce îl învăluie cu nesfârşită nostalgie. Întregul Univers pare o eternă decompoziție cuprinzând, nemiloasă, o dată cu viața, sufletele rătăcitoare. Blestemat să fie ceea ce-l face pe Cel Orb să rătăcească pe cale!

Cea mai frumoasă toamnă a acestor ultimi ani. O toamnă de legendă.

Bătrânul e slăbit și tras, după zilele de retragere prin

care abia a trecut. Barba nerasă îi acoperă cu câlţi albi fălcile. Așa vor fi arătat cândva și marii posedați ai spiritului din antichitate?

Calea se pierde în toamnă: o alee potopită de abundența de aur și aramă. Așa sunt pe lume căile: ascunse de tot ce ne înconjoară. Ne pierdem printre ectotipurile unei toamne extraordinare. Din cauza frunzelor ce curg neîntrerupt, ca un fluviu neîncetat și atât de nostalgic amar, arborii rămân ascunși vederii. Și numai când frunzele sunt isprăvite de toamnă, și atâta avuție de aur și aramă risipite, se dezvăluie vederii formele goale ale trunchiurilor și crengilor, și cărările grădinii se deschid în gerul sticlos și necruțător al iernii. Prea târziu. Abia atunci poți evalua cu cât se abate cărarea șerpuitoare de la drumul drept.

Orbi, sau orbiți de frunze, sau de viață, rătăcim printre fleacuri, căutând zadarnic sensul din spatele amănuntelor.

Blestemat să fie tot ceea ce ne face să nu vedem pădurea, de copaci!

Grădina Botanică este unul dintre cele mai minunate locuri din București. A te plimba prin ea înseamnă a aduce o mică ofrandă de timp amintirii.

Iată, pe aleea aceasta retrasă te-ai plimbat cu o fată. Erai elev pe atunci. Vă țineați de mâini. Erați îndrăgostiți. Tu vorbeai, și ea te asculta - am putea spune, cu un mic surâs ironic, astăzi: te asculta în extaz. Ea avea 14. Tu 18. Erați frumoși, amândoi. Superbi. Inteligenți. Vioi. Tineri. Animați de aspirații înalte. Sexul vuia ca o ancestrală chemare…

N-ai văzut pe gura ei de-atunci gurile iubiților ei de mai târziu. Și nici ea, în buzele tale rumene, buzele ofilite și pătate de insuficiența hepatică de azi. Nu ai zărit, în corpul proaspăt și încântător, trupul pe care fiecare abuz și-a scris amprenta, ceas de ceas și an de an. Nu ai zărit, în spatele emfazei și orgoliului trufaș, deruta ta de mai târziu.

7. PROPUNEREA.

Mergi alături de bătrân, scufundat fiind între aceste amintiri dureroase, și nu vii în întâmpinarea ideilor lui, pe care le asculți cu o răceală indiferentă.

— Știi probabil - începe el - că toate mamiferele se trag dintr-un șoricel mezozoic, ale cărui rude apropiate mai pot fi observate și astăzi prin America de Sud.

Într-adevăr, conform panteonului evoluționist, ursul de peșteră, tigrul cu colți de ivoriu, hipopotamul și omul se trag dintr-un șoricel insectivor ai cărui urmași neevoluați populează și astăzi bazinul amazonian. Pe vremea când saurienii uriași, cu trupuri de zeci de metri, bântuiau marile păduri de ferigi arborescente, mamiferele (în ciuda ipotezelor fanteziste paleoastronomice care presupun că dispariția saurienilor ar avea ceva comun cu omul), specia mamiferelor se reducea la un singur reprezentant: un șoricel cât pumnul, țopăind stupid de colo-colo după muște.

Și totuși e adevărat: relativ brusc, și neexplicabil, „evoluații" saurieni au dispărut ca prin minune, și Pământul a fost cotropit de urmașii Invincibilului Mighty Mouse.

— Există și ipoteza glaciațiunii, vei spune. Și-apoi chiar evoluționismul mai admite încă o ipoteză paralelă, a evoluției directe. Astfel, din Tyranosaurus Rex ar putea proveni răpitoarele actuale. Din brontozauri - gâştele. Din stegozauri - porcii. Și așa mai departe.

— Tu crezi că ipotezele astea sunt justificate? te întreabă bătrânul.

— Nu. Dar nu există altele mai bune. Sau da, mai există și ceva cu hipofiza afectată de radiațiile cosmice, din cauza dispariției centurilor Van Allen, o dată la 12 000 de ani, când se inversează polii magnetici...

— Absurd, te întrerupe bătrânul. Strămoșul nostru, șoricel (s-au găsit fosile ale lui), era tot atât de mic precât îi sunt și urmașii de astăzi. Sau, hai să admitem că era nițel mai mare. Cam cât un șobolan cenușiu. Oricum, diferența dintre o şopârlă și un stegozaur este incomparabil mai mare.

Ați căzut cu ușurință de acord. Din același motiv erau lipsite de plauzibilitate și ipotezele celor una, două, trei sau patru Lune care s-ar fi prăbușit asupra Terrei, și care, înainte de a cădea, micşorându-se distanța dintre ele și suprafața planetei, îi influențaseră sensibil gravitația, drept care animalelor din epocile corespunzătoare le-a crescut talia peste măsură. Sincron tuturor acestor cataclisme, șoricelul, măruntul mamifer, și-a păstrat dimensiunile reduse. Și nu pe motivul că așa-i era lui „dat” să fie și să rămână în veacul-veacului! Fiindcă urmașii săi, elefanții, hipopotamii, balenele, concurează într-o măsură, sensibilă performanțele reptilienelor gigantice. Urmașii de astăzi ai saurienilor se află, raportați la giganții ce-au descins din șoricelul mezozoic, aproximativ în același raport în care se va fi aflat șoricelul cu strămoșii reptilienelor de azi.

— Deci: de ce au dispărut saurienii? a revenit bătrânul la ideea inițială. Ca de obicei în astfel de cazuri, există și aici o explicație mult mai simplă și mai logică - firesc de logică - față de cele îndeobște găsite până în prezent. O explicație mai aproape, mai la îndemână, pe care mintea n-a perceput-o încă, tocmai fiindcă suntem deprinși să privim în zare atunci când căutăm lucruri mari. Și cum saurienii erau, ce-i drept, mari, doar un lucru mare i-ar fi putut extirpa. Și încă, extirpa ca specie. Căutând care este lucrul acela *mare* care i-a exterminat, nu-l găsim. FIINDCĂ LUCRUL ACELA MARE ASTĂZI ESTE MIC! Supraviețuitorii mult mai mărunți ai tuturor evenimentelor dramatice pe seama cărora încercăm să punem dispariția

saurienilor sunt dovada vie că *Lucrul* acela *Mare* nu era atât de *Mare*. Nu era atoatenimicitor.

— Poate că glaciațiunea...

— Nu! Nici glaciațiunea! Fiindcă glaciațiunii i-au supraviețuit și specii mult mai sensibile: șoricelul cu sânge cald, şopârlele cu sânge rece, limacșii...

— Da, ai zâmbit tu, dacă nu cumva şopârlele și limacșii de azi n-or fi evoluat tot din micuțul șoricel...

Era evident că nu agreai principiul ăsta - aplicație a economismului malthusian la nivel biologic. Te credeai în posesia unui adevăr sistematic mult mai temeinic din punct de vedere științific, care îngloba cercetări și descoperiri noi, unele de ultimă oră. Îți permiteai să fii sarcastic: problemele evoluționismului îți erau indiferente.

CURIOZITĂȚI

(după *Naţional Geographic* - *Nr*. 6, *iulie 1996*)

Populația insulei Zeta este formată în exclusivitate din tineret. Nici un locuitor nu depășește vârsta de nouăsprezece ani.

Multă vreme s-a presupus că fenomenul s-ar datora unor perturbații locale electromagnetice, sau de altă natură, care ar induce o accelerare a ritmului biologic. Dar cercetările la fața locului au infirmat prezumția. Zetanii nu mor de bătrâneţe!

Zetanii se sting în floarea vârstei, perfect sănătoși fizic, în deplinătatea potențelor lor fiziologice. Nimic nu prevestește la ei apropiatul sfârşit. Și totuși, când împlinesc nouăsprezece ani, zetanii se despart de viață cu o imperturbabilă liniște sufletească.

Ceea ce te izbește la primul contact cu populația insulei este umorul ce se citește în privirile acestor tineri lipsiți de cea mai elementară invidie față de bunurile cele mai tentante. Zetanii nu au simțul proprietății. Un zetan care primește în dar un obiect, să zicem un radio cu tranzistori sau un ceas electronic, îl acceptă poate din politețe, poate

din indiferență, dar îl uită la numai câţiva pași mai încolo.

Nu există pe lume nicăieri ființe mai puțin animate de duioșie, sentiment caracteristic uman. Nu există nicăieri naturi umane mai rezistente la suferință. Nemiloși și impasibili, zetanii nu practică nici un joc și nici un sport al violenței: nu se războiesc, nici între ei, nici cu nimeni altcineva, nu vânează, nu siluiesc. Subzistând într-o mizerie de nedescris, într-o totală înapoiere materială și culturală, fără nici o religie, fără nici o tradiție, fără nici o lege, zetanul reprezintă de câţiva ani tema cercetărilor unei numeroase echipe de oameni de știință care încearcă să le descifreze taina.

Se presupune că paupertatea materială în care se zbat zetanii este urmarea, iar nu cauza sărăciei spirituale a membrilor. Coabitând înghesuiți câte douăzeci-treizeci de inși la un loc, în bordeie subpământene, folosind drept unică vestimentație liane sau flori împletite în lațele neîngrijite, zetanii se bălăcesc într-o promiscuitate încurajând hipersexualitatea precoce, obiceiurile lor nepracticând nici un fel de discriminare nici împotriva perversiunilor, nici împotriva incestului.

Principala lor hrană o reprezintă fructele și tuberculii, și cu greu ar fi putut fi integrați speciei umane dacă nu ar fi avut un limbaj propriu format din cca 900 de noțiuni, dintre care mai bine de 300 de termeni se referă eminamente la moarte, tema, după cât se pare, predilectă, a dialogurilor de pe insulă. Ca o constatare spectaculoasă, vocabularul zetan nu posedă însă nici un termen echivalent actului sinuciderii.

Din punct de vedere fizionomic, insularii vădesc o capacitate intelectuală perfect comparabilă cu a oricărei alte populații de pe planetă, însă, pe parcursul anilor, orice încercare de educare a lor, de ridicare a lor la un nivel superior de civilizație a eșuat, colectivitatea izolată acționând cu atâta putere asupra membrilor încât orice

influență asupra mentalităților lor a rămas fără nici un rezultat, majoritatea testelor încercate cu ei fiind ratate din pricina unei bariere de comunicare insurmontabile.

După câte s-a putut constata, zetanii nu cunosc jocurile, taifasul, și în general, nici una dintre plăcutele activități de trecere a timpului lor liber; este poate și din pricina faptului că tot timpul de care dispun zetanii este „liber”.

O dată la câteva zile, toți locuitorii insulei se adună într-o vale din partea de răsărit, unde crește din abundență o plantă căreia zetanii îi spun „thiva”. Aceste adunări, fără a părea să aibă un caracter mistic sau ritual, au fost ținute totuși în secret față de oamenii de știință veniți pe insulă, astfel încât abia de curând s-a observat că tinerii, începând din ziua în care se pot ține pe picioare, merg din când în când la *Thiva-motu* să consume plantele de Thiva.

Nu există nici un ritual al consumării lor. Plantele de Thiva sunt un fel de ferigi, ale căror frunze au un gust sălciu. S-a crezut că ar fi vorba de vreun alcaloid cu efect de drog sau tonifiant, dar testele de laborator nu au evidențiat nici un psihotrop sau psihopomp conținut în aceste frunze. Rolul hrănitor, caloric, al ferigii thiva este atât de modest încât consumarea ei pe considerente alimentare pare exclusă.

Abia de scurtă vreme s-a corelat consumul de Thiva cu media de viață scăzută a zetanilor. Și, într-adevăr, s-a reușit izolarea unui compus necunoscut până acum, a cărui acțiune se manifestă asupra organismului ca o otravă cu acțiune lentă de acumulare. Întreruperea consumului de Thiva a prelungit, în câteva cazuri, viața unor băștinași, dar rezultatele cercetărilor sunt departe de a fi concludente, avându-se în vedere imposibilitatea legală de a izola de grup, în mod definitiv, mai mulți membri, fără a se contraveni flagrant jurisdicția internațională în vigoare și fără asentimentul celor în cauză. Ori, tocmai acest asentiment, tocmai această colaborare nu s-a putut încă

obține decât de la foarte puțini insulari.

S-a remarcat că zetanii fac, în medie, trei-patru copii. S-a putut semnala o oarecare corelație statistică între debutul sexualității și consumul de Thiva. Urmărindu-se procesul de educație al micilor zetani, s-a observat că atunci când aceștia întreabă despre Thiva, li se răspunde invariabil că este o plantă „bună pentru moarte”, întrebați dacă știu că planta Thiva este otrăvitoare, toți zetanii au afirmat cu tărie că știu asta.

În dialectul zetan, conceptele de „bun” și „frumos” se exprimă fonetic foarte apropiat de rădăcina cuvântului „moarte”: „thana”, înseamnă moarte, „hana” înseamnă bun, și „anath” frumos.

S-a constatat de asemenea că la întrebarea: „cum este moartea?”, toți zetanii răspund fără să stea pe gânduri: „bună” sau „frumoasă”.

„Curajul este cea mai de preț virtute a maturității”, le-a declarat într-o zi cercetătorilor un zetan de 11 ani.

„Din momentul în care copilul are curajul să privească moartea în față fără să clipească, el devine matur, pătrunzând prin aceasta sensul a ceea ce este cu adevărat bun și frumos pe lume. Voi sunteţi niște copii bătrâni, fiindcă vă mai temeți încă de moarte.”

Un misionar venit pe insulă a emis ipoteza că modul lor de a privi moartea ar fi dovada credinței zetanilor în nemurirea sufletului, în renaștere, în viața de după moarte, reîncarnare sau în Dumnezeu, dar a rămas surprins când, fiind investigați în acest sens, a descoperit că insularii nu au nici o idee despre asemenea credințe, concepând lumea aceasta drept singura, iar ceea ce-i înconjoară drept o realitate fără dubiu.

Pe insula Zeta nu poate fi întâlnit nici un locuitor nemulțumit de condiția sa de existență, deși, cum s-a mai spus, trăiesc toți într-o mizerie cruntă. „Cu toate acestea, a mărturisit misionarul, nici unul dintre cei cu care am

discutat nu-și doreau altă viață.”

Nici o amenințare, nici o constrângere nu-i poate convinge pe zetani să renunțe la modul lor de trai, așa cum nici un eveniment, oricât de grav, nici o primejdie nu-i afectează, nu-i poate scoate din calmul lor inuman și din impasibilitatea autismului lor, s-ar putea crede nu numai afișat, de paradă.

Oamenii de știință care studiază fenomenul Zeta încearcă să interpreteze datele culese până acum, într-o manieră psihologistă. Orice om, spun ei, poate trece, în pragul pubertății, prin crize de conștiință mai mult sau mai puțin grave, care trezesc în sufletul lui sentimentul morții, instinctul tragic al disperării. Descoperirea perisabilității este primul semn al maturizării conștiinței de sine. Numai că, în vreme ce toate celelalte culturi spirituale ale lumii consideră înfruntarea Vieții drept cel mai mare curaj, zetanii consideră adevăratul curaj înfruntarea Morții. De aceea, spun specialiștii, istoria personalității lor se încheie cu prima etapă a maturizării individuale, sau poate chiar înainte de ea.

În urmă cu mai mulți ani, chiar de la primele contacte cu populația, un tânăr zetan care tocmai împlinise 15 ani, dar care își presimțea moartea apropiată, și-a dăruit partenera unuia dintre participanții la expediție. Tânăra fată, care mai avea un copil, trebuia, conform tradiției încetățenite, să mai dea naștere înainte de a muri la cel puțin unul.

La întrebarea de ce mai procreează, având asemenea concepții despre viață și moarte, tânăra zetancă a răspuns, contrariată: „Cum *de ce*? Ca să fie oameni! Numai copiii sunt egoiști. Trebuie să aduci pe lume oameni, care să se bucure de ceea ce este bun și frumos!”

Tânăra zeta, pe parcursul anilor, a părut a se atașa sufletește de noul ei partener, cu care a acceptat până la urmă să se căsătorească în ritul catolic, profesat de soțul ei. Dar la nașterea primului lor copil a refuzat categoric să-

i dea acestuia vreun nume. Zetanii nu-și dau nume unii altora. Ei sunt, și asta li se pare suficient.

„Treptat, oamenii mor, și se înlocuiesc atunci unii cu alții”, spun ei.

Cei doi soți ai căsătoriei acesteia mixte par să se înțeleagă bine.

„Trăim împreună de atâta vreme, că mi se pare că suntem dintotdeauna împreună”, a declarat de curând soțul tinerei, care, deși nu are decât 26 de ani, era considerat pe insulă cel mai bătrân zetan, aproape un nemuritor: „De când ne-am stabilit în Europa, în orașul meu natal, cultivăm Thiva. Soția mea dorește acest lucru cu îndârjire, și orice încercare am făcut, nu o pot lecui de această meteahnă, pe care mă văd silit să i-o tolerez pentru liniștea noastră familială. Feriga de Thiva s-a acomodat foarte bine la condițiile de climă continentală. Consumăm regulat și invariabil planta, conformându-ne unui obicei din altă lume, menită să ne aducă treptat o moarte fără suferință, dar sigură. M-am deprins în asemenea măsură cu ideea ei, încât nu mai văd nimic hidos într-însa, privind către viitorul inevitabil cu liniște și luciditate. Înlănțuiți prin legături trainice sufletești, mama fiilor mei nu vrea să renunțe la obiceiurile neamului ei, iar eu mă simt dator să-i fac unele concesii, așa cum și ea mi-a făcut mie, acceptând să ne căsătorim în ritul în care m-am născut.”

La întrebarea cum îl educă pe fiul comun, cercetătorul (care a insistat să nu-i facem cunoscut numele) a răspuns:

„Nu știu să-i arăt fiului meu care este binele și care este răul în acest sens. Singurul lucru pe care îl pot învăța este că nu are de ce se teme de moarte. Dacă nu este «bună» și «frumoasă», așa cum cred zetanii, este, în mod cert, inevitabilă. Totuși, parcă nu mă îndeamnă inima să-l sfătuiesc chiar să consume și el frunze de Thivar deși, sincer să fiu, nu găsesc nici un argument împotriva acestui

sfat.”

ARICIOAICA

1. Am găsit-o la Nuci[1], într-o deplasare în pădurea de lângă sat. Aveam acolo o stație meteorologică îngrădită cu plasă de sârmă unde mă duceam în fiecare săptămână să culeg date.

Plouase până cu puțin înainte de venirea noastră. Frunzișul și iarba sticleau ca de smarald. Mai întâi, am dat peste un șarpe mort într-un colț al îngrăditurii. Era un șarpe negru, lung de vreun metru. Inginerul silvic cu care eram l-a întors cu piciorul și și-a dat cu presupusul că trebuie să fie și ariciul pe-aici pe undeva, prin apropiere, fiindcă șarpele fusese în mod cert ucis de un arici - se vedeau urmele țepilor - și „asasinatul” se petrecuse de curând - nu apucaseră încă să se adune furnici sau muște pe cadavru - deci, în consecință, ariciul nu avea cum să fi ajuns prea departe. Așa că inginerul s-a pus pe căutatul lui prin tufișuri, în vreme ce eu, veșnic grăbit să mă întorc repede acasă (eram proaspăt căsătorit) m-am apucat să fac

[1] Comuna Nuci se află în extremitatea nord-estică a județului Ilfov, la limita cu județele Prahova și Ialomița, pe malurile râului Ialomița, fiind singura comună ilfoveană având localități pe malul stâng al acestui râu.

măsurătorile sârguincios.

— Cum îi vânează? l-am întrebat în vreme ce controlam și notam în carnețel temperaturile înregistrate de termometrele de maximă și minimă.

— Ce mi se pare cel mai caraghios este că nu aricii vânează șerpii, ci șerpii sunt cei care atacă aricii, mi-a răspuns acesta. Șarpele se repede, ariciul se face ghem, și șarpele se-nfige-n țepi. După care, de durere, zvârcolindu-se, rostogolește ariciul și se „trage pe roată”, ca să zic așa... Se spune că numai vulpile le vin aricilor de hac. Îi udă...

— Cum? întreb eu, interesat de idee.

— Într-un fel sau altul... clatină din cap inginerul. De exemplu, îl dau de-a rostogolul cu laba până la vreo băltoacă. Sau fac pe el. Și cum ariciul nu suportă udeala, se desface, și atunci vulpea-l sfâşie.

Tocmai scosesem banda săptămânală cu înregistrările hidrotermice, când îl aud pe inginer strigând vesel:

— Uite-l!

2. În primul moment, zbârlit cum era, mi s-a părut a fi destul de voluminos. Ne privea, scoţându-şi boticul de sub căciula de ace, urmărindu-ne mișcările cu ochișorii lui mici și negri ca două boabe de piper.

Când am întins mâna spre el, a pufnit supărat și a sărit brusc în sus, să mă înghimpe cu țepii de pe spinare. Mi-am ferit mâna cu un gest reflex, și atunci a zbughit-o, mult mai agil decât te-ai fi așteptat din partea unei ființe împachetate într-o cuirasă atât de învolburat înfoiată.

Am alergat după el. Inginerul râdea în hohote de gesturile mele caraghioase de apărare, dictate de instinct. De fiecare dată ariciul profita de frica mea pentru a o lua la fugă, încercând să ajungă la vreun mărăciniș unde să scape de sâcâielile noastre.

L-am încolțit iar printre rădăcinile de suprafață ale unui

gorun. De data asta n-am mai întins mâna, ci l-am învăluit cu punga de plastic în care-mi purtasem mâncarea (cele câteva sandvișuri cu brânză și roșiile), și l-am împachetat strâns. Acele lungi și ascuțite au străpuns nylonul și mi-au intrat adânc în piele. Dar nu i-am dat drumul, înşfăcându-l pre cât puteam mai sănătos și ridicându-l la subsuoară, să nu-l scap.

Nu mă așteptasem din partea lui, raportând greutatea sa mică pe care-o evaluasem la cel mult vreo jumătate de kilogram (în realitate avea și mai puțin) la numărul mare de ace - să aibă atâta forță de penetrație. Citisem că fachirii stau în pielea goală pe paturi de ace și nu pățesc nimic. Ei bine, nu cred că stau - în nici un caz! - pe țepi de arici!

— Ce vrei să faci cu el? mă întreabă inginerul.

— Mă gândesc să-l iau acasă, să se joace și nevastă-mea cu el. Săptămâna viitoare, când venim, îl aduc îndărăt.

Inginerul nu pare contrariat de ideea mea, ceea ce mă convinge să risc și aventura asta.

— Aricii sunt ușor de îmblânzit, îmi explică el. Și sunt destul de inteligenți. Ba chiar fideli. Pe vremuri, la țară, oamenii țineau câte un arici pe lângă casă, să-i apere de șerpi și să gonească șobolanii. Să ai grijă însă să nu se infecteze înțepăturile. Dacă șarpele cu care s-a luptat în țarcul stației ar fi fost otrăvitor, ar fi fost foarte primejdios să ne jucăm cu el, fiindcă nu ar fi fost exclus să-i rămână venin pe țepi. Dar nu era decât un șarpe negru de pădure. Totul e să nu te infectezi.

În drum spre cursă, comentând cu inginerul evenimentul, am dedus că avusesem norocul să-l prindem atât de ușor numai fiindcă, după ploaia dinainte, ariciul nu putuse fugi după pofta inimii lui, fiind stânjenit de udeala de pe jos, de care el încercase să se ferească.

Între timp, înfășurat în punga de plastic, viețuitoarea pădurii se mai desfăcuse nițel și-i simțeam acum burtica

fremătând de o respirație grăbită de spaimă și inima bătându-i precipitat.

3. Și în mașină l-am ținut tot atât de strâns împachetat, de teamă să nu fugă. Doar boticul de șoricel îl scosesem afară, să nu se sufoce. Ceilalți călători râdeau și întindeau mâna să-l mângâie, și atunci vietatea sperioasă, care de cald și umezeală (transpirase său făcuse pe el) - sau, cine știe, poate de la mângâiatul meu domol pe burtă - se deschisese puțin câte puțin, se ghemuia iar și ghimpii îmi străpungeau pielea. Apoi, când mașina ajungea sau pleca din stații, zgomotul pisăit al aerului comprimat care acționa ușile îi stârnea aceeași neliniște neobosită, așa că am ajuns în București cu podul palmelor ciuruit. Mă usturau atât de tare că am început să-mi fac griji dacă nu cumva șarpele cel negru n-o fi fost, totuși, otrăvitor, în ciuda asigurărilor primite din partea inginerului. Sau, mă impacientam eu, dacă o mai fi omorât vreun altul, mai înainte, și ăla o fi fost otrăvitor?

Cu numai o săptămână în urmă, pe când făceam măsurătorile copacilor, avusesem la un moment dat un sentiment de insecuritate care mă determinase să-mi las privirea în jos o clipă (în rest eram mai mult cu ochii după marcajul arborilor decât atent pe unde calc) și am descoperit, chiar la genunchiul meu, pe o buturugă, făcut colac, un șerpișor verde-praz superb, nu mai mare de douăzeci de centimetri, bâţâindu-şi capul triunghiular în dreapta și-n stânga. Mă trăsesem înapoi dintr-un salt, cu toate că dimensiunile miniaturale nu mi se păreau a justifica teama mea, pe care o consideram exagerată. Șarpele cel mic părea mai degrabă o jucărioară bună de răsucit pe după deget, decât o fiară periculoasă, și abia după ce am povestit inginerului, și apoi la serviciu și altor colegi mai cu experiență, am aflat că procedasem cât se poate de prudent, fiindcă, în urma descrierii mele, s-a

ajuns la concluzia că fusese o viperă. E drept că viperele din zonă nu sunt chiar *șarpele-minut* indian, dar, oricum, mușcătura lor e suficient de periculoasă cât să nu prea fie cazul să glumești cu așa ceva.

Ori, de data asta, cu toate că mă uitasem bine pe toate buturugile, nu mai văzusem nici urmă din șerpișorul cel verde. Dacă ariciul l-o fi căsăpit și pe-ăla?

4. Când am ajuns acasă, se pleoștise în asemenea hal încât, atunci când l-am scos din pungă să i-l arăt nevestii-mii:

— Uite ce ți-am adus de la pădure!

Ea a scos un țipăt, speriată:

— Hi! Un șobolan!

Într-adevăr, animalul care, în pădure, zbârlit, păruse cât căciula de nutrie a lu' tataie, arăta acum a șobolan tărcat cenușiu cu alb.

— Nu, dragă, am protestat eu jignit de confuzia ivită, este un arici.

— Ce arici! Ăsta-i arici! a sărit nevastă-mea. Lasă că am mai văzut eu arici... Asta nici nu are ace! Tu nu vezi că are blană?

Într-adevăr, ghimpii lăsați moi își pierduseră complet rigiditatea, vădindu-se flexibili la pipăit, aproape ca părul. Era de mirare cum de rezistaseră, în stare de erecție, la apăsarea puternică a degetelor mele sfâşiate. Și, de unde la început stătuseră grupați geometric, trei câte trei, proptiți încrucișat ca sulițele falangei macedonene, acum se revărsau haotic în toate părțile, ca pletele panchiştilor chiampauni. Până și forma firelor, cândva în mod flagrant conice, se dezumflase bleg (probabil că atunci când îi era frică, sângele puternic pompat în peri îi gonfla). Acum, doar câteva ace de pe spinare, sparte în luptă cu balaurii, mai sugerau - cât de cât - ideea de ghimpe. Ce mai una alta, ariciul meu arăta absolut îndoielnic.

— E arici, am mai mormăit eu o dată, iritat, și l-am înșfăcat de ceafă cu două degete, pornind cu el spre baie să-l spăl și să-l dezinfectez, că mâinile mele cangrenate se umflaseră de la înțepături de parcă aș fi avut mănuși de box.

Nevastă-mea, care mai avea puțin până să nască era, pe cât posibil, protejată și apărată în întreaga-familie-unită de orice contact primejdios cu dura realitate înconjurătoare, de frică să nu-i dăuneze în vreun fel viitoarei noastre odrasle. Mi-era foarte teamă să nu fiu tocmai eu cauza vreunei neprevăzute belele. Înainte de furnizare și folosință, deci, fostul animal de pădure trebuia „amenajat” special și transformat în obiect casnic de agrement, în jucărie antiseptică, mai cu seamă că nevastă-mea, deranjată de modul meu brutal și fără menajamente de a mă purta cu el, după ce se mai uitase la el o dată mai bine, exclamase (într-un târziu) entuziasmată:

— Vai, ce drăguț e! după care, pe dată, prinsese drag de el.

Așa trăia, încă, pe atunci, nevastă-mea, numai sub imperiul puternic al sentimentelor nedisimulate. Numai că, la sunetul glasului ei cristalin și necunoscut, ariciul se înfoiase amenințător, determinându-mă să-mi continui categoric marșul triumfal către baia-de-supliciu.

Apoi, doar ce l-am stropit un pic cu apă caldă că ariciul a și început să pulseze, când zbârlindu-se ghem, când desfăcându-se pe spate ca o broască, de mi-era imposibil să apropii de el săpunul Rexona roz și parfumat cu care încercasem să-l clăbucesc

Atunci l-am extras din apă, și el s-a deschis, lăsându-se să atârne ca o cârpă udă.

Dau eu să apropii de el săpunul. El pufnește și se face ghem, înţepându-mă ca pe un fachir. Îndepărtez săpunul, se face cârpă. Îl apropii - mă-nghimpă de-l scap: bâldâbâc! în apă din baie.

— Ei, fir-ar să fie! exclam înciudat.

Nevastă-mea, care trăgea cu urechea din spatele ușii la zgomotele ciudate ale luptei mele cu ariciul, intervine impacientată:

— Ce-i faci?

— Ce să-i fac! strig eu cu obidă. Nu reușesc să-l spăl!

Scot iar ariciul, care pufnește agresiv la săpun. Așa că, până la urmă, prind momentul prielnic când se desface și, harșți! îi pleojdesc săpunul pe burtă ca pe-o prișniță cu muștar, după care prind a-l săpuni ca pe-o rufă, ne-mai-lăsându-l eu să se desfacă de data asta, deși se zbate el să-mi scape din mâini dând din toate cele patru labe ale sale spasmodic precum o țestoasă de tortugas întoarsă pe spate de vânătorii de țestoase de tortugas din Tortugas.

Când, într-un sfârşit, i-am dat drumul să-l clătesc, săpunul a căzut: pleosc! de pe burta lui plină de clăbuci, purtând întipărite într-un colț urmele celor doi dinți răscrăcărați, de insectivoră, iar ariciul a căscat boticul emiţând spre lume, ca-n desenele animate, un balon de săpun roz-bombon care a pleznit, plici! eliberând dintr-însul un noian de injurii ce s-au răspândit zornăitor pe faianța de pe jos.

— Ce-ai făcut, mă, nefericitule! am exclamat contrariat. Mănânci săpun?

După care am început să-i scandez ca-n copilărie:

— Te spun c-ai mâncat săpun! Te spun c-ai mâncat săpun!

Pe nevastă-mea n-a mai răbdat-o inima să stea pe la uși și-a dat buzna peste noi în baie, să vadă ea cu ochii ei ce-i fac eu acolo bietului arici.

— De ce chinui animalul! a strigat la mine cu lacrimi în ochi, enervată la culme de râsul meu *coleric,* fiindcă, într-adevăr, râdeam la amintirea balonului ce se desprinsese de pe simpaticul botic nedumerit, râdeam în hohote, de nu mă mai puteam ține pe picioare și, când am mai văzut-o și pe

nevastă-mea pătrunzând războinică precum o valpurgie din „Walhalla” de Wagner, a trebuit pur și simplu să mă proptesc cu mâinile de pereți ca să nu cad.

— Dacă-i mai faci ceva, să știi că-ți dau cu pantofu-n cap! m-a amenințat soția sumbră, complet insensibilă la ridicolul situației. Brută ce ești!

Proaspătul îmbăiat, dârdâind de frig, în ciuda celor vreo 30 de grade celsius din casă (la umbră!) și a atmosferei încă și mai incandescente, s-a cuibărit la pieptul ei, aruncându-mi priviri asasine printre șuvițele de păr ale consoartei, care-l acopereau cu totul.

Ea l-a șters cu o gingășie anticipat maternă, sacrificând pentru aceasta un prosop luat de la „curate”, și l-a uscat cu pheonul, cu care prilej a descoperit pe burta lui și câţiva păduchi de pădure umflați de sânge, care trecuseră eroic prin potop, așa că următoarea etapă a integrării familiale a ariciului a reprezentat-o pigulirea insectelor (muncă de o inutilitate sisifică, fiindcă doar câteva ore mai târziu ariciul colcăia de o nouă generație spontanee de folfăitori).

5. — O să vă umpleți de păduchi! a decretat socru-meu, îngrijorat. Arici vă trebuia vouă?

Degeaba i-am explicat eu că păduchii de animal nu trag la om, care are pielea prea groasă pentru ei. Socru-meu știa el ce știa - doar era tatăl soției mele, ce Dumnezeu! și a rămas convins cu neînduplecare că o să ne umplem de păduchi.

Până să se lase noaptea, ne-am petrecut vremea prinzându-i muște ariciului, fiindcă așa am citit în *Lumea Animalelor* după Brehm că se hrănesc ei, aricii. Păi nu scrie acolo că sunt insectivori? drept care nouă ni se formase în minte o imagine absolut deformată despre subclasa *Hirsut hirsut*, confundând reprezentanții acesteia cu... broaștele.

Ariciul însă nici nu a vrut să se uite la muștele noastre

storcite cu pliciul, ferindu-și scârbit botul de ele, iar când am încercat, într-un târziu, să-i vâr pe gât una vie, a pufnit la mine, zbârlindu-se ultragiat. Atunci a fost ultima oară când l-am putut admira în întreaga lui splendoare, fiindcă după aceea n-am mai reușit să-l convingem să se sperie de noi nici măcar ţipând la el ca măgarii sau bufnindu-i cu piciorul sub nas. Se obișnuise iremediabil cu noi și ne urma apatic și placid, bântuind pe unde nu-ți dădea prin minte, cu aspectul lipsit de impetuozitate al unui șobolan tărcat ieșit în inspecție. Din pricină că ni se tot vâra pe sub picioare, după o vreme am căpătat o adevărată obsesie că o să-l calc din greșeală, și de atunci am rămas cu obiceiul să pășesc grijuliu, pipăind mai întâi terenul, ca orbii.

6. După ce am mai consultat o dată *Lumea Animalelor*, am aflat că aricii mai sunt și mari consumatori de șerpi și broaște, ca italienii și chinezii. Deci, iată-mă pe la ora zece și ceva în Cișmigiu, la vânătoare de batracieni (reptile, mi-am zis, n-are decât să-și vâneze singur dacă are poftă!).

Era zăduf. Parfumul florilor se revărsa în cascade pe aleile scufundate-n noapte. În lumina diafană a neonului, aleea centrală se deschidea într-o perspectivă albăstruie, impresionistă, către Sfatul Popular al Capitalei, care închidea monumental perspectiva. Era o lume de vis. Eram tânăr. Era vară. Soția mă iubea. În curând avea să-mi nască un copil frumos și sănătos (cum altfel?). Eram încrezător în viață. Era pace.

În dreptul lacului m-a întâmpinat orăcăitul broaștelor, și eu am rămas, fascinat, vreo oră și mai bine sub aura lunii noi, cu ochii pierduți în negura de pe lac în care luminile albe de la debarcader se oglindeau răsturnat. Beat de viață, de liniște, de putere. Cu gândurile libere să zboare.

Cu chiu cu vai am reușit să prind un brotac mititel cu care m-am întors acasă ca găina babei cu mărgică. Oboseala mă răzbise însă și nu mă mai simțeam deloc bine.

Mâinile mă ardeau ca focul și urmele înțepăturilor acelor ariciului se înnegriseră. Mi-am pus termometrul. Aveam 38.

Ariciul nu a apreciat nici brotacul procurat de mine cu atâtea eforturi și sacrificii. Ce știu copiii de suferințele și grijile părinților! Ei cred că pe lumea asta toate li se cuvin iar că ei nu au altă de făcut decât să strâmbe din nas!

Îi puneam „hrana lui preferată” (după părerea lui Brehm) sub bot și el nici nu catadicsea să se uite într-acolo. Rămânea, paralitic, cu botul pe brotac câteva momente, după care brotacul pleca: țop-țop, cu intenția vădită de a da bir cu fugiții în ghivecele de flori de lângă geam, iar ariciul se gudura la picioarele noastre, amuşinându-ne degetele cu meticulozitate.

Îl pun iar cu botul pe brotac, și el rămâne iar paralizat. Văzându-l cât de țeapăn stă, mi-am zis că mai mult ca sigur are tetanos, că la ăla auzisem eu că nu te mai poți mișca. Are tetanos! De-aia mi s-au înnegrit și mie înțepăturile, că am luat și eu boala de la el! O să mor tot așa, cu nasul pe brotac (mâncarea mea preferată - după opiniile rasiștilor - genta latina! nu?) fără să-l pot ingurgita.

— Știi că-i aricioaică? mă întreabă soția.

— De unde știi?

— Am controlat-o.

Întorc paraliticul cu burtă-n sus și constat și eu semnalmentele distinctive de „animal cu sânge cald care naște pui vii și și-i hrănește cu lapte”.

— O fi și ea gravidă, ca tine, îmi dau cu presupusul.

O pipăim, o palpăm, și ajungem la concluzia că: „o fi”.

— Poate că de-aia nu mănâncă nimic. O fi având grețuri, sugerează nevastă-mea.

După aia am dus brotacul înapoi în parc (devenise agasant; și ne ajungea un animal căruia să-i ducem grijă în casă - să nu-l călcăm!), m-am spălat pe mâinile ca niște pepeni și am mâncat de seară, nerăbdător să ne culcăm

mai repede, că nu mai vedeam în fața ochilor de oboseală și febră.

— Ce zici, mă întreabă nevastă-mea cu gura plină de pâine cu unt și gem, ariceii cum se nasc oare? Adică, vreau să zic, la naștere cum or fi arătând? Tot ghem?

— Ete na! am mârâit mofluz.

— Dai pariu?

Eu am propus alt pariu, cu mult mai rațional decât întrebările ei absurde: cine naște prima - ea sau aricioaica? Și aș fi căzut de acord s-o las pe nevastă-mea să meargă pe mâna aricioaicei, cu toate că aflasem (tot din *Lumea Animalelor* în care nu mai aveam nici o încredere) că nu gestează decât cinci săptămâni.

7. În timpul mesei am mai tentat-o și testat-o pe aricioaică și cu niște bucățele de morcov curățat de pământ și coajă, cu ceapă, cu o frunză de varză, cu una de urzică („poate că ghimpe la ghimpe trage”...) și cu leuștean (ca pe melc), dar tot n-am reușit să-i descoperim gusturile.

La sfârşitul mesei am băut și câte o cană cu lapte, și atunci nu știu cum ne-a dat prin minte (prea se holba la noi, ca fascinată, cu mărgelele ochilor ei negri scăpărând de inteligență) de nevastă-mea i-a întins paharul, că „poate și dieta aricioaicelor gravide include laptele”.

Ei bine, ghicise! Aricioaicele gravide poftesc extraordinar la laptele de vacă (proaspăt, călduț și fiert). Șobolanul tărcat s-a înfipt pur și simplu, pufnind de lăcomie și plăcere, în paharul lungăreț de sticlă. Încet-încet, din aproape în aproape, tot întinzându-se după lichidul dulce, aricioaica s-a tot îndesat până când a intrat înăuntru, în pahar, cu totul!

Dacă mi-ar fi spus cineva și n-aș fi crezut cu de-afurisenie că ghemul de ace din pădure (cât căciula lu' tataie), „ucigașul de șerpi”... Încăpea foarte bine într-un pahar sondă de 150 ml!

În zilele care au urmat am îndopat-o cu lapte până s-a îngrășat de abia dacă se mai ținea de rotundă ce se făcuse. Asta era distracția zilei - cum venea câte un prieten pe la noi îi arătam cum bea aricioaica lapte și intră cu totul în pahar. Asta până în a treia zi, când nu-i mai încăpea burta de îmbuibată ce era. Cât despre ghimpi, ne-a fost imposibil să le demonstrăm celor cărora le-am mai arătat-o (și care aveau, ca majoritatea dintre noi, o idee complet deformată despre ce este acela și cum trebuie să arate un arici standard) că era, totuși, arici. Dorel, chiar, care a trecut pe la noi venind de la o „bere”, a încercat să ne convingă, cu toată buna-credință, că e nutrie, nu arici.

— Pe cuvânt! ne garanta el, eu am mai văzut nutrii de astea! Este un pui de nutrie!

8. În noaptea care a urmat capturării aricioaicei am făcut 41 de grade. În zori, frisonând, m-am prezentat la cabinetul doctoriței de cartier să-i arăt mâinile vinete. Doctora mi-a făcut un antitetanic (transfuzie de ser, nu vaccin) și m-a mai liniștit de gânduri, zicându-mi că nu crede să fie totuși vorba de otravă de șarpe, care, chiar dacă ar fi, ea tot nu are nici un antidot pentru asta, așa că ar fi mai bine să nu fie, iar dacă totuși e, să fiu eu sănătos! După care mi-a oferit trei zile de concediu medical să mă fac bine, și să nu cumva să vin la ea după prelungiri, că mi-am făcut-o cu mâna mea.

Prima zi abia am putut să deschid ochii de febră. Deliram.

Când, la un moment dat m-am dat jos din pat să mă duc să beau un pahar cu apă, am simțit, sub piciorul căutând orbește papucul, trupul mic și moale al aricioaicei. Mi-am ferit piciorul, am întredeschis ochii, mi-am pus papucii și am plecat împleticindu-mă către bucătărie. Aricioaica m-a urmat, pufnind, tot drumul și înapoi, împiedicându-mi-se printre picioare.

După aceea am încercat s-o închidem în baie, dar cum stătea tot timpul în dreptul ușii să dea buzna în picioarele primului venit, n-am putut-o lăsa acolo, fiindcă riscam să-i dăm cu ușa-n cap sau s-o strivim.

9. Anul acela fusese primul an cu invazie de gândaci roșii de bucătărie. Colcăiau peste tot: prin vasele de la bucătărie, pe sub linoleum, năvăleau pe țevile instalației sanitare, ba hălăduiau până și prin paturi ca la ei acasă.

Din pricina sarcinii nevesti-mii ne temeam să abuzăm de insecticide dar, de altfel, alți vecini, care nu se aflau în aceeași situație cu noi, le-au încercat pe toate și tot n-au rezolvat problema. Nesimțiții ăia de gândaci erau insensibili până și la Verdele de Paris și la fumigaţia cu sulf.

Cu un an înainte avuseserăm invazie de gândăcei zburători - „cărăbuși”. Cum lăsai geamul deschis, cum începeau să cadă ca grindina prin casă. Ce legătură aveau unii cu alții? Oamenii de știință n-au pomenit nici una, după câte știu, dar eu am o suspiciune care, dacă se va confirma vreodată, atunci ar însemna că subsemnatul nu mă aflu întru totul străin de metamorfoza invaziei. Și iată de ce:

nu mai știu pe unde am citit că susmenționații cărăbuși au o variabilitate colosală în perioada „de suprafață”, care survine cam o dată la 4 ani. Restul timpului gestează până la maturizarea completă, trecând prin neomenia ouă-larvă-cărăbuși subteran. Generațiile sunt succesive, și de aceea invaziile de cărăbuși nu sunt mai dese de o dată la 4-5 ani.

Ei bine, agasat de grindina vie, care mai și ciupea destul de zdravăn, am început să-i studiez. Nici cărăbușii nu erau prea sensibili la insecticide, iar de călcat cu piciorul era și dificil, și fără prea mare spor, în primul rând fiindcă se deplasau vioi, ceva ce nu s-a mai pomenit, în al doilea rând fiindcă aveau o crustă cheratinoasă țapănă, care nu ceda

decât sub presiunea tălpilor foarte tari. Dacă, de exemplu, îi călcai numai cu șlapul, după operație ei fugeau mai departe la fel de vioi, doar nițel mai șantalii, cu armura dezaxată de apăsare, dar în rest destul de activi cât să te muște cu prima ocazie cu care reușeau să se strecoare neobservați pe cracul de la pantalon.

Într-o zi, animat de ură, am trecut la pedepsirea lor în modul cel mai cumplit - credeam eu. În loc să mă mai străduiesc a-i strivi, am început să-i „cojesc” pe invadatorii zburători de crusta chitinoasă și le-am dat drumul să-i mănânce - am presupus eu naiv - pripriii semeni.

Am fost înșelat în așteptări! „Dezbrăcații”, în loc să fie ei victime ale „seniorilor”, deveneau încă și mai combativi și feroci decât confrații lor în armuri și treptat îi eliminau din competiție pe cei în zale. Pe deasupra, în loc de a mai avea o metamorfoză completă cu ciclu de cinci ani, ei au prins a se împuia prin canale, dând iute la iveală generațiile lor de puișori scârboşi, care s-au vădit încă și mai dificil de extirpat decât părinții lor. Ușurați de cruste și reduși la stadiul pedestru, probabil că instinctul sexual li s-a exacerbat, stimulat de apropierea corp-la-corp.

În urma războiului ecologic declanșat de pacificarea mea forțată prin casă au prins a se dezvolta două specii noi: zburători fără armuri, și apteri (fiindcă remarcând primatul celor golași asupra celor înarmurați, am presupus că ăia fără aripi or să fie și mai și - supoziție pare-se confirmată de experiența ulterioară a practicii).

Tot în spirit științific le-am rupt unora și câte un membru, două. Dar aceste încercări nu au dus la nicio mutație persistentă și n-am reușit să fac bipede din șase-pódele alea nenorocite, oricum mi-am dat silința.

Pare o glumă, nu? Ei bine, o fi ea o aiureală, dar eu am procese de conștiință, întrebându-mă în mod cât se poate de serios dacă nu cumva experimentele mele empirice au creat specia asta nouă și teribilă de gândaci de bucătărie,

care, prin America, am citit că au devorat până și blocurile... Sau, cine știe, poate că ideea „pacificării” cărăbușilor nu mi-o fi venit numai mie („marile idei plutesc în aer”) și or mai fi făcut teste de bioadaptare și alți ucenici vrăjitori deștepți...

Cine știe?

Ce-i cert este că, exact la un an după invazia de cărăbuși zburători, a început invazia de gândaci roșii de bucătărie, de care n-am reușit să scăpăm nici în prezent.

Dar dacă eu sunt, într-adevăr, cel vinovat de mutația care a produs (în mod darwinist) noua specie, tot eu voi propune umanității și remediul (ecologic)!

După ziua în care îmi fusese rău, a doua zi, când m-am deșteptat în zori, stors ca o lămâie dar aproape sigur că am scăpat și de astă-dată și că, de-acum încolo, n-o să mai mor eu nici de ghimpe de arici, nevastă-mea m-a anunțat că a făcut o constatare surprinzătoare: dispăruseră gândacii din baie!

M-am dus, năuc, să controlez la fața locului afirmația jupânei și m-am văzut silit să-i dau dreptate: într-adevăr, în urma unei îndelungate cercetări minuțioase, n-am mai găsit nici picior de gândac nici sub linoleumul sub care mișunaseră până în ajun, nici pe la țevile de la chiuvetă și baie. Și doar cu câteva ore mai înainte îi mai văzuserăm încă bântuind cu furie peste tot, mii și sute!

— Probabil că au fugit de mirosul aricioaicăi, mi-am dat eu cu presupusul cu gândul la feromoni. (În baie duhnea a animal de pădure de să-ți mute nasul din loc.)

— Tot ce se poate! mi-am aprobat soția, laic. Pute atât de urât că și mie îmi vine să-mi iau câmpii.

Nu știu care o fi fost exact explicația fenomenului. I-o fi mâncat aricioaica (în fond era o insectivoră învederată), or fi fugit ei de duhoare sau feromoni, nu știu - ce-i cert însă: găzduirea aricioaicei ne-a scăpat pentru mai bine de un an de gângănii. Personal, neîndoindu-mă nici o clipă de

inteligența (fie și colectivă) a gâzelor, cred că gândacii și-au comunicat (prin treaba lor ce limbaj codificat) că pe Știrbei Vodă, la apartamentul 32 de la etajul 8, este un monstru teribil care-i ronțăie, drept pentru care și-au însemnat pe hărțile incursiunilor lor de pradă vreun semn de tabu la adresa respectivă, tabu neîncălcat după aceea o mie de ani gândăcești de nici un Ulysses sau Columb cu șase picioare, vădindu-se astfel mult mai disciplinați și cuminți decât aventurierii europeni - că nu de pomană or fi ales egiptenii antici cărăbușul drept simbol al civilizației lor înțelepte.

10. Se făcuse, deci, a treia zi de când îndopam aricioaica „noastră” cu lapte, când nevastă-mea a venit de la doctor și ne-a anunțat bucuria că, în cel mult o săptămână, „o să aibă loc fericitul eveniment”.

Am fost cuprinși cu toții de o febrilitate ieșită din comun. Femeile din casă (mama, soacra și consoarta) au mai trecut în revistă o dată patrimoniul de cârpe strict necesar viitorului oaspe. Socru-meu a făcut curat în debara. Iar eu am colindat tot orașul în căutarea unui pătuț de lemn și a unui cărucior landou (tocmai era criză de astfel de obiecte de consum). Căruciorul mi-a dat cel mai mult de furcă, dar m-am ambiționat și nu m-am lăsat până nu m-am întors cu el chiar din acea zi, deși pentru moment era o ustensilă de utilitate strict preventivă, în primele săptămâni de viață ale juniorului dovedindu-se absolut inutil, fiindcă junele nu a fost scos din casă nici o clipă.

Așa s-a ajuns să se pună și problema aricioaicei.

— Ai văzut ce-ai pățit tu de la înțepăturile ei. Vrei să facă și nevastă-ta sau copilul ceva?

Le-am dat dreptate fără să opun nici o rezistență - nu, nu voiam să pățească nimeni nimic! Eram foarte grijuliu pe atunci cu soarta consoartei și progeniturii menite să-mi perpetueze familia, neamul și specia.

Era clar! Trebuia să duc fără întârziere aricioaica înapoi la pădure!

— Bine, dar nici măcar nu se zburlește, săraca! a protestat nevastă-mea. Dacă e vorba s-o luăm așa, apăi m-aș putea înțepa și-n lâna păturii de pe pat.

Intervenția ei a rămas însă fără ecou. Decizia fusese luată.

— Ce știi tu? a zis Familia.

— Mihai a făcut foarte rău că a adus în casă animalul de pădure!

— Da, a fost o copilărie regretabilă!

— S-o îndreptăm cât nu e încă prea târziu.

— Cu lucruri din astea nu se glumește!

— Dacă e turbată?

A rămas stabilit să fie deportată chiar de-a doua zi (duminică) în vreuna din pădurile limitrofe, fără a mai aștepta ziua de teren ca s-o rambursez la sursă, în pădurea de la Nuci, locul ei natal de unde o răpisem necugetat.

Am decis că Băneasa o putea găzdui optim. Am plecat în zori, însoțit de socru-meu. Tata-socru mai era încă pe-atunci un personaj foarte important - locul întâi în topul familiei - obișnuit a lua decizii și a da directive, autoritar, ca un director (de ziar for central) ce era - de! om cu greutate!

Înainte să vârâm aricioaica în punga de plastic, nevastă-mea a mai vărsat câteva lacrimi fierbinți pe blănița tărcată și ne-a mai rugat o dată să o lăsăm măcar să nască aici, fără probleme. Dar inimile noastre erau de gheață.

A mai pupat-o o dată pe boticul negru și aricioaica a pufnit, adulmecând-o nedumerită, neînţelegând nimic din dramatismul momentului solemn al acestei despărțiri pentru eternitate. Sau poate cine știe? înţelegând totul foarte bine. Precum am mai spus, am mare încredere în inteligența animală.

11. Pe la ora nouă, nouă și ceva, eram la pădure, în dreptul căsuței poetului Geo Dumitrescu[1].

Habar n-aveam pe vremea aceea că autorul *Libertății de a trage cu pușca* și a *Nevoii de cercuri* (și ariciul este un cerc - de ghimpi!) se retrăsese acolo. Poate că la vremea respectivă nici nu se retrăsese încă. Era abia în 1974. Nichita Stănescu lua premiul Herder. Iar Tudor George m-a oprit într-o noapte pe Calea Victoriei, cam pe vizavi de ASAS[2], să-mi ceară un foc.

— Mă, al cui ești tu?

— Al lu' [..], maestre.

— Tac-tu e un mare scriitor, bă! Tu ce ești?

— Nimic, maestre.

— Păi, și ce faci? Uite, eu plec la Paris zilele astea. Pe lume suntem datori să facem fiecare câte ceva! Eu o să mă duc la franțuji și o să merg tot așa ca acum, aici, uite așa, cu burta înainte și mâinile în buzunare pe monparnasul lor - ai auzit de monparnas? Modigliani, Nerval, Balzac, Picasso! E o lume, bă! E o lume! Și eu o să calc pe ea, uite așa, cu mâinile în buzunare, și o să-i cer vreunui poet de-al lor de care n-a auzit nici dracu', o să-i cer un foc, așa cum ți-am cerut ție acu', și o să-l întreb cum îl cheamă, și o să-i spun cum mă cheamă. De mine va ști, acolo, măcar unu'! Și o să le strig și ălora „Ahoe!” Uite așa: „Ahoe!”

Și a plecat mai departe, fluturându-şi poalele largi ale pardesiului ca un anteriu laic și plebeu-nobil („presimt, această zdreanță, cândva, o să mai zboare!”) în boarea caldă a verii, ca un mare maestru academic „în plină lumină a reflectoarelor” ce se afla.

Ahoe!

---

[1] (n. 17 mai 1920, București - d. 28 septembrie 2004) a fost un poet și scriitor român.

[2] Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice „Gheorghe Ionescu-Şişeşti”.

Cu sacoșa cu aricioaica la subsuoară și cu socru-meu cu mâinile în buzunare alături, ne-am scufundat în euforia abundenței vegetale a pădurii sfârşitului de mileniu. Era o dimineață extraordinară! Dinspre oceanul de verde se prăvălea peste noi aer proaspăt și foșnet de frunză. Natura ne întâmpină cu zbârnâit vesel de ciocănitoare și cucuituri cristaline.

Am scos aricioaica din sacoșă și am depus-o pe patul de frunze. Și ea, deprinsă cum era, mi s-a înghesuit în picioare.

— Du-te! i-am spus. Pleacă! Hai, liber!

Am tropăit s-o sperii, dar ea nici gând să fugă de mine. Tărcată, ceva mai mică decât un șobolan cenușiu, ceva mai mare decât un șoarece de câmp - nici sălbăticiune, nici animal „de agrement” s-o poți găzdui într-un apartament la etajul opt.

— Ci las-o în durerea ei odată și hai să ne dopănim! a exclamat socru-meu sub influența vădită a expresiilor noastre argotice încă „inedite” și molipsitoare pentru el. Ori de câte ori rămâneam între patru ochi, în tovarășul director de ziar se redeștepta puștiul de altădată, care-și lăsase satul natal să vină-n marele oraș să se facă activist. Sub scrobeala de la exterior dospea încă aerul șăgalnic țărănesc, înrudit îndeaproape cu *bășcălia* citadină.

Un câine a lătrat în curte la nea Geo Dumitrescu și aricioaica s-a înfiorat, săltându-şi un pic blănița. M-am întors și am plecat hotărât, cu pași mari, vânturând cu șlapii frunzele de altan.

Ajuns la capătul cărării m-am întors și am căutat cu privirea viețuitoarea reintegrată cadrului ei firesc. Am aflat-o în același loc în care o lăsasem, nedecisă încă.

— Hai, pleacă! i-am strigat. Ești liberă!

Socru-meu se-ndepărtase binicel. Mergea țanțoș, fluierând de mama focului, cu mâinile în buzunarele costumului descheiat și cu cravată lărgită la gât.

Câinele a mai lătrat o dată în curtea poetului Dumitrescu, și aricioaica s-a urnit, în sfârşit, către cortina deasă de trunchiuri. La început cu mișcări mici, greoaie, întorcând la fiecare pas capul spre mine. Apoi, dintr-o dată, a zbughit-o.

Adio! i-am spus, așa cum i-ai spune unui vis din tinerețe. Adio, așa cum i-ai spune naivității și spațiului neîngrădit al unui codru fără margini. Adio, ca burlăciei, sau ca verii care a trecut la începutul toamnei.

În mașină, spre oraș, n-am mai schimbat nici un cuvânt - străini, ostentativi. La Piața Scânteii, la coborâre, ne-am aruncat în puhoiul marelui oraș ca-n apele unui fluviu învolburat, ascunzând sub bulboane abisurile pragurilor adânci de dedesubt.

GALIONUL DE AUR

1. Botul epavei se cască știrb dintre stâncile negre de pe fundul crevasei. Algele prinse de lemnul brânzos unduie leneș în valurile fierbinți ale curentului din golf. Coastele de lemn se revarsă din pântecul bombat al galionului mascând, cu învălmășeala lor haotică, surparea în-de-sine.

Jetul clocotit al gaizerelor submarine ţâşnind din roca poroasă a platformei cu mare presiune, orientat spre străfunduri într-un unghi de aproape nouăzeci de grade, stârneşte - cu sorbecăieli - mari turbioane de aer încolăcite în cornete tremurătoare până în mâzga pe care-o stârneşte în trombe tulburi.

2. Legenda Galionului-de-Aur povestește despre o încărcătură din Eldorado - prețul răscumpărării unui rege sacrificat. Eroi civilizatori și martirii civilizației.

După o luptă crâncenă cu pirații, deși învingător, Galionul avariat se scufundase în apele veșnic agitate și nu prea adânci chiar de la intrarea în lagună.

Cimitirul epavelor. Pantele craterului vulcanic se surpă în prăpăstii abisale din care piscuri ascuțite suie amenințătoare până sub pânză cristalină asemeni unor

colți rari.

3. Atrași de visul de aur, aventurierii se apropie de epavă. Poartă toți aceleași costume negre, de pirați, cu ecusoane stanțate cu fir de aur. Tâlhari de epave.

Blonda Ramona cuprinde mijlocul Motanului-de-Mare într-un gest galeș, agăţându-şi vârful degetelor lungi de tocul armei. Membranele branhiilor lasă să scape prin colțurile gurilor întredeschise șuvițe subțiri de jerbe rostogolindu-se în bule de argint viu, grăbite, către suprafață.

Prin sticla verde a lichidului fierbinte, Maroni admiră contururile celor doi tineri care strălucesc ca-ntr-un film de reclamă; și zâmbeşte îngândurat. Maroni, „Sicilianul”, se bucură că el le-a făcut trampa, dând naștere acestui cuplu grozav, mai frumos decât o operă de artă. Am contribuit, un pic, și eu, Maroni, „Sicilianul”, la împlinirea naturii în bucuria asta pentru ochi și în patima asta curată pentru suflete!

Ramona e și ea tot „siciliancă”. *Motanul-de-Mare*, (fir-ar el afurisit de golan!) o „speranță” - cel mai tenace (și rapace) vânător de comori de pe întreg Litoralul Cristalelor Limpezi.

Motanul-de-Mare. Hăitașul care „mirosise” epava Galionului-de-Aur, căutată până la el de nenumărați aventurieri, dintre care doar puțini se mai întorseseră în bodegile de pe chei să-și plângă eșecul, și, nici unuia nu-i dăduse prin minte să caute neprețuita comoară chiar acolo, la intrarea în Laguna Apelor Limpezi, pe pantele coralifere ale recifului crescând lângă craterul vulcanului licărind activ, asemeni cercului roșu întretăiat de luminile unui astroport ascuns.

Nava scufundată eșuase între lăncile de cristal ce urcau an de an tot mai sus, purtând cu ele relicva scheletului lemnos înfășurat în giulgiul algelor prin care străfulgerau

multicolor, când într-o parte când în alta, peștișori de nimic.

La mal, acolo unde reciful se ridica deasupra valurilor în prăpastia țărmului abrupt mai stăruiau, urcate într-o zi ca tainele dezvăluite ale timpului, cochiliile masive ale epavelor - semne ale tragediilor consumate peste veacuri. În fiecare an, stânca vie ridica, încă și încă, nave fără nume - dar resturile scoase erau, deja de mulți ani, golite de perla miezului valoros de către tâlharii-de-epave. Nu mai rămăseseră decât carcasa de moluscă obosită - cetacee poposite din lungi călătorii rătăcite în portul unei jalnice salvări tardive. Postume. Fosile de lemn putred, nici măcar bun de foc după atâta sărată spălare.

Doar interpreții-de-relicve și cititorii-în-epave mai poposeau uneori înaintea lor, încercând să dezlege cu cheia imaginației taina lumilor de mult apuse ale sorilor stinși de amar de vreme; numai că rodul viselor de hașiș ale Istoriilor alunecă asemeni mâzgăi de pe Trupurile descompuse de val ale titanilor înfrânţi - efemeră materie pe care-și bizuie ei știința interpretării, nu o dată acuzați sub incertitudinea demonstrațiilor lor, de fals ori șarlatanie.

Certitudini?

Certe nu-s decât aurul și mărgăritarele cu care jefuitorii-de-epave se împăunează fuduli, scuipându-şi augustul dezgust pe „știința" înțelepților de nimic, scormonitori ai cimitirului lipsit de aventură (și cu atât mai nesigur și hazardat) - „știință" ce nu a adus nimănui, niciodată, decât „beneficiul" zdrențelor în care se înțolesc înțelepții lumii acesteia și boturile-de-știucă în care li se răsfață picioarele murdare după zilele fără de sfârșit ale istovitoarelor munci în putoare de alge descompuse, pe plaja pe lângă care aventurierii trec în scurta lor viață (fiindcă viața aventurierilor este întotdeauna scurtă, sorții fiind, să dispară la fel de brusc, precum au apărut și sclipit) în

mașini prelungi, evazive luxuri despre care vameșii nu-i întreabă nimic cât au cu ce-i unge din gros, împrăștiind împrejur nori auriferi - tocmai această dezmățată risipă silindu-i să se întoarcă iar și iar în mina nesecată ce urcă mereu, aproape la-n-demâna temerarilor prin scurgerea nisipului și îngrămădirea acumulării de piatră vie ce-aduce epave din adânc către degetele nesățioase zgârcite hulpav.

După mai multe sau mai puține pogorâri riscante din care se-ntorc victorioși - tentând naivii cu strălucirea de-o clipă întru perpetuarea nesățioasei specii - dispar pentru totdeauna, înghițiți de bulboană, cel mai adesea fără ochi să le asiste ultimul spasm ori gură să dea mărturie de drama consumată în obscuritatea tenebrelor.

4 Pătrund veseli în pântecul epavei, direct prin spărtura de sub bordul frânt, și se răspândesc să cotrobăie prin cioburi și lăzi desfăcute de clorul sărurilor - risipă de marfă mâncată de timp printre tufișuri de alge și smocuri ascuțite de mărgean.

Din calea lor, o umbră se retrage, hărțuită de agresiunea lor voioasă - o fantomă! - că toate epavele își au fantoma lor.

— Niciodată n-am văzut o epavă atât de vastă! exclamă Alan, micuțul francez canadian, lipit la veselul grup doar de câteva zile, după o încercare zadarnică de a epata cu minunile văzute sau nevăzute de el prin lumea largă. Sfârşise capitulând, captivat de aiureala sărbătorii fără sfârşit a hoardei vesele.

Ceilalți nu iau însă seama la el, strigând:

— O fantomă! O fantomă! S-o vânăm!

Se împrăștie sub bolta deschizându-se uriașă, în lumina fluidă deformând contururile ca o lupă ce aduce aproape. Însă spațiul este atât de vast aici încât, fie și pentru a străbate doar distanța dintre două borne, au nevoie de minute întregi, uneori chiar de câte un bun sfert de oră.

Nisip de aur calp se revarsă abundent, acoperind. Este atât de mult nisip încât rotunjimile calei împlântate în praf își întrerup volutele, lăsând senzația că partea cea mai importantă este cea scufundată, ascunsă.

Înaintează fără griji în pântecele chitului colosal de lemn.

5. — Prindeți fantoma! se reped veseli, puși pe drăcii ca-n totdeauna.

— S-o prindem! S-o prindem! se iau și fetele-n joc, râzând.

Înoată, agili, ca niște spermatozoizi mari și vioi. Țâșnesc prin portalurile năruitelor uși de cabine umflate monstruos de apa fecundă, viteliniană.

În nebuneasca urmărire ajung chiar până la cabinele dunetei, locuite cândva de echipaj. Pe paturile suprapuse, pânza grosolană a așternuturilor de altădată, rărită de rosătura dinților știrbi ai trecerii, s-a preschimbat în tort fin, păienjenesc. Zglobie, o pereche sturlubatică se trânteşte îmbrățișată în cadra unei cuște care se spulberă în cioburi de lemn și sfâşietura de zdreanță folfăind suspendate pentru o clipă în lumina izvorâtă din lanternele prinse cu benzi de elastic pe frunți.

6. Singurul care și-a păstrat reținerea rezervată în momentele efervescenței de rău augur care i-a cuprins pe ceilalți e Motanul-de-Mare. Ținuta lui încet-încet sfârşeşte prin a le impune.

— Este o fiară mare, murmură el.

— De unde știi? îl descoase Maroni.

— Numai de se clintește, și apele se tulbură de nu se mai zărește nimic, răspunde Motanul cu ochii îngustați.

Abia acum încep să resimtă încordarea vânătorii. Și, fără să-și dea seama dacă întâmplător sau..., dar tocmai Motanul pricepuse care era *adevăratul sens* al acțiunii lor -

aventurierul înnăscut - fiindcă sunt câte unii chiar așa, ca un fel de *DAT*, așa cum alții vin pe lume cu talente mai altminteri de tot-omul; câte unii sunt făcuți întru aventură, o presimt, urmărind-o cu tenacitate, *atrași* și *găsiți* de Ea, stârnind Aventura în tot ce ating sau întreprind în puținele clipe ale scurtelor lor vieți - căci viața acestora este întotdeauna astfel, și nici nu ar putea fi altfel!

Motanul le-a impus sentimentul *Marii vânători*.

7. Așa că atunci când au dat, sub tambuchi, de magazia cu burdufurile de piele din care aurul verde se scurgea în movile gelatinoase printre lăzile cu diamante brute cât pumnul, puțini au fost cei care să se mai gândească să pună mâna, apucători, pe câte ceva. *Starea DE VÂNĂTOARE* îi cuprinsese și, tocmai de aceea, parcă nici nu s-au mirat când ființa din negură - *Paznicul Comorii* - a făcut prima victimă. Maroni - tocmai el, cel mai bine intenționat și vizionar dintre ei; întâmplarea a făcut din el primul sacrificat al acestei vânători. Întâmplarea? Dar ce este *întâmplarea*? Sfârtecat frânt ca de oţelul unui odgon teribil care-și lăsase urmele fălcilor de lup în țesutul fragil.

Știuseră că așa se va întâmpla! Se așteptaseră la una ca asta - abia acum își dădeau seama că era deznodământul presimțit încă din prima clipă când stârniseră Fiara prin provocarea lor necugetată, sau chiar mai dinainte, de când călcaseră granița imperceptibilă a unui teritoriu *SACRU*, de *VÂNĂTOARE*!

În razele lanternelor, aburul roșu exhala[1] în valuri din victima proaspătă și se răspândea în apa tulbure în trombe revărsate din ce în ce mai amplu.

Tremurând de oroare, Ramona, care-i fusese ca o fiică, sau mai mult ca o fiică, s-a apropiat să-ngenuncheze lângă leșul rigid acum, spre a-i desprinde de la brâu cilindrul cu *torpila-electrică* de care Maroni nu se despărțea niciodată.

---

[1] Sic! Licenţă din combinaţia între a „exhala” şi inversul lui „inhala”.

Numai că arma de temut, inteligentă și fidelă, rămăsese de astă dată închisă în apărătoarea de siliciu. Atacul inopinat survenise atât de brusc încât stăpânul nici n-apucase măcar să declanșeze capacul deschizătorului.

Cu chipul răvășit de preaplinul sentimentelor ce o posedau, Ramona jură acolo, îngenuncheată, răzbunare.

— Te desfid! ființă lașă! (a strigat ea spre întunericul apelor tulburi ce răbufneau neîncetat din labirintul galeriilor de culoare și cabine al Galionului.) N-ai să scapi nepedepsită! Jur că te voi sili să mă înfrunți, față-n față pentru crima asta monstruoasă! N-ai să-mi scapi, oricât ai fugi!

În liniștea care s-a lăsat, nici un foșnet nu mai rămăsese din fuga retragerii în adâncuri.

Dar fugea, oare, de ei? Se *retrăgea*, într-adevăr? Sau, licărindu-le doar, pas-cu-pas, înainte, apărând ca să dispară în ceața tulbure a nisipului stârnit de trecerea lină și iute și masivă și fulgerătoare învăluită de nepătruns. ÎI ATRĂGEA într-o ambuscadă din care nu avea să mai scape nici unul?

— Este un animal puternic și inteligent, șoptește Motanul-de-Mare, plăvanul care presimțea aventura, „mirosind-o”, așa precum „adulmecase” și Epava, călăuzindu-i la ea direct de la *Colonia subacvatică* de unde-i recrutase spre înrolare: doar *pako*, oameni-pești, specialiști în pionierat abisal, supraviețuitori din „bătrânii” primei serii de aventurieri descinsă la platforma submarină de foraj cu zece ani în urmă.

8. Și începură hăituiala.

Au dedus că era într-adevăr o fiară matură și vicleană, de care nu-ți era la îndemână să te apropii.

De câte ori au încercuit-o, convinși că nu mai are cum să le scape, o unduire de spinare verzuie cu pielea zbârcită ca murdară sub solzii de metal inoxidabil, stârnea nisipul, și

rolurile se inversau. Momentul de tăcere și groază care urmă, prevestea zvâcnetul atacului impresentibil[1] din spatele cortinei mișcătoare, urmat neabătut de spasmele zvârcolirilor unei noi victime ale luptei orbești.

Întâlnit față-n față cu Alan, *Motanul* îi scrâşneşte printre dinți, într-un rânjet aproape bucuros:

— E colosal! Ne prevede dinainte fiecare gest, fiecare reflex, scontând pe reușitele noastre la fel de precis ca pe erori. Apele astea tulburi îi sunt mediul propice în care-și manifesta geniul clarvăzător. Ceea ce pentru noi este orbire și teren incert, pe ea o-nvăluie, apărând-o!

Trebuie să fie și foarte bătrână! Centenară. Multi-centenară. Poate chiar milenară: o făptură titanică, inteligentă și necruțătoare - vânat cu adevărat demn de o *Mare Vânătoare*! Un vânat cum nu-ți iese-n cale decât o dată în viață!

9. Nu le-a fost dat să priceapă ce fel de om era Motanul decât ceva mai târziu, când el nici n-a clipit când din nisipurile ce se așterneau lin a ieșit la iveală, cu brațele atârnând în lături, cadavrul sfâşiat al Ramonei.

Atunci Motanul s-a apropiat de ea, să-i desprindă dintre degetele încleștate spasmodic tubul cristalin în care torpila se agita captivă: fus cenușiu, fără cap, fără ochi, doar cu găurile simetrice și dreptunghiulare, straturi laterale vibrând sub încărcătura suprasarcinii într-un auit chinuitor de milioane de herți - concentrare mai presus de orice altă ființă organică.

Și într-adevăr, torpila era mult mai puțin animal, cât mai degrabă un mecanism de mașină infernală.

10. Obosiți după atâta urmărire, s-au adunat iar și iar „pentru bătălia decisivă”, în apele fierbinți ale uriașei cale din care începuseră atât de veseli și lipsiți de grijă,

---

[1] Poate „imprevizibil”?.

hăituiala asta blestemată.

S-au regăsit și de astă dată printre algele fremătând și smocuri de mărgean țepoase, mult mai puțini, urmăriții celui pe care-l urmăreau, vânătorii acelui CEVA monstruos și terifiant pe care se mai complăceau să creadă că-l vânează, că-l hăituie, că-l stârnesc din cețurile Epavei Morții.

Spațiul amplu, cândva atât de limpede și clar, fusese cuprins încet-încet de norii de nisip tulbure venind în avalanșe înecăcioase pe galeriile culoarelor și răbufnind aici prin deschiderile și spărturile lemnului colosal, să îngusteze refugiul cert al bolului de cristal verde din centru, în favoarea APELOR TULBURI în care pescuia *Vânătorul* criminal.

— Nu o să mai scăpăm nici unul de aici! exclamă Barbă-Neagră, havanezul, semnalând primul și abia acum schimbarea survenită în mentalitatea grupului de zăpăciți.

Doar havanezul părea însă resemnat în disperarea generală. Fetele urlau isteric, cuprinse de o groază nemaisimțită. Bărbații, cu armele întinse în mâinile tremurătoare, încercau să străpungă beznele ce se înghesuiau în jurul lor, fatidice.

În lumina stingându-se, până și figura obraznică și sigură de sine a celui care-i condusese aici, devenise lividă ca decupată-n lut. Cearcăne vinete îi scufundau ochii în orbite. Căpăţâna, atât de scurt timp în urmă obiect de admirație, interes și invidie, răspândea un aer de hârcă putredă.

Numai doi dintre ei mai târâseră până aici burdufurile cu aur verde apucate la-ntâmplare sub bord și diamantele lucioase de care ceilalți se lepădaseră, indiferenți. Privind către ei, Motanul a șoptit parcă nemulțumit, că ar fi fost - chiar și atâta - suficient.

Suficient?

Smulseseră Istoriei atâta cât să hălăduiască toți până la

sfârşitul zilelor în huzur și slavă ca latifundiari, bancheri ori lorzi, sau chiar împărați ai lumii amărâte din care veneau, dacă ar fi nutrit ambiții deșarte.

Am aur cât vreți! Oricât! Vă pot îneca în aur, pe voi și lumea voastră mică!

Dar au fost hulpavi prădalnici! Epava Galionului-de-Aur îi țintuia magnetic, ca o Țara Nimănui înălțată din Uitare spre Slava Lumii Noi, risipă absurdă de sământă de speranță în neant.

— Cât o să mai țină toate astea! au cârtit ei, păcătoșii.

— Nu mai suportăm!

— A sosit Clipa Răzbunării! au chemat ei Ziua Venirii, fără să stea să se gândească.

11. S-au întors de două ori, încercând să răzbească prin praful fin stârnit de Vânătorul în Ape Tulburi. Motanul, cu mâna înarmată întinsă înainte, cu degetul pe butonul declanșator al recipientului torpilei culeasă cândva de temerarul Maroni din mlaștinile radioactive ale Amazoniei și „dresată” - în limitele în care poate fi stăpânit un trăsnet - s-a scufundat în valul de praf de nisip blond bulbucat spre ei.

— Nu se mai poate! cereau gurile lor mincinoase. Nu mai suportăm!

Doar Torpilă, viermele cenușiu, orb, credeau ei, ar fi putut lupta cu VÂNĂTORUL APELOR TULBURI. Torpila - trăsnetul viu al mlaștinilor Amazonului, viermele orb, cenușiu, fusiform, ai cărui senzori infraroșii percepeau doar mișcările vii, pe care le fulgera de departe.

— Dă-i drumul! cereau ei cu gurile pline. Eliberează-o! cereau frenetici. A venit Ziua Răzbunării! cerșeau ei, omiţând riscurile.

De ce invocați voi Ziua aceea? Ce așteptați voi de la Ea, ipocriților? Ce credeți voi că reprezintă pentru voi Ziua

aceea? Ce așteptați voi de la Ea? Credeți că va fi o zi de bucurie și lumină?

Dar va fi o zi de întuneric și scrâșnirea dinților! Va fi ca și când cine fuge să scape de un urs ar da peste un leu flămând, și ajungând la adăpostul dorit, când ar întinde mâna să deschidă ușa, din ocnița ferăstruicii l-ar înțepa un scorpion.

Și glasul ca șoapta somnului crește din susur uleios în auitul urechilor lor lipite, fierăstruindu-și colții de lup:

De ce mă chemați? De ce mă căutați? De ce mă hăituiți?

M-am tras înapoi din calea voastră, ascunzându-mă de voi. V-am lăsat cale liberă, să vă bucurați de lumea asta tainică *a mea*. V-am lăsat să întindeți mâinile la aurul meu verde, hrăpăreților și nesătuilor. V-am lăsat să mă împărțiți și vindeți la tarabele voastre mizerabile, hăcuit! V-am iertat că mă vindeți și hăituiți ca proștii în-de-mine, și, modest și plictisit, m-am tras din calea trufiei voastre nemăsurate!

Dar voi sunteţi fără milă și nesătui, și vreți să vă confruntați față-n față cu mine, sperând să vă puteți înfige armele voastre pigmee în pântecele meu alb și moale!

Obraznici și netemători, vreți să vă confruntați ca de la egal la egal cu rozaliul colților mei de lup, însângerați, necruțători, sperând să ieșiți învingători, nu?!

Eliberați în apele pe care le-ați tulburat forțe tenebroase, necunoscute vouă, pe care nu le stăpâniţi, să rămâneţi captivi între colți și trăsnet, între gheață și foc!

Ca să nu vă înspăimânt m-am înfășurat în perdele tulburi, dar voi vreți să îndepărtați vălurile ca să-mi cunoașteți chipul, și cereți să mă arăt!

Ei bine, iată-Mă! Eu sunt Peștele-cel-mare! Eu sunt Mreana pe care o căutați orbecăind prin noapte cu mâinile întinse! Eu sunt viața și moartea! Multașteptatul! Lumina care vă deschide ochii!

Am venit! De ce M-ați chemat?
Ce vreți *voi* de la Mine?

Încremeniți de groază, așteaptă cu speranța că faldurile de nisip se vor așterne până la urmă. Cu ochii ridicați, pândesc lumina încețoșată de dincolo de chepengul punții a doua a Galionului Morții. De jur-împrejur, oase albite atârnă de belciugele lanțurilor ruginite - dovezi grăitoare ale suferințelor cumplite ale celor de altcândva care, prinși aici, sub grătarul de lemn al punții, au pierit; sclavi sărmani răpiți Yucatanului să fie dați morții aici, înghesuiți bărbați și femei, unii peste alții, aleși pe sprânceană de traficanții de carne vie, tineri, sănătoși și puternici, isteți și instruiți, înghesuiți, captivi, în coșciugul viitoarei Epave a Morții, sacrificații unui pospai de „civilizație” de suferință și inutilitate, pe Galionul-de-Aur al Morții.

Alan, micul francez canadian, tremură de încordare, încercând să-și inhibe orice izbucnire care l-ar spulbera. Cât va putea rezista așa, neclintit? Cât vor mai rezista așa, neclintiți, până nisipul se va așterne și vor rămâne ținte clare, de cules rând pe rând de torpila ucigașă, pândind orice mișcare a vieții?

O mână de aventurieri: ultimii supraviețuitori ai escapadei. Percep mișcarea Epavei pe TRUPUL pe lângă care bârnele Galionului-de-Aur nu sunt decât scobitori împrăștiate de șerpuiala care deplasează prin dislocare mase incalculabile de apă și nisip. Ochii lor albi percep o umbră de necrezut care obturează cerul de apă al adâncului.

Aripi de solzi și neguri se desfășoară într-o înălțare fără de limite, și deasupra se dezvăluie gura cu colți de aramă în care vântul șuieră turbat înainte de-a-i înghiți stelele primelor ceruri oarbe care învăluie luminile inframundane până la Lumină.

Când nisipul se va așterne dezvăluind ruina vechii

Epave, aventurierii care se vor hazarda până acolo nu vor mai găsi miraj de aur verde și nestemate geme, căci paznic rămășițelor Istoriei apuse, printre coastele sparte ale Galionului Morții, nu va mai pândi decât țiuitul viermelui orb, de cenușă, să-și descarce ghimpele înveninat asupra cutezătorilor. Paznicul unei epave sărmane.

VIZIONARUL

Omul visează. O persoană deprivată de vis își pierde, dacă nu viața, cel puțin mințile. Dar ce se întâmplă cu persoanele deprivate de realitate?

În fața ecranului, cufundat în fotoliu, cu cafeaua alături și țigara în mână, își petrece viața vizionarul de vise. Pe oglinda vrăjită se perindă fără întrerupere imagini inspirate de realitate, ca și cele din vis: flori, fluturi, lebede, bărbați și femei, coșmaruri terifiante, stop-cadre, comentate de voci din off, panoramice punând alături cenușă și diamant, pustie și izvor, adevăr și minciună. Asemenea visului, imaginile de pe ecran se grupează într-o istorie mimând realitatea, dar infiltrându-i un ce anume străin: o conștiință de sine și un sens, premonit parcă de actorii populând minunata lume din oglindă. Acolo, între săraci și bogați nu pare a fi vreo diferență, și ai zice că e suficient să vrei pentru a putea traversa oricând barierele stricte de castă. Un înger bun apare din Neant să te învețe fericirea, un daimon îți strecoară în suflet neîncrederea și confuzia, dar asemeni personajelor de vis, când visul se spulberă, dispar și ei, nelăsând în urmă nimic palpabil, și, ca atunci când vrei să joc la loto numărul câştigător din

reverie, și sfaturile din ecran, dacă încerci să le compari cu experiența empirică, se dovedesc nefolositoare.

Vizionarul de vise se încântă însă de caleidoscopul feeric. Fără el nici nu mai știe cum să-și petreacă timpul, fiindcă a uitat să mai viseze cu adevărat, iar realitatea nu-i mai spune nimic. Visele cenușii ale ecranului îi permit accesul într-o lume așijderi, dar alta, în care gestul precede efortul realizării lui. Conștiința are nevoie de irațional, se vede treaba, în egală măsură ca și de rațional, dacă nu chiar mai mult, și vizionarul de vise se cufundă fără rețineri în istoria ce și-o țese singur din crâmpeie de realitate și din minuni, o lume fabuloasă și proprie, așa cum păiajenul își țese pânza din aceeași materie cu el, personificându-şi universul, impregnându-l de sine și schimbându-l. Istoria vizionarului de vise se generalizează încet, luând viață și concretețe, căci dacă, pentru marea majoritate, zmângălelile unor sălbatici într-o peșteră sunt portrete de scafandri oceanici sau cosmici, chiar devin așa, iar cel care s-ar duce și ar constata contrariul ar fi dezmințit de milioane și milioane de martori falși, dar de bună-credință, așa că informația falsă intră în circuitul general, formând generațiile ce sunt și ce vin, istoria. Astfel, visul se reifică în materie concretă, în istorie, și vizionarul de vise își duce viața într-o lume tot mai frumoasă, mai amplă, mai uluitoare. Și când visul se termină și ecranul devine cenușiu, lăsându-l pe vizionar în încăperea ai cărei pereți măcinați își spulberă varul peste mobila sumară, vizionarul de vise se ridică din fotoliul unde a stat și, contrariat și ursuz, se nedumirește: „Cum? Gata? Deja? Doar atât? Nu se poate! Mai trebuie!” Și realitatea îi pare un vis; vizionând visul Realitate, vizionarul de vise are conștiința că abia atunci doarme cel mai profund, somnul cel mai adânc și mai greu: somnul fără vise.

C U P R I N S

Lector: MIRCEA CIOBANU
Tehnoredactor: CONSTANȚA VULCĂNESCU

Bun de tipar 4 X 1989. *Apărut 1989*.
Format 16/54X84 Coli tipo 14
Tiparul executat sub comanda nr. 459 la
Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
București,
Republica Socialistă România

ISBN 973-23-0128-7

Lei 11